

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1942

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 7

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 8

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 9

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 10

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 11

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 12

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 13

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 14

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 15

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 16

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 17

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 18

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 19

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 20

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 21

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 22

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 23

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 24

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 25

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 26

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 27

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 28

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 29

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 30

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 31

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 32

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 33

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 34

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 35

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 36

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 37

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 38

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 39

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 40

[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 41

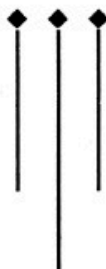
[Socialdemokratiets Håndbog : Rigsdagssamlingen 1941-1942](#) 42

Socialdemokratiets Haandbog.

Rigsdagssamlingen

1941—1942.

Trykt som Manuskript.

**Socialdemokratiets Forlag „Fremad“.
København 1942.**

Arbejderpartiets Bogtrykkeri i Aarhus.

Statsministerens Programtale.

Ved Rigsdagens Aabning Tirsdag den 7. Oktober 1941 udtalte Statsminister *Stauning*:

Fordrageligt Samarbejde med andre Nationer.

Rigsdagen samles nu under fortsat Uro i Verden. Vi er begyndt paa det tredje Aar under Krig, og denne er blevet voldsommere i sit Forløb end det, vi for et Aar siden havde for Øje.

Danmarks Interesse vil i Fremtiden som hidtil være at medvirke til et fordrageligt og forstaaende Samliv med andre Nationer og i Særdeleshed med vore Naboer, hvorfor man ogsaa forbereder den Tilpasning til nye Former for Samvirken, som Fremtiden vil kræve.

Den danske Rigsdag har allerede i forrige Aar paabegyndt et Samarbejde imellem de Partier, der bygger paa Landets forfatningsmæssige Grundlag, og det er fremdeles under disse Partiers Samarbejde, at dansk Politik i denne Tid maa formes. Fællesfølelsen i det danske Folk har hidtil dannet en solid Grund for det politiske Liv, og det vil fremdeles være værdifuldt, at denne nationale Samvirken opretholdes.

Rustet til at møde Arbejdsløsheden.

Da vi forrige Aar aabnede Rigsdagen, imødesaa vi en omfattende Arbejdsløshed som Følge af de svigtende Raastof- og Brændselstilførsler; men da den strenge og langvarige Vinter var forløbet, var der planlagt en Række Beskæftigelsesforanstaltninger, som kaldte paa de arbejdsløse, saaledes at Tallet paa disse svandt ind til at udgøre 4,7 pCt. af de organiserede Arbejdere.

De planlagte Beskæftigelsesforanstaltninger baandlagde til Laan og Tilskud over 500 Mill. Kr., hvortil kommer 48½ Mill. Kr. til Boligbyggeri, og forskellige andre senere baandlagte Beløb. Af de nævnte Beløb er en stor Del ikke forbrugt i det forløbne Aar, og dog har der været betydelig Beskæftigelse. Væsentlige Dele af Beskæftigelsesarbejderne har kunnet udskydes og vil kunne iværksættes i Efteraaret og Vinteren, ganske særligt hvis vi undgaar en Vinter som de to foregaaende.

Regeringens Beskæftigelsesudvalg har imidlertid i Forening med Ministeriernes Embedsmænd beskæftiget sig med forskellige nye Planer, saaledes at vi nu er rustede til at møde Arbejdsløsheden med betydelige Arbejder, der er forberedt.

De forskellige Foranstaltninger.

Arbejdet i Tørvemoserne og forskellige Byggearbejder er standset eller vil standse. En betydelig Del af de ledigblevne Arbejdere vil nu kunne gaa over til andre af Staten iværksatte eller støttede Arbejder.

Ved Grundforbedringsarbejder kan ventes beskæftiget 10.000—12.000 Arbejdere og muligvis endnu flere, navnlig hvis Vinteren vil tillade Arbejdets Udførelse.

Ved Skovarbejde kan 4000 Arbejdere antagelig finde Beskæftigelse ud over det i Forvejen beskæftigede Antal.

Læplantningsarbejde og Beskæftigelse i Ungdomslejre vil blive fortsat. Af de 25 Mill. Kr., der er stillet til Raadighed til saakaldte Landvindingsarbejder, er kun en mindre Del beslaglagt, medens man flere Steder i Landet beskæftiger sig med meget omfattende Planer, der vil have Bud efter talrige arbejdsløse.

Under den samlede Plan ligger i forskellige Ministerier Planer til en Udgift af 180 Mill. Kr., hvoraf den store Del tænkes udredet af Staten, og efter som Trangen er til Stede, vil i alt Fald en væsentlig Del af disse Arbejder blive iværksat.

Beskæftigelsen i Henhold til Reparationslovene, særlig paa Landet, kan fortsættes en længere Tid, og for Byernes Vedkommende vil Forlængelse af Reparationsloven give forøgede Arbejdsmuligheder.

En Række Stats-Byggearbejder er forberedt til successiv Iværksættelse, efter som Materialer kan fremskaffes, og Undervisningsministeriet søger at fremskynde Skolebyggeriet betydeligt i 1941—42 og 1942—43.

I øvrigt er det stadig af stor Betydning at finde Former, hvorunder Ungdommen ikke blot beskæftiges, men ogsaa faar Adgang til en vis Uddannelse. Det er derfor naturligt, at Undervisningsministeren beskæftiger sig med de foreliggende Planer for en Skolevirksomhed for Ungdommen, og man vil søge at naa til visse Resultater i den Rigsdagssamling, som nu begynder.

Med Hensyn til Beskæftigelsen har Staten ydet en meget betydelig Indsats og agter at fortsætte i den Udstrækning, som er mulig; men Statsarbejder og Statsstøtte til visse Arbejder kan ikke løse Beskæftigelsesopgaven alene.

Man maa haabe, at Erhvervene vil anstrenge sig for at fastholde de flest mulige Arbejdere, og det gælder ogsaa Landbrugserhvervet, som normalt plejer at formindske Antallet af saavel faste Medhjælpere som Daglejere ved Vinterens Begyndelse. Det vil være en smuk samfundsnyttig Indsats, om dette undgaas ved denne Vinters Indtræden.

Priskontrollen.

Hvad Vareforsyningen og Varepriserne angaar, vil yderligere Foranstaltninger blive iværksat for saa vidt muligt at sikre tilstrækkelige Mængder af saadanne Varer, som er livsfornødne for Befolkningen, ligesom man vil søge at hindre uhjemlede Prisstigninger.

Priskontrolraadet vil blive udvidet og styrket, og der vil blive skredet haardt ind, hvor gældende Bestemmelser overtrædes ved samfundsskadelig Udnyttelse af den herskende Vareknaphed. Antallet af Priskontrolører vil blive forøget, og man vil i særlig Grad have Opmærksomheden henvendt paa de Omraader, hvor en Prisfastsættelse for den enkelte Vare vanskeligt lader sig gennemføre. Med Hensyn til Fisk og Grøntsager vil der under Priskontrolraadet blive etableret en særlig Kontrol med sagkyndig Bistand.

For at afbøde den Fordyrelse af de mindrebemidlede Husholdning, som skyldes Margarinesalgets Bortfald, vil der blive stillet Forslag om forøget Bevilling til Udstedelse af Smørrabatmærker. Endvidere vil der i Forbindelse med Forslag til Forlængelse af Loven af 31. Oktober 1940 om midlertidige Forbrugsafgifter blive stillet Forslag om udvidet Lempelse af Omsætningsskatten paa Manufakturvarer.

Lønskatten og det »skrællede« Pristal.

Det Lønmodtagere ved Loven af 31. Marts 1941 paalagte Bidrag til Afholdelse af Udgifterne ved Arbejdsfordelingen vil ikke blive fore-

slaaet forlænget ved Udløbet af Lovens Gyldighedsperiode den 31. Marts 1942. Den fornødne Dækning for disse Udgifter vil derefter blive søgt tilvejebragt ved en Forhøjelse af Indkomst- og Formueskatten.

Det er dernæst under Overvejelse pr. Januar 1942 at søge indført en særlig Pristalsberegning — alene omfattende indenlandske Fødemidler, Brændsel og Belysning samt Husleje — for at der derigennem kan foreligge et Grundlag for efterfølgende Fastsættelser af Arbejdslønninger m. v. under de nuværende ekstraordinære Forhold.

Af Hensyn til den Nedgang i Mejeriernes Afregningspris til Smørproducenterne, som fremkommer ved, at en forholdsvis større Del af den samlede Smørmængde under den nedadgaaende Produktion aftages paa Hjemmemarkedet til en lavere Pris end Eksportprisen, er det endvidere taget op til Overvejelse at søge gennemført en Ordning, som kan tjene til at afhjælpe Virkningerne af denne for Smørproduktionen uheldige Prisforskydning.

Samarbejde mellem alle Danske.

Lovgivningen vil iøvrigt væsentlig blive holdt inden for de af Tid og Forhold afstukne Grænser, saaledes at den almindelige Drift af Statshusholdningen varetages, baade med Hensyn til Økonomien og til det, der sikrer Borgerne Beskæftigelse og Indkomst.

Den Tid, vi er inde i, stiller sine Krav om Samarbejde mellem alle Danske. Den Opgave, som først og fremmest foreligger, nemlig Sikringen af Danmarks Selvstændighed, stiller ogsaa sine Krav til alle om loyal Optræden under den Tilstand, som raader i vort Land. Og saadan Loyalitet er en vigtig Betingelse for at komme til Maalet og for at sikre det danske Folk Frihed og Selvstyre.

Til Samling om de store Opgaver vil Rigsdagen nu øve sin Gerning, og jeg byder hermed velkommen til Arbejdet.

Jeg foreslaar, at vi indleder vor Gerning med et Leve vort Fædreland, Leve Danmark!

Udtalelser og Erklæringer ved Staunings Død og Buhls Udnævnelse.

Søndag den 3. Maj 1942 Kl. 10,45 døde Statsminister *Stauning* paa Bispebjerg Hospital. Stauning var født i København den 26. Oktober 1873. I en Alder af 22 Aar valgtes han til Formand for Cigarsorterernes Fagforening, og et Par Aar senere — den 20. Oktober 1898 — overtog han Posten som Kasserer i Socialdemokratisk Forbund. I 1901 opstilledes han som Folketingskandidat i Faksekredsen. Her valgtes han ved Folketingsvalget den 29. Maj 1906 med 1062 Stemmer. I 12 Aar repræsenterede Stauning Faksekredsen i Folketinget, men fra 22. April 1918 blev han valgt i Københavns 2. Kreds. Den 9. Januar 1910

blev han valgt til Forretningsfører for Socialdemokratisk Forbund og beklædte denne Post til Partikongressen i Januar 1939. Fra 1910 til 1924 var Stauning Formand for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe og igen fra 1926 til 1929. Han var Medlem af Københavns Borgerrepræsentation fra 1913—25, herunder Formand fra 1919—24. Under den politiske Krise om Salget af de vestindiske Øer 1916 blev Stauning første Gang Minister. Da de to andre Kontrolministre, I. C. Christensen og Rottbøll, gik, blev han og overtog fra Indenrigsministeriet en Del Sager, hvorved Grunden til Socialministeriet blev lagt. Han afgik sammen med det øvrige Ministerium under Paaskekrisen 1920. Den 23. April 1924 dannede Stauning sin første Regering, der sad til Efteraaret 1926. I denne Periode var han tillige Handelsminister. Efter Madsen-Mygdals Interregnum dannede Stauning paany Regering den 30. April 1929. Foruden Statsministerposten beklædte han fra 1929—33 Stillingen som Minister for Søfart og Fiskeri, og fra 1933—35 var han Forsvarsminister.

Mindeord i Rigsdagen.

Ved Folketingets Møde Onsdag den 6. Maj udtalte Tingets Formand:

Søndag Middag hejstes Rigsdagens Sørgeflag. Et Øjeblik efter spredtes Meddelelsen ud over Landet: Statsminister Stauning er død.

Denne Efterretning fremkaldte vemodige Følelser i alle Kredse i det danske Folk. I Hundredtusinder af Hjem blev der Sorg: dyb Sorg. Det var jo en af Danmarks bedste Mænd, der var gaaet bort. En ægte Folkets Søn, som for sidste Gang havde lukket sine Øjne efter et helt Livs anstrengende Gerning. Og saa indtraf denne triste Begivenhed i en saare alvorlig Tid, hvor vi alle føler, at der fortsat var stærkt Brug for Statsminister Staunings fremragende Evner og for den Karakterfasthed, Ro og Beherskelse, der prægede hans Holdning under enhver Situation. Vi syntes ikke, at vi kunde taale at miste ham. I Sorgen over hans Bortgang blander sig Bekymring.

I en kortere Tid havde Stauning været syg. Sikkert mere syg, end han selv vilde indrømme. I de senere Maaneder var det for mange af os herinde blevet mærkbart, at hans Arbejdsevne var forringet. Men lige til det allersidste klyngede vi os alle til Haabet om, at Stauning paany skulde komme til Kræfter og blive i Stand til at fortsætte sin Gerning, indtil de alvorlige og tunge Tider var forbi.

Haabet glippede. Staunings tidligere saa fremragende og beundrede Arbejdsevne var udtømt. Stauning er ikke mere.

Helt fra sine yngste Aar var Stauning Deltager i Organisationsarbejde og i det offentlige Liv. Først var Fagforeningen hans Virkefelt. Kollegerne saa hurtigt, at hans Evner kunde tages i Brug, og det gjorde man i høj Grad. Af den største Betydning var det, at Stauning

var den bedste Kammerat, der tænkes kunde. Og denne Egenskab hos ham holdt sig uændret gennem hele hans Liv. Kammeratskabets Lov var for ham bindende.

Her i denne By, hvor han var født og opvokset, deltog han ivrigt i det kommunale Liv og var i lang Tid Medlem af Borgerrepræsentationen. I en Del Aar var han dens Formand.

I et Par Snese Aar var Stauning den utrættelige Forkæmper og leende Mand indenfor den samlede danske Arbejderbevægelse. For Socialdemokratiet er Tabet af ham uerstatteligt. Han var med i alt, i smaast som i stort. Tilliden til ham var ubegrænset. Man vidste, at der i alle Forhold kunde stoles paa ham. Han kunde ikke svigte. Det er ikke til at maale, hvad Stauning har udrettet for den Arbejderklasse, han i første Række tilhørte, og hvis Talsmand han ved alle Lejligheder var. Stauning glemte aldrig, hvorfra han var kommet.

I 36 Aar var Stauning Medlem af Folketinget. I 1906 valgtes han i Faksekredsen og genvalgtes her ved det efterfølgende Valg. Da denne Valgkreds blev nedlagt ved en Omordning af Kredsene, blev han opstillet og valgt i Københavns Søndre Storkreds.

Stauning gjorde sig hurtigt gældende i Lovgivningsarbejdet og skabte sig allerede som ung Folketingsmand en betydelig Position.

Stauning var en Arbejdskraft af stort Format. Aldrig var han ledig. Aldrig holdt han Ferie i egentlig Forstand. Altid optaget af sin Gerning. Aldrig gik han af Vejen for Besværligheder, der meldte sig, eller som læssedes paa hans Skuldre. Og saa var han aldrig bange for at tage Ansvar. Til enhver Tid var han uegennyttig. Aldrig tilstræbte han noget for sig selv.

I tilsammen 15 Aar var Stauning Danmarks Statsminister og blev ikke bare af Navn, men af Gavn Førstemand i dansk Politik. Han var Fører af Natur og tillige en fremragende Taktiker. Under haarde Brydninger kunde han bruge stærke Ord i den offentlige Debat, men naar der skulde forhandles om Resultater, havde han den Egenskab at kunne samle modstaaende Anskuelse, idet han altid havde Realiteter for Øje og kun tilstræbte saadanne. Det kom ham her til gode, at han var gennemført loyal. Et givet Ord var for ham en Lov. Derfor blev han efterhaanden respekteret og æret af alle paa Rigsdagen. Man paaskønnede fra alle Sider, at han ved forskellige Lejligheder, naar han førte Ordet som Repræsentant for vort Land, fandt Udtryk for hele Nationens Følelser. Vi saa med Tilfredshed og Glæde hans Interesse for alle Dele af Riget. Han glemte aldrig den lille Øgruppe i Atlanterhavet, saa lidt som vor Koloni deroppe i det høje Nord.

En Forgrundsfigur var Stauning. Mandig og myndig. Fremsynet og klarsynet. Vi glemmer ikke, at det var ham, der tog Initiativet til Danelsen af Samlingsregeringen. Den Foranstaltning, som nogle i det paagældende Øjeblik stillede sig tvivlende overfor, men som man nu fra det aldeles overvejende Flertal af det danske Folks Side betragter som en selvfølgelig og absolut gavnlig og nødvendig Ting. Stauning havde dengang Danmarks hele Vel for Øje. Vi vil i Dag vide ham Tak derfor.

I Danmarks politiske Historie vil Staunings Navn komme til at indtage en fremskudt Plads. Og det vil komme til at staa som mejslet i Granit.

Som venlige Tanker og lønlige Haab fra de tusind Hjem fløj til Bispebjerg Hospital i de kritiske Dage under Staunings Sygeleje, saaledes gaar nu sorgfyldte Tanker til den afdøde Baare. Og i Tankerne lægges Blomst ved Blomst paa Staunings Kiste. Der er Landesorg i

Danmark. Alle bøjer Hovedet i Taknemmelighed mod ham, der gik bort. Hvor havde vi undt ham at faa Lov til at opleve den Dag, da Danmark paany bliver frit og selvstændigt.

Stauning var Kongens loyale Raadgiver. Folkets trofaste Tillidsmand.

Stort har vi ejet i Thorvald Stauning. Stort har vi mistet ved Tabet af ham.

Ved Landstingets Møde samme Dag fremsatte Tingets Formand følgende Udtalelse:

Det Budskab, der i Søndags gik ud over Landet, at Statsminister Stauning var død, vilde under alle Forhold have spredt Sorg i vide Kredse af vort Folk. Men paa Baggrund af de nuværende for Landet saa alvorlige Forhold maatte Budskabet om Statsministerens Død faa et særligt Alvorspræg, og Tabet af hans stærke og samlende Personlighed føles saa meget smerteligere i det danske Folk.

Det er jo kun de ganske enkelte Personligheder, hvem det forundes at udføre saa stort et Livsværk og saa betydningsfuld en politisk Gerning som den, der vil være knyttet til Statsminister Staunings Navn. Han var udgaaet fra et Arbejderhjem, var oprindelig ogsaa selv Arbejder, og som Organisator og Agitator, som Borgerrepræsentant, Rigsdagsmand og Minister, endelig i en lang Aarrække som Regeringens Chef virkede Th. Stauning utrættet gennem næsten et halvt Aarhundrede for at højne Kaarene, materielt som kulturelt, for den Stand, han var rundet af. Han blev Arbejderbevægelsens Førstemand og største Personlighed. Den danske Arbejderstand nærede da ogsaa en enestaaende Tillid til og Hengivenhed for Th. Stauning, og det er ikke for meget at sige, at man i hundrede Tusinder Arbejderhjem sørger over hans Bortgang.

Men Stauning var ikke blot Føreren indenfor en Samfundsgruppe og et politisk Parti, han blev ogsaa en Førerskikkelse i det danske Folk. Tydeligst traadte dette frem i de sidste Aar, da Samlingen om at føre Land og Folk frelst gennem Tidens overvældende Vanskeligheder og at sikre vort Fædrelands Fremtid blev den altoverskyggende Opgave i dansk Politik. Staunings myndige Personlighed, hans rolige Overblik og sikre Situationsbedømmelse, hans Retsindighed og Trofasthed i Samarbejdet, men først og sidst hans varme Kærlighed til Danmark og hans faste Fodfæste i det danske Folk gjorde ham til det naturlige Midtpunkt i Samlingsregeringen. Faa har vel baaret et tungere Ansvar, og Byrden bøjede ham, men den Tillid, der fra alle Sider strømmede ham i Møde, hjalp ham til at staa Vanskelighederne igennem.

Statsminister Staunings Livsværk har været af dybt indgribende Betydning for vort Folk, og i alle Samfundslag føler man ved hans Død Tabet af en af Landets bedste Sønner. Meget i hans politiske Gerning vil blive bedømt forskelligt af politiske Meningsfæller og Modstandere, men for den Stræben, der bar hans lange og vældige Dagværk: Folkets Fremgang, Folkestyrets Styrkelse og Rigets Bevarelse, vil vi samles om at sige ham Tak.

UDNÆVNELSEN AF VILH. BUHL TIL STATS-MINISTER

Under Staunings Sygdom havde Finansminister *Buhl* varetaget Statsministeriets Forretninger. Den 1. Maj konstitueredes

Buhl som Statsminister, og Dagen efter Staunings Død, den 4. Maj, kom den kongelige Udnævnelse af V. Buhl til Statsminister. Udnævnelsen kom sent paa Aftenen efter Afholdelsen af et langvarigt Ministermøde, hvori Regeringen enedes om Udsendelsen af følgende

Erklæring:

Det er Regeringens Agt paa Grundlag af det bestaaende politiske Samarbejde at fortsætte den hidtil af Ministeriet Stauning førte Politik. Denne Politik har fundet Udtryk først og fremmest i Kongens og Regeringens Opraab til det danske Folk af 9. April 1940 og dernæst i forskellige Erklæringer af 8. Juli 1940 samt Regeringens Udtalelser af 26. Juni 1941 og 25. November 1941.

Det vil derfor stadig være Regeringens første Opgave at sikre Opretholdelse af Ro og Orden i Landet og at virke for Befolkningens korrekte, værdige og loyale Optræden overfor alle, som har en Myndighed at udøve. En heldig Gennemførelse af denne Opgave er af fundamental og afgørende Betydning for, at det skal kunne lykkes at føre Danmark frelst gennem disse Ufredstider og bevare vore nationale Værdier.

Men dette kan kun opnaas ved et godt og nabovenligt Forhold til den tyske Nation. At fremme og udvikle Samarbejdet til gensidig Gavn og Nytte vil vedblivende være den danske Regering magtpaaliggende.

Onsket om at holde Danmark udenfor de store Staters Kampe har gennem Menneskealdre været bestemmende for vor Politik.

Denne vor traditionelle Politik lykkedes det os at gennemføre under Verdenskrigen 1914—18, og heller ikke i det nuværende store Vaabenopgør staar vi som Deltager. Vi kan dog ikke forholde os ligegyldige overfor dette, thi i Kampen mod Kommunismen drejer det sig om en fælles europæisk Interesse, der berører alle Lande paa Kontinentet. For saa vidt angaar Forholdsregler mod Kommunismen paa vort eget Territorium, er den politiske Linie fastlagt ved Loven af 22. August 1941 og Danmarks Tiltræden af Anti-Kominternpagten. Denne Linie vil fortsat blive fulgt.

Paa det økonomiske Omraade er det positive Maal for den Udvikling, Europas Lande nu er inde i, at opnaa en fornuftig Samvirken mellem Landene under Hensyn til de enkelte Staters økonomiske Forhold. Tyskland indtager her den centrale Stilling. Danmark har vist sin Villighed til at medvirke til Løsning af de praktiske Opgaver, der her melder sig, og er fremdeles rede til at deltage i et loyalt og positivt Samarbejde paa dette Omraade.

Takket være dels Besættelsesmagts hensynsfulde Optræden, dels Befolkningens Besindighed og Forstaaelse af Tidens Vanskeligheder, er det hidtil lykkedes at gennemføre den Linie, som blev lagt den 9. April 1940, og at komme igennem de to Aar under Forhold, der har været gunstigere, end det paa Forhaand var at vente. Og selv om Vanskelighederne i den kommende Tid skærpes, er vi berettigede til i Tillid til det tyske Riges Løfter om Bevarelse af Danmarks Integritet og politiske Uafhængighed at nære Haab om en for vort Fædreland fortsat lykkelig Udgang.

Udtalelse af Statsminister Buhl i Folketinget.

I Folketingets Møde den 6. Maj fremsatte Statsminister *Buhl* følgende Udtalelse:

Efter Statsminister Staunings Død er det ved kgl. Resolution af 4. Maj overdraget mig at beklæde Posten som Statsminister. Der er ikke derudover sket nogen Ændring i Ministeriets Sammensætning, og Statsministerskiftet vil hverken udadtil eller indadtil medføre nogen Ændring i den hidtil førte Politik.

Grundlaget for denne Politik har været det paa Rigsdagen mellem fem Partier bestaaende Samarbejde, og Regeringens Bestræbelser vil fortsat gaa ud paa at opretholde og videreføre dette Samarbejde efter de Retningslinier, som hidtil er fulgt. Dette har for den ydre Politik Vedkommende fundet Udtryk i den Udtalelse, som allerede er fremsat af Regeringen, og hvori er fremhævet de betydningsfulde Opgaver, som vort Land her er stillet overfor.

Hvad den indre Politik angaar, vil Maalet fortsat være at samle Nationens Kræfter om den Indsats, som paa saa mange Omraader kræves for at modstaa Tidens Vanskeligheder. Den første Betingelse for, at dette fremdeles skal lykkes, er den, at Ro og Orden opretholdes, og at der fra alle Sider vises en besindig og loyal Optræden.

Selv om de forhaandenværende økonomiske og erhvervsmæssige Muligheder udnyttes i fuldt Maal, vil det ikke kunne undgaas, at alvorlige Forstyrrelser indtræder, og at Ofre maa bringes af alle Dele af Befolkningen. I Bestræbelserne for at opnaa en rimelig og forsvarlig Fordeling af Byrderne vil det som hidtil være en Hovedopgave for Regeringen at sikre Befolkningen de nødvendige Livsfornødenheder, at holde Priserne i et roligt Leje og i det hele fastholde Stabiliteten i vort Lands økonomiske Forhold, ligesom ogsaa Beskæftigelsesproblemet stadig vil paakalde Regeringens levende Interesse.

Det er ikke Hensigten her at gaa i Enkeltheder med Hensyn til det politiske Arbejde. Formaalet med min Udtalelse er at fremhæve Kontinuiteten i den Politik, der har været og vil blive ført paa den gældende Forfatnings og det bestaaende Samarbejdes Grund, og hvis store Maal er at føre Danmark frem gennem Krigstidens Skær til den Dag, som det danske Folk med Længsel imødeser — Dagen, da Danmark igen faar sin fulde Frihed tilbage.

Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde.

Mandag den 6. Oktober 1941 holdt Socialdemokratiet ordinært Hovedbestyrelsesmøde paa Christiansborg. Partiets Formand, *Alsing Andersen*, aflagde organisatorisk Beretning og oplyste bl. a., at Medlemsantallet pr. 1. Januar 1941 var 207.052. *Alsing Andersen* sluttede med at udtale:

»Vi har Grund til at være opfyldt af Stolthed og Beundring over den politiske Modenhed og den Forstaaelse af Sammenholdets Betydning, som danske Socialdemokrater har vist i denne svære Tid. Derved har vore Meningsfæller ikke alene vist deres urokkelige Trofasthed overfor deres Parti, men ogsaa samtidig med Ære ydet deres Bidrag til det Samarbejde mellem alle Danske, som Tiden kræver.«

Mødet sluttede med Vedtagelse af følgende Udtalelse:

»Socialdemokratiets Hovedbestyrelse, samlet til sit ordinære Møde i København den 6. Oktober 1941, udtaler i Tilslutning til Forretningsførerens Beretning om Partiarbejdet sin Glæde over det urokkelige Sammenhold, som Partiets Vælgere har vist i det svundne Aar.

Hertil føjer Hovedbestyrelsen sin Tak til Partiets Medlemmer og i første Række til Partiets Tillidsmænd og Agitatorer, og Hovedbestyrelsen opfordrer alle socialdemokratiske Kvinder og Mænd til at følge Sammenholdets Bud og styrke deres egen Bevægelse ved at blive Medlem af deres Partiforening.«

Antikominternpagten.

Den 25. November 1936 oprettedes følgende Pagt mellem Japan og Tyskland:

»I Erkendelse af, at Formaalet for den kommunistiske Internationale, kaldet Komintern, er Opløsning og Voldførelse af de bestaaende Stater med alle til Raadighed staaende Midler, og i Overbevisning om, at Overbærenhed med den kommunistiske Internationales Indblanding i Nationernes indre Styrelse ikke blot udsætter disses indre Fred og sociale Vel for Fare, men ogsaa truer Verdensfreden overhovedet, er det tyske Riges Regering og den kejserlige japanske Regering i Ønsket om at arbejde sammen mod den kommunistiske Opløsning blevet enige om følgende Overenskomst:

Art. 1: De traktatsluttende Stater er enige om gensidigt at underrette hinanden om den kommunistiske Internationales Virksomhed, at raadslaa om de nødvendige Forsvarsforanstaltninger og gennemføre dem i snævert Samarbejde.

Art. 2: De traktatsluttende Stater vil i Fællesskab indbyde Tredjestater, hvis indre Fred trues ved den kommunistiske Internationales Opløsningsarbejde, til at træffe Forsvarsforanstaltninger i denne Overenskomsts Aand eller tage Del i denne Overenskomst.

Art. 3: Overenskomsten træder i Kraft den Dag, den underskrives, og gælder i fem Aar. Parterne vil rettidigt før Udløbet af denne Frist enes om den videre Udformning af deres Samarbejde.«

I en Tillægsprotokol enedes man bl. a. om indenfor de bestaaende Loves Rammer at træffe strenge Forholdsregler mod dem, der i Ind- eller Udland, direkte eller indirekte, arbejder i den kommunistiske Internationales Tjeneste eller yder dens Opløsningsarbejde Bistand.

Den 6. November 1937 tiltraadte Italien denne Pagt. Den 27. Marts 1939 tiltraadte Spanien, og Ungarn samt Manchukuo har ligeledes tiltraadt.

Om Morgen den 24. November 1941 bragte den danske Presse Meddelelse om det forestaaende 5 Aars Jubilæum, og i Forbindelse hermed bragtes kortfattede Meddelelser om Statsraad og Partimøder, som havde været afholdt den foregaaende Aften, Søndag den 23. November.

Mandag den 24. November Kl. 12,45 udsendtes følgende Meddelelse:

»Ritzaus Bureau erfarer, at Udenrigsminister Scavenius Mandag Formiddag er afrejst til Berlin for Tirsdag at tilkendegive Danmarks Tiltræden til Antikomintern-Pagten.

En officiel Meddelelse om Sagen forventes udsendt i Løbet af Mandagen.«

Den bebudede Meddelelse kom imidlertid ikke før om Tirsdagen. Den har følgende Ordlyd:

»I Henhold til Artikel 2 i den mellem Tyskland, Italien og Japan afsluttede Overenskomst til Bekæmpelse af Kommunismen, den saakaldte Antikominternpagt, har denne Pagts Signatarmagter indbudt den danske Regering til at tiltræde Pagten, hvis første 5-aarige Gyldighedsperiode udløber Tirsdag den 25. November 1941, og som nu forlænges for et Tidsrum af yderligere 5 Aar.

I Erkendelse af den Fare, Kommunismen indebærer for hele vor Kultur og Samfundsorden, har den danske Regering som bekendt allerede sidste Sommer taget Initiativet til Gennemførelse af Loven af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed, efter at den tidligere ved Tilbagekaldelse af det danske Gesandtskab i Moskva havde afbrudt Forbindelsen mellem Danmark og Sovjetunionen.

Som en naturlig Konsekvens af den politiske Linje, som her i Landet i dette Spørgsmaal er blevet fulgt siden Udbruddet af Krigen mellem Tyskland og Rusland, har Regeringen skønnet det betimeligt at efterkomme den ovennævnte Indbydelse, hvorfor Udenrigsministeren efter den tyske Rigsregerings Indbydelse har begivet sig til Berlin for Tirsdag den 25. November 1941 at tilkendegive Danmarks Tiltrædelse af Pagten samtidig med, at denne forlænges for et Tidsrum af 5 Aar mellem de oprindelige Parter og de Lande — Spanien, Ungarn, Manchukuo —, der senere har sluttet sig til dem, og yderligere tiltrædes af Finland, Bulgarien, Rumænien, Kroatien, Slovakiet og Kina.

Pagten gaar ud paa, at de kontraherende Stater gensidigt vil underrette hverandre om den kommunistiske Internationales Virksomhed, raadføre sig med hverandre om de nødvendige Afværgelsesforanstaltninger til Modvirken af saadan Virksomhed samt gennemføre disse Foranstaltninger i snævert Samarbejde.

Derudover indeholder Pagten ingen politiske eller andre Forpligtelser. Heller ikke berører den Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Magt.

Pagten befatter sig derimod paa den offentlige Sikkerheds Omraade med de kontraherende Parter Samvirken mod den kommunistiske Internationales Opløsningsarbejde. Pagten tilsigter en Sammenfatning og Koordination af de Afværgelsesforanstaltninger mod Kommunismen, som hver af de deltagende Stater skal foretage paa eget Territorium.«

Fredag den 28. November fremsatte Sekretæren i Rigsdagens Samarbejdsudvalg, Folketingsmand *Oluf Pedersen*, følgende Udtalelse:

»Foranlediget ved Rygter, udspreddt af ukyndige eller ondsindede Personer ogsaa i udenlandsk Radio, ønsker jeg at meddele Offentligheden, at den Pagt mod Kommunismen, som er indgaaet af Danmarks Udenrigsminister, efter Bemyndigelse af Hs. Maj. Kongen paa Rege-

ringens Ansvar og med Tilslutning af Rigsdagen ved Samarbejdsudvalget, ikke indeholder andre Forpligtelser end de, hvorom der gennem Regeringens Erklæring er givet hel og fuld Besked, og at det fortsat er enhver dansksindet Borgers Pligt at følge Kongens Bud og udvise Ro og Orden. Den, der handler herimod, fornægter det nationale Sammenhold og handler ilde imod vort Fædreland.«

Kauffmann og 26-Magts Pagten.

Den 8. Januar 1942 offentliggjorde Dagspressen følgende Erklæring fra den danske Regering:

Danmarks tidligere Gesandt i Washington, Hr. Henrik Kauffmann, der i April 1941 blev afskediget af Statstjenesten, efter at han ved Misbrug af Kongens Navn egenmægtigt havde afsluttet en Overenskomst med Amerikas Forenede Staters Regering om Oprettelse af amerikanske Baser paa Grønland, har i den siden da forløbne Tid paa forskellig Maade været virksom for at skabe Splittelse mellem Danske samt for ved selv at etablere sig som et med den lovlige danske Regering konkurrerende Organ at berede denne Vanskeligheder i dens Stræben efter at føre Landet frelst gennem Krigens vanskelige Aar og befæste dets Selvstændighed og Uafhængighed i Fremtiden.

Senest har Hr. Kauffmann ifølge de Meddelelser, der foreligger gennem Radio og udenlandsk Presse, den 3. ds. overrakt den amerikanske Regering en Erklæring i Tilslutning til den Solidaritetserklæring, som den 1. Januar 1942 i Washington blev undertegnet af en Række Stater, der befinder sig i Krig med Tyskland og Italien. Hr. Kauffmann's Erklæring har, saaledes som den er gengivet i de nævnte Meddelelser, følgende Ordlyd:

»Da den danske Regering i det besatte Danmark, hvorfra den ikke havde nogen Mulighed for at undslippe, befinder sig under tysk Tvang og saaledes ikke er frit stillet til at underskrive de forenede Landes Erklæring af 1. Januar 1942, ønsker jeg, Henrik Kauffmann, Danmarks Minister i De forenede Stater, at erklære, at den danske Nation — skønt underkuet — nu mere end nogensinde tror paa Principperne i og Formaalet med det atlantiske Frihedsbrev af 14. August 1941. Danskerne i den frie Verden føler sig forpligtet til at yde deres bedste i den fælles Kamp mod Hitlers Nazisme og slutter sig derfor til de Principper, der er indeholdt i Erklæringen af 1. Januar 1942, som om Erklæringen var blevet underskrevet af en fri dansk Regering.«

I en Kommentar i Londons Radios danske Udsendelse hedder det:

»I en Erklæring fra den danske Legation udtrykker Henrik Kauffmann det Ønske, at denne Erklæring skulde indgaa i den fælles Erklæring, som de 26 forenede Lande har underskrevet. Saaledes har det frie Danmark sluttet sig til Erklæringen, det frie Danmark, som nu er det 27. Land, der har sluttet sig til den store Alliance mod Hitlers Tyskland.«

Hr. Kauffmann's ovenfor citerede Erklæring er et nyt Bevis paa hans ansvarsløse Holdning i en for vort Fædreland skæbnesvanger Tid og et Vidnesbyrd om hans fuldstændige Mangel paa Vilje til Forstaaelse af Forholdene her i Landet. Han insinuerer, at Regeringen den 9. April 1940 kun tvunget af de ydre Omstændigheder forblev paa sin Post i

Stedet for at flygte ud af Landet. Heroverfor er det tilstrækkeligt at henvise til Kongens Opraab til det danske Folk af 9. April 1940, hvori udtaltes, at den danske Regering havde »besluttet at ordne Landets Forhold under Hensyn til den Besættelse, som har fundet Sted«, og hvori det endvidere hedder, at den danske Regering vilde »forsøge at sikre det danske Folk og vort Land imod de af Krigsforhold følgende Ulykker og opfordrer derfor Befolkningen til rolig og behersket Holdning overfor de Forhold, som nu er opstaaet«. Det turde være overflødigt nærmere at paavise, at det Standpunkt, som fandt Udtryk i Regeringens Vedtagelse den 9. April 1940, bundede i Ønsket om at sikre Landet mod det Kaos, der vilde være opstaaet, dersom Regeringen havde svigtet, og altsaa netop var Udtryk for Regeringens Vilje til det modsatte af det, Hr. Kauffmann vil give det Udseende af. Videre antyder Hr. Kauffmann, at den danske Regering i Tilfælde af, at Danmark ikke havde været besat, vilde have været rede til at undertegne Solidaritetserklæringen af 1. Januar 1942, og at kun »den tyske Tvang« har forhindret Regeringen heri. Dette kan ikke betegnes som andet end en bevidst Tilsnigelse, udelukkende beregnet paa at virke i Agitationens Tjeneste, da Hr. Kauffmann maa vide, at der heller ikke, i Fald Danmark i Dag havde været et af fremmede Tropper ubesat Land, kunde have været Tale om en Tiltrædelse fra dansk Side af den omtalte Erklæring, da noget saadant vilde have været direkte i Strid med vor traditionelle Politik under stedfindende Stormagtskonflikter.

Ved sin Erklæring, hvori Hr. Kauffmann gør sig selv til Talsmand for den danske Nation, forfølger han aabenbart det ovenfor omtalte dobbelte Formaal: at saa Splittelse mellem Danske og at etablere sig selv som en Slags dansk Exilregering, skønt enhver begrundet Forudsætning herfor mangler.

Hr. Kauffmann og andre med ham opererer med et fingeret Begreb, som de kalder det »frie Danmark«, forskelligt fra det virkelige, af Konge, Regering og Rigsdag styrede Kongerige. Vel er vort Land besat af tyske Tropper, og vel medfører denne Besættelse visse Indskrænkninger i vor Handlefrihed, men dette rækker ikke ved det fundamentale i Statsbegrebet. Danmark er Danmark under de Kaar, der til enhver Tid er os beskaaret, og ethvert Forsøg paa at opstille Fiktioner, der kun kan have til Formaal at virke splittende og modvirke Kongens saa ofte udtalte Formaninger om Enighed, Sammenhold og besindig Optræden, maa stemples som ansvarsløs Gerning.

En kongelig Henvendelse til Udenrigsministeren.

Regeringens Erklæring slutter med, at man i denne Forbindelse finder det ønskeligt, »at Landets Befolkning bliver bekendt med et Reskript, som hans Majestæt Kongen den 13. December 1941 har tilstillet Udenrigsministeren.«

Dette Reskript har følgende Ordlyd:

»Til vor Udenrigsminister.

I denne for vort Land saa alvorlige Tid volder det os dyb Bekymring, at Tjenestemænd i vor Udenrigstjeneste, med hvilken vi har betroet Dig Tilsynet, har vist svigtende Forstaaelse af deres Opgaver og Pligter. I Følge Dine derom aflagte Beretninger har disse Tjenestemænd gjort sig til Talsmænd for den Opfattelse, at de har et Danmark at repræsentere, forskelligt fra det Danmark, der styres af os og vor Regering. Disse Tjenestemænd har endog samtidig erklæret deres Troskab overfor os i vor Egenskab af Landets Konge.

I denne Anledning vil vi allernaadigst have Dig paalagt at underrette de i Udlandet tjenestegørende Embedsmænd indenfor vor Udenrigstjeneste om, at Tilværelsen af noget andet Danmark end det, som styres af os og vor Regering, ingenlunde kan anerkendes, og at vi følgelig ikke har kunnet og ej heller i Fremtiden vil kunne modtage nogen Troskabserklæring, der ikke samtidig er Udtryk for Pligttroskab overfor den af os udnævnte og derfor eneste lovlige Regering.

Det er vort højeste Maal at sikre Danmarks Selvstændighed og Frihed. Vor Stræben mod dette Maal gør det nødvendigt for os at kunne paaregne alle vore Undersaatters og først og fremmest Statens Tjenestemænds Medhjælp i Enighed og Troskab. Vore udsendte Repræsentanter i fremmede Lande har i denne Tid en særlig ansvarsfuld Opgave, og det bør være Dig magtpaaliggende at foreholde dem alle, at de kun kan løse denne Opgave paa en Maade, som er i Fædrelandets sande Interesse, naar de i Troskab og overensstemmende med deres Embedsed følger de af os og vor Regering anviste Retningslinjer.

Befalende Dig Gud.

Skrevet paa Amalienborg, den 13. December 1941.

Under vor kongelige Haand og Segl.

sign. CHRISTIAN R.

sign. Th. Stauning.«

Kronehævningen.

Den 22. Januar 1942 udsendte Nationalbanken følgende officielle Meddelelse:

De danske Valutamyndigheder har i Dag besluttet at foretage en Opskrivning af den danske Krones Værdi med ca. 8 pCt.

Ved Valutanoteringen i Morgen, Fredag den 23. Januar 1942, vil Danmarks Nationalbank som Følge heraf fastsætte nedennævnte Sælgerkurser for fremmed Valuta:

	De nye Kurser	De hidtil gældende Kurser
Sterling	19 Kr. 34 Øre	20 Kr. 93 Øre
U. S. Dollar	4 - 79 -	5 - 18 -
Rigsmark	191 - 80 -	207 - 45 -
Pariser Francs	10 - 85 -	11 - 75 -
Belgas	76 - 80 -	83 - 05 -
Schw. Francs.....	111 - 25 -	120 - 35 -
Lire	25 - 35 -	27 - 40 -
Gylden	254 - 70 -	275 - 45 -
Svenske Kroner.....	114 - 15 -	123 - 45 -
Norske Kroner	109 - 00 -	117 - 85 -
Finske Mark	9 - 83 -	10 - 62 -

Tilsvarende Ændringer vil blive foretaget i Clearing-Kurserne.

Endvidere udsendtes en Meddelelse af følgende Ordlyd:

»Ritzaus Bureau erfarer, at der samtidig med den foretagne Opskrivning af den danske Kronens Værdi ved Forhandling mellem danske og tyske Regeringsrepræsentanter er truffet Aftale angaaende Import- og Eksportpriser i den dansk-tyske Samhandel. Det er herved lykkedes at naa frem til en Ordning, hvorefter Landbrugets Indtjeningssevne ikke forringes, og Hensyn tages til de øvrige Erhvervs Interesser.«

Opskrivningen af Kronen svarer til den Devaluering, der blev foretaget kort Tid efter Krigens Udbrud, og andrager ca. 8 pCt. Det siges i den officielle Meddelelse, at Landbrugets Indtjeningssevne ikke vil blive forringet, hvilket vil sige, at Eksportpriserne, maalt i Kroner, holdes uforandrede, medens Priserne i Mark vil blive forhøjet i et Omfang, der svarer til Kronehævningen. Landbrugets Importvarer, Kunstgødning, Kali, Maskiner, Høstbinder-garn, Kemikalier m. v., billiggøres derimod med et Beløb, der kunde anslaaes til ca. 6 Mill. Kr. aarlig. Det var Hensigten, at denne Besparelse skal gaa fra i visse af Landbrugets Priser paa den Maade, at Eksportprisen paa Smør nedsættes med 20 Øre pr. kg fra 1. Maj, indtil der er eksporteret saa meget Smør, at der er dækket 5 Mill. Kr., d. v. s. ca. 25.000 Tons. Den resterende Million skal dækkes ved Afslag i Prisen paa Slakteriaffald, Fedt, Æg m. v., og Dækningen vil formentlig for en Dels Vedkom-mende blive paalagt Fiskerierhvervet, der i øvrigt ligestilles med Landbruget, saaledes at der ikke bliver Tale om noget Tab paa Eksportvarerne.

Hvad Importpriserne angaar, maatte man forstaa de trufne Aftaler saaledes, at de tyske Markpriser bliver holdt uforandret, og at de tilsvarende Priser i danske Kroner altsaa vil gaa 7—8 pCt. ned. Nedgangen vilde dog ifølge en første Meddelelse ikke blive mærkbar paa de hjemlige Priser paa Kul og Koks, der gennem lang Tid er holdt nede ved Statstilskud til Assurance og Fragt. Der har været en betydelig Merudgift paa disse Omraa-der, fordi en større Mængde Kul og Koks end oprindeligt paareg-net har maattet hentes i Rotterdam og Nordsøhavnene. Staten kunde nu spare en Del af dette Tilskud; men den 25. Februar bebudede Handelsministeren en Nedsættelse paa 60 Øre pr. hl udenlandske Koks. Nedsættelsen vilde dog først blive effektiv fra Maj Maaned, naar Issituationen var overstaaet, og de forhaan-denværende Lagre udsolgt.

I øvrigt maatte man regne med, at der hengik en vis Tid, før et Prisfald kunde slaa igennem, idet de Varer, der er indkøbt til de tidligere højere Priser, skal sælges ud, før de handlende kan tilpligtes at sætte Priserne ned, ligesom de handlende under Prisopgang har Pligt til at sælge i Forhold til Indkøbsprisen, selv om Prisen for nyindkøbte Varer er højere.

Statens Finanser.

STATSREGNSKABET 1940—41

udviste et *Overskud* paa 57,3 Mill. Kr., idet Indtægter og Udgifter har udgjort henholdsvis 900,5 Mill. Kr. og 843,2 Mill. Kr. Af Overskuddet paa 57,3 Mill. Kr. er 2 Mill. Kr. henlagt til Imødegaaelse af de ved den ekstraordinære Hugst i Statsskovene forårsagede forøgede Udgifter for Statsskovvæsenet, medens de resterende 55,3 Mill. Kr. er overført til Forøgelse af den i Forvejen henstaaende Driftssaldo paa 45,4 Mill. Kr., saaledes at der fremkommer en Reserve paa 100,7 Mill. Kr., som i paakommende Tilfælde kan benyttes til Støtte for Driftsregnskabet.

I Forhold til Bevillingerne paa Finansloven og Tillægsbevillingsloven har der været en Merindtægt paa 19 Mill. Kr. og en Mindreudgift paa 30,1 Mill. Kr., hvorved det budgetterede Overskud paa 8,2 Mill. Kr. er forhøjet til de nævnte 57,3 Mill. Kr.

Merindtægten hidrører i det væsentlige fra Skatter og Afgifter, der har indbragt 16 Mill. Kr. mere end budgetteret.

Af Mindreudgiften falder 5,9 Mill. Kr. paa Indenrigsministeriet og et tilsvarende Beløb paa Arbejds- og Socialministeriet. Endvidere viser Statsvirksohmhederne en Mindreudgift paa ialt 3,1 Mill. Kr. og Rentekontoen en Besparelse paa 3,5 Mill. Kr. Vedrørende Landbrugsministeriet og Undervisningsministeriet er der dernæst en Mindreudgift paa henholdsvis 4,4 Mill. Kr. og 4,5 Mill. Kr., og desuden er der en Del spredte Beparelser paa andre Afsnit af Driftsbudgettet. I de anførte Beløb er imidlertid indeholdt forskellige Bevillinger til særlige Formaal til ialt ca. 14 Mill. Kr., der maa paaregnes at komme til Udgift i indeværende Finansaar, saa at den reelle Mindreudgift kun er ca. 16 Mill. Kr.

Statsgælden ved Udgangen af Regnskabsaaret 1940—41.

Den faste Statsgæld er i 1940—41 forøget med 28,6 Mill. Kr. til 1159,1 Mill. Kr. Saldoen for Skatkammerbeviser og Bankgæld er formindsket fra 207,3 Mill. Kr. til 52,5 Mill. Kr., og den faste og løse Gæld er saaledes formindsket med ialt 126,2 Mill. Kr. Herved maa imidlertid tages i Betragtning, at der samtidig er sket en Forskydning i Finansministeriets Mellemregning med Ministerier og Institutioner og forskellige andre løbende Mellemværender og Beholdninger, hvorved der fremkommer en Bevægelse i modsat Retning paa 59,0 Mill. Kr. Nettoresultatet bliver herved en Forminskelse af Gælden paa ca. 67,2 Mill. Kr.

FINANSLOV OG TILLÆGSBEVILLINGSLOV 1941—42.

Tillægsbevillingsloven 1941—42 viser i sin vedtagne Skikkelse

en Indtægt paa 280,6 Mill. Kr. og en Udgift paa 225 Mill. Kr. Af Indtægten hidrører 275 Mill. Kr. fra Skatter og Afgifter, hvoraf 71,6 Mill. Kr. falder paa Indkomst- og Formueskatten og 195,7 Mill. Kr. paa Forbrugsafgifterne. Med Hensyn til dette sidste Beløb maa det erindres, at Loven af 31. Oktober 1940 om midlertidige Forbrugsafgifter oprindelig kun gjaldt indtil Udgangen af Oktober Maaned 1941, hvorfor der paa Finansloven kun var budgetteret Udbytte for 7 Maaneder af denne Beskatning.

De samlede Tal for Indtægter og Udgifter paa Finansloven og Tillægsbevillingsloven er herefter henholdsvis 933,6 Mill. Kroner og 917,3 Mill. Kroner.

Medens der paa Finansloven var budgetteret et Underskud paa 39,2 Mill. Kr., viser Tillægsbevillingsloven et Overskud paa 55,6 Mill. Kr., saa at det samlede Resultat for Finansaaret 1941—42 bliver et Driftsoverskud paa 16,4 Mill. Kroner.

Dette gunstige Resultat fremkommer dog kun ved, at to store Poster, som efter deres Besskaffenhed hører hjemme paa Driftsregnskabet, er hensat til Afskrivning i kommende Aar.

Den ene Post er de Tilskud, som i Finansaaret 1941—42 er udbetalt til Fremme af Beskæftigelsen paa forskellige Omraader, og som ialt har andraget ca. 136 Mill. Kr. Disse Tilskud er en Udgift, som skal bæres af Driften, men efter den særlige Plan, som er lagt for Finansieringen af Beskæftigelsesforanstaltningerne, tilvejebringes Midlerne foreløbig ved Laan, hvis Tilbagebetaling skal ske gennem en tilsvarende større Skatteudskrivning i Tiaaret 1942—43 til 1951—52.

Den anden Post er den Gæld, som Staten har paadraget sig til Nationalbanken som Følge af Forhøjelsen af Kronekursen, idet den Garanti, som er stillet over for Banken med Hensyn til dens Clearingtilgodehavende m. v., derved er blevet effektiv for et Beløb af godt 124 Mill. Kr.

Tager man disse udækkede Driftsudgifter paa ialt ca. 260 Mill. Kr. med i Bedømmelsen af Driftsresultatet, fremkommer der i Stedet for det paa Driftsregnskabet opgjorde Overskud paa 16,4 Mill. Kr. et reelt Driftsunderskud paa 243,6 Mill. Kr.

FINANSLOV 1942—43.

Den vedtagne Finanslov for 1942—43 havde følgende Hovedposter:

	Indtægt Kr.	Udgift Kr.
§ 1. Domænerne	516.092	
§ 2. Statsvirksomhederne		21.968.826
§ 3. Rentekonto	7.766.631	

§ 4.	Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskoler Fond samt af Bispetienderne	632.084	
§ 5.	Skatter og Afgifter	806.768.931	
§ 6.	Overskud af Kasselotteriet	3.130.995	
§ 7.	Adskillige Indtægter	3.565.691	
§ 8.	Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1.000.000
§ 9.	Det kongelige Hus' Aarpenge.....		131.200
§ 10.	Rigsdagen		2.590.000
§ 11.	Statsministeriet		1.079.555
§ 12.	Udenrigsministeriet		5.793.095
§ 13.	Ministeriet for Landbrug og Fiskeri ...		36.801.016
§ 14.	Indenrigsministeriet		51.729.851
§ 15.	Arbejds- og Socialministeriet		310.307.757
§ 16.	Ministeriet for offentlige Arbejder		23.626.650
§ 17.	Ministeriet for Handel, Industri og Søfart		56.777.811
§ 18.	Grønland		0
§ 19.	Justitsministeriet		43.675.128
§ 20.	Kirkeministeriet		6.110.460
§ 21.	Undervisningsministeriet		97.707.879
§ 22.	Krigsministeriet		45.007.874
§ 23.	Marineministeriet		51.792.924
§ 24.	Finansministeriet		119.947.417
§ 25.	Pensionsvæsenet		33.855.200
		822.380.424	909.902.643
Merudgift.....		87.522.219	
		909.902.643	909.902.643

Skatter og Afgifter, der budgetteredes til 806.768.931 Kr., for-
deler sig paa følgende Maade:

I. Skatter paa faste Ejendomme:	Kr.
A. Ejendomsskyld	5.500.000
B. Grundskyld	8.200.000
C. Jernbaneskyld	25.000
D. Grundstigningsskyld	650.000
Ialt.....	14.375.000

II. Skatter paa Indkomst og Formue:	
A. Indkomstskat	325.000.000
B. Formueskat	55.000.000
Ialt.....	380.000.000

III. Midlertidig Afgift af Arv og Omsætningsafgifter:	
A. Midlertidig Afgift af Arv	2.600.000

B.	Almindelig Stempelafgift	16.500.000
C.	Særlig Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer	2.000.000
	Ialt.....	21.100.000
IV. <i>Forbrugsafgifter:</i>		
A.	Toldafgifter	51.000.000
B.	Spiritusafgift og Tillægsafgift paa Spiritus	41.000.000
C.	Ølskat	45.000.000
D.	Afgift af indenlandsk Tilvirkning af Roesukker ...	8.000.000
E.	Afgift af Cigarer, Cigaretter m. m. samt paa Dyrkning af Tobak	80.000.000
F.	Stempelafgift af Spillekort	600.000
G.	Afgift af indenlandsk Vin, Cider o. desl.	2.000.000
H.	Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke	36.000.000
I.	Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkervarer m. m.	20.000.000
K.	Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. v.	7.000.000
L.	Afgift af Motorkøretøjer	10.000.000
M.	Afgift af Benzin	6.000.000
N.	Omsætningsafgift af Motorkøretøjer	500.000
O.	Tillægsafgift paa Benzin	2.000.000
P.	Afgift af Kaffesurrogater	12.000.000
Q.	Tillægsafgift paa Sukker	7.000.000
R.	Benzinafgift i Henhold til Lov Nr. 115 af 8. April 1932	400.000
S.	Benzinafgift i Henhold til Lov Nr. 191 af 17. April 1941	400.000
T.	Omsætningsafgift	55.000.000
U.	Afgift af Papir og Pap	3.000.000
V.	Afgift af elektriske Glødelamper o. lign.	1.200.000
X.	Afgift af Radiolamper	2.300.000
Y.	Afgift af Mineralvand o. lign.	3.300.000
Z.	Afgift af Parfumer m. v.	4.300.000
	Ialt.....	398.000.000
Heri fragaar:		
	Kr.	
a.	Statens Tilskud til Kommunerne ifølge H.	5.000.000
b.	Statens Tilskud til Kommunerne til Vejarbejder og Snekastning ifølge L.—N.	13.160.390
c.	De til særlige Formaal bestemte Indtægter ifølge L.—N.	3.339.610
d.	Statens Tilskud i Henhold til Lov Nr. 115 af 8. April 1932.....	400.000
e.	Statens Tilskud i Henhold til Lov Nr. 191 af 17. April 1941.....	400.000
		22.300.000
	Rest.....	375.700.000
V.	Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m.:.....	15.593.931
	Skatter og Afgifter ialt.....	806.768.931

Finansministeren gjorde ved Forelæggelsen opmærksom paa, at man, hvad Driftsudgifterne angaar, ligesom i Fjor havde bestræbt sig for at bringe de almindelige løbende Udgifter ned mest muligt, og at man i videst muligt Omfang havde søgt at undgaa nye Bevillinger eller principiel Udvidelse af de hidtidige Bevillinger.

De øgede Krav til Statskassen og Ønskerne om Skattnedsættelse.

Finansminister Buhl sluttede sin Forelæggelsestale med følgende Udtalelse:

For Finansaaret 1938—39 udgjorde den samlede Udgift paa Statens Driftsregnskab 553 Mill. Kr. For 1940—41 steg Tallet til 843 Mill. Kr., og efter den Oversigt, jeg her har givet, maa der for indeværende og det kommende Finansaar regnes med et lignende Beløb, snarest med noget mere. Det vil sige, at Udgifterne for hvert af disse tre Finansaar ligger omkring 300 Mill. Kr. over Udgiften for det sidste Finansaar før Krigen. For 1940—41 skyldes Stigningen til en vis Grad enkelte store Poster, som betød en Udgift een Gang for alle, men den Besparelse, som derved skulde indvindes fremefter, er blevet opslugt af stigende Udgifter paa snart alle Omraader — højere Priser, højere Lønninger, større Opgaver at varetage, forøget Hjælp til den vanskeligt stillede Del af Befolkningen, stigende Tilskud til Institutioner med Statsstøtte og meget andet.

Til denne Stigning i Driftsudgifterne kommer endvidere de meget store Beløb, som Staten gennem Beskæftigelsesfonden yder i Tilskud til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger. Ogsaa disse Tilskud er Driftsudgifter for Staten, men Dækningen tilvejebringes først efterhaanden i Løbet af en 10-aarig Periode. At lægge endnu mere over paa Fremtiden vilde være farligt, ikke blot fordi der efter Krigen vil være Brug for et stærkt Initiativ, men ogsaa fordi det under de nuværende Forhold vilde bidrage til at drive Priserne i Vejret og fremme inflatoriske Tendenser, hvis Staten lod andre Driftsudgifter dække ved Optagelse af Laan. Det maa derfor fastholdes, at der bortset fra Beskæftigelsesfondens Udgifter maa tilvejebringes samtidig Dækning for afholdte Driftsudgifter.

At der for selve Driftsbudgettet nu maa regnes med en Stigning i Udgifterne paa omkring 300 Mill. Kroner i Sammenligning med Udgiftsbudgettet før Krigen er et Forhold, som maa mane til Eftertanke. Ved den Gennemgang af Budgettet, som i Fjor blev foretaget af de to af Finansministeriet nedsatte Spareudvalg, blev forskellige Beskæringer gennemført. Forholdene ændrer sig jo imidlertid hurtigt i denne Tid, og nye Spørgsmaal melder sig næsten fra Dag til Dag, og det er muligt, at der maa finde en ny Gennemgang Sted af Statens store Udgiftsbudget med Begrænsninger og Besparelser for Øje. Men desuden er der navnlig Grund til at fremhæve, at man for at undgaa, at Statens Udgiftsbudget vokser ud over det forsvarlige og overkommelige, maa være paa Vagt over for den Indstilling, som breder sig mere og mere, at Staten skal være den store Hjælper overfor alle Tidens Vanskeligheder.

Medens Kravene til Statskassen vokser, lyder der samtidig Klage

over de haarde Skatter. I begge Henseender gælder det om at fastholde en nøgtern Vurdering af Forholdene. Der maa vises Forsigtighed, naar Grænsen skal drages mellem det, den enkelte selv maa klare, og det, vi alle i Fællesskab skal bære. Hvad der er nødvendigt for at skabe taalelige Kaar for de daarligst stillede Medborgere, maa ydes, men over for Ønsker om nye Fremstød, saavel som over for Ønsker om Udvidelse af de givne Rammer for Opgavernes Løsning, maa der vises al mulig Varsomhed. Det er den Vej, man maa gaa for at holde Skatterne nede. Den Skatteudskrivning, som er nødvendig for at dække de Udgifter, det vedtages at afholde, maa, som jeg allerede har fremhævet, fremdeles foretages.

Finanslovens Vedtagelse

skete i Folketinget den 26. Marts. Vedtagelsen var enstemmig, men Bondepartiet og Nazisterne undlod at stemme.

Nogle Oplysninger om den vedtagne Lov.

Som det vil ses, fremkommer der paa Finansloven 1942—43 et Underskud paa 87,5 Mill. Kr.

Den samlede Udgift paa 909,9 Mill. Kr. er paa det nærmeste af samme Størrelse som den samlede Udgift i Finansaaret 1941—42, der ifølge Finansloven og Tillægsbevillingsloven andrager ialt ca. 904,8 Mill. Kr.

Man har denne Gang i højere Grad end tidligere gennem Ændringsforslag i Folketinget søgt at korrigere Budgetteringen af de almindelige løbende Statsudgifter, for at det endelige Finanslovforslag kunde give et saa godt Udtryk for det kommende Finansaars Regnskabsresultater, som det i Øjeblikket under de herskende Forhold var muligt at opnaa.

Lignende Bestræbelser er udfoldet med Hensyn til de ekstraordinære Udgifter, men paa Grund af disses særlige Karakter maa Budgetteringen her altid blive mere ufuldstændig, og man maatte forudse, at der i Finansaarets Løb paa de Omraader, det her drejer sig om, vilde komme nye Udgiftsposter til.

Der har saaledes ikke i Finanslovforslaget kunnet tages Hensyn til Udgiften ved Smørordningen, der antagelig vil betyde en Udgift for Statskassen paa ca. 7 Mill. Kr., og forlængedes den for sidste Halvdel af Finansaaret, kunde man vente en samlet Udgift paa ca. 20 Mill. Kr.

Alt ialt er der paa Forslaget opført Udgifter af ekstraordinær Karakter til et Beløb af ca. 215 Mill. Kr. Af saadanne Udgifter kan nævnes Udgiften til Nedsættelse af Rugbrødsprisen, ca. 18 Mill. Kr., Udgiften ved Statens Uddeling af Levnedsmiddeltkort til trængende, ca. 29,3 Mill. Kr., og Udgiften ved Smørrabatordningen for mindrebemidlede, ca. 37 Mill. Kr. Disse Ordninger er en Fortsættelse af tilsvarende Ordninger i 1941—42, for Smørrabatordningens Vedkommende dog i betydeligt større

Omfang. Endvidere er til det civile Luftværn bevilget 15,7 Mill. Kr., hvilket er ca. 4 Mill. Kr. mindre end i 1941—42, hvor der har været særlig store Etableringsomkostninger. Til ekstraordinære Udgifter og Materialeanskaffelser under Marineministeriet bevilges ca. 19 Mill. Kr., medens der i 1941—42 til samme Formaal er bevilget ca. 11 Mill. Kroner.

Til Forrentning og Afskrivning paa de af Beskæftigelsesfonden afholdte Midler bevilges 39 Mill. Kr., heraf til Afskrivning 32 Mill. Kr. Af Beskæftigelsesfonden regnes i 1941—42 at være udbetalt ca. 130 Mill. Kr. i Tilskud, men der var indtil Finanslovens Vedtagelse givet Bemyndigelser til Anvendelse af ialt ca. 482 Mill. Kr., hvoraf ca. 315 Mill. Kr. paaregnedes udbetalt som Tilskud. Disse Tilskud skal ifølge Loven afskrives paa Driftsregnskaberne for Finansaarene 1942—43 til 1951—52. Finansaaret 1942—43 er altsaa det første af de 10 Finansaar, hvori disse store Udgifter til Beskæftigelses Fremme vil komme til Afskrivning, og den foreslaaede Afskrivning paa 32 Mill. Kr. svarer til ca. 10 pCt. af det til Ydelse af Tilskud til Raadighed stillede Beløb.

Som Følge af Lønskattens Bortfald er som ny Udgiftspost paa Driftsregnskabet opført en Bevilling paa 26 Mill. Kr. til Bestridelse af Udgifterne ved Arbejdsfordelingen.

Driftsindtægterne viser et samlet Beløb paa 822,4 Mill. Kr., hvoraf 806,8 Mill. Kr. falder paa Skatter og Afgifter. For 1941—42 er Skatter og Afgifter ifølge Finans- og Tillægsbevillingslov ansat til 908,5 Mill. Kr. Det maa her erindres, at de midlertidige Forbrugsafgifter i Henhold til Loven af 24. Oktober 1941 paa Finansloven kun er medtaget med de Beløb, der regnes at indkomme inden 1. November 1942, til hvilket Tidspunkt Loven om Forbrugsafgifterne udløber. Endvidere maa det tages i Betragtning, at der vil fremkomme en Merindtægt som Følge af de vedtagne Told- og Afgiftsforhøjelser.

Der bevilges ialt 45,3 Mill. Kr. til Anlægsarbejder ved Statsvirksomhederne og 18,6 Mill. Kr. til Anlægsarbejder ved andre Statsinstitutioner. Som Udlaan bevilges ialt 66,3 Mill. Kr., hvoraf 8 Mill. Kr. dækkes ved Indfrielse af tidligere Udlaan. Saavel de planlagte Anlægsarbejder som den butgettede Udlaansvirksomhed er paavirket af Bestræbelserne for at fremme Beskæftigelsen. Statens Udlæg gennem Beskæftigelsesfonden budgetteres til 154 Mill. Kr.

Hvad Statsgælden angaar, er der paa Finansloven regnet med en Nettoudgift paa 26,7 Mill. Kr. som Afdrag paa den faste Gæld samt en Nettoudgift paa 15,5 Mill. Kr. som Afdrag paa særlige Forskrivninger. Til særlige Formaal henlægges netto 19,3 Mill. Kr.

Optagelse af Statslaan.

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 10. December 1941 Forslag til Lov om Bemyndigelse til Optagelse af Statslaan.

Den 1. Januar 1942 forfaldt det i Henhold til Lov af 19. December 1921 optagne Statslaan, stort 30 Mill. Dollars. Under de nuværende Forhold havde det ikke været muligt hverken ved Optagelse af et nyt fast Dollarlaan eller paa anden Maade at tilvejebringe de nødvendige Midler i Dollars til Indfrielse af det omhandlede Laan, og man havde derfor optaget Forhandlinger om en midlertidig Forlængelse af Laanet.

Disse Forhandlinger var endnu ikke afsluttede og de nærmere Betingelser for Laanets delvise eller fuldstændige Fornyelse ikke endelig fastlagt, men da det var af Betydning, at Finansministeren fik den fornødne Bemyndigelse til at forny Laanet og til eventuelt at optage Statslaan til Indfrielse af Laanet, fremsattes Lovforslaget, idet de nærmere Betingelser vilde være at bestemme med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg.

Enstemmigt vedtaget.

Skatkammerbeviser.

Et af Finansministeren den 10. December 1941 fremsat Forslag om Forhøjelse af Paalydendet for de i Omløb værende Skatkammerbeviser fra 80 Mill. til 100 Mill. Kr. vedtoges enstemmigt.

(Angaaende Udstedelsen af Skatkammerbeviser i Forbindelse med Problemet de ledige Penge se under »De ledige Penge«).

Den ved Lov af 13. Januar 1939 givne Bemyndigelse til at udstede Skatkammerbeviser til et samlet Paalydende af indtil 80 Mill. Kr. blev ved Lov af 20. November 1939 udvidet til for Tiden indtil 31. December 1940 at gælde for et Beløb af indtil 130 Mill. Kr., og denne ekstraordinære Bemyndigelse blev derefter ved Lov af 30. November 1940 forlænget til 31. December 1941.

Efter Optagelsen af Beskæftigelseslaanene havde Staten for Tiden en betydelig Kassebeholdning, og der er endvidere ifølge Loven om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger Adgang til at udstede Skatkammerbeviser til Bestridelse af Beskæftigelsesfondens Udgifter i det Omfang, hvori en Finansiering paa denne Maade anses for formaalstjenlig. Man har derfor ikke ment at burde søge den ekstraordinære Udvidelse af Hjemmelen til at udstede Skatkammerbeviser yderligere forlænget, men da det maatte anses for ønskeligt, at den almindelige Bemyndigelse kom til at omfatte et noget større Beløb end hidtil, foresloges den ved Loven fastsatte Grænse paa 80 Mill. Kr. forhøjet uden Tidsfrist til 100 Mill. Kr.

De ledige Penge.

I et Radioforedrag den 11. Maj 1942 redegjorde Nationalbankdirektør *Bramsnæs* for Nationalbankens Syn paa det vigtige Problem »de ledige Penge«. Nationalbanken stillede Forslag om, at der skulde gennemføres Lovbestemmelser om

1. Pligt for de private Banker til at have et Minimumsindestaaende paa Foliokonto i Nationalbanken,
2. Salg af 2-aarige Statsgældsbeviser,
3. Salg af 6 Maaneders Skatkammerbeviser,
4. Salg af Statsspareobligationer.

Det første af de nævnte fire Punkter omfattes af et Lovforslag om Tillæg til Bankloven, som blev fremsat af Handelsminister *Halfdan Hendriksen* i Folketinget den 25. Juni, medens de øvrige Punkter omfattes af et Forslag til Lov om Udstedelse af Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spareobligationer, der samme Dag blev fremsat af Stats- og Finansminister *Buhl*.

Begge Forslag er vedtaget uændret.

BAGGRUNDEN FOR PROBLEMET.

Meningen med Forslagene er at sterilisere det meget store Beløb af saakaldte ledige Penge, der er fremkommet dels ved en voldsom Forøgelse af Indskudsmidlerne og dels ved en Nedbringning af Bankernes forskellige Udlaanskonti.

At det ikke er smaa Beløb, det drejer sig om, viser Tallene, idet Bankernes samlede Indlaanskonti siden Krigens Begyndelse var steget med 1226 Millioner Kroner, medens samtlige Udlaanskonti var gaaet ned med 420 Millioner eller ialt et Beløb paa 1646 Millioner Kroner, som Bankerne ikke hidtil havde haft Anvendelse for. —

Langt den overvejende Del af dette Beløb stod fortsat som Kassebeholdning, idet den samlede Kassebeholdning var steget med 1029 Millioner Kroner plus en Fremgang i indenlandske Banker paa 201 Millioner og kun et mindre Beløb paa 423 Millioner Kr. var anbragt i Obligationer og Aktier, der i hvert Fald for Bankerne kun kan være en foreløbig Anbringelse.

Spørgsmaalet var, om der var Risiko for, at dette Beløb, hvoraf langt den største Del overhovedet ikke forrentedes, fortsat vilde ligge roligt i Bankernes Kasse.

Under den forrige Krig var dette langt fra Tilfældet, idet Hovedparten af de Midler, der blev frigjort ved Nedbringelse af Varelagre og ved Fortjeneste paa Eksport, søgte Fortjeneste, hvor der var Fortjenstmuligheder.

Af de mest grelle Ting kan nævnes følgende:

De børsnoterede Aktier blev i vid Udstrækning jobbet op i fuldkommen uforsvarlige Kursur, og en ikke ringe Del af disse Aktieopkøb til stadig voksende Kurser blev finansieret af Bankerne, som dengang ikke regnede med, at de Fortjenester, der tilsyneladende kunde berettigede de høje Kurser, var et afgjort Krigsfænomen, som ikke kunde holde, naar Konkurrencen igen satte ind.

De stadig stigende Kurser affødte herefter et stadig voldsommere Pres for at faa Udbyttet sat i Vejret, og i mange Tilfælde kunde dette kun ske paa den Maade, at Virksomhedernes Aktiver stadigvæk blev omvurderet og belaant for at skaffe Midler til Udbytteudbetaling.

Da saa Deflationen kom, maatte en Række Virksomheder rekonstrueres eller helt ophøre med at eksistere, hvilket igen skabte Arbejdsløshed og andre Erhvervsvanskeligheder.

Der blev ogsaa oprettet en Række nye Produktionsvirksomheder, hvis Produktion i den Grad var indstillet paa Krigsforhold, at de under de nye Forhold efter Krigen overhovedet ikke evnede at arbejde videre.

Endelig søgte en stor Del af de ledige Midler uden Hemninger Anbringelse i de saakaldte Krigsvarer, dels importerede og dels hjemmelavede Erstatningsvarer, endda til Priser, der nødvendigvis maatte give store Tab, saasnart konkurrencedygtige Varer igen kom frem paa Markedet.

Nationalbankdirektør Ussing opgjorde disse Tab til omkring ved en Milliard, men dette Beløb er sikkert lavt sat, og mange af de Tab, der blev baaret, uden at de paagældende behøvede at standse deres Virksomhed, er sikkert ikke medregnet.

Selv om det imidlertid kun var en Milliard, var det et ikke ubetydeligt Beløb at mangle paa det Tidspunkt, da Erhvervene igen trængte til frisk Kapital for at faa normal Produktion i Gang og for at faa fornøden Kredit til at købe Varer til de mange tomme Lagre.

— — —

Indtil dette Øjeblik havde Bankerne, som det fremgaar af Sammendraget af deres Balancer, modstaaet Fristelsen til at søge de ledige Midler anbragt paa irregulær Maade, og det er vel sandsynligt, at Erfaringerne fra forrige Krig vil medføre betydelig større Tilbageholdenhed, end det var Tilfældet under den forrige Krig og Efterkrigsperioden.

Det er imidlertid heller ikke saa let i denne Omgang at finansiere Inflation.

Alene Aktiespekulationen er stærkt hemmet dels af den høje

Omsætningsskat og dels deraf, at der ikke i en Notering maa finde Kursfremgang Sted udover 5 Points, hvorved en ikke ringe Del af Fortjenesten ved Omsætningen betales som Omsætningsafgift.

Priskontrollen virker ogsaa hemmende, selv om den ikke er saa effektiv, som Loven egentlig skulde forudsætte, og i hvert Fald er der Grund til at tro, at efterhaanden som Prisdirektoratet faar Haand i Hanke med Priserne paa de mest elementære Forbrugsartikler, at Priserne saa taaleligt kan holdes i Ro og ikke give Mulighed for en Spekulation, der optager de ledige Penge.

Endelig vil der sikkert ogsaa være megen Forsigtighed med Hensyn til Start af nye Produktionsvirksomheder, der ikke har Betingelser for paa ordentlig Maade at arbejde ogsaa under de nye Forhold, der kommer efter Krigen.

Hvis man af alt dette vilde udlede, at der saa slet ikke skulde være nogen Risiko, vilde det være utilladelig Optimisme.

Der er jo allerede nu en Tilbøjelighed til at presse Priserne op paa faste Ejendomme — en Tendens, som ikke har kunnet standses gennem Bestemmelsen om, at der ikke maa ske yderligere Pantsætning, og jo længere Tid der gaar, jo stærkere vil Presset blive fra de Mennesker eller Virksomheder, der har et relativt stort Beløb, som slet ikke kan forrentes.

Derfor er det ikke ubetimeligt, at Nationalbanken har krævet Foranstaltninger gennemført, og det er det, Regeringen har efterkommet gennem de 2 Forslag.

TILLÆG TIL BANKLOVEN.

Nationalbankens Forslag om, at de private Banker skulde have en særlig Foliokonto hos Danmarks Nationalbank, gik ud paa, at enhver privat Bank senest 1 Maaned efter Lovens Ikrafttræden skulde have oprettet en Foliokonto hos Danmarks Nationalbank, en saakaldt »Lovpligtig Foliokonto«. Det paa denne Konto indestaaende Beløb skulde til enhver Tid udgøre mindst 25 % af Bankens Indskud paa Foliokonto, Kontokurant, paa Bankbog m. v. med kortere Opsigelsesvarsel end 1 Maaned samt Indskud og Indlaan fra indenlandske Sparekasser, men derimod ikke fra Banker. Indestaaendet paa den lovpligtige Foliokonto skulde endvidere udgøre mindst 15 % af Bankens samlede Indskudsmidler, eksklusive Indskud fra Banker. Til Forslaget var knyttet visse Dispensationsbestemmelser for at give den nødvendige Bevægelighed. Efter Forslaget skulde Bestemmelserne ikke gælde for Sparekasserne, idet Nationalbanken ikke mente, at der var helt den samme Grund til at træffe Foranstaltninger imod de i Sparekasserne indestaaende Midler, idet der i hvert Fald hidtil

havde været en betydelig Forskel i Bevægelsen i Indlaansmassen henholdsvis hos Banker og Sparekasser. Medens f. Eks. Bankernes Indskud paa Folio, Kontokurant og Bankbog m. v. med kortere Opsigelsesvarsel end 1 Maaned fra ultimo August 1939 til ultimo April 1942 er steget fra 720 Mill. Kr. til 1478 Mill. Kr., er Sparekassernes samlede Indskud i det samme Tidsrum kun steget fra 2281 Mill. Kr. til 2445 Mill. Kr., altsaa kun en Stigning paa 164 Mill. Kr. mod en Stigning paa 758 Mill. Kr. for Bankernes korte Indskudsmidler.

Efter Modtagelsen af Nationalbankens Forslag optog Handelsministeriet straks Forhandlinger med de private Banker, idet man maatte lægge Vægt paa, at de nødvendige Foranstaltninger vedrørende de ledige Penge kunde iværksættes i fuld Forstaaelse med Pengeinstitutterne. Disse Forhandlinger forløb paa bedste Maade, idet man fra Bankside var fuldt ud enig i det Maal, Nationalbanken tilstræbte med sit Forslag, og man tiltraadte fra Bankside ogsaa, at dette Maal søgtes naaet ved Foranstaltninger, der i Princippet gik ud paa at binde en Del af de hos de private Banker opsamlede ledige Penge. Med Hensyn til den Maade, paa hvilken Nationalbanken havde foreslaaet, at det ønskede Formaalskulde naas, næredes der imidlertid, som der ogsaa blev givet Udtryk for paa Provinsbankforeningens Aarsmøde i Maj, ikke ringe Betænkelighed. Fra Bankernes Side foreslog man derfor, at man i Stedet for supplerede den gældende Banklovs Likviditetsbestemmelser med midlertidige ekstraordinære Likviditetskrav under Hensyntagen til Karakteren af Bankernes Indskud og til Tidspunktet for disse Indskuds Opstaaen. Sagen har derefter været gjort til Genstand for nærmere Forhandlinger mellem Handelsministeriet, Nationalbanken og de private Banker, og man er derunder naaet til Enighed om det nu forelagte Lovforslag, der uden at røre ved Hovedprincippet i det af Danmarks Nationalbank fremsatte Forslag ved en ændret Udformning af Forslagets Enkeltheder imødegaar Bankernes Betænkeligheder.

Foruden med Bankerne har der efter Ønske fra de paagældende været ført orienterende Forhandlinger med Repræsentanter for Hovedorganisationer for Erhvervslivet.

Forslagets Indhold.

Lovforslaget gik ud paa, at enhver Bank ud over de likvide Beholdninger, som den i Henhold til Banklovens § 11 skal have til Raadighed, til enhver Tid i Kassebeholdning skal have et Beløb, der er lig med Summen af:

1) 40 % af den Stigning, Bankens samlede Indskud paa Folio-konto og Kontokurantkonto samt Konto for Indskud og Laan

fra indenlandske Sparekasser udviser siden ultimo August 1939,
 2) 15 % af Bankens samlede Indskud paa Foliokonto og Kontokurantkonto samt Konto for Indskud og Laan fra indenlandske Sparekasser.

3) 5 % af Bankens samlede Indskud paa Bankbog m. v. paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder og

4) 100 % af saadanne Indskud, som direkte eller gennem anden Bank er modtaget fra indenlandske Banker, og som af disse henregnes til Kassebeholdningen i Forhold til Loven.

Den sidste Post under Nr. 4 er ikke af selvstændig Betydning, idet den kun omfatter Beløb, som allerede een Gang er medregnet til Kassebeholdningen i en anden Bank og derfor af den Modtagerbank, hvor Pengene havner, nødvendigvis maa holdes likvid. En Bank, der blot som Mellemand — som en Slags Kommissionær — formidler en Overførsel fra en lille Bank til en Hovedbank, berøres naturligvis ikke af Baandlæggelsespligten.

567 Mill. Kr. bindes.

Opgjort paa Basis af Bankernes Maanedsbalance pr. ultimo April 1942 betyder 40 %'s Bindingen af Stigningen paa Foliokonto m. v. et Beløb paa 303 Mill. Kr., medens 15 %'s Bindingen af de samlede Indskud paa Foliokonto m. v. repræsenterer 221,7 Mill. Kr. og 5 %'s Bindingen af Bankbogsindskuddene repræsenterer 42,3 Mill. Kr. Den øgede Kassebeholdning, som Bankerne tilsammen ifølge Lovforslaget skal have ud over den Kassebeholdning, som de i Henhold til den gældende Lov maa have til Disposition, udgør herefter pr. nævnte Dato ialt ca. 567 Mill. Kr.

Med Hensyn til Bindingen af 5 % af de samlede Indskud paa Bankbog paa Anfordring eller med kortere Opsigelsesvarsel end 3 Maaneder har man fra de private Bankers Side næret Betænkelighed ved, at der paalagdes Bankerne en saadan Forpligtelse, naar Sparekasserne ikke inddroges under samme Bestemmelse. Der er imidlertid fra Nationalbankens Side lagt Vægt paa, at ogsaa en Del af Bankbogsmidlerne gaar med under Bindingen, og man har fra de private Bankers Side bøjet sig for de af Nationalbanken til Støtte for dens Standpunkt anførte Betragtninger.

Beregningen af Kassebeholdningen m. v.

I Forslagets § 2 er det bestemt, at Bankerne til deres Kassebeholdning kan medregne ikke alene, hvad de har liggende i

Sedler og Mønt, men ogsaa Nettoanfordringstilgodehavender paa Danmarks Nationalbank og Nettoanfordringstilgodehavender hos andre indenlandske Banker opgjort under eet, det vil sige en Banks samlede Indskud paa Anfordring *hos* andre private Banker minus dens samlede Anfordringsindskud *fra* disse Banker. Herved bliver det muligt for de private Banker at opretholde den hidtidige Praksis, hvorefter de mindre Banker har haft deres Kassereserver indestaaende hos større Banker, fortrinsvis i Hovedstadsbankerne. Det er denne Bestemmelse og Ønsket om at kunne opretholde denne Praksis, der har medført, at man i § 1 har bestemt, at saadanne Indskud, som direkte eller gennem anden Bank er modtaget fra andre indenlandske Banker, og som af disse henregnes til deres Kassebeholdning i Forhold til Loven, skal bindes med 100 % i Forhold til den Bank, hvor Pengene havner. Man har fra de private Bankers Side lagt overordentlig Vægt paa denne Bestemmelse.

Af Lovforslagets § 3 fremgaar, at en Bank, der ved denne Lovs Ikrafttræden ikke opfylder Forskrifterne i Lovens § 1, skal berigtige dette Forhold inden 3 Maaneder efter Lovens Ikrafttræden. Saafermt Banken inden 1 Uge efter Aflæggelsen af den 2den Maanedsbalance efter Lovens Ikrafttræden indgiver Ansøgning herom, kan Handelsministeriet efter indhentet Erklæring fra Bankinspektøren og Danmarks Nationalbank tillade, at en Bank fritages helt eller delvis for at opfylde Forskrifterne i § 1. En Undersøgelse af Bankernes Forhold pr. ultimo April 1942 har vist, at antagelig ca. 30 Banker vil faa Brug for den ved denne Bestemmelse hjemlede Dispensation, som Ministeriet altsaa kan give efter at have hørt Bankinspektøren og Danmarks Nationalbank.

Ved Bedømmelsen af, om Dispensation bør gives eller ikke, vil der ikke blive taget Hensyn til unormale Dispositioner efter Lovens Ikrafttræden; hvis en Bank efter Lovens Ikrafttræden, men inden Udløbet af de første 3 Maaneder derefter vilde foretage Dispositioner, f. Eks. Indkøb af Værdipapirer, der vanskeliggør det for den at opfylde Lovens Bestemmelser, vil den ikke kunne forvente at opnaa Dispensation.

I 2det Stykke af § 3 foreslaas det, at Handelsministeriet, saafremt særlige Omstændigheder maatte tale derfor, og Danmarks Nationalbank indstiller det, ogsaa efter senere indgiven Ansøgning skal kunne fritage en Bank helt eller delvis for at opfylde Forskrifterne i § 1. Spørgsmaalet, om en Bank paa Grund af Forholdenes senere Udvikling bør have Dispensation fra Lovens Bestemmelser, vil ofte være afhængigt af en pengepolitisk Bedømmelse af de Dispositioner, der har medført, at Banken øn-

sker at faa Dispensation, og det er derfor fundet naturligt, at Nationalbanken har en afgørende Indflydelse paa, om en saadan Dispensation skal gives eller ikke.

Regulering af Bindingernes Størrelse.

I Lovforslagets § 4 siges det, at saafremt Forholdene afgiver Grundlag herfor, kan Handelsministeren efter Indstilling fra Danmarks Nationalbank foretage en for alle Banker gældende Nedsættelse af de i § 1 nævnte Procentsatser, men at de saaledes nedsatte Satser inden for de i § 1 nævnte Grænser paany skal kunne forhøjes af Handelsministeren efter Indstilling fra Danmarks Nationalbank. Forholdene er jo saa usikre, at det selv for en Lov som denne, der efter Forslagets § 7 kun skal have Gyldighed i ca. 2 Aar, er vanskeligt at overse, hvorledes Forholdene kan udvikle sig, og hvorledes Loven derfor vil komme til at virke for Bankerne, og det er da fundet naturligt, at der er Adgang til, uden at skulle henvende sig til Rigsdagen om Ændringer af selve Loven, at lempe de almindelige Regler om Beregningen af den paabudte forøgede Kassebeholdning.

Kontrollen.

I Lovforslagets § 5 gives der Regler for, hvorledes man tænker sig Kontrollen med Lovens Overholdelse gennemført. Det foreskrives heri, at enhver Bank sammen med Indsendelsen af Maanedsbalancen til Bankinspektøren skal indsende en Redegørelse for Bankens Forhold til denne Lov, opstillet i en af Handelsministeren foreskrevet Fællesform. Bankinspektøren paaser, at Lovens Forskrifter er opfyldt, og afgiver inden den 15. i hver Maaned Indberetning til Handelsministeren om Bankernes Forhold til Loven. Genpart af Indberetningen tilstilles Danmarks Nationalbank. For de Bankers Vedkommende, der ikke opfylder Forskrifterne, fastsætter Ministeren en Frist af ikke over 1 Maaned, inden hvilken Kassebeholdningen skal være bragt op til den paabudte Størrelse.

I Lovforslagets § 7 foreslaas det, at Lovens Gyldighed begrænses til den 30. Juni 1944. Fra Danmarks Nationalbanks Side er der lagt Vægt paa, at Lovens Gyldighedstid ikke bliver kortere end de anførte 2 Aar, idet Banken i Virkeligheden havde ønsket, at Loven skulde have haft Gyldighed for et betydelig længere Tidsrum. Man er dog fra alle Sider enedes om den foreslaaede Gyldighedsfrist, idet saavel Nationalbanken som de private Banker under de stedfundne Forhandlinger har forudsat, at Loven til sin Tid vilde blive forlænget, hvis de Forhold, der

har motiveret Lovforslagets Fremsættelse, stadig gør sig gældende ved Lovens Udløbstid.

I sin Tale ved Lovforslagets Fremsættelse fremhævede Handelsministeren, at den pengepolitiske Situation i Dag, selv om den frembyder Vanskeligheder, er en ganske anden end Situationen under og efter den forrige Verdenskrig. Dels er der fra Regeringens Side grebet mere effektivt ind saavel paa Prisomraadet som med Hensyn til Ind- og Udførsel, dels er Forstaaelsen af Situationens Alvor og Krav en helt anden i Dag saavel inden for Erhvervslivet som i Befolkningen. Vi har derfor i væsentlig Grad faaet Herredømmet over Prisniveauets Udvikling, ligesom vi i det store og hele har undgaaet usund Kreditgivning og Spekulation.

STATSGÆLDSBEVISER, SKATKAMMERBEVISER OG STATS-SPAREOBLIGATIONER.

Lovforslaget er ligesom det af Handelsministeren fremsatte Forslag fremkommet som Resultat af en Række Forhandlinger, der har været ført mellem Regeringen og Danmarks Nationalbank angaaende de Foranstaltninger, der maa anses for nødvendige til Imødegaaelse af de Farer, som den stadigt stigende Pengerigelighed medfører for hele vort økonomiske Liv.

Forslagets Formaal er ad frivillig Vej at opnaa en yderligere Binding af likvide Pengemidler derved, at Staten overtager dem som Laan mod en vis Rentegodtgørelse og hensætter dem i Nationalbanken som et Supplement til de lovbundne Indskud fra Bankerne. Da Nationalbanken ikke betaler Staten nogen Rente, fremkommer derved for Statskassen en Renteudgift, der maa betragtes som en Slags Risikopræmie, der betales for saa vidt muligt at afværge de Forstyrrelser, som løsgaaende Penge kan medføre.

Statsgældsbeviserne.

I Lovforslagets § 1 er foreslaaet, at der gives Finansministeren Bemyndigelse til i Tiden indtil den 30. Juni 1944 at udstede 2-aarige Statsgældsbeviser inden for et Beløb af 200 Mill. Kr. Den aarlige Rente foreslaas fastsat til $1\frac{3}{4}$ %, og Beviserne tænkes udstedt i Stykker paa 4000 Kr., 20.000 Kr. og 100.000 Kr. Statsgældsbeviserne skal efter Forslaget kunne afsættes til Enkeltpersoner, Firmaer og Institutioner, men ikke til Banker og Sparekasser, idet Beviserne er beregnet til direkte Anlæg for de ledige Penge, som for Tiden er anbragt som Indskudsmidler i de private Banker.

Hvad angaar den foreslaaede Løbetid paa 2 Aar, har man ment, at en længere Løbetid næppe vilde være gennemførlig, medens paa den anden Side en Anbringelse paa 2 Aar af en betydelig Del af Erhvervsvirksomhedernes likvide Midler i Almindelighed ikke ses at kunne frembyde nogen Betænkelighed for Virksomhederne. Selv om Krigstilstanden skulde høre op i en nærmere Fremtid, kan man rolig regne med, at der hængaar en rum Tid, inden det bliver muligt i større Omfang at retablere Varelagrene paa ny. I saa Henseende kan man blot pege paa Erfaringerne fra Tiden efter den forrige Verdenskrig.

Skatkammerbeviserne.

Endvidere bemyndiges Finansministeren ifølge Lovforslagets § 2 til inden for et Beløb af 300 Mill. Kr. at udstede Skatkammerbeviser med en Løbetid af 6 Maaneder og at sælge disse mod en Diskonto af højst $\frac{3}{4}$ % p. a.

Ved denne Foranstaltning er der tænkt paa, dels at der hos Banker og Sparekasser antagelig vil være et vist Behov for Anbringelse af ledige Penge paa denne Maade, hvorved der vil opnaas en vis Binding, dels ogsaa, at nogle af de store Virksomheder maaske vil være interesserede i ikke alene at benytte de førnævnte 2-aarige Statsgældsbeviser, men tillige at anbringe en vis Del af Midlerne i Skatkammerbeviser. Da det altsaa maa antages, at Skatkammerbeviserne særlig vil finde Afsætning hos Banker og Sparekasser, er Rentesatsen og Løbetiden fastsat i Forhold til den Forrentning og Opsigelsesfrist, som Danmarks Nationalbank agter at tilbyde disse Institutioner ved Modtagelse af Indskud paa Foliokonto. For ikke at bidrage til en reel Forkortelse af Løbetiden vil Danmarks Nationalbank nægte at re-diskontere disse Skatkammerbeviser, hvorimod det naturligvis staar Køberne frit at sælge dem i det aabne Marked.

Stats-Spareobligationerne.

Endelig bemyndiges Finansministeren ifølge Lovforslagets § 3 til at udstede Stats-Spareobligationer. Denne Del af Lovforslaget er Udtryk for, at man ved en planmæssig Bestræbelse for at neutralisere Virkningerne af Pengerigeligheden ogsaa maa tage Hensyn til den samfundsmæssige Indsats, der ydes gennem den brede Befolknings Opsparing. Denne Indsats har sin Værdi ogsaa i normale Tider, men dens Betydning maa særlig understreges under de nuværende Forhold, og en Støtte til Opsparingen hører derfor naturligt hjemme som Led i de Foranstaltninger, det her drejer sig om.

Opsparingen har her i Landet sit normale Organ i vort vel

udbyggede System af Sparekasser, og det er selvfølgelig ikke Hensigten ved denne Lejlighed at tilsidesætte Sparekasserne. Tværtimod har man, til Trods for at Pengerigeligheden ogsaa gør sig stærkt gældende for Sparekassernes Vedkommende, ikke for dem paatænkt noget Indgreb, svarende til, hvad der er foreslaaet for Bankerne. Men man bør ved denne Lejlighed yde Sparerne en særlig Støtte til Opsparing, og det bør ske i en Form, der i særlig Grad svarer til Samfundets Interesser under de nuværende Forhold. Dette vil navnlig være Tilfældet, naar Opsparingen sker paa længere Sigt, og derved medfører en længere Binding af Midlerne, end Tilfældet er for de almindelige Sparekasseindskud. Spareobligationerne er derfor beregnet paa, at disse Sparemidler normalt bindes paa en Tid af $5\frac{1}{2}$ Aar.

Spareobligationerne agtes udstedt i Stykker paa 25 Kr., 50 Kr., 100 Kr., 200 Kr. og 500 Kr. og tænkes solgt for henholdsvis 20 Kr., 40 Kr., 80 Kr., 160 Kr. og 400 Kr. Obligationerne forfalder efter de $5\frac{1}{2}$ Aars Løbetid med deres fulde Paalydende og afkaster da en effektiv Rente af ca. 4,1 % p. a. Ved saaledes at lade Renten tilskrive Kapitalen opnaas en dobbelt Opsparing, idet ikke alene Hovedstolen, men ogsaa Renten opspares.

Obligationerne skal ogsaa kunne indløses før Forfaldstiden, og i saa Fald betales Indkøbssummen plus Rente for den forløbne Tid, dog saaledes at den effektive Forrentning bliver lavere end ved Indfrielse efter Obligationernes fulde Løbetid. Ved en saadan Indfrielse før Tiden er det Tanken at anvende følgende Rentesatser pr. Aar: Efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb udbetales 2 % Rente; ved senere Indfrielse stiger Renten gradvis for hvert Halvaar, efter $3\frac{1}{2}$ Aars Forløb udbetales saaledes 3,13 % og efter 5 Aars Forløb 3,68 %, medens fuld Forrentning, 4,1 %, først opnaas ved Obligationernes Forfaldstid.

Skattefri Rente af Spareobligationerne.

Der knyttes en Skattebegunstigelse til Obligationerne, saaledes at den Rente, der udbetales ved Indløsning af Obligationerne efter en Løbetid af 3 Aar, ikke skal medregnes til den skattepligtige Indkomst. Baade Skattebegunstigelsen efter 3 Aars Forløb og de planlagte Rentesatser skulde medvirke til at binde Pengene paa noget længere Sigt. Bl. a. af Hensyn til Skattebegunstigelsen har man dog ment at maatte indføje en Begrænsning i Ejerforholdet, saaledes at ingen paa noget Tidspunkt maa eje Spareobligationer til et større Paalydende end 2000 Kr.

For at lette Adgangen til Erhvervelse af Spareobligationer er det Hensigten, at Salget af disse skal foregaa gennem alle of-

fentlige Kasser, det vil sige Finanshovedkassen, Amtstuer og Toldkasser samt gennem hele Postvæsenets Organisationer, baade Posthuse og Landpostbude. Endvidere har Danmarks Nationalbank erklæret sig rede til at sælge Spareobligationer.

Baade med Hensyn til Spareobligationerne, Statsgældsbeviserne og Skatkammerbeviserne er det foreslaaet, at Bemyndigelsen til Udstedelse begrænses til Tiden indtil 30. Juni 1944; men da det ikke paa nærværende Tidspunkt lader sig overse, i hvor lang Tid disse Foranstaltninger vil være fornødne, er der foreslaaet Adgang til Forlængelse af Fristen med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg. Ud fra tilsvarende Synspunkter er det ligeledes foreslaaet, at de beløbsmæssige Grænser, der er fastsat for Udstedelsen af Statsgældsbeviserne og Skatkammerbeviserne, skal kunne forhøjes med Tilslutning af Finansudvalgene.

I det Memorandum, der er afgivet fra Nationalbanken, er det forudsat, at de Midler, der ved disse Foranstaltninger overføres til Staten, indsættes paa Foliokonto i Nationalbanken, og Finansministeren har erklæret sig indforstaaet med, at Formaalet med disse Optagelser af Laan fra Statens Side ikke i sig selv er Finansiering af Statshusholdningen. Man kan dog ikke helt se bort fra den Mulighed, at Forholdene kan komme til at stille sig saaledes, at det paa et givet Tidspunkt kan være ønskeligt for Staten at kunne disponere over Midler af denne Art, og dette bør da ikke være udelukket, naar det kan gøres, uden at man derved kommer i Strid med Lovgivningens Formaal. Der bør imidlertid i saa Fald foreligge en ny Bevilling.

I Overensstemmelse hermed er det i Lovforslagets § 4 foreskrevet, at de Beløb, som fremkommer ved Udstedelse af de paagældende Statsforskrivninger, skal indsættes paa en dertil oprettet Konto i Nationalbanken, saaledes at der, bortset fra Tilbagebetaling, kun kan disponeres over de indsatte Beløb med Tilslutning af Rigsdagens Finansudvalg.

Forslagene blev som nævnt vedtaget uden Ændringer og vil uden Tvivl medvirke til at skabe Ro om Finansieringsforholdene, større Tryghed og følgelig ogsaa større Sandsynlighed for, at vi ikke kommer ud for den vilde Spekulation, der i den forrige Krigs Kølvand ødelagde store Værdier for vort Land.

Foreløbige Tegningsresultater.

Da Finansminister Alsing Andersen den 7. Oktober 1942 forelagde den nye Finanslov, oplyste han, at der indtil 30. September var tegnet for 77,2 Mill. Kr. 2-aarige Statsgældsbeviser, af halv-aarlige Skatkammerbeviser var der tegnet 204,5 Mill. og af Statsspareobligationer 11,2 Mill. Kr. — Dette giver ialt 292,9

Mill., der er draget ud af den øjeblikkelige Omsætning. Endvidere er der ved Ændringen af Bankloven om Forøgelsen af Bankernes Reserver baandlagt 999,7 Mill. i Nationalbanken, saaledes at der ialt ad disse Veje er baandlagt lige ved 1 Milliard Kroner — et Resultat, som alt i alt maatte siges at være tilfredsstillende.

De midlertidige Ændringer i Ligningsreglerne.

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 14. November 1941 Forslag om Forlængelse af Loven af 22. December 1939 om midlertidige Ændringer i Reglerne om Paaligning og Opkrævning af Indkomst- og Formueskat til Staten.

Lovens Hovedformaal er at hæmme en usund Spekulation i en eventuel Krigskonjunktur.

Under Behandlingen i Folketinget foretoges enkelte Ændringer i det fremsatte Forslag, som derefter vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Lovens Indhold.

Den mest vidtrækkende Bestemmelse findes i § 4, hvorefter ogsaa Fortjeneste og Tab ved Salg af Aktier, der er erhvervet som *Anlægspapir*, skal medtages ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst i det Omfang, hvori Værdiforskydningen er sket i Tiden efter 31. August 1939. Selve denne Bestemmelse, der tilsigter at modvirke, at en omfattende Aktiespekulation sættes i Gang, er overført uændret fra Loven af 1939, men der er nu tilføjet en Bestemmelse om, at Finansministeren, naar Forholdene i ganske særlig Grad taler derfor, skal kunne tillade, at der helt eller delvis ses bort fra Fortjeneste af den heromhandlede Art ved Beregningen af Indkomstskatten til Staten og til den fælleskommunale Udligningsfond. Foruden i de Tilfælde, hvor Skatteyderens vanskelige økonomiske Stilling taler derfor, tænkes Bemyndigelsen bl. a. anvendt, hvor en næringsdrivende er henvist til at skaffe Midler til erhvervsmæssige Formaal ved Salg af Aktier. Men forøvrigt fremgaar det af selve Formuleringen, at Bestemmelsen kun kan komme til Anvendelse, hvor ganske særlige Omstændigheder taler derfor.

Ifølge den tidligere Affattelse af § 5 kunde Tab paa Aktier, ogsaa naar de var erhvervet som Anlægspapirer, kun fradrages i skattepligtig Realisationsfortjeneste paa Værdipapirer, men

ikke i anden Indkomst. Denne Bestemmelse er nu ændret saaledes, at det kun er Tab paa Omsætning i *Spekulation*søjemed af Værdipapirer, der er udelukket fra at kunne fradrages i anden Indkomst end Spekulationsfortjeneste paa Værdipapirer. Naar Udtrykket »Omsætning i Spekulation)søjemed« er brugt ved den nye Formulering, er det for at tydeliggøre, at ogsaa Dækningskøb af Aktier ved en Baisse-Spekulation falder ind under Bestemmelsen, hvad der iøvrigt ligger i Sagens Natur.

Fortjeneste og Tab ved Afstaaelse af tidsbegrænsede Rettigheder, saasom en Patentret eller en Forpagtningskontrakt, bliver, saaledes som Loven nu er affattet, kun delvis beskattet, idet Beregningsmaaden fremtidig bliver den samme som den, der gælder for »Goodwill« (se foregaaende Haandbog om Rigsdagsarbejdet, Side 34). Samtidig fastslaas det udtrykkeligt, at den Fortjeneste, som Opfinderen selv har ved Salg af sin Patentret, er skattepligtig som Helhed, hvilket altid har været antaget i Praxis. Der er endvidere til denne Paragraf føjet endnu et Stykke, hvorefter Finansministeren, naar det drejer sig om ufrivillige Afstaaelser, skal kunne fritage Fortjenesten helt eller delvis for Beskatning, og der er givet denne Bemyndigelse tilbagevirkende Kraft for Skatteaarene 1940—41 og 1941—42.

Hermed er nævnt de væsentligste Ændringer i de midlertidige Regler, men desuden er der i Loven optaget to nye Paragraffer, der ændrer de Skatteregler, som gælder for en Kvinde, der indgaar Ægteskab, og for fraskilte.

Bryllupsskatten bortfalder.

I § 12 fastslaas som almindelig Regel, at Skattepligten for en Kvinde, der indgaar Ægteskab i Skatteaarets Løb, vedvarer til Skatteaarets Udgang. Men hvor Indkomsten hidrører fra et Erhverv, og dette ophører inden 3 Maaneder efter Ægteskabets Indgaaelse, eller hvor Indtægten hidrører fra Indtægtsnydelser, der bortfalder i Anledning af Giftermaalet, skal hun, saafremt Ægteskabet er indgaaet i 1ste Skattehalvaar, kunne begære sin Ansættelse nedsat for 2det Skattehalvaar med et Beløb, svarende til den bortfaldne Indtægt. Er Ægteskabet indgaaet før Skatteaarets Begyndelse, skete der efter de tidligere Regler en Sambeskatning af Ægtefællernes Indtægter i Tiden, før de blev gift. Denne Sambeskatning skal efter Loven bortfalde, for saa vidt angaar Indtægter, som ophører i Anledning af Giftermaalet, og der gives ogsaa her for Erhvervsindtægternes Vedkommende en 3 Maaneders Frist.

Fraskiltes Skat.

Ved § 13 ændres den hidtidige Regel, hvorefter den Del af den

fraskilte Mands Indkomst, der medgaar til Underholdsbidrag til hans fraskilte Hustru og de hos hende værende Fællesborn, beskattes hos Manden og er skattefri for Hustruen. Den nye Regel bestemmer, at Manden skal kunne fradrage Bidraget i sin Indkomst, og at det skal anses som skattepligtig Indkomst for Hustruen. Da de nu bestaaende Bidragsordninger maa antages at være fastsat under Hensyntagen til den hidtidige Skatteregel, skal den foreslaaede Bestemmelse kun gælde, hvor Bidragsordningen fastsættes eller ændres efter Lovens Ikrafttræden.

Fristen for Selvangivelser for Selskaber og Foreninger.

§ 15 er ligeledes ny. Der gives her Adgang til at forlænge Fristen for Indgivelse af Selvangivelse for Selskaber og Foreninger, hvad der er ønskeligt, da disse skattepligtige i mange Tilfælde først afslutter det Regnskab, som lægges til Grund ved Skatteansættelsen, efter den nugældende Frists Udløb.

I det i Folketinget fremsatte Lovforslag var Gyldighedsperioden ligesom for Loven af 1939 fastsat til 2 Aar, men efter Henstilling fra Folketingsudvalget er Gyldigheden nu begrænset til Skatteaaret 1942—43. Heri ligger dog ikke nogen Tilkendegivelse af, at der ikke længere frem skulde være Behov for en Lovgivning som denne. Indtræder der ikke i Løbet af 1942 en afgørende Ændring i hele den økonomiske Situation, vil en Forlængelse af Lovens Gyldighed blive søgt gennemført for Skatteaaret 1943—44.

Børsskatten.

Med det Formaal at bremse op for Spekulationstendenser er der under Krigen gennemført en Ændring i den særlige Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer.

Der skal nu svares en Stempelafgift paa $1\frac{1}{2}$ %, naar Overdragelseskursen er højere end 125 % og ligger mere end 25 % (Points), men ikke mere end 50 % (Points) over Værdien den 31. August 1939, og med $2\frac{1}{2}$ %, naar Overdragelseskursen er højere end 125 % og ligger mere end 50 % (Points) over Værdien sidstnævnte Dato og ellers med $\frac{1}{2}$ % af Omsætningsværdien.

Loven udløb med Udgangen af Oktober Maaned 1941, men blev forlænget til Udgangen af Oktober Maaned 1942.

Indkomst- og Formueskatten.

Den 8. Oktober fremsatte Finansminister Buhl i Folketinget Forslag om Udskrivning af Indkomst- og Formueskat til Staten for Skatteaaret 1942—43.

Forslaget vedtoges enstemmigt i Folketinget den 19. Marts 1942, i Landstinget Dagen efter.

Det oprindelige Forslag var enslydende med den for indeværende Skatteaar gældende Skatteudskrivningslov, og Indkomst- og Formueskatten var paa Finanslovforslaget budgetteret paa Grundlag af de nugældende Skattesatser. I Aabningstalen ved Rigsdagens Sammentræden blev det imidlertid udtalt, at Løn-skatten ikke vilde blive foreslaaet forlænget ved Udløbet af Lovens Gyldighedsperiode den 31. Marts 1942, men at den fornødne Dækning derefter vilde blive søgt tilvejebragt ved en Forhøjelse af Indkomst- og Formueskatten. Den Skatteforhøjelse, som saaledes blev stillet i Udsigt, er dog ikke søgt gennemført, idet de foreløbige Oplysninger, der er kommet frem angaaende Skattekillingen, giver Grund til at antage, at der gennem Stigning i Indkomst- og Formueskattens Provenu vil blive opnaaet den nødvendige Erstatning for Lønskattens Ophævelse.

Lovforslaget undergik under Behandlingen i Folketinget enkelte Ændringer. Der blev i Fjor gennemført en Bestemmelse om, at en Skatteyder, i hvis Indkomstskat der indgaar et Tillæg paa Grund af Merindkomst, og hvis samlede direkte Skat til Stat og Kommune derved kommer op over 75 pCt. af den fulde Indkomst, kan begære Indkomstskatten til Staten nedsat med et Beløb svarende til Merindkomstillægget, dog at Nedsættelsen ikke kan ske med et større Beløb end det, hvormed de samlede Skatter overstiger 75 pCt. af Indkomsten. Denne Bestemmelse er nu udvidet saaledes, at der i alle Tilfælde, hvor Skatterne maatte overstige 75 pCt. af Indkomsten — altsaa ogsaa, hvor der ikke er givet Merindkomstillæg — indrømmes Adgang til en saadan Nedsættelse i Indkomstskatten til Staten, at det samlede Skattebeløb ikke naar op over 75 pCt. af Indkomsten.

Der er dernæst med Hensyn til Opkrævningen af den ordinære Skat af Selskaber i Lovforslaget givet den nye Regel, at Skatten ogsaa uden for Hovedstaden forfalder til Betaling under eet for hele Skatteaaret, og Forfaldstiden er sat til 1. November.

Tilsvarende Regler er gennemført for andre Selskaber og Foreninger og for indenlandske Dødsboer. Ændringen skyldes, at Fristen for Indgivelse af Selvangivelse for Selskaber m. v. nu er forlænget til Udgangen af April Maaned.

Under Udvalgsbehandlingen i Folketinget har Finansministe-

ren i Anledning af en til Udvalget sket Henvendelse angaaende Adgang til à conto Betaling før Forfaldstid for Skatteydere, der anvender et saakaldt Sommerregnskab og derved først for Skatteaaret 1942—43 kommer til at svare Skat af deres Indkomst i 1940—41, erklæret sig villig til at søge Bemyndigelse ved Tekstanmærkning paa Finansloven for 1942—43 til i saadanne Tilfælde at tillade, at en af Skatteyderen inden Udgangen af Regnskabsaaret 1941—42 præsteret à conto Betaling svarende til et for 1942—43 paalignet Merindkomstillæg, skal kunne bringes til Fradrag i hans Indkomst i Regnskabsaaret 1941—42. Skatteyderen vil ved en saadan forlods Skattebetaling med Fradragsret under en eventuelt nedadgaaende Konjunktur kunne faa større Mulighed for at udnytte Retten til at fradrage betalt Skat, end om han skulde vente med Skattebetalingen til Forfaldstiden.

Endvidere har Finansministeren overfor Udvalget givet Tilsgagn om Medvirken til, at der i Finansaaret 1942—43 ligesom for 1941—42 af Statskassen ydes et Tilskud paa 5 Mill. Kr. til Nedbringelse af de kommunale Sygehusudgifter.

Told- og Forbrugsafgifterne.

I Rigsdagssamlingen 1941—42 er der foretaget forskellige Ændringer i de gældende midlertidige Told- og Forbrugsafgifter. Ændringerne bestaar dels i Lempelser, dels i Omlægninger af disse Afgifter.

Ændringerne, der omtales nærmere i det følgende, er gennemført i to Tempi, dels i Efteraaret 1941 og dels i Foraaret 1942.

ÆNDRINGERNE I EFTERAARET 1941.

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 22. Oktober 1941 Forslag til Lov om midlertidige Forbrugsafgifter m. m. Den hidtil gældende Lov udløb 1. November, og Forslaget gik ud paa Forlængelse til 1. November 1942 med en Række Ændringer, saaledes at Importafgiften og Omsætningsafgiften af Manufakturvarer lempes, medens der til Gengæld foresloges Forhøjelse i Beskatningen af Tobak og Spiritus.

Importafgiften

foresloges nedsat derved, at 10 pCt.s Afgiften kun opretholdes for nogle faa Varegrupper — Galanterivarer, Legetøj, Kaffe, Te, Tobak, Papir, Skind og Huder samt Arbejder heraf, Glasvarer m. v. — medens Importafgiften iøvrigt opkræves med et Beløb

lig Toldbeløbet for vedkommende Varer, dog højst 10 pCt. af Varens Værdi. Hvis Loven var blevet forlænget uændret, kunde der regnes med en Indtægt af Importafgiften i et Aar paa ca. 30 Mill. Kr. De foreslaaede Ændringer ansloges at ville medføre en Nedgang til ca. 15 Mill. Kr. Nedsættelsen i Beskatningen vil særlig faa Betydning for saadanne Varer som Apotekervarer, Farve- og Malervarer, Jern- og Metalvarer og en Række Artikler til Bygningsbrug. For Maskiner og Maskindele og for Fedtstoffer bortfaldt Importafgiften helt.

Tøjkortene.

Med Hensyn til Omsætningsafgiften af Manufakturvarer m. v. skete der en betydelig Lempelse i Beskatningen gennem en udvidet Tildeling af Købekort for Familier med Børn under 15 Aar. Medens der efter Loven af 31. Oktober 1940 kun blev udstedt Købekort for Manufakturvarer til mindrebedemidlede Familier og kun til et Beløb af 10 Kr. pr. Barn, blev der nu givet Bemyndigelse til at udstede Købekort for alle Familier med Børn under 15 Aar og til et Beløb af 25 Kr. for hvert Barn. Udgiften ved denne Tildeling af Købekort ansloges til omkring 23 Mill. Kr. eller 15 Mill. Kr. mere end efter den tidligere Lov.

Tobaks- og Spiritussskatten.

Til Dækning af Statens Indtægtstab ved de foreslaaede Lempelser i Importafgiften og Omsætningsafgiften samt af Statens Indtægtsbehov iøvrigt foresloges der gennemført en Forhøjelse af Beskatningen af Tobaksvarer og Drikkevarer.

For Tobaksvarernes Vedkommende en Forhøjelse af Afgiften for Cigaretter med 2 Øre pr. Stk., for Røgtobak med fra 2 Kr. 75 Øre til 5 Kr. pr. kg, for Cigarer med 4 Øre pr. Stk. og for Cigarillos med 2 Øre pr. Stk.

Den samlede Afgift pr. 100 Stk. 8 Øres Cigaretter vilde ifølge Forslaget blive 560 Øre. Dette ændredes under Udvalgsbehandlingen til 550 Øre som en lille Indrømmelse til de haardt ramte Forhandlere af Tobaksvarer.

Omsætningsafgiften af stærke Drikke foresloges for Engrosomsætningens Vedkommende forhøjet fra 7 til 14 pCt. (Ændredes under Forslagets Behandling til 13,5 pCt.).

De gældende Afgiftssatser for Frugtvin m. v., der andrager fra 15 Øre til 75 Øre pr. Liter, foresloges forhøjet til 40 Øre — 1 Kr. 15 Øre pr. Liter.

Desuden gennemførtes en teknisk Forenkling i Beskatningen af Parfumer, Toiletartikler m. v., saaledes at Varer, der udelukkende sælges en gros (til Anvendelse i Frisørvirksomheder o.

lign.) beskattes med samme Sats som de Varer, der sælges i Detailhandelen, idet der gennemførtes samme Regler med Hensyn til Mærkning af Varerne som for Detailvarerne. Denne Ordning i Forbindelse med den foreslaaede Ophævelse af den midlertidige Forhøjelse af Afgiften for Sprit til Parfumer betyder tillige en Lempelse i Beskatningen af de Varer, der anvendes i Frisørfaget.

Det var ikke muligt at opstille Beregninger over den Indtægt, som de foreslaaede Ændringer i Forbrugsafgifterne vilde indbringe. Skønsmæssigt anslog man, at de foreslaaede Forhøjelser af Beskatningen af Tobaksvarer og Drikkevarer for et helt Aar vilde indbringe 50—55 Mill. Kr. Herfra maatte trækkes Indtægts-tabet ved de foreslaaede Lempelser i Importafgiften og Omsætningsafgiften — ca. 30 Mill. Kr. —, hvorefter Nettoprovenuet vilde andrage 20—25 Mill. Kr. ud over, hvad Loven vilde have indbragt uden de omhandlede Ændringer.

Forslagets Behandling.

Ved Forslagets første Behandling i Folketinget anbefalede det af *Gustav Pedersen* under den udtrykkelige Forudsætning, at det er Nøden, der gør Lovforslagets Fremme nødvendigt. Ordføreren haabede, at Afgifterne maatte kunne afvikles saa snart som muligt og udtalte endvidere, at »Finansministeren paa forskellige Tidspunkter har givet Udtryk for Vilje til en Forhandling om at tage Pengene paa den direkte Skat, altsaa paa Indkomst- og Formueskatten. Jeg har den Opfattelse, at Finansministeren heller ikke paa dette Tidspunkt har fraveget dette Standpunkt. Hvis der altsaa kan blive Enighed mellem de Partier, der i denne Situation skal være enige, om at lægge Skatten over paa Indtægt og Formue, tror jeg, jeg tør sige, at ikke blot Finansministeren, men ogsaa mit Parti vil medvirke dertil.«

Under Behandlingen udtalte den radikale Ordfører, *Vald. Sørensen*, at »denne Skat fortsætter altsaa paa de Betingelser, Finansministeren har bestemt, paa *Finansministerens Ansvar*.« Baade Socialdemokratiets Ordfører og den konservative Ordfører, *Korsgaard*, protesterede mod denne Udtalelse og slog fast, at det er *Partierne*, som staar bag Lovforslaget og maa bære Ansvaret alle som en Helhed.

Ved 3. Behandling i Folketinget vedtoges Forslaget med 78 Stemmer mod Hassing-Jørgensens. Smaapartierne undlod at stemme. I Landstinget vedtoges Forslaget med alle Stemmer mod *Foget* (Bondepartiet).

ÆNDRINGERNE I FORAARET 1942.

Den 25. Marts 1942 gennemførtes yderligere Ændringer i Told- og Forbrugsafgifterne.

Det fremsatte Lovforslag gik ud paa, at den resterende Del af Importafgiften ophæves fra 1. April 1942, og at der samtidig sker dels en Forhøjelse af visse Toldtariffer, dels en Forhøjelse af den indenlandske Omsætningsafgift paa Papir og endelig en Forhøjelse af Omsætningsafgiften paa stærke Drikke.

Importafgiften blev indført ved Loven af 27. Marts 1940 om midlertidige Forbrugsafgifter og udgjorde oprindelig 10 pCt. af Værdien af de Varer, som omfattedes af Afgiften. Da Loven i 1940 blev forlænget, blev der foretaget en vis Regulering af Afgiften, saaledes at det afgiftsfrie Vareomraade udvidedes noget, idet navnlig en Del Varer af Betydning for Byggeriet blev afgiftsfrie. I Finansaaret 1940—41 indbragte Importafgiften ialt 35 Mill. Kr. Som omtalt i det foregaaende, blev der i Efteraaret 1941, da de midlertidige Forbrugsafgifter igen blev forlænget, foretaget meget betydelige Lempelser i Importafgiften. Man opretholdt dog 10 pCt.s Afgiften for nogle faa Varer, gennemgaaende af mere luksusbetonet Karakter.

Denne Omlægning medførte, at den tilbageværende Importafgift kun kunde regnes at ville indbringe ca. 15 Mill. Kr. aarlig.

Til delvis Dækning af den bortfaldne Importafgift indførtes der nu en Forhøjelse af Toldsatserne for enkelte Varegrupper. Det drejer sig om Galanterivarer, Guld- og Sølvvarer, Ure, Legetøj, Pelsværk, Skind- og Lædervarer, Fotografiapparater, Kikkerter, Films- og Tobaksvarer, idet man for disse Varers Vedkommende mente, at det var rimeligt at fastholde en noget højere Beskatning end den, der var gældende før Krigen.

For Galanterivarers Vedkommende foresloges 25 pCt.s Tolden forhøjet til 35 pCt. af Værdien, medens man for de Varer, der fortoldes efter Vægt, foreslog Vægtafgiften forhøjet fra 70 Øre til 3 Kr. pr. kg. For saa vidt angaar kinematografiske Film, foresloges en Told paa 10 pCt. af Værdien mod hidtil 70 Øre pr. kg.

For Guld- og Sølvvarer foresloges 25 pCt.s Satsen forhøjet til 35 pCt. af Værdien, medens 70 Øres Satsen for de forgyldte eller forsøvede Jernvarer foresloges forhøjet til 3 Kr. pr. kg.

For Lommeure og Armbaandsure var der i det fremsatte Forslag opført en Værditold paa 25 pCt. af Værdien mod hidtil 10 pCt. Denne Sats blev under Udvalgsbehandlingen ændret til 20 pCt. For Ure, der fortoldes efter Vægt, foresloges Satsen ændret fra 70 Øre til 2 Kr. pr. kg.

For Pelsskind havde man foreslaaet en Forhøjelse af 20 pCt.s Satsen til 25 pCt., og for Buntmagerarbejde en Forhøjelse fra 20 pCt. til 30 pCt., hvilket svarer til den Sats, der gælder for Klædningsstykker i Forbindelse med Pelsværk. Toldsatsen for

Fodtøj og Hatte i Forbindelse med Pelsværk er forhøjet i Overensstemmelse hermed.

For Lædervarer, f. Eks. Tasker, Mapper m. v., foresloges Tolden forhøjet fra 70 Øre til 3 Kr. pr. kg, altsaa samme Forhøjelse som for de vægttoldbeskattede Galanterivarer. Samme Forhøjelse foresloges for Hatte og Huer af Skind eller Læder.

For Kikkerter og Fotografiapparater foresloges ved Lovforslagets Fremsættelse i Folketinget Toldsatsen ændret fra 70 Øre pr. kg til 25 pCt. af Værdien. Denne Sats blev under Behandlingen nedsat til 20 pCt. af Værdien.

For Grammofonplader forhøjedes Tolden fra 70 Øre til 2 Kr. pr. kg. For Legetøj ansattes Tolden til 3 Kr. pr. kg.

For Tobaksvarer foresloges der en mindre Forhøjelse, saaledes at for Raavarernes Vedkommende Satsen steg fra 2 Kr. til 2 Kr. 30 Øre pr. kg. Forhøjelsen foresloges for at *udligne* Importafgiften, der bortfaldt, og der kunde derfor ikke paa Grundlag af denne Forhøjelse blive Tale om nogen Prisforhøjelse.

Indtægten af de foreslaaede Toldforhøjelser ansloges til ca. 5 Millioner for et Aar.

Til Afløsning af den 10 pCt.s Importafgift paa Papir og Papirmasse foresloges den hidtidige indenlandske Omsætningsafgift paa Papir m. v. forhøjet fra 5 Øre til 10 Øre pr. kg. Omsætningsafgiften af Pap i Ruller, Plader og Ark blev derimod uændret. Papirafgiften regnedes med den foreslaaede Forhøjelse at ville give en Merindtægt paa ca. 4 Mill. Kr. for et Aar.

For de Varegrupper, for hvis Vedkommende Importafgiften erstattedes med andre Afgifter, foreslaas der altsaa nye Afgifter til et helaarligt Beløb af ialt ca. 9 Mill. Kr.

Med Hensyn til Omsætningsafgiften af stærke Drikke forhøjedes denne Afgift for Engrosomsætningen fra 13½ pCt. til 19 pCt. og for Engrosvirksomhedernes Salg direkte til Forbruger fra 15½ pCt. til 20 pCt. Samtidig bortfaldt den 10 pCt.s Afgift, som svarede ved Salg fra den ene Engrosvirksomhed til den anden. Afgiftssatserne for Detailhandlerne og Restauratørerne berørtes ikke af Forslaget. For en Flaske Bayerskøl betød Afgiftsforhøjelsen en Stigning paa 3 Øre efter de Beregninger, der var foretaget i Skattedepartementet. Forhøjelsen af Omsætningsafgiften af stærke Drikke skønnedes at ville indbringe 10 Mill. Kr. for et Aar.

De Told- og Afgiftsforhøjelser, der her var Tale om, bortset fra Importafgiftens Bortfald og de ændrede Toldafgifter, traadte straks i Kraft. Bortfaldet af selve Importafgiften og de ændrede Toldsatser traadte i Kraft den 1. April. De foreslaaede Forhøjelser fik Gyldighed indtil Udgangen af Oktober Maaned 1942.

Forslaget blev gennemført den 25. Marts i begge Rigsdagens Ting.

Vedtagelsen var enstemmig.

Afgift af Arv.

I Landstinget fremsatte Finansministeren den 14. November Forslag til Forlængelse af Loven af 16. Maj 1933 om midlertidig Afgift af Arv. Loven gjaldt oprindelig til 1936, men er senere forlænget og foreslaas nu yderligere forlænget til 30. Juni 1943.

Enstemmigt vedtaget.

Normeringsloven.

Ved Udformningen af Forslaget til Normeringslov for Finans-aaret 1942—43 har Finansministeren gjort de forskellige Administrationsgrene opmærksom paa, at

- 1) Forslag om Oprettelse af nye Tjenestemandstillinger kan kun optages, hvor afgørende Ændringer inden for paagældende Styrelse gør saadan Oprettelse særlig paakrævet
- 2) Forslag om Tjenestemandstillingers Oprykning i Lønningsklasse kan kun optages, for saa vidt paagældende Stilling siden dens nuværende Placering i Lønningsklasse er afgørende forandret i Henseende til Arbejdets Omfang eller Beskaffenhed.
- 3) Forslag om Oprettelse af Stillinger, der fortrinsvis eller udelukkende har til Formaal at forbedre Avancementsforholdene for en Tjenestemandsgroupe, kan ikke optages.
- 4) Man henleder derhos Opmærksomheden paa, at Lovforslaget i Aar kan omfatte Forslag om den i Tjenestemandsløvens § 46, Stk. 3, omhandlede 5-aarige Regulering af Bestyrerstillinger, men at det ved de den 12. Oktober 1940 og 11. Marts 1941 stedfundne Forhandlinger mellem Finansministeren og Statstjenestemændenes 3 Centralorganisationer er tilkendegivet disse, at en Regulering kun vil kunne ske i begrænset Omfang og saaledes, at Forskydninger, der skyldes de ekstraordinære Forhold, ikke kan tages i Betragtning.

Den samlede Udgift til Normeringslovforslaget beregnedes til 532.000 Kr. Deraf falder 140.000 Kr. paa Statsbanerne, 97.000 Kr. paa Undervisningsministeriet, 58.000 Kr. paa Fængselsvæsenet, 34.000 Kr. paa Landbrugsministeriet, 31.000 Kr. paa Justitsministeriet, 24.000 Kr. paa Post- og Telegrafvæsenet, 22.000 Kr. paa Handelsministeriet, medens det resterende Beløb falder paa de øvrige Styrelser tilsammen.

Loven er vedtaget.

Udlaansrenten mod Pant i fast Ejendom.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 8. Oktober et Forslag til Lov om Renten af Udlaan i fast Ejendom, enslydende med det i forrige Samling fremsatte Lovforslag, som ikke færdigbehandlede (Graabog 1939—41, S. 217).

Medens der ved forskellige Love lige siden 1855 har været lagt Loft over den stipulerede nominelle Rente, gives Rentydelsen nu fri inden for Grænsen af Rimelighed, medens der fastsættes Grænser for de Kursfradrag, der maa tages, bestemte ved det Antal Aar, hvori der gives Uopsigelighed for Laan. Herom har der ikke tidligere været fastsat Regler ved Lov. Endvidere er der fastsat Grænse for det Aaremaal, hvori Skyldneren kan indgaa paa Uopsigelighed fra sin Side.

Folketinget vedtog enstemmigt nogle Ændringsforslag, af hvilke det første tydeliggør, at det er den effektive Rente, Bestemmelserne omhandler. Der indførtes nærmere Regler vedrørende Udlaan, som vel er uopsigelige i et vist Aaremaal, men som helt eller delvis forfalder til Betaling ved indtrædende Ejerskifte. Bestemmelser blev optaget til Forhindring af, at Loven skal kunne omgaaes ved Anvendelse af Skadesløshedsbreve eller ved Haandpantssætning af tinglyste Ejerpantebreve, idet Anvendelsen af saadanne indskrænkes til at angaa klart midlertidige Laan.

For at Loven ikke skal blive til Hinder for Opnaaelse af 1. Prioritets-Laan i Forsikringsinstitutioner, som anvender Pantobligationerne som Dækning for Præmie- og Sikkerhedsreserver, kan Laantageren indgaa paa 10 Aars Uopsigelighed fra hans Side for saadanne Laan, men højst 5 Aar for andre Laan.

Udvalget har overvejet Muligheden af at indføre Adgang til offentlig Paatale ved Overtrædelser; man standsede ved en Formulering, hvorefter Gælden eller den betingede Rente i Tilfælde af Overtrædelse efter Paastand nedsættes til det Beløb, der lovligt kunde være betinget, og Retten giver da Pantebrevet Paategning herom.

Lovforslaget, der blev gennemført i Folketinget den 10. December, underkastedes en grundig Behandling i Landstinget og blev den 26. Juni vedtaget med et Par Ændringer, som nærmest gaar ud paa en Tydeliggørelse.

En Ændring gaar ud paa, at ikke blot alle Laan, der stiftes efter denne Lovs Ikrafttræden, men ogsaa saadanne, der fornyes, herefter ikke kan gøres uopsigelige fra Skyldnerens Side i mere end 10 Aar, naar det drejer sig om 1ste Prioritet, og

ikke i mere end 5 Aar, naar det er andre Laan mod Pant i fast Ejendom.

En anden Ændring tilsigter at hindre en Fordringshaver i at hævne sig paa en Laantager, fordi denne har rejst Sag paa Grund af formentlig for høj Rente og faaet Medhold. Det fastslaas, at saafremt Skyldneren fremsætter Begæring derom, kan Retten under Hensyn til de foreliggende Omstændigheder gøre Laanet uopsigeligt indtil 2 Aar efter Retsafgørelsen.

Den nye § 5 bestemmer, at ogsaa Gæld, der er sikret ved Skadesløsbrev i fast Ejendom eller ved Haandpant m. v., kommer ind under denne Lovs Bestemmelser.

Endvidere fastsættes Lovens Ikrafttræden til 1. September 1942 i Stedet for som oprindeligt foreslaaet 1. April.

Med disse Ændringer gik Forslaget tilbage til Folketinget, hvor det blev vedtaget den 1. Juli.

Bemyndigelseslovene.

Den sidste Krigs Bemyndigelseslovgivning (Augustloven af 1914) var ikke tidsbegrænset. Det var derfor muligt at lade den løbe indtil et Par Aar efter Krigens Afslutning — under fanatisk Modstand fra Venstre, der ønskede hurtigst muligt at lade de frie Kræfters Spil komme til Udfoldelse. De under den nuværende Krig gennemførte Bemyndigelseslove er alle tidsbegrænsede, og Venstre lægger paa sine Møder ikke Skjul paa sin Glæde over Tidsbegrænsningen og sin kraftige Indsats paa dette Omraade af Lovgivningen. — Men foreløbig er det dog nødvendigt at forny Lovgivningen, efterhaanden som den udløber.

Med Udgangen af Marts 1942 udløb Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., Loven om Udbetaling af Indlaan i Banker og Sparekasser og Loven om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten (Fragtnævnet). Handelsministeren fremsatte den 25. Februar i Folketinget Forslag om Forlængelse af disse Love til Udgangen af Marts 1943. Forslagene vedtoges enstemmigt i begge Ting. I Folketinget undlod Bondepartiet at stemme.

Landbrugslovgivningen.

SMØRORDNING.

Baggrunden for den Smørordning, som Landbrugsminister Bording fremsatte Forslag om i Folketinget den 14. November

1941, var Nedgangen i Smørekporten. Denne Nedgang vilde som Følge af den Omstændighed, at Eksportprisen var højere end Hjemmemarkedsprisen, bevirke en Nedsættelse af den Pris, Landbruget opnaaede pr. kg Smør.

Forskellen i Hjemmemarkedsprisen og Eksportprisen daterer sig fra Oktober 1940, da der fandt en Forhøjelse Sted i Prisen paa Eksportsmørret. Landbrugsministeren bestemte dengang, at Stigningen i Eksportprisen, som androg 70 Øre pr. kg, kun maatte medføre en Forhøjelse af Hjemmemarkedspriserne paa 20 Øre pr. kg. Som Følge heraf blev Afregningsbeløbet til Producenterne fastsat til 3,89 Kr. pr. kg, og denne Notering har været fastholdt uforandret under de senere indtraadte Forhøjelser af Prisen for Eksportsmørret. Endvidere blev det fastsat, at der hos Smørekportørerne skulde opkræves en Afgift paa udført Smør til Udligning af Forskellen mellem Eksport- og Hjemmemarkedsprisen. Herefter har den af Producenterne opnaaede Smørpris udgjort 4,34 Kr. pr. kg i Tiden 7. Februar—6. Marts 1941, 4,45 Kr. i Tiden 7. Marts—31. Juli og 4,34 Kr. fra 1. August som Følge af Tilbagegang i Produktionen fra dette Tidspunkt.

Ved Forslagets Forelæggelse oplyste Landbrugsministeren, at medens Flæske- og Ægproduktionen var gaaet ned i Nærheden af $\frac{1}{3}$ af det normale, var Smørproduktionen paa dette Tidspunkt endnu over Halvdelen af Produktionen før Krigen, men til Genæld var Margarineproduktionen helt ophørt, og Svinefedt var der ikke meget af, saa Befolkningens Fedtstofforbrug maa dækkes alene med Smør. Før brugte vi ca. 32 Mill. kg Smør om Aaret og ca. 84 Mill. kg Margarine. Nu var der udstedt Smørmærker til ca. $\frac{2}{3}$ af disse Mængder, i alt ca. 78 Mill. kg Smør. Herudover regnede man med, at der kunde blive ca. 27 Mill. kg til Eksport i dette Høstaar. Men da Smørproduktionen om Sommeren er langt større og betydelig billigere end om Vinteren og vi mangler det nødvendige proteinrige Foder, var der Fare for, at man hen paa Vinteren kunde komme i den Situation, at Mælke- og Smørproduktionen daarligt nok dækker Hjemmeforbruget.

Smørproducenternes Forhandlingsledere og Ministeriet var enige om, at det kunde befrygtes, at Smørproduktionen vilde falde saa meget paa Grund af manglende Korn- og Foderstoffer og Hjemmeforbruget af Smør stige saa meget paa Grund af Margarinemangel, at der maaske intet vilde blive til Eksport en Tid af Vinteren, og at Smørprisen til Producenterne derfor vilde blive den samme, som betales af Forbrugerne her i Landet, altsaa 3 Kr. 89 Øre — et Fald for Producenterne fra Sommerprisen paa 56 Øre pr. kg —, og en saa lav Smørpris betød en

Fare for, at Produktionen yderligere vilde formindskes og Befolkningens Forsyning med Fedtstoffer blive for ringe.

Lovens Indhold.

Det fremsatte Forslag, der vedtoges i begge Ting (se det følgende), gaar ud paa, at der til Fremme af Smørproduktionen sikres Producenterne en Pris for Smør svarende til et Afregningstal (Notering) paa 4 Kr. 34 Øre pr. kg i Tiden fra 3. Oktober til 13. November 1941 og paa 4 Kr. 45 Øre pr. kg i Tiden fra 14. November 1941 til 2. April 1942, samtidig med at det hidtidige Afregningstal paa 3 Kr. 89 Øre pr. kg fastholdes som Grundlag for Prisen for Smør til Forbrugerne.

Af samtlige Smøreksportvirksomheder svares en Afgift af alt Smør, der udføres herfra Landet, til Udligning af Forskellen mellem Eksportprisen og den for Hjemmemarkedet gældende.

Af Næringsdrivende, Beværtere, Gæstgivere, Marketenderier og lignende Virksomheder, der faar tilstillet Rationeringskort (Indkøbstilladelser) til Køb af Smør, svares en Afgift af 56 Øre (Forskellen mellem 3,89 Kr. og 4,45 Kr.) pr. kg Smør, for hvilket de paagældende faar tilstillet Kort for Januar Kvartal 1942. Manglende Betaling kan medføre Fortabelse af Retten til Rationeringskort eller Indkøbstilladelse.

Denne Afgift, hvis Opkrævning først begynder 1. Januar 1942, indgaar i en under Landbrugsministeren sorterende Fond, hvis Midler efter Ministerens nærmere Bestemmelse anvendes til Genneførelse af Lovens almindelige Formaal.

Udover, hvad disse Afgifter vilde indbringe, vilde Ordningen kræve et Tilskud fra Staten, der ansloges til ca. 20 Mill. Kr.

Derefter følger Straffebestemmelserne. Overtrædelse straffes, for saa vidt der ikke efter den øvrige Lovgivning er forskyldt større Straf, med Bøder. Landbrugsministeren kan paalægge Bøder indtil 2000 Kr. En saadan Sag kan indbringes for Domstolene.

Vedtagelsen.

Ved Forslagets første Behandling anbefalede det af vort Partis Ordfører, *Povl Fr. Jensen*, som fremhævede de Betæneligheder, der kunde være ved en saadan Lovgivning i en Tid, hvor man overfor Arbejderne har gennemført Lønstop. Han kunde dog tiltræde Forslaget, idet det sikrede Producenterne en Pris, der fuldt ud dækker Produktionsomkostningerne, samtidig med at den hidtidige Pris til Forbrugerne blev opretholdt. Forslaget anbefalede ligeledes af Venstre, Konservative og Radikale, medens *Jens Thomsen*, Bondepartiet, naturligvis fandt de fore-

slaaede Priser alt for lave og stillede Dagsorden, hvorefter Folketinget skulde kræve det Forhold bragt til Ophør, »at Landbruget tvinges til at aflevere Smør til velhavende Forbrugere langt under Produktionsomkostningerne«. Dagsordenen forkastedes, og Lovforslaget vedtoges ved 3. Behandling med 93 Stemmer mod 6 (Bondepartiet og Nazisterne, der overhovedet ikke havde haft Ordet under Forhandlingerne). I Landstinget stemte *Foget* imod.

Smørordningens Forlængelse til 1. Oktober 1942.

Da Ordningen udløb, forlængedes den til 1. Oktober 1942. Forlængelsen vedtoges i Folketinget imod Bondepartiets Stemmer.

Det blev oplyst, at Produktionen af Smør i den forløbne Tid havde været noget højere end forudset ved Lovens Ikrafttræden, hvortil kom, at Rationen af Smør til Forbrugere fra og med Januar Kvartal 1942 var nedsat med 10 %. Derved var det Beløb, der skulde dækkes ved Statstilskud i den forløbne Tid, blevet noget mindre end anslaaet. Der var, som foran nævnt, anslaaet 20 Mill. Kr., men det Beløb, der vilde blive Brug for, vilde ikke overstige 15 Mill. Kr.

KORNORDNING FOR HØSTAARET 1942—43.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts 1942 Lovforslag om Kornordning for Høstaaret 1942—43. Forslaget vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting.

Afleveringspligten.

Den saaledes vedtagne Lov giver Landbrugsministeren Bemyndigelse til af Høsten 1942 at kræve afleveret

- a. fra samtlige Ejendomme *af Avl af Rug og Hvede* med Undtagelse af fornøden Saasæd samt den til Menneskeføde absolut ubrugelige Frarensning, der maa opfodres paa Ejendommen, men som under ingen Omstændigheder maa udgøre mere end 3 pCt. af Avlen af hver af de to Kornarter.
- b. fra Ejendomme med en ansat Grundværdi af over 8000 Kr. saa meget Foderkorn (Byg, Havre og Blandsæd heraf), at der af Brødkorn og Foderkorn tilsammen afleveres

500 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	8.001— 12.000 Kr.
550 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	12.001— 25.000 Kr.
650 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	25.001— 35.000 Kr.

700 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	35,001 — 50,000 Kr.
800 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	50,001 — 60,000 Kr.
900 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	60,001 — 80,000 Kr.
950 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger inden for.....	80,001 — 100,000 Kr.
1000 kg pr. paabegyndt 1000 Kr. af den Grundværdi, der ligger over.....	100,000 Kr.

Ved Beregningen for en Ejendom af Afleveringspligten medtages Grundværdien af alle i Forbindelse med Ejendommen drevne eller til denne hørende Arealer, uanset om de er selvstændigt vurderet eller matrikuleret. Afleveringspligten af Arealer, der bortlejes eller bortforpagtes efter 1. April 1942, forbliver dog hos Ejeren, medmindre Lejeren (Forpagteren) har eller ved Lejemaalet (Forpagtningen) faar Afleveringspligt i Henhold til b, eller Arealet udlejes til Tørvelæggeplads uden at indgaa i Beregningsgrundlaget for anden Ejendom. Saafremt Grundværdien af Skove, Plantager (herunder ikke Frugtplantager), Hede- og Klitarealer samt Grundværdier ud over 1800 Kr. pr. ha (Byggegrundsværdier o. lign.) tilsammen overstiger 8 pCt. af den øvrige Del af Ejendommens Grundværdi, medtages den overskydende Del af de nævnte Arealers Grundværdi og Grundværdierne ud over 1800 Kr. pr. ha dog ikke ved Beregningen.

Kornets Anvendelse.

Af det afleverede Foderkorn skal Brugere af Landejendomme med en ansat Grundværdi af 8000 Kr. og derunder have Ret til at købe et Kvantum, svarende til det fra den paagældende Ejendom afleverede Kvantum Brødkorn. Endvidere skal enhver anden Landmand, der afleverer et Kvantum Brødkorn, der overstiger Afleveringspligten, have Ret til at købe et Kvantum Foderkorn, svarende til det overskydende Kvantum Brødkorn.

I øvrigt kan Landbrugsministeren lade det afleverede Foderkorn anvende saaledes:

- Salg af indtil 100.000 Tons til Grynmøllerne til Fremstilling af Havre- og Byggryn til Menneskeføde.
- Salg af indtil 100.000 Tons til saadanne Brugere af landbrugsmæssigt drevne, mindre Ejendomme, som erholder mindst $\frac{3}{4}$ af deres Indtægt af Ejendommen. Fra nævnte Indtægtsbestemmelse kan Ministeren dog meddele Dispensation i særlige Tilfælde. Reglerne for Fordelingen af det nævnte Kvantum fastsættes for de 85.000 Tons efter Forhandling med De samvirkende danske Husmandsforeninger og for de 15.000 Tons tillige efter Forhandling med De samvirkende danske Landboforeninger.
- Salg af indtil 23.000 Tons til Personer udenfor Landbruget, der normalt har Svine- eller Hønseshold og stadig har saadant Dyrehold, dog saaledes at samme Person ikke kan faa Korn baade til Svine- og Hønseshold.
- Salg af indtil 4500 Tons til Avlscentre og Forsøgsstationer for Svin og Fjerkræ samt til Ejere af kaarede eller paa Amts- og Fællesskuer præmierede Faar.

- e. Salg af indtil 40.000 Tons til Heste uden for Landbruget.
- f. Salg af indtil 35.000 Tons til Anvendelse i Bryggeriindustrien.
- g. Salg af indtil 7500 Tons til Spritfabrikation.
- h. Salg af indtil 12.000 Tons til Kaffesurrogatfremstilling.

Saaframt der afleveres mere Brødkorn end nødvendigt til Dækning af Forbruget heraf, kan Ministeren anvende det overskydende Kvantum til ovenstaaende Formaal. Saaframt det afleverede Kvantum Foderkorn ikke er tilstrækkeligt til at dække baade de ovenfor angivne Formaal og en eventuelt nødvendig Forhøjelse af de ved Lovens Ikrafttræden gældende Brød- og Grynrationer, kan Ministeren nedsætte Tildelingen til de under b.—h. angivne Formaal samt tillade, at et begrænset Kvantum Korn til de paagældende Formaal indkøbes i fri Handel.

Forbeholdsretten.

Som i foregaaende Kornordninger indeholdt ogsaa denne Ordning en Bestemmelse om, at saaframt en Landmand mente sig ude af Stand til at opfylde Afleveringspligten med Hensyn til Foderkorn, skulde han gøre Anmeldelse herom til det kommunale Kornnævn inden et nærmere bestemt Tidspunkt og maatte i saa Fald aflevere hele sin Avl af saavel Rug og Hvede som Foderkorn. Efter lignende Regler som i den foregaaende Ordning kunde han dog beholde visse Kvanta Korn til Saasæd, det nødvendige Antal Arbejdsheste og Besætningen.

Priserne.

Priserne for det afleveringspligtige Korn er de samme som foregaaende Aar, nemlig:

For Rug af hollandsk Vægt	118	Pund	29	Kr.
- Hvede -	—	—	128	— 28 -
- Byg -	—	—	112	— 25 -
- Havre -	—	—	85	— 25 -
- Blandsæd af Byg og Havre				25 -

De for de 4 førstnævnte Kornarter anførte Priser reguleres med 15 Øre pr. 100 kg pr. Pund hollandsk Vægt, dog saaledes at Pristillægget ikke maa overstige 45 Øre pr. 100 kg. Efter samme Regler foretages Regulering af Prisen paa enhver forekommende dyrket Blanding af Brødkorn med Havre og Byg under Hensyntagen til de enkelte Kornarters procentvise Mængde og Kvalitetsvægt.

Landmænd, der fuldt ud og rettidigt har opfyldt Afleveringspligten, vil i 1943 gennem Statens Kornkontor faa efterbetalt et Beløb af 10 Kr. pr. 100 kg for $\frac{1}{8}$ af deres Ligningskvantum.

Saaframt Varen er blandet med andre Kornarter eller forringet ved Urenhed eller utilstrækkelig Tørring eller har taget Skade paa anden Maade, nedsættes Prisen i Forhold til Forringelsen. Det samme gælder, saafremt der leveres Blandsæd bestaaende af letvægtig Byg og Havre. I Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem Landmanden og Køberen, der modtager Kornet, vedrørende Nedsættelsens Størrelse kan Spørgsmaalet forelægges det kommunale Kornnævn, hvis Afgørelse kan indankes for Landbrugsministeriets Kornnævn.

Ministerens kan fastsætte nærmere Bestemmelser om Handel med Saasæd, herunder tillade, at der for Saasæd betales et Tillæg til den faste Pris, og Ministeren kan tillade Bryggerierne for Korn, der kommer til Anvendelse i Bryggeriindustrien, at betale et Tillæg til de fastsatte Priser.

Frihandelskorn.

Enhver Landmand, der fuldt ud og rettidigt har opfyldt sin Afleveringspligt, er berettiget til at afhænde Resten af sit Foderkorn i fri Handel enten til en Landmand, der skal bruge Kornet i egen Landbrugsbedrift, eller til en autoriseret handlende. Køb og Salg af det nævnte Korn til Anvendelse uden for Landbruget er forbudt uden særlig Tilladelse fra Landbrugsministeren.

TAB VED SAANING AF HVEDE

De tre sidste Vintre har været meget vanskelige for Hvededyrkningen, og især var Vinteren 1941—42 ødelæggende. Man har regnet med, at der i 1942 kun kunde ventes høstet mellem 3 og 4 pCt. ren Hvede af Høstudbyttet i 1939 og godt 7 pCt. af Høsten i hvert af de 2 sidste Aar.

De 14.000 t ren Hvede, der kunde ventes som Høstudbytte i Aar, svarer nogenlunde til det Kvantum Saasæd, der anvendtes i Efteraaret 1941 til Saasæd, skønt det da tilsaaede Areal kun var godt halvt saa stort som i 1939.

Med den Risiko, som Hvededyrkningen har været udsat for i de tre sidste Aar, kunde det ikke ventes, at der vilde blive sæt ret meget Hvede i dette Efteraar, da Omsaanningen af disse store ødelagte Hvedearealer jo ikke er sket uden meget betydelige Udgifter for de paagældende Landmænd.

Da der vel ikke kunde ventes indført Hvede udefra, maatte vi være forberedte paa, at foruden det nødvendige Hvedemel til syge og Børn vilde der næppe blive noget til os andre i Høstaaret 1942—43.

Spørgsmaalet var da, om Samfundet, Forbrugerne, havde saa stor Interesse i Hvededyrkningen, at man vilde fritage Landbru-

get for Risikoen ved Hvedesaanningen i dette Efteraar og lade Staten overtage denne Risiko for at sikre Befolkningen Hvedemel i Høstaaret 1943—44.

Af Hensyn hertil og til den store Beskæftigelse, der er ved Hvedebrødsfremstillingen, samt til, at Afgiften af Hvede, der anvendes til Menneskeføde, har afgivet betydelige Millionbeløb til Nedsættelse af Rugbrødsprisen, mente Regeringen det rigtigt og forsvarligt, at Staten overtog Risikoen ved Hvedesaanningen i Efteraar 1942.

Der fremsattes derfor et Lovforslag gaaende ud paa, at saafremt det i Foraaret 1943 viser sig nødvendigt helt eller delvis at omsaa Arealer, der i Efteraaret 1942 er tilsaaet med Hvede, vil der af Statskassen blive ydet Brugerens af det paagældende Areal et Tilskud paa 30 Kr. pr. 100 kg Saasæd, der anvendes til Omsaanning, dog ikke ud over et Kvantum, svarende til det til Arealets Tilsaanning i Efteraaret 1942 anvendte Kvantum Hvede og ikke ud over 200 kg pr. ha.

Ved denne Ordning overtog Staten Risikoen for Hvedens Overvintring, og Landmændene fik den samme — men heller ikke større — Interesse i Hvededyrkning som tidligere.

Hvor Hveden overvintrer godt, betaler Staten intet, og hvor den ikke overvintrer, betaler Staten Omsaanningen.

Dersom der tilsaaedes et Areal af samme Størrelse som i Fjor, og det hele gik bort, kunde Statens Tab blive ca. 4½ Mill. Kr., men forhaabentlig og formodentlig vilde vi ikke faa en fjerde Polarvinter og i alt Fald ikke en Vinter, hvor det hele gaar bort.

Forslaget blev enstemmigt vedtaget.

SUKKERORDNING.

Paa Forslag af Handelsminister *Halfdan Hendriksen* er Sukkerordningen forlænget til 31. December 1943. Bestemmelserne om Roeprisernes Fastsættelse og Arealernes Størrelse løber dog kun indtil 30. April 1943.

Prisen til Roedyrkerne er den samme som det foregaaende Aar.

BEKÆMPELSE AF KVÆGTUBERKULOSE. (Køddordningen.)

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 10. December 1941 Lovforslag om Foranstaltninger til Støtte for Bekæmpelse af Kvægtuberkulose m. m. Forslaget var med uvæsentlige Ændringer en Fortsættelse af tidligere Lovgivning; og Gyldigheden foresloges forlænget indtil Udgangen af 1942. — Forslaget vedtoges enstemmigt.

I Henhold til Loven er der fra den 31. Marts 1941 gennem Landbrugsministeriets Kvæg- og Kødudvalg opkrævet en Afgift af 1 Øre pr. kg levende Vægt af eksporterede Kreaturer og en Afgift af 2 Øre pr. kg slagtet Vægt af eksporteret Okse- og Kalvekød. Herved er indtil 16. November 1941 indkommet ialt ca. 987.000 Kr.

Ved Bekendtgørelser af 29. Marts og 23. August 1941, er der iværksat en Ordning, hvorefter der ved Eksport eller ved Slagtning paa et Slagteri af tuberkuløse Kreaturer, væsentligst hidrørende fra Besætninger, hvis Ejere paatager sig Forpligtelser med Hensyn til Udrensning for Tuberkulose, ydes et nærmere fastsat Tilskud pr. kg levende Vægt. Indtil 16. November 1941 er der udbetalt Tilskud til 16.944 Kreaturer til Eksport og til 1242 Kreaturer til Slagtning. Fondens Tilskud hertil har udgjort henholdsvis ca. 775.000 Kr. og ca. 180.000 Kr., ialt ca. 955.000 Kr. Gennemsnitstilskudet pr. Kreatur har saaledes udgjort henholdsvis ca. 45 Kr. 75 Øre og ca. 145 Kr.

Af de forhaandenværende Midler er endvidere anvendt 100.000 Kr. til Undersøgelser og Forsøg vedrørende en rationel Bekæmpelse af smitsom Kalvekastning; og til Tilskud til Indkøb af tuberkulosefri Kreaturer til Besætninger paa Landbrug, der oprettes i Henhold til Jordlovgivningen, er der givet Tilsagn om, men endnu ikke udbetalt et Beløb af 200.000 Kr. Yderligere er der som Tilskud til Driften af Opdrætningscentralen for tuberkulosefri Ungkreaturer i Store Vildmose udbetalt Statens Jordlovsudvalg et Beløb af 100.000 Kr. for hvert af Finansaarene 1939—40 og 1940—41 samt anvendt til Foretagelse af Tuberkulinprøver 362.434 Kr. 50 Øre, og til anden Form for Tuberkulosebekæmpelse hos Kvæg og Svin 16.414 Kr. 20 Øre.

Som det fremgaar af foranstaaende, opkræves der til Formaalet en Afgift af eksporterede Kreaturer og eksporteret Kød. Desuden kan Staten bidrage med Tilskud indenfor 1 Mill. Kr., dog ikke udover $\frac{1}{3}$ af det Beløb, der medgaar til Formaalet.

TUBERKULOSE HOS KVÆG, SVIN OG FJERKRÆ.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 18. December 1941 Forslag til Lov om Bekæmpelse af Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ. — Forslaget vedtoges enstemmigt med enkelte Ændringer.

De hidtil gældende Bestemmelser paa disse Omraader stammer fra Tiden før Tuberkulosebekæmpelsen tog rigtig Fart og har paa flere Punkter ikke kunnet opfylde Forventningerne. Med denne Lov ophæves derfor en Række ældre Lovbestemmelser.

Hovedbestemmelser i Loven.

Indledningsvis bestemmes, at det er forbudt at føre Kvæg og Svin, der har eller er mistænkt for at have fremskreden Tuberkulose, til Markeder eller Kvægtorve, til Auktioner eller Bortsalg over sammenbragte Dyr, til Dyrskuer, til fremmede eller fælles Græsgange, til fremmede Stalde, Handelsstalde eller andre Samlingssteder for Kvæg og Svin og at afhænde saadanne Dyr undtagen til Slagtning paa et offentligt Slagtehus, et Eksportslagteri eller et godkendt privat Slagtehus.

Dernæst defineres Symptomerne paa fremskreden Tuberkulose.

Paa Markeder for Slagtekvæg skal der, saafremt Tilførselen af Kvæg ikke udelukkende hidrører fra tuberkulosefri Omraader, senest 2 Aar efter Lovens Ikrafttræden foretages en af Veterinærdirektoratet godkendt Adskillelse mellem Kvæg, der i Henhold til medfølgende Bevisligheder maa anses for at være fri for Tuberkulose, og andet Kvæg, herunder ogsaa Dyr, hvis Sundhedstilstand ikke er kendt. Der skal træffes de nødvendige Foranstaltninger, herunder ogsaa ved Dyrenes Transport til og fra Markedet, til Sikring af, at de i den tuberkulosefri Afdeling fremstillede Dyr ikke paa nogen Maade udsættes for Smitte.

Omhyggelig Rensning og Desinfektion skal foretages af Markedsstalde, Stalde hørende til offentlige Slagtehus og Slagterier o. s. v., saafremt Kvæg eller Svin, der har eller er mistænkt for at have fremskreden Tuberkulose, har været anbragt de paagældende Steder. Det samme gælder, forinden Tilførsel af tuberkulosefri Dyr til Levebrug finder Sted til Markeder m. m. Ved al erhvervsmæssig Kørsel med tuberkulosefri Dyr til Levebrug skal de paagældende Transportvogne, Laderamper o. lign. omhyggeligt renses og desinficeres før Brugen. Efter Transport af Dyr, der har eller er mistænkt for at have fremskreden Tuberkulose, skal enhver Transportvogn og de benyttede Laderamper o. lign. omhyggeligt renses og desinficeres.

Kvæg og Svin, der har eller er mistænkt for at have fremskreden Tuberkulose, maa ikke sættes paa Græs eller overhovedet anbringes uden for Ejendommens Bygninger. Ved Anbringelse af Kvæg og Svin fra Besætninger, der ikke er tuberkulosefri, eller hvis Sundhedstilstand ikke er kendt, og under Dyrenes Transport til og fra disse Steder, paahviler det Ejerne at træffe fornøden Foranstaltning til, at Andenmands Kvæg og Svin ikke udsættes for Smitte.

Enhver Kreaturejer, hvis Besætning er tuberkulosefri, er berettiget til — mod selv at betale eventuelle Udgifter — at forlange en Medhjælper, der er antaget til at malke eller røgte Kvæget, lægeundersøgt for smittefarlig Tuberkulose.

Enhver Kreaturejer, hvis Besætning ikke er tuberkulosefri, skal, forinden han antager en Medhjælper til at røgte eller malke Kvæget, give denne Oplysning derom.

Ethvert Mejeri er pligtig at underkaste al Fløde og Mælk, hvoraf der tilvirkes Smør, og al Skummetmælk, der ikke benyttes til Tilvirkning af Ost, samt Valle en saadan Opvarmning, at Fløden, Mælken og Vallen hverken straks efter Opvarmningen eller senere giver Reaktion.

Fra ethvert Mejeri er det forbudt at udlevere saadanne Pro-

dukter som Returnmælk fra Bysalg, Affaldsmælk, Levnemælk, Mælkerester, Spildemælk, Skyllvand o. lign., medmindre de nævnte Produkter har været opvarmet som angivet.

Leverandører til et Mejeri kan, naar deres Kvægbestand er under Udrensning for Tuberkulose, forlange, at de af dem benyttede Transportspande skal skoldes eller paa anden Maade opvarmes til en Temperatur af mindst 90° C., forinden Paafyldning af Produkter til Kreaturføde finder Sted.

Særlige, i Lovforslaget nærmere betegnede, Tilfælde af Kvægtuberkulose skal anmeldes til Dyrlæge, Politimester eller Sognefoged. Efter nærmere Undersøgelse skal Dyret slaas ned — som Regel paa autoriseret Destruktionsanstalt. Der ydes Erstatning efter derom fastsatte Regler. Manglende eller for sen Anmeldelse nedsætter Erstatningen med Halvdelen.

Mælk af Køer, der har eller er mistænkt for at have fremskreden Tuberkulose, maa ikke bruges til Menneskeføde eller til Tilvirkning af Levnedsmidler og maa kun i kogt Tilstand bruges til Kreaturføde paa den paagældende Ejendom. Mælk af Køer med Yvertuberkulose maa dog ikke anvendes som nævnt, men skal nedgraves eller uskadeliggøres paa anden Maade.

Kreaturejere kan gratis faa stillet Tuberkulin til Raadighed ved Undersøgelse af Besætningen, saafremt de forpligter sig til at afsondre de angrebne Dyr.

Saafremt mindst 90 pCt. af samtlige Kvægbesætninger indenfor en Mejerikreds efter Tuberkulinprøven har vist sig fri for reagerende Dyr, kan Ministeren for Landbrug og Fiskeri i Henhold til Indstilling fra Mejerikredse paabyde, at de øvrige Besætninger skal tuberkulinprøves paa Statens Regning, og at samtlige for denne eller tidligere Prøver reagerende Dyr ved Mejerikredsens Foranstaltning og uden Udgift for Statskassen skal forsynes med et af Ministeren paabudt holdbart Mærke, der ikke maa fjernes, samt at de efter Udløbet af en af Mejerikredsen fastsat Frist skal slagtes ved offentlig Foranstaltning paa et offentligt Slagtehus eller et Eksportslagteri. Saafremt Dyrene ikke straks paabydes slagtet, skal de forblive paa Ejendommen, medmindre de sælges til Slagtning paa et offentligt Slagtehus eller Eksportslagteri.

Saafremt der inden for Omraadet af en Mejerikreds, hvor samtlige Kvægbesætninger efter Tuberkulinprøve har vist sig fri for reagerende Dyr, henligger en Ejendom, hvorfra der ikke leveres Mælk til det paagældende Mejeri, med en Besætning, der er tuberkulos, eller hvis Tilstand ikke er kendt, kan Ministeren efter Indstilling af Veterinærdirektoratet paabyde Besætningen tuberkulinprøvet, om fornødent slagtet ved offentlig Foranstaltning

mod Godtgørelse af Statskassen for det med Slagtningen forbundne Tab.

Svin.

Samtlige Svin over 3 Maaneder i Svineavlscentre skal efter Regler fastsatte af Ministeren for Landbrug og Fiskeri mindst 1 Gang hvert Aar tuberkulinprøves, herfra dog undtaget Ungsvin, der inden 4 Maaneder fra Tuberkulinprøvens Foretagelse skal leveres til Slagtning, og som holdes fuldstændig afsondret fra Avlsbesætningen.

De Svin, der falder for Tuberkulinprøven, skal af den Dyr-læge, der foretager Tuberkulinprøven, mærkes og maa ikke anvendes til Avl, men skal sælges til Slagtning. De Svin, der falder for Tuberkulinprøven, saavel som under 3 Maaneder gammelt Afkom fra reagerende Søer skal straks isoleres fra de andre Svin paa en betryggende, af Dyr-lægen godkendt Maade. Saa-fremt disse Svin forbliver paa Ejendommen, eller Ejendommens Kvægbesætning ikke er tuberkulosefri, maa Salg af Avlssvin fra vedkommende Svineavlscenter kun finde Sted, saafremt de solgte Svin har bestaaet en umiddelbart forinden Udleveringen fra Svineavlscentret foretagen Tuberkulinprøve.

Ved Salg eller anden Afhændelse af Kvæg og Svin er det forbudt at betegne Dyrene som tuberkulosefri, reaktionsfri, rene o. lign. eller paa given Anledning bekræfte eller bestyrke en Antagelse af, at Dyrene er fri for Tuberkulose eller har bestaaet Tuberkulinprøven, medmindre Dyrene indtil højst 20 Dage før Salget har hørt til en tuberkulosefri Besætning eller indenfor de sidste 20 Dage har bestaaet Tuberkulinprøven, og Dyrene har været behørig beskyttet mod Smitte.

Fjerkræ.

For saa vidt en systematisk Bekæmpelse af Fjerkrætuberkulose ønskes optaget indenfor Omraadet af en Mejerikreds, hvor samtlige Kvægbesætninger efter Tuberkulinprøve har vist sig fri for reagerende Dyr, kan Ministeren for Landbrug og Fiskeri efter Indstilling af Mejerikredsen paabyde, at Bekæmpelsen af Fjerkrætuberkulosen, uanset om de paagældende Fjerkræholdere er Leverandører til Mejeriet eller ej, iværksættes efter en af Veterinærdirektoratet godkendt Plan, hvori fastsættes vedkommende Fjerkræholders Forpligtelser.

Ministeren kan vederlagsfrit stille Tuberkulin til Raadighed til Foretagelse af Tuberkulinprøver.

HØSTPANTEBREVE.

I Lighed med de foregaaende Aar er der ved enstemmig Ved-

tagelse gennemført en Lovgivning vedrørende Høstpantebreve. Loven berettiger Landbrugere til at indrømme Kreditor Fortrinsret i Høsten til Sikkerhed for Betaling af Gæld, der i Foraaret 1942 er stiftet til Anskaffelse af Saasæd, Frø, Læggekartofler og Kunstgødning.

LAAN TIL SAASÆD.

Som i 1940 og 1941 er ogsaa i 1942 gennemført en Lov om Statslaan til Anskaffelse af Saasæd. Loven vedtoges enstemmigt.

Af Oplysninger om, i hvilken Udstrækning disse Laan er tilbagebetalt de to foregaaende Aar, fremgaar, at Statens eventuelle Tab kun kan blive ganske minimalt.

En senere Tilføjelse til Loven forhøjer Laanebeløbet fra 30 Kr. til 40 Kr. pr. Tønde Saasæd.

LAAN TIL TØRKERAMTE LANDMÆND.

Landbrugsministeren fremsatte den 21. Maj 1942 i Folketinget Forslag til Lov om Laan til tørkeramte Landmænd til Betaling af Prioritetsrenter i Juni Termin 1942. — Forslaget vedtoges enstemmigt i begge Ting.

Loven giver Landbrugsministeren Bemyndigelse til af Statskassens Midler at yde Ejere af Landbrugsejendomme, hvis Gæld ifølge den for Skatteaaret 1941—42 foretagne Skatteligning overstiger deres samlede Nettoformue, og som har været tørkeramte i Aaret 1941, Laan til hel eller delvis Betaling af de i Juni Termin 1942 forfaldne Renter af den tinglyste Prioritetsgæld.

Laanene maa ikke overstige 2 pCt. af den Sum, hvormed den enkeltes Gæld overstiger den samlede Nettoformue. Gæld, der overstiger Ejendomsskylden med Tillæg af Værdien af Besætning og Inventar med mere end 20 pCt., tages dog ikke i Betragtning. Ved Nettoformuen forstaas den ved Skatteligningen for Skatteaaret 1941—42 beregnede Ejendomsskyldværdi med Tillæg af den ved samme Skatteligning ansatte Værdi af Besætning og Inventar og med Fradrag af den i Ejendommen paa samme Tidspunkt indestaaende pantsikrede Gæld. I Gælden skal fradrages den ham tilhørende Kapital, der ikke indestaar i Ejendommen, f. Eks. Bank- og Sparekassemidler, Aktier og Obligationer, kontante Midler og udestaaende Fordringer.

Som Eksempel anføres:		Kr.
1. Ejendomsskyld + Besætning og Inventar.....		30.000
Samlet Gæld 27.000 Kr. ÷ den i Ejendommen ikke inde-		
staaende Kapital 2000 Kr.....		25.000
Nettoformue		5.000
Gæld		25.000
Gælden større end Nettoformuen		20.000
Laan 2 pCt. heraf.....		400

Maksimum for Laanebeløbet er for den enkelte Person 500 Kr., og for at undgaa Udbetaling af Smaabeløb, der ikke kan have afgørende Betydning, er fastsat et Minimumslaanebeløb af 50 Kr.

Laanene, der er rente- og afdragsfri i 2 Aar, forrentes efter denne Tid med 4 pCt. p. a. og afdrages med $\frac{1}{60}$ halvaarlig i hver Termin.

Laan kan kun ydes under Forudsætning af:

- at* Ansøgerens Kornhost ifølge Erklæring fra det kommunale Kornnævn i Aaret 1941 har været under 60 pCt. af Ejendommens Normalhost,
- at* Ansøgeren ikke ved egne Midler kan betale Renterne i Juni Termin 1942 af de i hans Ejendom indestaaende tinglyste Prioriteter,
- at* Ansøgerens skattepligtige Indtægt i Aaret 1941 ikke har oversteg 2400 Kr.,
- at* Ansøgerens skattepligtige Formue ikke overstiger 6000 Kr., og
- at* der fra Kommunalraadet foreligger fyldestgørende Erklæring om Ansøgerens økonomiske Forhold og Anbefaling af Laanets Ydelse, hvilken Anbefaling ikke bør gives, hvis Ansøgeren ved sine økonomiske Dispositioner selv har en væsentlig Skyld i sin vanskelige økonomiske Stilling.

Til Ejendomme, der i Tiden fra den 1. Oktober 1941 indtil denne Lovs Ikrafttræden har været Genstand for Salg eller Bortforpagtning, kan der ikke ydes Laan.

BEGRÆNSNING AF GÆLDSSTIFTELSEN.

Den midlertidige Lovgivning om Begrænsning af Adgangen til Tinglysning af Gæld paa fast Ejendom stammer fra Juli Maaned 1940. Formaalet med denne Lovgivning er at hæmme en usund Opskrining af Priserne paa Landejendomme.

Man havde anset det for nødvendigt at forlænge denne Lovgivning, saaledes at Gyldighedstiden efterhaanden var blevet Udgangen af Juni 1942.

Den 29. April 1942 fremsatte Indenrigsministeren Forslag om Forlængelse til 30. Juni 1943, dog saaledes at Loven som hidtil skulde kunne ophæves naar som helst ved kgl. Anordning.

Forlængelsen vedtoges enstemmigt, men begrænsedes til 1. November 1942. Under Udvalgsbehandlingen havde man drøftet hele Spørgsmaalet om Vanskelighederne ved Ejendomskøb under de nuværende Forhold, og Udvalget enedes om at tage Sagen op til Behandling paa bredere Basis. Man haabede at

kunne foretage de fornødne Undersøgelser indenfor det Tidsrum af 4 Maaneder, som Loven blev forlænget, saaledes at man derefter kunde tage Spørgsmaalene op til Behandling som en samlet Helhed.

Ved Lovens Forlængelse er der foretaget en Ændring, saaledes at betingede Skøder udtrykkelig nævnes som Eksempel paa Dokumenter, der kan indeholde Bestemmelser, om hvilke det maa anses for sandsynligt, at de er truffet med det Formaal at omgaa Bestemmelserne i Loven.

Det paagældende Stykke i Loven kom til at lyde saaledes:

»Tinglysningsdommeren skal nægte at tinglyse Dokumenter — f. Eks. betingede Skøder — indeholdende Bestemmelser, om hvilke det maa anses for overvejende sandsynligt, at de er truffet med det Formaal at omgaa Bestemmelserne i denne Lov.«

Hans Pinstrups Standpunkt.

Venstremanden *Hans Pinstrup* afgav en Særbetænkning, hvori det hedder:

»Imod Loven taler ogsaa det praktiske Livs mange Erfaringer for, hvor langt Dygtighed og Arbejdsmod rækker, samt de mange uløste Opgaver, der endnu findes ved Tusinder af Ejendomme, og som det er uforsvarligt Aar efter Aar at hindre dygtige unge i at tage fat paa.«

Herpaa svarede Venstres Ordfører i Folketinget, *Laur. Pedersen*, bl. a. følgende:

»Jeg forstaar ikke en saadan Udtalelse. Det er jo givet, at alle alvorligt tænkende Mennesker i dette Land ser med Interesse paa disse unges Forhold, og jeg tror ogsaa, jeg tør sige, at det er de unges Interesser, man har varetaget ved nu for tredje Gang at gennemføre denne Lovgivning. Der er for mig ingen Tvivl om, at havde man ikke haft denne Lovgivning, havde man faaet en Prisstigning og en Pant-sætning ud over alle Grænser, som saa sandelig ikke havde været i de unges Interesse.

Derfor kan jeg ikke forstaa en Passus som den ovennævnte, for disse dygtige unge kan ikke have nogen Interesse i at kunne tinglyse Gæld udover alle Grænser; det eneste, de vil opnaa, er blot at faa mere Gæld. Derfor vil jeg meget stærkt imødegaa denne Passus i Hr. Hans Pinstrups Særbetænkning.«

Da Indenrigsminister *Knud Kristensen* senere fik Ordet, tilsluttede han sig *Laur. Pedersens* Irettesættelse af Partifælle *Pinstrup*.

Landbrugets Arbejdskraft.

Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 29. April Forslag til midlertidig Lov om Formidling af Arbejdskraft til Arbejde i Landkommunerne m. v.

Ministeriets Erfaring med Hensyn til den tidligere Lov om Sikring af Landbrugets Arbejdskraft, der udløb den 31. Oktober 1941, har været, at den frygtede store Mangel paa fast Medhjælp i Landbruget ikke indtraadte. Vel har det nogle Steder knebet med at faa den fornødne faste Medhjælp, men Mangelen har ikke været større end i tidligere Aar og maa ses mere paa Baggrund af en almindelig Tendens hos Landbougdommen til at søge til Byen end som en Følge af den ekstraordinære Systsættelse i Tørveproduktionen. Med Hensyn til Landbrugets løse Medhjælp har der ikke som Helhed været nogen Mangel herpaa. For enkelte Dele af Landet har der dog inden for de særlig travle Perioder (navnlig ved Roelugning og Roeoptagning) været Vanskelighed med at skaffe Arbejdskraft, men disse Vanskeligheder er blevet overvundet i Kraft af Lovens Regler om Adgangen til midlertidig Overføring af landbrugs-kyndig Arbejdskraft fra andet Arbejde til Landbrugsarbejde, hvilken Regel i det hele maa antages at have været hensigtsmæssig og paakrævet for at efterkomme Efterspørgselen efter midlertidig Arbejdskraft til Landbruget.

Det fremsatte Forslag gennemførtes ved enstemmig Vedtagelse i begge Ting samme Dag.

Lovens Indhold.

Med Arbejdsløshedens Bekæmpelse for Øje fastsættes det, at der ved Arbejder, der iværksættes af Kommuner med Tilskud eller Laan fra Staten, ved større Arbejder, der iværksættes af Staten*), samt ved Grundforbedringsarbejder og ved Arbejder med Tørveskæring, Brunkuls- og Stødoptagning o. lign., der ikke er et Led i anden egentlig Landbrugsvirksomhed — bortset fra de for Arbejdets Ledelse nødvendige Personer —, alene maa beskæftiges Arbejdere, der anvises af den offentlige Arbejdsanvisning.

Anvisningens Formaal skal være at udvirke den bedst mulige Fordeling af den ledige Arbejdskraft, saaledes at paa den ene Side Anvisning af Arbejdskraft, eventuelt ved Samarbejde med andre Anvisningskontorer, sker fra Steder eller Egne, der i særlig Grad er ramt af Arbejdsløshed, og paa den anden Side, at der sikres de Arbejdsomraader, der har Behov for Anvisningens Bistand til Fremskaffelse af Arbejdskraft — i første Række Landbruget —, den fornødne Arbejdskraft.

I det Omfang, hvori det under Hensyn til Fordelingen af Arbejdskraften maatte være nødvendigt at oprette Baraklejre eller

*) Ved en senere gennemført Tilføjelse til Loven er Bestemmelsen udvidet til ogsaa at omfatte større Entreprenørarbejder, der ikke er iværksat af Staten eller Kommuner.

lignende, kan Arbejds- og Socialministeren, naar Omstændighederne taler derfor, yde Tilskud hertil i Henhold til Loven om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse under Forudsætning af, at de iværksættende Myndigheder forpligter sig til at følge de af Arbejds- og Socialministeren nærmere angivne Regler vedrørende Lejrenes Drift og Betaling for Optagelse i disse.

Den offentlige Arbejdsanvisning skal ved hurtige Foranstaltninger sikre sig, at den kan imødekomme alle indkomne og forventede Begæringer om Arbejdskraft til Landbruget, hvorved Arbejdsanvisningen maa paase, at der ikke ved de i Indledningen nævnte Arbejder beskæftiges landbrugskyndig Arbejdskraft i saadant Omfang eller til saadant Tidspunkt, at Landbruget herved kommer til at mangle den fornødne Arbejdskraft. Det maa herunder iagttages, at ugifte Arbejdere under 25 Aar fra Landkommunerne ikke beskæftiges ved Arbejder uden for Landbruget, medmindre det godtgøres, at de ikke kan faa Arbejde ved Landbruget. Arbejdsanvisningen skal endvidere sikre Fremskaffelsen af den nødvendige Arbejdskraft til de andre ikke-landbrugsmæssige Arbejder, herunder navnlig Tørveskæring og Stødoptagning, hvor Anvisningen maa tilrettelægges saaledes, at den for Virksomhedens ubrudte Drift fornødne Arbejdskraft sikres.

Saafermt Landbruget over for de anvisende Myndigheder godtgør, at det ikke kan faa den fornødne Arbejdskraft, skal de anvisende Myndigheder straks foranledige det fornødne Antal Arbejdere henvist til Landbruget, eventuelt fra andre Arbejdsomraader.

De nærmere Regler for Lovens Gennemførelse samt de nærmere Regler til Vejledning for Anvisningen fastsættes af Arbejds- og Socialministeren. I disse Regler skal det indskræpes, at landbrugskyndige Arbejdere ikke maa henvises fra andre Foranstaltninger til Landbruget, *medmindre Anvisningen har sikker Forventning om, at de paagældende vil kunne finde fuld Beskæftigelse ved Landbruget* i Forbindelse med saadanne mindre Arbejder paa Landet: Vandløbsarbejder, mindre kommunale Vejarbejder o. lign., ved hvilke Landbrugets løse Arbejdskraft sædvanligvis beskæftiges, i Tilslutning til deres Landbrugsarbejde, eller om, at de vil kunne vende tilbage til det Arbejde, hvorfra de er henvist, efter at Landbrugsarbejdet er ophørt. I Tilfælde, hvor de anvisende Myndigheder maatte være i Tvivl i saa Henseende, skal de være berettiget til at gøre Opfyldelse af en Landbrugsvirksomheds Krav om Arbejdskraft betinget af, at paagældende Virksomhed forpligter sig til at beskæftige de

paagældende Arbejdere i det Omfang, hvori der ikke paa anden Maade kan skaffes dem Beskæftigelse. Saafermt vedkommende Landbrugsvirksomheds Størrelse gør det udelukket at beskæftige de paagældende uden Afbrydelse, er de anvisende Myndigheder forpligtede til at give dem Fortrinsret ved Anvisning til andet Arbejde, indtil de paany kan blive sysselsat ved Landbrugsarbejde. Det skal yderligere fastsættes, at Anvisning af landbrugskyndige Arbejdere til andet Arbejde sker med det Forbehold, at Arbejdsforholdet paa Arbejdsanvisningens Begæring skal bringes til Ophør, for saa vidt det maatte blive paa krævet paany at henvise de paagældende til Arbejde ved Landbruget.

Den Landbrugsvirksomhed, der rekvirerer Arbejdskraft i Henhold til Lovens Regler, er forpligtet til at beskæftige denne Arbejdskraft i det ved Henvendelsen herom opgivne Tidsrum, eventuelt i et af Arbejdsanvisningen fastsat yderligere Tidsrum. Det bemærkes herved, at indtil en Anmodning om Arbejdskraft er annulleret af den paagældende Virksomhed, er de anvisende Myndigheder berettigede til at gaa ud fra, at Anmodningen staar ved Magt, og foretage Henvisning i Overensstemmelse hermed.

Lønbestemmelserne.

De henviste Arbejdere er ikke forpligtede til at tage Arbejde ved Landbruget, ligesom de anvisende Myndigheder ikke maa henvise landbrugskyndige Arbejdere fra andre Arbejdsomraader til Landbrugsarbejde, medmindre den tilbudte Løn mindst udgør følgende:

For mandlige Løsarbejdere 9 Kr. 35 Øre pr. Arbejdsdag. Ved Høst af Frøafgrøder og ved Kornhøst samt ved Tærskearbejde 10 Kr. 91 Øre pr. Arbejdsdag.

For kvindelige Løsarbejdere 6 Kr. 41 Øre pr. Arbejdsdag. Ved Høst af Frøafgrøder og ved Kornhøst samt ved Tærskearbejde 7 Kr. 63 Øre pr. Arbejdsdag.

For Medhjælpere (Tjenestekarle) skal Lønnen mindst svare til den paa Egnen sædvanlige Løn.

For Akkordarbejde ved Hørruskning og Roearbejde skal Akkordsatserne mindst svare til Akkordsatserne i de kollektive Overenskomster.

Saafermt der sker en almindelig Ændring i Landbrugets Lønninger, vil de foran angivne Beløb være at ændre tilsvarende.

Det paahviler Arbejdsanvisningen, forinden Henvisning finder Sted, at tilvejebringe Sikkerhed for, at de tilbudte Lønvilkaar er i Overensstemmelse med foranstaaende, saaledes at de

paagældende ikke kan vægre sig ved at overtage Arbejdet. For saa vidt det paagældende Arbejde ligger i en saadan Afstand fra de henviste Arbejderes Bopæl, at disse maa tage Ophold paa Arbejdsstedet, paahviler det endvidere Arbejdsanvisningen forinden Henvisningen at tilvejebringe Oplysning om, hvorledes og paa hvilke Vilkaar der kan skaffes Arbejderne Kost og Logi paa Arbejdsstedet.

Andre Bestemmelser.

De af anvisende Myndigheder trufne Afgørelser kan inden 1 Uge af en af Parterne indankes for et for hver Amtsraads-kreds nedsat Udvalg paa 3 Medlemmer, bestaaende af Amtmanden, et Medlem valgt af Amtsraadskredsens Landboforeninger og et Medlem valgt af Dansk Arbejdsmands Forbund. Amtmanden er Formand. Udvalgets Afgørelse kan indankes for Arbejds- og Socialministeren, hvis Afgørelse er endelig. Findes Arbejdsvægring at have været berettiget, skal de anvisende Myndigheder, saafremt paagældende ikke maatte have Beskæftigelse, straks drage Omsorg for, at de henvises til et andet Arbejde. Findes det derimod, at den tilbudte Løn ikke har berettiget de paagældende til at nægte at overtage Arbejdet, skal Anvisningen straks henvise den fornødne Arbejdskraft til den paagældende Virksomhed.

Det paahviler Arbejds- og Socialministeren at søge Behandling af Sager vedrørende kollektive eller generelle Lønsspørgsmaal, som i Henhold til Loven om Arbejdsforhold indbringes for Fællesudvalget og Arbejds- og Forligsnævnet, fremmet mest muligt.

Myndigheder eller Privatpersoner, der iværksætter Arbejder af den i Indledningen omhandlede Karakter, er forpligtede til i rimelig Tid, forinden Arbejdet tænkes iværksat, ved Henvendelse til den offentlige Arbejdsanvisning at sikre sig, at den fornødne Arbejdskraft enten er til Stede paa Egnen eller kan henvises andetstedsfra. Samtidig med, at saadan Henvendelse rettes til Arbejdsanvisningen, skal der tilgaa Arbejds- og Socialministeriet Meddelelse om det paagældende Arbejde, ledsaget af Oplysning om Tidspunktet for Arbejdets Igangsættelse, dettes beregnede Varighed og Antallet af beskæftigede Arbejdere. I det Omfang, Arbejds- og Socialministeriet paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger om Fordelingen af ledig Arbejdskraft finder det rigtigt, kan Arbejds- og Socialministeren træffe Foranstaltning til Overflytning af den til Arbejdets Gennemførelse nødvendige Arbejdskraft eller, hvor

dette ikke maatte være muligt, i Samraad med vedkommende Fagminister bestemme, at Arbejdet skal udsættes.

Arbejdsgivere, der beskæftiger Personer i Strid med Lovens Regler, straffes med Bøder paa indtil 2000 Kr., for saa vidt ikke højere Straf i Medfør af den øvrige Lovgivning maatte være forskyldt, hvorhos saadanne Arbejdsforhold kan bringes til Ophør uden Varsel ved Paalæg fra Anvisningsmyndighederne.

Loven har Gyldighed indtil 30. September 1942.

Hauch om Landbrugets Priser.

Ved Foreningen af jyske Landboforeningers Delegeretmøde i Aarhus den 10. Oktober 1941 udtalte Formanden, Landstingsmand *H. Hauch*, i sin Beretning bl. a. følgende om Landbrugets Prispolitik:

»Vi lever i en haard Tid, der stiller stærke Krav til saavel Staten og Samfundet i sin Helhed som til den enkelte. Vi maa alle i vort Land være med til at bære Byrderne. Lad os erkende og indrømme, at de af vore Landsmænd, der er henvist til en beskeden Aarsindtægt — hvadenten den skyldes Kapitalrente, Aldersrente, Arbejdsløn, Tjenestemandsløn eller lignende — at dække deres Behov til Priser, der er henimod det dobbelte af, hvad de var før, at de har det slemt, værre end dem, der har Tilknytning til Landbrugserhvervet. Vi vil gøre vort Land og vort Erhverv en daarlig Tjeneste, hvis vi ikke vil erkende dette og indrette os derefter.

Derfor kan Opgaven i Dag for Landbrugserhvervet heller ikke være at stille Krav om Prisforhøjelse udover, hvad der staar i rimeligt Forhold til Dækning af Produktionsudgifterne under en stærkt faldende Produktion. Vi maa alle være interesseret i, at Prisudviklingen holdes indenfor en fornuftig Begrænsning. Det vil være nødvendigt for en sund Udvikling af vort Lands økonomiske Forhold ud i Fremtiden, og det vil ogsaa paa længere Sigt være det sundeste for Landbrugserhvervet.«

Udførsel af Landbrugsprodukter.

Igennem en Aarrække — første Gang gennemført i Rigsdagssamlingen 1932—33 — har vi her i Landet haft en Lovgivning om Udførsel af Landbrugsprodukter, Begrundelsen har været, at de forskelligartede Kontingenteringsbestemmelser i en Række fremmede Lande efterhaanden havde gjort det nødvendigt at træffe Foranstaltninger til at regulere Udførselen af forskellige Landbrugsprodukter til de paagældende Lande. Den seneste Lov havde Gyldighed til 31. December 1941.

Selv om Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. indeholder en Hjemmel til at træffe midler-

tidige Foranstaltninger til Regulering af Udførselen af Varer her fra Landet, har man dog anset det for paakrævet, at det i Loven om Udførsel af Landbrugsprodukter indeholdte almindelige Grundlag for Reguleringen af Udførselen af Landbrugsprodukter bevarer; endvidere er det nødvendigt fortsat at have Hjemmel for Opkrævning af Afgifterne samt at opretholde den i Loven indeholdte Beføjelse for de nedsatte Udvalg med Hensyn til Anvendelse af de under Udvalgenes Virksomhed tilvejebragte Beløb.

Denne Lovgivning er derfor forlænget indtil 1. April 1944 ved enstemmig Vedtagelse.

Loven giver Landbrugsministeren Bemyndigelse til med Tilslutning af Landbrugsraadet og De samvirkende danske Husmandsforeninger at paabyde, at Udførsel her fra Landet af Landbrugsprodukter kun maa finde Sted under lagttagelse af de Forskrifter, han maatte fastsætte, herunder Opkrævning af de i saa Henseende fornødne Afgifter, samt at Udførselen kun maa foregaa gennem dertil af Ministeren nedsatte Udvalg.

Ministeren kan med Tilslutning af Landbrugsraadet og De samvirkende danske Husmandsforeninger meddele Tilladelse til, at de af ham til Regulering af Udførselen af de paagældende Landbrugsprodukter nedsatte Udvalg anvender de gennem Afgifter eller paa anden Maade under deres Virksomhed tilvejebragte Beløb til Formaål, der staar i Forbindelse med Reguleringen af Udførselen af de paagældende Landbrugsprodukter, og som skønnes at være til Gavn for vedkommende Produktionsgren.

For saa vidt Forarbejdning og Afsætning af Landbrugsprodukter, f. Eks. Kød- og Mælkekonserver, maatte ske igennem private industrielle Virksomheder, kan de i Loven omhandlede Foranstaltninger kun træffes efter forudgaaende Forhandling med Industriraadet.

Overtrædelse af Bestemmelserne straffes med Bøde ikke under 20 Kr., i Gentagelsestilfælde ikke under 40 Kr. Bøderne tilfalder en under Ministeriet sorterende Fond, hvis Midler med Tilslutning af Landbrugsraadet og De samvirkende danske Husmandsforeninger anvendes til Landbrugets Fremme.

Tilvirkning og Forhandling af Smør, Ost og Æg.

Smør.

Et Forslag om Tillæg til Loven af 1911 om Handel med Smør

og fremmede Landbrugsprodukter er enstemmigt vedtaget den 29. Januar 1942.

Loven bestemmer, at Salg (Fordeling) en gros her i Landet og Udførsel herfra Landet af lurmærket Smør samt dansk Daase-smør kun maa foregaa i Henhold til en dertil af Ministeren efter Forhandling med De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation meddelt Autorisation. Autorisationen skal bl. a. betinges af, at Smørret paa en af Ministeren foreskrevne Maade underkastes Kvalitetsbedømmelse samt Undersøgelse vedrørende dets kemiske Sammensætning og øvrige Beskaffenhed.

Ministeren kan efter Forhandling med De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation fastsætte, at Salg (Fordeling) en gros her i Landet af dansk Smør, der *ikke* er forsynet med Lurmærket, saavel som Ind- og Udførsel samt Salg (Fordeling) her i Landet af udenlandsk Smør kun maa foregaa i Henhold til en af ham meddelt Autorisation.

Medmindre Tilladelse dertil foreligger fra Landbrugsministeren, er det forbudt i Salgsøjemed at behandle Smør paa en saadan Maade, at det efter Ministerens Skøn bringes i en anden Tilstandsform end den oprindelige, saavel som at falbyde og forhandle (fordele) saaledes behandlet Smør. Ligeledes er det forbudt uden Ministerens Tilladelse at fremstille, falbyde og forhandle (fordele) Smørfedt.

Varer, der fremstilles i Modstrid med denne Bestemmelse, konfiskeres til Fordel for Statskassen.

Landbrugsministeren kan efter Forhandling med De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation fastsætte Bestemmelser vedrørende Pakning, Opbevaring og Transport af Smør samt vedrørende Art, Beskaffenhed og Tilstand af Emballage for Smør, herunder forbyde Anvendelse af brugt Emballage.

Ost.

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 14. Januar 1942 Lovforslag om Tilvirkning og Forhandling m. m. af Ost. — Forslaget vedtoges enstemmigt.

Loven bestemmer, at Ministeren for Landbrug og Fiskeri efter Forhandling med De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation kan fastsætte Bestemmelser om Tilvirkning og Forhandling (Fordeling) af Ost, herunder om Indhold af Fedt og Vand, Til sætning af Stoffer, Mærkning, Benævnelse (Betegnelse), Kvalitet og Bedømmelse af denne, Emballering samt Bogføring.

Ministeren kan endvidere efter Forhandling med Fællesorganisationen fastsætte Bestemmelser vedrørende Indførsel hertil og Udførsel herfra Landet af Ost.

Det er forbudt uden Ministerens Tilladelse at anvende udenlandsk Ost ved Tilvirkning her i Landet af Smelteost.

Overtrædelse af Bestemmelserne straffes med Bøder, der indgaar i en under Ministeren for Landbrug og Fiskeri sorterende Fond, der naar almindelig Kvalitetsbedømmelse af Ost er gennemført, anvendes til Nedsættelse af de hermed forbundne Udgifter.

Med Vedtagelsen af Forslaget ophæves den tidligere Ostelovgivning af 1921. Bestemmelserne faar Gyldighed til 1. April 1944.

Ægerstatninger.

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren ligeledes den 14. Januar 1942 Lovforslag om Tillæg til Loven om Forhandling, Udførsel og Indførsel af Æg og Ægprodukter. — Vedtoges enstemmigt.

Loven bestemmer, at Produkter, der ikke udelukkende er fremstillet af Æg, ikke maa betegnes som Æg eller Ægprodukter eller under nogen Form, herunder Afbildning, udgives for eller uden Tilladelse fra Ministeren nævnes i Forbindelse med Æg eller Ægprodukter.

Ministeren bemyndiges til at fastsætte en Betegnelse, hvorunder Erstatningsvarer for Æg og Ægprodukter skal benævnes.

Handelen med Æg.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 27. Juni 1942 Forslag om Tillæg til Loven om Forhandling, Udførsel og Indførsel af Æg.

Anledningen til Forslaget om Tillægsbestemmelser er i Hovedsagen, at Ægmængden paa Grund af Forholdene er gaaet saa stærkt ned, at Udførselen her fra Landet af friske Æg i Perioder helt ophører, medens Hjemmemarkedet, der tidligere aftog mindre end $\frac{1}{4}$ af det samlede Ægkvantum, nu aftager langt den største Del af dette. Denne Ændring i Afsætningsforholdene har ført med sig, at Handelen er begyndt at søge sig nye Baner. Der er begyndt at opstaa en Handel fra Producent til Konsument og fra Samler til større, private Aftagere (Bagere, Hoteller, Restaurationer m. m.) og Detaillister. Ved denne nye Salgsmaade gøres Æglovens Bestemmelser om Kvalitetssortering og -betaling illusoriske, og samtidig bliver Forsyningerne i Tilfælde af Knaphed ulige fordelt.

Hvis Forholdene faar Lov til uhindret at udvikle sig, er der ingen Tvivl om, at en stor Del af Æggene vil blive unddraget Kvalitetssortering og -betaling. Kvaliteten vil blive stadig ringere, og den Kvalitetsforbedring, der er opbygget paa Grundlag

af Æglovens Bestemmelser, vil gaa tabt til Skade for Konsumenterne. Man vil dernæst, naar normale Forhold indtræder, staa overfor en desorganiseret Æghandel og overfor den Opgave at skulle skaffe Bestemmelserne respekteret paany, en Opgave, der vil være betydelig sværere end den oprindelige Gennemførelse af Bestemmelserne.

I Lovforslaget forbydes det derfor Producenter at sælge Æg til andre end de af Landbrugsministeren dertil autoriserede Opkøbere (Modtagere). Undtaget herfra er lokalt Salg af Æg til Køberens eget Forbrug, hvortil ikke henregnes erhvervsmæssig Anvendelse i en af ham drevet Virksomhed, saasom Bageri, Restauration eller Pensionat.

Det forbydes andre end de autoriserede Opkøbere at købe Æg fra Producenter. Undtaget herfra er lokalt Køb til Køberens eget Forbrug, hvortil ikke henregnes erhvervsmæssig Anvendelse i en af ham drevet Virksomhed.

Enhver autoriseret Opkøber af Æg til videre Salg skal, med mindre hans Autorisation indeholder udtrykkelig Tilladelse til at foretage Kvalitetssortering af Æg, aflevere alle de af ham modtagne Æg til Kvalitetssortering hos en Modtager, hvis Autorisation indeholder saadan Tilladelse.

Autorisationshavere, der har Tilladelse til Kvalitetssortering af Æg, skal mærke hvert Æg, der er bestemt til Salg paa Hjemmemarkedet, med sit Kontrolnummer. Det er forbudt til Forbrug her i Landet at falbyde, forhandle og fordele Æg, der ikke er saaledes mærket, herfra dog undtaget Æg, der af Producenter sælges lokalt til Køberens eget Forbrug. De nærmere Bestemmelser om Mærkningens Udførelse fastsættes af Ministeren.

Forslaget er endnu ikke gennemført.

Bekæmpelse af Raager og Alliker.

Den tidligere Lov om Bekæmpelse af Raager og Alliker, der udløb 1. Juli, er forlænget 5 Aar, og der er indføjet en Bestemmelse om, at Landbrugsministeren kan give Tilladelse til i Fredningstiden (1. Februar—17. September) at nedskyde eller paa anden Maade ombringe Alliker, hvor de gør væsentlig Skade i Landbrug, Havebrug eller paa Bygninger. Tilladelsen kan omfatte Ret til at nedrive Allikernes Reder og ødelægge deres Yngel og Æg.

Levnedsmiddelkontrol.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 27. April 1942 Lovforslag om Levnedsmidler m. m.

Lovforslaget, der skal træde i Stedet for Levnedsmiddeloven af 1910, fremkommer, fordi den nugældende Levnedsmiddelov i Aarenes Løb har vist sig utilstrækkelig paa flere Omraader. Navnlig i den seneste Tid er Mangelen paa Regler om Tilsyn med Fremstilling af Levnedsmidler blevet særlig aabenbar.

Loven, der kun kommer til Anvendelse paa Levnedsmidler, der udbydes til Salg, har til Hensigt at sikre, at Levnedsmiddel-fremstillingen sker under Former, som tilfredsstiller alle rimelige Krav til Sundhed og Renlighed, og at Omsætningen præges af Ærlighed, saaledes at Publikum altid kan være paa det rene med, hvad de Varer, som udbydes til Salg, indeholder.

Fra Lovens Bestemmelser er undtaget forskellige Omraader, hvor der i Henhold til særlige Love er udfærdiget Regler vedrørende visse Levnedsmidler. — Denne Begrænsning er sket for at undgaa dobbelte Kontrolregler. Saafernt der inden for de undtagne Omraader skulde gælde Regler, som ikke er paa Højde med Kravene i Lovforslaget, vil man søge disse Mangler afhjulpet gennem Tilføjelser til vedkommende Særlovgivning fremfor at udvide Lovforslaget om Levnedsmiddelkontrol til ogsaa at omfatte de nu undtagne Omraader, idet man ellers havner i et dobbelt Kontrolsystem, der vil kunne medføre betydelige Vanskeligheder, navnlig fordi Kontrollen ofte udøves af forskellige Organer.

I Lovforslagets Kapitel I indeholdes især Regler om, hvilke Krav der maa stilles til de Personer, som beskæftiges med Levnedsmidler, og til de Lokaler m. v., hvor Levnedsmidlerne findes. Der er kun Tale om selvfølgelige Krav, men Erfaringen viser, at ikke alle, der er beskæftiget med Levnedsmidler, har tilstrækkelig Forstaaelse af, hvor betydningsfuld deres Virksomhed er i samfundsmæssig Henseende, og for disse enkelte er det derfor nødvendigt at fastsætte visse Minimumskrav til Renlighed og Orden. For langt den overvejende Del af Levnedsmiddelvirksomhederne vil disse Regler kun være Selvfølgeligheder, der ikke vil berede dem Vanskeligheder at efterkomme, men tværtimod være til Gavn, idet enkelte konkurrerende Virksomheder, der maaske ellers kunde være fristet til at være mindre samvittigsfulde paa enkelte af disse Punkter, nu tvinges til at overholde Lovens Renligheds- og Sundhedsforskrifter.

I Henhold til Kapitel II kan der af Indenrigsministeren efter Forhandling med Handelsministeren, eventuelt ogsaa Landbrugs-

ministeren, gives nærmere Regler om, hvilke Krav der af sundhedsmæssige Grunde maa stilles til de enkelte Levnedsmidler, og Udfærdigelsen af saadanne Regler vil for at sikre, at ingen berettiget Interesse bliver krænket, altid ske i Samraad med de interesserede Erhvervsorganisationer.

Endvidere kan Indenrigsministeren ligesom efter den nugældende Levnedsmiddellov give Regler om Indholdet af Levnedsmidler, der forhandles under de for de enkelte Levnedsmidler brugelige Betegnelser, samt om Indholdet af Levnedsmidler, for hvilke der er foreskrevet bestemte Betegnelser. Ogsaa disse Regler vil kun blive udfærdiget, efter at Erhvervene har haft Lejlighed til at udtale sig.

Hensigten med Reglerne er at skabe Ærlighed i Levnedsmiddelhandelen, og Loven kan saaledes kun være til Gavn for alle, der bestræber sig for at fremstille og afsætte gode og sunde Levnedsmidler.

Tilsynet skal efter Lovens Kapitel III udføres af de Myndigheder, som allerede under den nuværende Lovgivning beskæftiger sig hermed. Da de tilsynsførende udøver deres Virksomhed under Ansvar efter Straffeloven, behøver Levnedsmiddelbranchen næppe at være Frygt for, at Fabrikationsmetoderne gennem Tilsynet kommer til Konkurrenternes Kundskab. Tilsynets Opgave er alene at kontrolere, at alle Led af Levnedsmiddelvirksomheden foregaar under betryggende Former i sundhedsmæssig og hygiejnisk Henseende, og at Varen udbydes til Publikum paa ærlig og hæderlig Maade.

Overtrædelse af Bestemmelserne straffes med Bøde, Hæfte eller Fængsel i indtil 2 Aar, for saa vidt strengere Straf ikke er forskyldt efter Straffeloven.

Den 8. Maj kom Forslaget til 1. Behandling. Vort Partis Ordfører, *H. C. Hansen*, understregede Ønskeligheden af, at en saadan Lov blev praktiseret hurtigt og effektivt, og han fremsatte til Overvejelse et Forslag om at indstifte et staaende Udvalg som initiativtagende Instans paa de paagældende Omraader.

Forslaget gik i Udvalg, men naaede ikke at blive færdigbehandlet i den forløbne Rigsdagssamling.

Prisloven.

Handelsminister *Halfdan Hendriksen* fremsatte i Folketinget den 17. Oktober 1941 Forslag til Lov om Priser m. v.

I Forelæggelsestalen udtalte Handelsministeren bl. a. følgende om

Tanken om Prisstop.

Fra forskellig Side er der gentagne Gange rejst Spørgsmaal om Gennemførelse af et almindeligt Prisstop. Jeg er af den Opfattelse, at man ved et generelt Krav i saa Hensende overser Hensynet til Produktionens Opretholdelse. Derimod kan man forhindre, at Priserne stiger mere, end Hensynet til Produktionens Opretholdelse gør det nødvendigt. I denne Forbindelse vil jeg i øvrigt gerne fremhæve, at der for en meget lang Række af de allervigtigste Varer er fastsat Bestemmelser, som hindrer Prisforhøjelser uden de priskontrollerende Myndigheders Medvirken. Disse prisregulerende Bestemmelser er gennemført paa forskellig Maade, alt efter de for den enkelte Varegruppe foreliggende Forhold. For en Række Varer har man saaledes kunnet fastsætte egentlige Maksimalpriser, medens Prisbindinger for andre Vareomraader har maattet ske i Form af Fastsættelse af en Maksimalavance. For en tredje Gruppe bestaar Indgrebet i, at Priskontrolraadet har udfærdiget Forbud mod, at den enkelte næringsdrivende forhøjer sine Priser uden Raadets forudgaaende Samtykke. Endelig bestaar der for en fjerde Varegruppes Vedkommende den Bestemmelse, at Enkeltvirksomheder og Sammenslutninger, hvis Aftaler vil kunne udøve en væsentlig Indflydelse paa Prisforholdene inden for hele Landet eller Omraader af dette, ikke kan foretage nogen Prisforhøjelse uden Raadets Samtykke.

De gældende Maksimalprisordninger.

Handelsministeren gav følgende Oversigt over de vigtigste prisregulerende Indgreb, der er foretaget:

Med Hensyn til vegetabiliske Levnedsmidler gælder det som Helhed, at den mest vidtgaaende Form for Prisbinding, nemlig Maksimalprisfastsættelsen, er fremherskende. Dette gælder saaledes for Korn, bortset fra det saakaldte Frihandelskorn, endvidere Kornprodukter, Mel, Brød og Gryn. Ogsaa for Kartoffelmel og Kartoffelsagogryn samt for Makaroni er der fastsat Maksimalpriser.

For saa vidt angaar Frugt og Grønsager, er der for nylig af Priskontrolraadet fastsat Maksimalpris for Æbler fra Producent, idet der samtidig er udstedt Prisstop for Æbler ved Salg fra Grossist og Detaillist. Der arbejdes i Priskontrolraadet med denne midlertidige Prisordning, som det er Tanken at udvide med Fastsættelse af Maksimalpriser ved Salg til Detaillist og Forbruger. Ligeledes arbejdes der paa Tilvejebringelse af en Maksimalprisordning for Grønsager. Endvidere kan under vegetabiliske Levnedsmidler nævnes bageritekniske Fedtstofblandinger, for hvilke der ligeledes er fastsat Maksimalpriser.

Hvad angaar animalske Levnedsmidler, bør det fremhæves, at der gælder Maksimalpriser for Kød, Flæsk, Fedt og Ost, medens der for konserveret Okse- og Kalvekød samt Spegepølse er udstedt Prisstop. Det overvejes at udvide Maksimalprisordningerne til ogsaa at omfatte Varer som Spegepølse og Leverpostej, men der foreligger her den særlige Vanskelighed, at der ikke vil kunne gennemføres Maksimalpriser, forinden der er truffet Bestemmelse om Standardkvaliteter. Under denne Gruppe maa jeg ogsaa nævne Fisk, som jeg berørte før. Paa dette Omraade overvejer et særligt nedsat Udvalg, hvilke Foranstaltninger der vil kunne træffes, og Udvalget vil inden for den nærmeste Fremtid fremkomme med Forslag til en Prisordning for nogle af de vigtigste Arter af fersk Fisk.

Med Hensyn til Brændsel er der, som det vil vides, Maksimalpriser paa Brænde, Tørv og Brunkul. For udenlandsk Brændsel er der fast-

sat Maksimalavancer, og da Importpriserne paa Grund af den trufne Ordning, hvorefter der finder en Udligning af Transportomkostninger Sted, ligger nogenlunde ens, kommer denne Ordning med faste Detailavancer i Virkeligheden til at fungere som en Art Maksimalpristfastsættelse.

Med Hensyn til Beklædningsartikler er der truffet Aftale med Branchen om Fremstilling af visse Typer Undertøj og Sokker, for hvilke der skal gælde faste Priser. Disse Priser vil blive offentliggjort, saa snart Varerne kommer frem i Handelen. Samtidig arbejdes der paa Tilvejebringelse af en Prisordning, der fastlægger Priserne for en Række andre Trikotagevarer af Standardtype.

For Skotøj er Forholdet det, at der for Raavaren, Huder og Skind, er fastsat Maksimalpriser. For det færdige Skotøjs Vedkommende er der ligeledes gennemført en Maksimalprisordning med faste Priser for en Række typiske Brugssko, fremstillet efter en forud fastlagt Standard. For andet Fodtøj end disse Standardvarer har Priskontrolraadet Indseende med Priserne fra Fabrik, idet Prisforhøjelser ikke kan ske uden Raadets Samtykke. Desuden er der fastsat Maksimaldetailavancer for andet almindeligt Skotøj, saaledes at kun mode- og luksusprægede Sko falder uden for Bestemmelserne. Endelig er der fastsat Maksimalpriser for forskellige vigtige Husholdnings-Forbrugsartikler som Sæbe, Vaskepulver og Soda.

De Varer, jeg her har fremhævet, er kun nogle af de allervigtigste, for hvilke der gælder særlige Prisordninger.

Priskontrolraadets Virksomhed.

I Perioden 1. Marts—30. September 1941 har Priskontrolraadet truffet Afgørelse i ialt 265 Sager angaaende Anmeldelse fra Erhvervs-virksomheder eller Sammenslutninger om paatænkte Prisforhøjelser. I 100 af disse Tilfælde blev den ansøgte Prisforhøjelse godkendt, medens der blev meddelt Tilladelse til mindre Prisforhøjelser end den ønskede i 136 Tilfælde, og endelig har Priskontrolraadet i 29 Tilfælde afslaaet Begæringen om Prisforhøjelse. I Henhold til Bestemmelsen i Prislovens § 14 paahviler det Priskontrolraadet, naar det skønnes, at Priser eller Forretningsbetingelser er urimelige, at søge Forholdet bragt til Ophør ved Forhandling med de paagældende eller ved et Paalæg i saa Henseende. I Medfør af denne Bestemmelse har Priskontrolraadet i den nævnte Periode i 168 Tilfælde meddelt Paalæg om Prisnedsættelser eller om Ændringer i bestaaende Salgsbetingelser. Desuden har Priskontrolraadet paa anden Maade end ved Paalæg truffet Afgørelser om Prisspørgsmaal i en Række Tilfælde, hvor de paagældende næringsdrivende vel ikke var omfattet af Lovens Særbestemmelser, men hvor Prisspørgsmaalet er blevet forelagt Priskontrolraadet. Antallet af disse Sager udgør 795. Endvidere skal det nævnes, at en lang Række Sager af Ministerierne eller Anklagemyndighederne har været forelagt Priskontrolraadet til Udtalelse.

Raadet har i Perioden behandlet i alt 1043 Klagesager, af hvilke 706 var indgaaet direkte til Raadet, medens de øvrige var indsendt gennem Politimyndighederne, gennem de lokale Prisudvalg eller Ministerierne. I Prislovens § 13 er det bestemt, at Priskontrolraadet til Vejledning for Forbrugerne og til Lettelse af Kontrollen med Prisforskrifternes Overholdelse kan foreskrive Ophængning i vedkommende Butikker af Prislister for visse Varer. Denne Bestemmelse er bragt i Anvendelse med Hensyn til Kolonialvarer, Cyklegummi, Kød og Flæsk samt Skotøj.

I Perioden Marts—September 1941 er der af Priskontrolraadet til Rigsadvokaten oversendt i alt 184 Sager. Af disse angik 69 Sager Overtrædelse af Prislovens Hovedbud i § 8. 83 Sager angik Overtrædelse af Maksimalpriser, medens 17 Sager har drejet sig om Overtrædelse af Forbudet mod Kædehandel. De resterende 15 Sager angik andre Overtrædelser af Prisloven.

Et vigtigt Led i Kontrollen med Prisforskrifternes Overholdelse er de under Raadet ansatte Inspektører eller »Priskontrollører«, som de ogsaa kaldes. Der er herigennem tilvejebragt en særdeles nyttig Udbygning af Priskontrollen til Styrkelse af dens Effektivitet. Det vil sikkert lønne sig at udbygge denne Foranstaltning i endnu højere Grad. Forøgelsen af Inspektørernes Antal maa naturligvis ske gradvis, saaledes at de paagældende lidt efter lidt kan sættes ind i Arbejdet, der jo er meget krævende i adskillige Henseender. I øvrigt har det vist sig, at det i mange Tilfælde vil kunne være praktisk, at Priskontrollørerne og Repræsentanter for Politiet under Kontrolarbejdet er i direkte Samarbejde, idet adskillige Tvivlsspørgsmaal derved undertiden vil kunne afgøres paa staaende Fod. Inspektørerne har, siden de traadte i Funktion i Juni Maaned, aflagt i alt 2055 Besøg, fordelt over hele Landet, i Detailforretninger inden for Brancherne Kød og Flæsk, Manufaktur, Kolonial, Grønsager, Ost, Tobak, Cykler og Skotøj. Største Delen af det samlede Antal Besøg, nemlig 850, falder paa Kød- og Viktualieforretninger. Desuden har Inspektørerne i en Række Tilfælde aflagt Besøg hos Formændene for de lokale Prisudvalg med Henblik paa at tilvejebringe en nærmere Kontakt mellem Raadet og Prisudvalgene.

Hurtige og kraftige Indgreb overfor „Mørklægningsforbrydelserne“.

Som jeg tidligere har fremhævet, og som jeg ogsaa gerne vil gøre det i Dag, og naar der i øvrigt gives mig Lejlighed dertil, er Forholdet det, at langt den største Del af Danmarks erhvervsdrivende loyalt overholder de givne Krisebestemmelser, hvad enten det nu drejer sig om Prisregler, Rationeringsforskrifter, Produktionsreguleringer eller andre Bestemmelser. Jeg kan kun konstatere dette med Tilfredshed. Men over for den lille Minoritet af næringsdrivende, der trods de i Tidens Løb givne mange Advarsler ikke vil rette sig efter de givne Forskrifter, og som paa den ene eller den anden Maade søger at udnytte den nuværende Situation til at skabe sig en utilstedelig Fordel paa Samfundets, det vil sige Forbrugernes og deres Kollegers, Bekostning, maa der gribes ind og gribes ind med haard Haand. Dette er allerede sket gennem længere Tid, og det maa forventes, at der vil blive skredet skarpere og skarpere ind over for de enkelte, der ikke vil forstaa den ekstraordinære Situation, vi befinder os i. Alvorlige Overtrædelser af de ekstraordinære Foranstaltninger, herunder Prisforskrifterne, der er nødvendige for vort Samfund i Dag, er en Art »Mørklægningsforbrydelser«, der maa kræve kvalificerede Indgreb. Disse Indgreb maa foretages med roligt Overblik og Fasthed uden Hensyntagen til Stemninger eller Paavirkninger fra den ene eller anden Side.

Det gælder om at udbygge Kontrollen, saaledes at Overtrædelser saa vidt muligt undgaas. For de specielle Prisreglers Vedkommende er det gjort gennem Arbejdet paa en stadig Udbygning af de lokale Prisudvalg, gennem Udsendelse af specielle Priskontrollører, og endvidere er der igennem lang Tid foregaaet et Samarbejde med Anklage-

myndigheden med Henblik paa den bedst mulige Tilrettelæggelse af de foreliggende Retssager.

I Fortsættelse af de saaledes allerede forlængst lagte Retningslinjer, der, som man vil forstaa, er helt nødvendige i den ekstraordinære Situation, har der igennem de senere Maaneder været ført en Række Forhandlinger mellem Handelsministeriet, Justitsministeriet og Anklagemyndigheden vedrørende Tilrettelæggelsen af Tiltalespørgsmaalet for at sikre, at Tiltale sker paa hurtig og effektiv Maade. Endvidere udbygges dagligt Samarbejdet mellem de specielle Prisorganer — Priskontrolraadet og Prisudvalgene — og de almindelige Kontrolorganer, vi har herhjemme: Politimyndighed, Anklagemyndighed o. s. v. For yderligere at udbygge Samarbejdet mellem de specielle Prismyndigheder og Politiet har Handelsministeriet efter Aftale med Justitsministeriet for nogle Dage siden tilstillet de lokale Prisudvalg i Købstæderne en Skrivelse, hvori man anmoder Udvalgene om at træde i Forbindelse med den stedlige Politimester og med denne træffe Aftale om, at en Repræsentant for Politiet indtræder som Kommitteret i Udvalgene, enten Politimesteren selv eller, hvis han ikke kan paa Grund af andet Arbejde, en af ham udpeget overordnet Polititjenestemand, som er særlig egnet til dette specielle Arbejde. Paa tilsvarende Maade har man anmodet Amtmændene som Formænd for Amternes Prisudvalg om at optage Forhandlinger med Politimesterene i de i Amtene beliggende Politikredse for derved at opnaa en tilsvarende Udbygning af Samarbejdet mellem Amtsprisudvalg og Politiet.

Forslagets Indhold.

Lovforslaget fremtræder i det væsentlige som en Videreførelse af den gældende Ordning, dog at det efter de indvundne Erfaringer under den betydelige Forøgelse af Raadets Virksomhed, som har fundet Sted i de forløbne Maaneder, er fundet hensigtsmæssigt at foreslaa visse Ændringer i Priskontrollens Organisation.

Ifølge Forslagets §§ 1 og 4 foreslaas Priskontrolraadets Organisation omlagt saaledes, at de daglige Forretninger, der hidtil under Formandens Ledelse har været varetaget af Raadets Sekretariat, henlægges til et Prisdirektorat, ledet af en af Kongen udnævnt Direktør, der ikke er Medlem af Raadet.

Med Henblik paa at sikre Raadet den fornødne Kontakt med de daglige Forretninger foreslaas der i § 2 optaget Bestemmelser om Nedsættelse af et Forretningsudvalg, der vil have Adgang til direkte at følge Behandlingen af alle Sager af væsentligere Betydning og deltage i Forhandlinger herom med de næringsdrivende. Et saadant Forretningsudvalg har Raadet ogsaa hidtil haft i Henhold til den af Raadet vedtagne Forretningsorden, men Handelsministeren har anset det for naturligt og rigtigt at tage en tilsvarende Bestemmelse op i selve Loven.

Det er Tanken, at Raadets hidtidige Formand skal overtage Stillingen som Prisdirektør, og Hvervet som Formand for Raadet vil fremtidig ikke faa Karakter af en Embedsstilling. Under

Hensyn hertil er det fundet naturligt, at de i den gældende Lov stillede særlige Habilitetskrav for Formandens Vedkommende udgaar af Loven, medens Forskriften om, at et Flertal af Raadets Medlemmer bør være uafhængigt af Erhvervsvirksomheder, hvis Forhold umiddelbart berøres af denne Lov, til Gengæld gøres til et ubetinget Krav.

Endelig er der i § 1 foreslaaet en Ændring, hvorefter *Handelsministeren* bemyndiges til fremtidig at fastsætte Maksimalpriser paa *alle* Varer. For saa vidt angaar Maksimalpriser for egentlige Landbrugsvarer og Fisk, udkræves dog Tilslutning af Landbrugsministeren. Efter nærmere Aftale mellem Landbrugsministeren og Handelsministeren kan Landbrugsministeren, naar det skønnes hensigtsmæssigt, fastsætte Maksimalpriserne for disse Varer.

Med nogle Ændringer vedtoges Forslaget den 18. November enstemmigt i Folketinget og den 21. November i Landstinget.

Ændringerne til det fremsatte Forslag.

Der blev stillet 3 Ændringsforslag, af hvilke det første vedrører Beregningen af den tilladelige Nettoavance.

Vi bringer Bestemmelsens nugældende Ordlyd og til Sammenligning den tidligere Affattelse:

Nugældende:

»Ved Fastsættelsen af Nettoavancen vil det yderligere være at iagttage, at den hverken procentvis eller absolut maa overstige den Nettoavance, der paa det Tidspunkt, da Lov Nr. 306 af 30. Maj 1940 traadte i Kraft, var sædvanlig inden for vedkommende Branche ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare.«

Tidligere:

»Ved Fastsættelsen af Nettoavancen vil det yderligere være at iagttage, at den hverken procentvis eller absolut maa overstige den inden for vedkommende Branche ved Lovens Ikrafttræden ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare sædvanlige Nettoavance.«

Denne ubetydelige Ændring har givet Anledning til Udsendelse af en Række Erklæringer og en større offentlig Debat, der omtales nedenfor.

Den anden Ændring tilsigter en Tydeliggørelse af Priskontrolraadets Adgang til at tillade, at der beregnes Gennemsnitspriser paa Varepartier, der er indkøbt til forskellige Priser. Det har hidtil været formuleret paa den Maade, at det kun kunde tillades *under særlige Omstændigheder*. Ved den nu gennemførte Formulering, hvoraf de »særlige Omstændigheder« er udgaaet, har man haft til Hensigt at gøre det lettere for Priskontrolrådet at imødekomme Ønsker om at maatte beregne Gennemsnitspriser.

Det tredje Ændringsforslag drejer sig om Bestemmelsen i § 8 om Generalomkostningerne og har følgende Ordlyd:

»Ved Ansættelsen af en Vares Pris maa der ikke til Dækning af Generalomkostninger i den enkelte Vareenheds Pris indregnes et større Beløb end under normale Forhold sædvanligt med et Tillæg svarende til den gennemsnitlige Prisstigning for de Ydelser, som sædvanligt henføres til de erhvervsdrivendes Generalomkostninger. Uanset denne Bestemmelse skal rimelige Lønomkostninger, som er nødvendige for Bevarelsen af en Virksomheds hidtidige Personale, kunne indregnes i Priserne, medmindre disse derved maatte blive urimeligt høje. Priskontrolraadet kan i saa Henseende fastsætte de fornødne Begrænsninger, ligesom Priskontrolraadet i øvrigt under særlige Omstændigheder kan foretage Afvigelser fra Bestemmelserne i dette Stykke.«

Nyordningen af Prisraadet.

Den 1. December kom den officielle Meddelelse om Nyordningen af Priskontrolraadet. Til Formand for Raadet er udnævnt Professor, Dr. jur. *Kr. Sindballe*, medens den hidtidige Formand *Erik Seligmann*, er blevet udnævnt til at beklæde den nye Stilling som Direktør for Prisdirektoratet. Til Forretningsudvalget, hvor den egentlige Myndighed nu bliver koncentreret, er udnævnt Formanden, Professor *Sindballe*, Departementschef *Einar Cohn*, fhv. Indenrigsminister *Dahlgård* og Direktør for Vareforsyningsdirektoratet *Erik Lindgren*. I Forretningsudvalgets Møder deltager endvidere — men uden Stemmeret — Prisdirektoratets Direktør og Kontorchef samt Handelsministeriets og Landbrugsministeriets to Tilforordnede, Kontorcheferne *Sveinbjørnsson* og *Brorsen*.

Ogsaa i Sammensætningen af selve Priskontrolraadet er der sket forskellige Ændringer. Landbrugserhvervet har faaet yderligere en Repræsentant, idet Formanden for Slagterierne, Gaardejer *Byriel* indtræder i Raadet. Direktør *Hartz*, Industriraadet, er udtraadt, og Industrien vil fremtidig i Priskontrolraadet blive repræsenteret ved Fabrikant *Hans Holten* og Sekretær, cand. jur. *Johs. Hansen*, som hidtil har fungeret som Suppleant for Direktør *Hartz*. Endelig er der udnævnt en Repræsentant for Politiet, idet Departementschef *Eivind Larsen* indtræder som nyt Medlem af Raadet.

Erklæringskrigen.

Den 5. December udsendte Prisdirektoratet en Erklæring, hvori det indskærpes, at Avancen ikke maa overstige den, der beregnedes før Krigen. I Erklæringen hedder det:

»I den nye Prislov er der foretaget en Ændring i Formuleringen af Bestemmelserne vedrørende Nettoavancens Beregning. Denne rent

formelle Ændring har givet Anledning til den Fejltagelse, at den nye Prislov skulde tillade en lempeligere Avanceberegning end den gamle Lov, hvilken Misforstaaelse ogsaa har været fremsat i Dagspressen.

I denne Anledning ønsker Prisdirektoratet at indskærpe, at de gældende Regler for Avanceberegning uændret gaar ud paa, at Nettoavancen hverken procentvis eller absolut maa overstige den inden for vedkommende Branche før Krigen sædvanlige Nettoavance ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare.»

Umiddelbart efter at Prisdirektoratets Meddelelse forelaa, udsendte Folketingsmand *Prieme*, som er Medlem af Priskontrolraadet, paa egen Haand og uden at konferere med Raadet følgende Erklæring:

»I Anledning af den i Dag af Prisdirektoratet udsendte Meddelelse om Fortolkningen af den i Prislovens Paragraf 8 skete Ændring med Hensyn til Fortolkningen af Paragraffens Ændring om Nettoavancens Beregning ønsker Undertegnede som Medlem af Folketinget og af det af Folketinget nedsatte Udvalg, der behandlede nævnte Lovforslag, at udtale: Naar det i Lovens Paragraf 8 udtrykkelig er fastsat: »ved Fastsættelsen af Nettoavancen vil det yderligere være at iagttage, at den hverken procentvis eller absolut maa overstige den Nettoavance, der paa det Tidspunkt, da Lov Nr. 306 af 30. Maj 1940 traadte i Kraft, var sædvanlig inden for vedkommende Branche ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare«, kan Prisdirektoratet ikke ændre Lovens klare Ord om »det Tidspunkt, da Lov Nr. 306 af 30. Maj 1940 traadte i Kraft« til »før Krigen« eller sætte sig ud over Rigsdagens Formulering og Vedtagelse af det omhandlede Spørgsmaal.«

Mellem Krigens Begyndelse og 30. Maj, skrev »Social-Demokraten«, ligger jo hele den Periode, hvor Prisniveauet herhjemme sprang i Vejret. Hvor de erhvervsdrivende praktisk talt frit kunde kalkulere deres Priser til Forbrugerne. Der var en Øverste-Grænse — nemlig hvad Varerne kostede, naar nye kom hjem — men den Grænse var paa Vej opefter mod Stratosfæren.

Paa den Konto blev der indkasseret vældige Krigskonjunktur-gevinster. Store Lagre var indkøbt til Førkrigspriser og blev i mange Tilfælde realiseret til de Priser, som man maatte formode, at nye Varer var hjemme til. Vi bestred dengang Rigtigheden af det Princip, og ene blandt Erhvervsorganisationerne gav Arbejderbevægelsens Erhvervsraad os Ret. Ikke desto mindre blev det altsaa Lov, og en saa »god« Lov blev naturligvis brugt.

Det, Hr. *Prieme* nu har ønsket med sin Erklæring, er at faa aabnet Muligheden for, at de Erhvervsdrivende igen kan sætte Nettoavancen efter den Periodes Standard.

Ethvert fornuftigt Menneske vil herefter være klar over, at den Chance maa betyde utalte Millioner hentet lige op af Forbrugernes Lommer.

— Industriraadet, Grosserersocietetet og Provinshandelskammeret vejrede en saadan Chance og sluttede enigt op omkring Hr. Prieme.

Den 6. December fremsatte Professor *Sindballe* en Erklæring, der maa opfattes som en kraftig »Næse« til Hr. Prieme, og hvoraf det klart fremgaar, at Priskontrollen ikke har i Sinde at tillade højere Avanceberegning end tidligere. Professor *Sindballe* udtalte:

Der var i nogle Blade fremsat den Opfattelse, at den nye Lov betyder en Ændring af de hidtil gældende Regler. Det er imidlertid ikke Tilfældet, idet Ændringerne i den paagældende Bestemmelse i Loven alene ligger i, at det afgørende Tidspunkt for Bestemmelsen af den tilladte Avances Størrelse er angivet som Ikrafttrædelsesdagen for den tidligere Lov, medens der i denne stod »Ved denne Lows Ikrafttræden«. Hverken Betænkningen fra Folketingsudvalget eller Rigsdagsforhandlingerne indeholdt noget om, at det med denne rent formelle Ændring skulde være tilsigtet at faa en reel Ændring af de hidtil gældende Regler. Og man har fundet det af Betydning at klargøre for de erhvervsdrivende, at der ikke efter den nye Prislov kan beregnes højere Avance end efter den gamle Lov.«

Paa et Pressemøde den 10. December i Tilknytning til det første Møde i Priskontrolraadet efter Omdannelsen fremsatte Raadsformand, Professor *Sindballe* en Udtalelse, der omhandler hele Offentlighedens Stilling til Priskontrollen. Vi gengiver denne Udtalelse:

»Vist næppe nogen anden Institution er for Tiden i den Grad Genstand for Offentlighedens Interesse som Priskontrollen.

Denne levende Interesse for Prismyndighedernes Arbejde er ikke alene naturlig under den nuværende økonomiske Situation, men ogsaa en nødvendig Forudsætning for, at dette Arbejde kan lykkes.

Den nuværende økonomiske Situation er kendetegnet ved, at Produktion og Indførsel er faldet stærkt, saaledes at der er langt mindre Varemængde til Disposition til Fordeling mellem Befolkningen end tidligere, hvilket atter vil sige, at vi alle er blevet fattigere og maa nedsætte vor Levestandard, hvilket er dobbelt haardt for dem, der i Forvejen næppe havde Mulighed for at indskrænke deres Forbrug. Men samtidig med, at Nationen er blevet fattigere, vilde en Del af Erhvervslivet have Mulighed for gennem Udnyttelse af Vareknapheden at berige sig paa det øvrige Samfunds Bekostning, saafremt deres Prisberegning ikke blev kontrolleret af en offentlig Myndighed. En saadan Tilstand, hvor enkelte Klasser af Befolkningen ikke alene blev fattigere, fordi hele Nationen blev det, men fik deres økonomiske Kaar yderligere trykket, fordi andre Klasser havde Lejlighed til at udnytte Situationen til at berige sig, vilde Befolkningen med Rette føle sig brøstholden over, og det er Prismyndighedernes første Opgave at værne Forbrugerne mod, at dette sker. Nu er det imidlertid ikke let for Befolkningen at afgøre, om deres forværrede økonomiske Kaar skyldes, at Nationen som Helhed er blevet fattigere, eller om de ogsaa til Dels skyldes, at visse erhvervsdrivende trods Priskontrollen kan

udnytte Forholdene, det er derfor naturligt, at Forbrugerne med vaagen Kritik følger Prismyndighedernes Arbejde.

Det er imidlertid ogsaa en Nødvendighed for Priskontrollen, at Forbrugerne er med i Arbejdet. Prisdirektoratet har 10 Inspektører, der fører Kontrol med Priserne overalt i Landet, ligesom de stedlige Prisudvalg og Politiet deltager i dette Arbejde. Men af langt større Betydning end disse Kontrolorganer er det, at Befolkningen selv nøje følger med i Priskontrollens Arbejde. For at faa Forbrugerne til Medarbejdere er der gjort et stort Arbejde. Alle Maksimalpriser offentliggøres i samtlige Landets Dagblade, saaledes at de er lette at klippe ud; ved større Prisordningers Ikrafttræden holdes et kort orienterende Radioforedrag, Maksimalprislister er hængt op i de fleste af Landets Butikker, for mange Varers Vedkommende er der paabudt Skiltning med Pris eller Prispaatryk, og over saadanne Priser, som ikke direkte kan kontrolleres paa Stedet, kan der — hvis Forbrugeren faar Mistanke om, at Prisen er uberettiget — klages til det stedlige Prisudvalg, til Politiet eller direkte til Prisdirektoratet. I denne Forbindelse har Pressen en betydningsfuld Opgave i at stimulere Forbrugernes Interesse i at deltage i dette Arbejde.

Den anden Part, Priskontrollen skal staa til Regnskab over for i sit Arbejde, er Erhvervslivet. At ogsaa denne Part følger Prismyndighedernes Arbejde med en særdeles agtpaagivende Kritik, behøver ikke nærmere Begrundelse.

Vel ser den enkelte erhvervsdrivende ikke sin Fordel i at være underkastet Priskontrol, men for Erhvervslivet som Helhed er Priskontrollen for Tiden af største Betydning.

En uhæmmet Prisstigning vilde bringe Erhvervslivet op paa et Prisniveau, der ved Krigens Slutning kunde medføre katastrofale Konjunkturtab, og vilde samtidig medføre et Omkostningsniveau, der for lange Tider kunde gøre dansk Erhvervsliv ukonkurrencedygtigt i Forhold til Udlandet. Hertil kommer alle de Forstyrrelser i Landets Penge- og Kreditvæsen, som en Inflation indebærer. Dette Forhold forstaas sikkert ogsaa i vide Kredse inden for Erhvervslivet, men forhindrer selvfølgelig ikke, at den enkelte erhvervsdrivende eller Branche til Tider kan mene, at Priskontrollen har traadt netop hans eller deres Indtjeningsmuligheder for nær. Da de erhvervsdrivendes loyale Medarbejde ved Prisbestemmelsens Udformning og Overholdelse er af lige saa stor Betydning for Priskontrollen som Forbrugernes, bliver det i saadanne Tilfælde Prismyndighedernes Opgave ikke at nøjes med at diktere Priser og Bestemmelser, men ogsaa saa vidt muligt overbevise de paagældende erhvervsdrivende om, at de foretagne Indgreb har været nødvendige og er søgt gennemført paa den efter alle foreliggende Omstændigheder mest rationelle Maade. I dette Arbejde er Pressens Bistand af uvurderlig Betydning; thi lige saa vel som Kritik kan være til Gavn, kan en forhastet Kritik, der alene bygger paa enkelte erhvervsdrivendes maaske begrænsede Erfaringer og Fremsyn, volde en Fortræd paa disse for Panik saa ømfindtlige Omraader, der ofte kun vanskeligt lader sig genoprette. Prismyndighederne vil i disse Forhold være taknemlig over at faa Lejlighed til at drøfte saadan Kritik, inden den bringes videre. I denne Forbindelse maa der ogsaa erindres om, at de, der i Fagblade eller Dagspressen paatager sig at vejlede de erhvervsdrivende om Prisbestemmelsernes Forstaaelse, under Hensyn til de bestaaende strenge Strafferegler paatager sig et stort Ansvar og ikke bør vove sig ud i Fortolkninger, der

kan rumme Tvivl, men i Stedet forinden rette Henvendelse til Prisdirektoratet.«

Endelig har Priskontrolraadet den 17. December tilstillet Handelsministeren en Skrivelse, hvori redegøres for de Synspunkter, der maa anlægges vedrørende Avanceberegningen. Skrivelsen, der overhovedet ikke beskæftiger sig med Priemes Virksomhed som selvbestaltet Lovfortolker, har følgende Ordlyd:

»I en offentlig Meddelse af 5. December d. A. har Prisdirektoratet angivet, at »de gældende Regler for Avanceberegning..... gaar ud paa, at Nettoavancen hverken procentvis eller absolut maa overstige den inden for vedkommende Branche før Krigen sædvanlige Nettoavance ved Salg af et tilsvarende Kvantum af vedkommende Vare.«

Da denne Meddelelse har givet Anledning til Indsigelse og Tvivl fra forskellige Sider, skal man udtale følgende:

Ifølge § 8 i den gældende Lov om Priser m. v. af 22. November d. A. maa Nettoavancen hverken procentvis eller absolut overstige den Nettoavance, der ved Salg af et tilsvarende Kvantum af Varen var sædvanlig inden for vedkommende Branche paa det Tidspunkt, da den tidligere Prislov traadte i Kraft, d. v. s. den 12. Juni 1940. Da imidlertid muligt tagne uretmæssige Avancer ikke kan komme i Betragtning, maa de til nævnte Tidspunkt gældende Begrænsninger i Retten til at beregne Nettoavance faa Betydning ogsaa for Afgørelsen af, hvad der er lovlig Nettoavance nu.

I Tiden nærmest forud for den 12. Juni 1940 gjaldt det almindelige Prisstop af 9. April 1940, og forud derfor gjaldt Bestemmelserne i Bekendtgørelse om Varepriser m. v. af 19. Oktober 1939, § 7.

Hvad angaar den *procentvise* Nettoavance hedder det i nævnte Bekendtgørelses § 7, 1. Punktum, at den maa ikke overstige »den inden for vedkommende Branche før den 3. September 1939 ved Salg ... sædvanlige Nettoavance«. Efter det anførte er da, som angivet af Prisdirektoratet, ogsaa nu Forholdene før Krigen afgørende for, hvad der er lovlig procentvis Nettoavance.

Men Hensyn til den *absolutte* Nettoavance er Stillingen, at det efter § 7, 2. Punktum, i nævnte Bekendtgørelse er den tidligere — hvilket efter Sammenhængen maa betyde før Krigen — sædvanlige absolutte Nettoavance, der er Udgangspunktet for Afgørelsen af, hvad der lovligt kan beregnes. Men der hjemles et Tillæg »i rimeligt Forhold til øget Risiko og stedfunden Stigning i Landets almindelige Prisniveau«. Efter det ovenfor anførte kan da et saadant Tillæg beregnes ogsaa nu, hvis det godtgøres, at det inden for Branchen i det Tidsrum af lidt under et halvt Aar, i hvilket Bekendtgørelsen af 19. Oktober 1939 var i Kraft, var blevet sædvanligt at beregne sig Tillægget. At denne Modifikation i Hovedreglen ikke er nævnt i den fra Prisdirektoratet udsendte Meddelelse er begrundet i, at Prisdirektoratets hidtidige Erfaring gaar ud paa, at *de for Modifikationen gældende Forudsætninger kun sjældent vil være opfyldt*. Man har derfor ment, at det vilde give de erhvervsdrivende den bedste Vejledning alene at nævne den almindeligt gældende Hovedregel.

Hvor Lovens Betingelser for et Avancetillæg over for Prisdirektoratet kan godtgøres at være til Stede, vil dette selvfølgelig som hidtil blive respekteret.«

Rugbrødsprisen.

Siden 23. September 1940 har Rugbrødsprisen gennem en særlig Ordning ligget fast paa 1,21 Kr. pr. 4 kg Brød (i Provinsen 1,20 Kr.).

Ordningen gaar ud paa, at der af Staten ydes et Tilskud, der nu andrager 55 Øre pr. 4 kg Rugbrød.

Ved en i August Maaned 1942 gennemført Lov, er Ordningen forlænget til Udgangen af August 1943.

Selv om Loven omtrent er enslydende med den tidligere Lov, og Formaålet at holde Rugbrødsprisen nede paa den hidtidige Pris derved bevares, vil de nødvendige Beløb ikke indkomme i samme Forhold som tidligere. Hvedeaafgiften vil gaa meget stærkt ned, maaske helt ned til næsten intet. Endnu kunde man ikke vide det nøjagtigt, da den endelige Høst ikke kunde opgøres foreløbig, og da man intet vidste om, hvor meget af den ringe Høst, der vilde blive anvendt til Saasæd.

Dersom hele Forbruget af Hvedemel gaar over til Sigtemel, vil Tilskuddet ialt andrage ca. 32 Mill. Kr. for Høstaaret 1942—43. Gaar derimod en Del af Hvedemelsforbruget over til groft og halvsigtet Rugbrød, vil Beløbet stige med 1 Mill. Kr. for hver 5000 t, der flyttes denne Vej.

Statens Udgifter til at holde Rugbrødsprisen nede vil derfor komme til at andrage mindst en halv Snæs Millioner Kroner mere end i 1941—42, men da Landbrugsministeriet efter en Bestemmelse i Kornloven skal drage Omsorg for, at Kornloven hviler i sig selv, har man til Dækning af Udgifter til Transport, Lagring, Tørring o. s. v. opkrævet en Afgift af Møllerne. Denne Afgift har i de Aar, Afgiften er opkrævet, og til 1. April 1942 givet et Overskud paa knap 10 Mill. Kr. Disse 10 Mill. Kr. og Overskuddet af de efter 1. April 1942 indbetalte Afgifter vil kunne anvendes til Dækning af Statens stigende Tilskud til Rugbrødsprisernes Nedsættelse, og Statens Tilskud kan formodentlig saaledes holdes nogenlunde inden for et tilsvarende Beløb som hidtil.

Det vejledende Pristal.

Arbejds- og Socialminister *Kjærboel* fremsatte den 14. November 1941 i Folketinget Forslag til Lov om Tilføjelse til Loven om Arbejdsforhold. Den foreslaaede Tilføjelse har følgende Ordlyd:

»Til Vejledning for Nævnets Formandsskab ved Afgørelsen af generelle Lønsspørgsmaal vil der af Det statistiske Departement med Udgangspunkt i Detailpristallet for Juli 1941 (275) være at udregne halv-aarlige Sær-Pristal, der beregnes som Detailpristallet, men saaledes at der kun tages Hensyn til Prissvingningerne i følgende Udgiftsgrupper: 1) indenlandske Fødevarer med Undtagelse af Kager, Wienerbrød og

G*

lign., 2) Brændsel og Belysning, 3) Bolig, 4) Klæder, Fodtøj og Vask. Sær-Pristallet beregnes for Maanederne Januar og Juli, første Gang for Januar 1942.«

I Bemærkningerne til Lovforslaget nævnes Henstillingen af 26. August 1941 fra De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab til Regeringen om at »gennemføre en Række Foranstaltninger til Imødegaaelse af de store økonomiske Vanskeligheder, der har ramt danske Arbejderhjem. Repræsentantskabet opstillede i saa Henseende forskellige Forslag, af hvilke et gik ud paa, »at der gennemføres en Pristalsudregning, der først og fremmest tager Hensyn til Prisniveauet paa de egentlige Livsfornødenheder og opbygges paa Grundlag af de af Krigen skabte Forhold«.

Regeringen har gjort dette Forslag til Genstand for nærmere Overvejelser og har herunder været inde paa, om det vilde være rimeligt at sikre Arbejderne dels en fortsat Ydelse efter 1. Marts 1942 af de hidtidige Dyrtidstillæg, dels en Regulering af disse Dyrtidstillæg paa Grundlag af et særligt reduceret Pristal med Udgangspunkt i det sidste Pristal, der forelaa inden Formandskabets Kendelse af 20. August 1941, det vil sige Pristallet for Juli 1941. Det særlige Pristal, der i saa Henseende kunde være Tale om at lægge til Grund, maatte efter de af Regeringen foretagne Overvejelser være at bestemme som det almindelige Detailpristal med Udskillelse af visse Udgiftsposter (nemlig Skatter, Kontingenter og lign., Posten andre Udgifter og endvidere visse Undergrupper af Posten: Fødevarer). saaledes at der kun skulde tages Hensyn til Stigningerne i de i Forslaget nævnte Udgiftsgrupper. Gruppen indenlandske Fødevarer omfatter følgende Varer, der indgaar i Detailpristallet: Brød, Mel og Gryn, Smør, Margarine, Fedt. Ost. Æg. Mælk. Flæsk. Kød. Paalæg, Kartofler, Grøntsager, Fisk og Sukker. Udskilt af Detailpristallets Fødevarergruppe er herefter følgende Varer: Kaffe. The. Chokolade. Drikkevarer. frisk og tørret Frugt. Salt. Krydderier og lignende.

Regeringen er imidlertid af den Opfattelse, at den endelige Afgørelse af disse Spørgsmaal, ligesom hidtil efter Lov af 14. September 1940 om Arbejdsforhold, maa ligge i Arbejds- og Forligsnævnets Haand, og mener derfor ikke ved Lov at burde fastlægge en direkte automatisk Lønregulering. Men man finder det paa den anden Side rigtigt, at der til Vejledning for Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab udregnes et saadant Sær-Pristal som foran omtalt, og man finder, at dette Sær-Pristal bør gennemføres som en Lovgivningsforanstaltning.«

Forslagets Behandling.

Vort Partis Ordfører, *Einer-Jensen*, fastslog ved 1. Behandling, at Lovforslaget indeholdt det, der har kunnet skaffes Enighed om, og at Socialdemokratiet under Hensyn til Forholdene kunde tiltræde Forslaget i den foreliggende Form.

Venstres Ordfører, *Krag*, havde et Utal af Indvendinger. Forslaget var efter hans Mening overflødigt og hastede aldeles ikke. Han fandt det »yderst betænkeligt paany at knytte en Forbindelse mellem Løn og Pristal, som vilde gentage Kapløbet mellem Priser og Lønninger« og var endvidere meget bekymret for den Mulighed, at Klæder og Fødevarer kunde indgaa i »det skrællede Pristal« med fuld Pris uden Hensyn til Tøjkort og andre Rabatordninger, »thi det vil jo sige, at der derigennem ydes baade i Pose og i Sæk« (!)

Konservative, Radikale og Retsforbundet anbefalede, Bondepartiets Ordfører talte imod, og Frits Clausen-Partiet udmærkede sig ved overhovedet ikke at udtale sig.

Forslaget gik derefter i Udvalg, som paa Foranledning af *Krag* stillede følgende Spørgsmaal til Socialministeriet:

1. Hvorfor er Boligprisen medtaget ved Udregning af Pristallet, da denne i alt væsentlig er bundet ved Lov?
2. Hvilket Hensyn vil der ved Indregning af Prisen paa Klæder og Fodtøj i Pristallet være at tage
 - a) til Tilskuddet af 25 Kr. pr. Barn under 15 Aar til Nedsættelse af Beklædningsudgifter?
 - b) til Indførelse af Standardbeklædning til faste Priser?
3. Hvilket Hensyn vil der ved Indregning af Fødevarepriser blive taget til de meget betydelige Prisnedsættelser ved Rabatkort paa en Række Livsfornødenheder: Brød, Smør, Fedtstoffer, Flæsk, Kød o. s. v., der kommer en meget stor Del af Befolkningen, som er økonomisk svagt stillet, til gode? Er det de officielt noterede Priser eller de reducerede Priser eller et Gennemsnit deraf, der skal indgaa i Særpristallet?

Socialministeriet svarede herpaa:

ad Spørgsmaal 1.

Udgiftsgruppen Bolig er medtaget under Hensyn til, at denne Udgift maa anses for at høre til de vigtigste Livsfornødenheder, og man har haft saa meget mindre Betænkelighed ved at medtage denne Udgiftspost, som en væsentlig Stigning heri ikke kan paaregnes.

ad Spørgsmaal 2. a.

Ifølge Meddelelse fra Det statistiske Departement vil Tilskuddet af 25 Kr. pr. Barn under 15 Aar til Nedsættelse af Beklædningsafgiften blive fradraget ved fremtidig Beregning af Pristallet.

ad Spørgsmaal 2 b.

Angaaende dette Spørgsmaal har man fra Det statistiske Departement modtaget en Redegørelse, af hvilken det fremgaar, at Departementet, for saa vidt angaar Standardfodtøj allerede i et vist Omfang

har taget Hensyn til Priserne paa dette ved Beregningen af Pristallet for Oktober 1941, og at Departementet ved fremtidige Pristalsberegninger ogsaa vil tage Hensyn til Priserne paa de øvrige standardiserede Beklædningsgenstande i det Omfang, disse Beklædningsgenstande vinder Indpas i det almindelige Forbrug.

ad Spørgsmaal 3.

Da Pristalsbudgettet pr. Oktober 1941 svarer til en Indtægt paa 5548 Kr. (for en Familie med $1\frac{1}{2}$ Barn), medens Rabatkort til Indkøb af Oksekød, Flæsk og Svinekød, Sødsmælk og Fisk i Henhold til Lov af 22. December 1939 samt Smørrabatkort i Henhold til Lov af 31. Marts 1941 alene ydes til trængende Personer, vil de nævnte Rabatkort ikke kunne komme til Fradrag i Pristalsbudgettet. Det samme gælder Smørrabatkort til Børn i Henhold til Handelsministeriets Cirkulære af 5. September 1941, idet Indtægtsgrænsen for Ydelse af Smørrabatkort i Henhold hertil, til en Familie med $1\frac{1}{2}$ Barn, naar Forsørger- og Børnefradrag medregnes, for København udgør 4350 Kr., for Købstæderne 3750 Kr. og for Landkommunerne 3150 Kr.

Om denne Episode i Behandlingen af Forslaget skriver »Fyens Stiftstidende« (kons.) den 22. November:

»Efter at have hørt den Tale, hvori Venstres Ordfører, Dr. Krag, gjorde det totalt af med Lovforslaget om det »skrællede« Pristal, kunde man have ventet, at Dr. Krag vilde have gjort, hvad han kunde, for at faa Forslaget ændret under dets videre Behandling paa Rigsdagen. Da 1. Behandling af Forslaget var sluttet i Folketinget forleden, begærede Dr. Krag det til alles Forbavselse sendt i Udvalg, og hvad var da mere nærliggende end at tro, at Dr. Krag her vilde have forlangt i alt Fald forskellige Ændringer i det Forslag, som han i en Tale, der intet manglede i Tydelighed, betegnede som overflødigt, værdiløst og meget andet.

Men saadan gik det slet ikke. Da man naaede til Forhandlingerne i Udvalget, stillede Dr. Krag nogle Spørgsmaal til Arbejds- og Socialministeren. Dem fik han besvaret paa samme Maade, som han selvfølgelig kunde have faaet det under Debatten i Folketinget, og dermed erklærede den vrede Doktor sig tilfreds.

»Det, man havde Brug for, var blot en taktisk Manøvre, lidt Spilfægteri, saa man bagefter kunde gaa ud til Befolkningen og sige: Dette Forslag er vi ikke Tilhængere af. Det er noget, de andre har lavet, og det maa staa helt og fuldt for deres Ansvar! Taktiken er ikke ukendt. Den var god Latin paa Bjerget i gamle Dage, og den praktiseres ogsaa af og til i selv vor alvorlige Tid, hvor ellers saa lidt indbyder til slige partipolitiske Manøvrer.«

Ved 3. Behandling i Folketinget den 27. November vedtoges Forslaget med de 5 samarbejdende Partiers Stemmer, Bondepartiet undlod at stemme, og de øvrige Smaagrupper var fraværende. I Landstinget vedtoges Forslaget enstemmigt Dagen efter.

»Arbejderen« kommenterer.

De samvirkende Fagforbunds Blad »Arbejderen« bringer den 1. December en Kommentar til Loven. Vi gengiver følgende:

»Det var først efter lange og trange Forhandlinger, at der indenfor Regeringen og Regeringspartierne opnaaedes Enighed om det foreliggende Lovforslag. Der var Uenighed om de Poster, det nye Pristal skulde omfatte, ligesom der næredes mange Betæneligheder saavel af praktisk som principiel Karakter. Navnlig Partiet Venstre modsatte sig Forslaget og opgav først sin Modstand efter at have faaet sit Krav opfyldt om en ny Smørordning, der skal sikre Producenterne den samme Smørpris som var gældende i Sommer, Kr. 4,45.«

»Det er indlysende, at Lovforslaget ikke nær dækker det af Fagbevægelsen fremsatte Krav. De samvirkende Fagforbund fremsatte Forslaget om en ny Pristalsberegning under den Forudsætning, at det skulde være et automatisk virkende Pristal, der sikrer Arbejderne Dækning for eventuelle Prisstigninger paa de vigtigste Livsfornødheder, som Pristallet omfatter. I Stedet for faar man nu et vejledende Pristal, og formelt er Nævnets Formandsskab vedblivende frit stillet og ikke bundet. Vi kan dog ikke se rettere, end at Sær-Pristallet, naar det indføjes som Led i selve Loven, maa være forpligtende for Formandsskabet ved dets Afgørelser af Lønspørgsmaalet, thi ellers vil det være uden reel Betydning.

Det forekommer noget besynderligt, at man har taget Pristallet for Juli 1941 som Udgangspunkt for en Regulering af Lønningerne, thi Kendelsen i August, der hvilede paa Juli Pristallet, gav jo blandt andet ingen Tillæg, netop fordi man befandt sig midt i Overenskomstperioden og igen skulde tage Spørgsmaalet op ved Foraarets Overenskomstsituation, hvor hele Prisudviklingen siden Januar 1941 da vilde blive Grundlag for den eventuelle Regulering.

Efter Arbejds- og Forligsnævnets Kendelse af 20. August viste den borgerlige Presse megen Forstaaelse for Arbejdernes vanskelige økonomiske Stilling. Fra alle Sider lød der Røster om, at Arbejderne efter dette Lønstop midt i en Periode af ustandselige Prisstigninger havde berettiget Krav paa Indrømmelser paa andre Omraader. Men trods dette har det vist sig ret vanskeligt at faa denne Forstaaelse omsat i praktisk Handling. Nu er Tonen tilmed slaaet helt om. De samme Blade, som umiddelbart efter den 20. August fældede Krokodilletaarer over Arbejdernes tunge Lod, vender sig nu stærkt imod en Sammenkobling af Lønninger og Pristal, mod en Gentagelse af »den onde Cirkel«, og Følgerne heraf males med de sorteste Farver. Den kommende Overenskomstsituation synes at have sat Skræk i Blodet, og man søger allerede nu at skabe en Stemning mod eventuelle Lønkrav fra Arbejdernes Side. Man tvivler aabenbart paa Muligheden af at holde Priserne nede og befrygter, at Arbejderne skal kunne opnaa højere Dyrtidstillæg under Henvisning til det stigende Prisniveau.

Det maa understreges, at denne Holdning ikke egner sig til at styrke den arbejdende Befolknings Tillid til Oprigtigheden i de ideelle Bekendelser til det nationale Samarbejde. Visse politiske Kredse synes at være af den Opfattelse, at det kun er Arbejderne, der skal vise Resignation, og at det skal være andre Samfundsklasser og Erhverv forbeholdt at kræve ind og faa deres Krav honoreret. Der er haandfaste Grunde for Arbejderne til med Styrke at vende sig mod en Udvikling, der sikrer Landbrug, Industri og Handel store Indtægtsmuligheder, men trykker Arbejdernes Levelfod stadig længere ned, thi den vil betyde en alvorlig Trusel mod det nationale Samarbejde, som under de nuværende ekstraordinære Forhold er en bydende Nødvendighed for vort Land og Folk.«

Udtalelse af de samv. Fagforbunds Formand.

Om Kendelsen udtalte D. s. F.s Formand til »Social-Demokraten« den 22. Februar 1942:

»Kendelsen har ikke givet os det, vi mente os berettiget til efter den Prisstigning, der har fundet Sted siden Januar 1941, da vi sidst fik reguleret vore Lønninger; men vi har jo efterhaanden lært at blive nøjsomme.

Desværre kunde Nævnet, det vil sige Arbejdsgiver- og Arbejderrepræsentanterne, ikke enes om en Afgørelse; derfor maatte Formandsskabet træffe denne og dermed tage Ansvaret. Jeg tror ellers, det vilde have været en Fordel for Institutionen, Arbejds- og Forligsnævnet og for de to Hovedorganisationer selv.

Realiteten i Kendelsen følger paa det nærmeste den Udregning, som jeg ved, Det statistiske Departement har foretaget med Hensyn til, hvad det skrællede Pristal vilde have givet, hvis det som Grundlag var ført tilbage til 1. Januar 1941 i Stedet for som i Loven fastsat 1. Juli.

Statistisk Departement var kommet til det Resultat, at de skrællede Prisstigninger vilde have medført et Udsving paa 6 Points, og de henholdsvis 5 og 3 Øre, som vi har opnaaet til Mænd og Kvinder over 23 Aar, svarer derfor paa det allernærmeste til Reguleringsgrundlaget efter Hovedoverenskomsten af 31. Oktober 1939, der fastsatte et Dyr-tidstillæg paa 0,85 Øre pr. Time pr. Point for Mænd og tilsvarende 0,55 Øre for Kvinder.

Derimod er Formandsskabet i sin Kendelse inde paa et farligt Omraade, naar det i det hele taget har fastsat en Aldersgrænse, fordi vi derigennem — uanset hvor Grænsen sættes — har forladt det Princip, at Lønnen er at betragte som et Vederlag for udført Arbejde. De to Hovedorganisationer, De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsgiverforening, har hidtil undgaaet Familieløns-Princippet og dermed afværget den usunde Spekulation, som dette Princip kan medføre fra mindre gode Arbejdsgivere, den Spekulation, der ligger i kun at antage den billigst mulige Arbejdskraft. Jeg er derfor meget skeptisk overfor denne Nydannelse, der i sine Konsekvenser meget let kan blive til Skade for de ældre Arbejdere, som Formandsskabet har ment at ville hjælpe.«

Arbejdernes Dyrtidstillæg.

Januar-Pristallene 1942.

Den 4. Februar 1942 offentliggjordes Statistisk Departements Pristalsberegninger. Med 1914 som Basis blev Januarpristallet 278 mod 277 for Oktober. Følgende Oversigt viser Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper:

	1935 gnstl.	Jan. 1941	April 1941	Juli 1941	Okt. 1941	Jan. 1942
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fødevarer	1121	1760	1806	1832	1849	1861
Klæder, Fodtøj, Vask.....	458	824	859	885	892	855 ₁₎
Bolig	450	507	507	507	507	517
Brændsel, Belysning	164	342	359	361	363	366
Skatter, Kontingenter o.lign.	479	741	701	881	882	881
Andre Udgifter	756	1008	1030	1041	1055	1089
Ialt.....	3428	5182	5262	5507	5548	5569

I Pristalsbudgettets Totalbeløb, 5569 Kr., indgaar Skatte- og Afgiftsforøgelsen ifølge Loven om midlertidige Forbrugsafgifter med et Beløb, der er beregnet til 141 Kr. Naar det paa Basis af Juli 1914 beregnede Pristal nedsættes med det Antal Points, som svarer til dette Beløb, fremkommer Tallet 271. Hvis det nævnte Tal yderligere nedsættes med det Antal Points, som svarer til det i Arbejdsfordelingsloven fastsatte Bidrag fra Lønmodtagere, ansat til 96 Kr., fremkommer Tallet 267. Til Sammenligning anføres, at de tilsvarende Reduktioner af Pristallet for Oktober 1941 gav henholdsvis 270 og 265.

Det skrællede Pristal, der beregnes ifølge Loven af 1. December 1941, er udregnet til 275 mod 275 for Juli 1941.

Tjenestemændenes Udgiftstal er for Januar 1942 beregnet til 4200 Kr. mod 3986 Kr. for Januar 1941.

D. s. F.s Lønkrav.

Den 4. Februar sendte D. s. F. sit Forslag vedrørende Afgørelsen af den generelle Lønsituation til Arbejdsgiverforeningen. Forslaget havde følgende Ordlyd:

»I Overensstemmelse med den Hovedaftale, der under 14. November f. A. blev indgaaet mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, tillader vi os paa samtlige vore tilsluttede Organisationers Vegne at fremsætte følgende generelle Lønkrav i Forholdet over for Medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening, Organisationer og Enkeltvirksomheder:

1. Den af Formandsskabet for Arbejds- og Forligsnævnet i Sag Nr. 6 af 4. Marts 1941 afsagte Kendelse er i sin Helhed gældende i Tiden indtil 1. Marts 1943 med følgende Ændringer:

1) Beklædningsudgiften er reduceret med 37½ Kr., som repræsenterer det Beløb, en Familie med gennemsnitlig 1½ Barn modtager i Form af Købekort i H. t. Lov af 24. Oktober 1941, § 52. Det bemærkes herved, at der i de foregående Opgørelser ikke er taget Hensyn til Tøj-Købekort i H. t. Lov af 31. Oktober 1940, § 53, idet disse kun udleveredes til Personer (med Børn under 15 Aar), for hvem Indtægtsgrensen laa lavere end Pristalsbudgettets Totalsum.

2. Det i førnævnte Kendelse fastsatte Dyrstillæg forhøjes med følgende Beløb:

for voksne mandlige Arbejdere	8,5 Øre pr. Time
- — kvindelige —	5,5 - —
- Arbejdere under 18 Aar.....	3,5 - —

Disse Tillæg vil være at betragte som Dyrtdstillæg og træder i Kraft fra og med den 1. Marts 1942.

3. Saafremt det af Det statistiske Departement pr. 1. Juli 1942 udregnede saakaldte »skrællede« Pristal med 1. Juli 1941 som Basis skulde vise Udsving i op- eller nedadgaaende Retning, vil Dyrtdstillæget være at regulere op eller ned efter følgende Skala:

for voksne mandlige Arbejdere med 0,85 Øre pr. Point pr. Time	
- — kvindelige — — 0,55 - — —	
— Arbejdere under 18 Aar — 0,35 - — —	

Denne Regulering træder i Kraft fra Begyndelsen af den Lønningssuge, i hvilken dette Pristal offentliggøres.

Udover det her anførte Forslag forbeholder De samvirkende Fagforbund sig Ret til ved de kommende Forhandlinger, dels under Hovedorganisationernes Medvirken, dels i Fællesudvalget eller i Arbejds- og Forligsnævnet, at fastholde de af vore Underorganisationer rejste Krav, derunder lønmæssige Spørgsmaal, som kun vedrører de enkelte Forbund.

Vi skal tilføje, at De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg vil sætte Pris paa at faa aftalt Forhandlinger snarest belejligt om det her fremsatte Forslag vedrørende de generelle Lønninger, idet vi bemærker, at en Forudsætning for nærværende Forslag er en Overenskomstfornyelse for et Aar til 1. Marts 1943 med de Ændringer, som Parterne er enedes eller maatte enes om, eller som er fastsat eller maatte blive fastsat ved Afgørelser i Medfør af Lov om Arbejdsforhold af 14. September 1940.«

Arbejdsgiverne ønskede imidlertid ikke at forhandle om nogen Lønforhøjelse. Sagen indbragtes derefter for Fællesudvalget. Forhandlingerne her endte imidlertid ogsaa resultatløst. Det blev herefter Arbejds- og Forligsnævnets Formandskab, Direktør *Dreyer*, Professor *Thorkil Kristensen* og Landsdommer *Myrdahl*, der skulde træffe Afgørelsen.

Kendelsen.

Den 21. Februar afsagde Formandskabet sin Kendelse. Kendelsen gik ud paa, at Overenskomsterne forlænges for et Aar.

De i Henhold til Overenskomsten af 31. Oktober 1939 mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Organisationer under De samvirkende Fagforbund hidtil ydede Dyrtdstillæg ydes fortsat efter de samme Regler som hidtil. Desuden ydes følgende Tillæg:

Til mandlige Arbejdere, der er fyldt 23 Aar	23 Øre pr. Time
Til andre voksne mandlige Arbejdere	18 - - —
Til kvindelige Arbejdere, der er fyldt 23 Aar	14,5 - - —
Til andre voksne kvindelige Arbejdere	11,5 - - —
Til Arbejdere under 18 Aar	7 - - —

Kendelsen indeholdt følgende Bestemmelse om Adgangen til eventuel Regulering i August:

Saaframt en af Hovedorganisationerne i Løbet af August Maaned 1942 maatte fremsætte Begæring derom, optager Arbejds- og Forligsnævnet til Prøvelse Spørgsmaalet om, hvorvidt der siden Kendelsens Afsigelse er indtruffet saadanne Forhold, at der er Anledning til at forandre de forannævnte Løntillæg.

Tilsvarende Fremgangsmaade skal ogsaa paa andre Tidspunkter kunne anvendes i Tiltælde af, at der gennemføres en generel Ændring af den danske Krones Kursværdi i Forhold til andre Valutaer.

Kendelsen betyder, at det hidtidige Dyrtidstillæg for Arbejdere, der er fyldt 23 Aar, forhøjes med 5 Øre pr. Time for mandlige Arbejdere og med 3 Øre pr. Time for kvindelige Arbejdere. Kendelsen skal forstaas saaledes, at denne Forhøjelse af Dyrtidstillægget træder i Kraft — uanset Lønningsugen — fra den Dag, hvor 23 Aars Alderen passerer. For Arbejdere under 23 Aar sker der ingen Ændring i det bestaaende Dyrtidstillæg. — Det samlede Dyrtidstillæg bliver herefter:

	Over 23 Aar		18—23 Aar	
	Øre pr. Time		Øre pr. Time	
	183 Points	184 Points	183 Points	184 Points
For Mænd	40	39,15	35	34,15
For Kvinder	25,5	24,95	22,5	21,95

For Arbejdere under 18 Aar:

183 Points 14 Øre og 184 Points 13,65 Øre pr. Time.

Landarbejdernes Dyrtidstillæg.

Den Kendelse, som Forligsnævnets Formandsskab afsagde den 1. April 1942 i Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg til Landarbejderne, bragte ikke Landarbejdernes samlede Dyrtidstillæg op paa Højde med andre Arbejders.

»Social-Demokraten« gjorde op, at Landarbejdernes Dyrtidstillæg efter Kendelsen kun andrager ca. 80 pCt. af det Tillæg, som andre Arbejdere har opnaaet. Dræningsarbejderne har faaet 87 pCt. af det Tillæg, som er ydet andre Arbejdere, medens Skovarbejderne kun har faaet 66 pCt. af det gængse Dyrtidstillæg. Uretfærdigheden er altsaa stærk iøjnefaldende, og For-

holdet maa siges at være særlig grelt for Skovarbejderne, der altid har maattet arbejde for en yderst ringe Løn, og som fortsat synes at skulde staa nederst paa Stigen, skønt Prisen paa Brænde under Krigen er forhøjet betydeligt. De lavere Grundsatser for Skovarbejderne i Forbindelse med et alt for utilstrækkeligt Dyrtidstillæg medfører, at Skovarbejderne hører til de allerlavest lønnede i Landet, og hertil kommer, at deres Arbejde i de tre sidste strenge Vintre har været af en Haardhed uden Lige.

Arbejdsmandsforbundet havde under Forhandlingerne krævet, at Land- og Skovarbejdere ydedes det samme Dyrtidstillæg, som andre Arbejdere samlet har opnaaet, siden Krigen begyndte. Haandværkets og Industriens Arbejdere har ialt faaet 3 Kr. 13 Øre i Tillæg. Land- og Skovarbejderne oppebar inden Kendelsen kun 2 Kr. 10 Øre ialt. De havde altsaa Krav paa ca. 1 Kr. mere om Dagen. Kendelsen har kun givet dem knap Halvdelen.

Laur. Hansen om Kendelsen.

Formanden for D. s. F., *Laur. Hansen*, udtalte til »Social-Demokraten« den 4. April bl. a.:

»Denne Kendelse har ikke givet Landarbejderne det, som de var berettiget til efter Prisstigningerne. — Men det maa indrømmes, at der er taget Hensyn til, at Landbrugets Arbejdere hidtil har haft ringere Dyrtidstillæg end Byernes Arbejdere. Jeg erindrer i denne Forbindelse om, at Landbruget efter September-Kendelsen 1941 maatte forhøje Dyrtidstillægene med ca. 3 pCt., uanset at Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab i August havde sagt Nej til Byarbejdernes Krav om en Forhøjelse af Dyrtidstillægene.

Den af Formandsskabet nu afsagte Kendelse følger i det store og hele Kendelsen af 21. Februar i Aar for Arbejderne i Industri og Haandværk, idet man dog har udeladt 23 Aars Grænsen, hvad der efter min Opfattelse er en ubestridelig Fordel. Med andre Ord: en lille Del af Uretfærdigheden over for Landbrugets Arbejdere er bragt ud af Verden, naar man sammenholder Kendelserne fra September og April.«

Venstrepressens Velvilje.

Medens Forhandlingerne om Dyrtidstillæget stod paa, fremkom i Venstrepressen en Artikel, hvori man varmt anbefaler Ydelsen af et højere Dyrtidstillæg til Landarbejderne:

»Forhaabentlig kommer Forligsnævnet til samme Resultat som sidst. Der er ingen som helst Grund til, at Landarbejderne skal være Stedbørn, og det er i ingens — heller ikke Arbejdsgivernes — Interesse, at de bliver det. Tidligere var det forstaaeligt, om Landbrugets Arbejdsgivere holdt igen. Naar Prisen paa Produkterne var bestemt af, hvad Udlandet betalte, og naar Produktionen gav Underskud, havde de ingen anden Udvej end at holde alle Udgifter, derunder Arbejdslønnen, saa langt nede som muligt, hvis de skulde beholde Skindet paa Næsen. Men det Forhold gælder jo ikke i Dag. Nu bestemmer Rigsdag og Re-

gering Priser, og de bør selvfølgelig i hvert Fald sættes saadan, at de levner Landbrugets Arbejdere et lige saa rimeligt Dyrtidstillæg, som andre faar.»

Denne fikse Antydning af det betimelige i at give Priserne paa Landbrugsvarer endnu en Tand opad uddybes nærmere i det følgende:

»Hvis de nuværende Priser paa Landbrugsprodukter ikke er sat højt nok til at tillade denne Retfærdighedshandling, saa er de for lave, selv om de kan synes at være høje nok for de fleste af dem, der skal betale dem. Samfundet kan simpelthen ikke være bekendt at holde dem nede paa de daarligst stilledes Bekostning.«

(Sorø Amtstidende, 23. Marts.)

Kendelsen i August 1942.

I Modsætning til de øvrige Overenskomster indankede De samvirkende Fagforbund efter Pristallets Offentliggørelse i August Landarbejderoverenskomsterne for Arbejds- og Forligsnævnet. Kendelsen gav et negativt Resultat, idet der ikke fastsattes noget Tillæg.

Tjenestemændenes Reguleringstillæg.

Under Krigen har det faktiske Dyrtidstillæg, der er ydet Tjenestemændene, fulgt samme Hovedlinje som de Dyrtidstillæg, Arbejderne har faaet i Henhold til Aftaler og Kendelser.

Samme Linie er fulgt i den forløbne Rigsdagssamling.

Loven af 18. Marts 1941 om Tjenestemændenes Reguleringstillæg havde Gyldighed for hele Finansaaret 1941—42, men ifølge en Bestemmelse i Loven skulde den inden 1. November forelægges Rigsdagen til Revision.

Den 29. Oktober 1941 fremsatte Finansministeren Forslag om, at nævnte Lov fik Gyldighed for hele Finansaaret, altsaa indtil 1. April 1942. Begrundelsen for Forlængelsen var, at Regeringen under Hensyn til samtlige foreliggende Forhold, herunder ogsaa den af Arbejds- og Forligsnævnets Formandsskab den 20. August afsagte Kendelse, hvorefter der ikke i Tiden indtil 1. Marts 1942 sker nogen Ændring af Dyrtidstillægget til Privatindustriens Arbejdere, havde anset det for rigtigst, at der ej heller for Tjenestemændene gennemførtes nogen Lønforhøjelse paa daværende Tidspunkt, uanset den siden Januar Maaned d. A. indtraadte Prisstigning, der havde medført en Stigning i det for Tjenestemændene særligt beregnede Udgiftstal fra 3986 til 4133.

I Overensstemmelse med Tjenestemandslovens Forhandlings-

regler havde der af Regeringen været forhandlet med Tjenestemændenes Centralorganisationer om Sagen, men Organisationerne havde ikke ved disse Forhandlinger ment at kunne give deres Tilslutning til den foreslaaede og gennemførte Ordning.

Tillægget pr. 1. April 1942.

Den 11. Marts fremsatte Finansministeren Forslag i Folketinget om Ændring i Reguleringstillægget.

Forhandlingerne.

Den 5. Marts fandt der Forhandlinger Sted mellem Finansministeren og Statstjenestemand-Organisationerne angaaende Forhøjelse af Reguleringstillægget. Fra Mødet udsendtes følgende officielle Referat:

»Ved de Forhandlinger, som i Dag har fundet Sted hos Finansministeren med Repræsentanter for de forhandlingsberettigede Statstjenestemand-organisationer samt Danmarks Lærerforening angaaende Reguleringstillægget for Finansaaret 1942—43 og dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, meddelte Ministeren paa Regeringens Vegne, at han under Hensyn til samtlige foreliggende Forhold, derunder den fornylig af Formandsskabet for Statens Arbejds- og Forligsnævn afsagte Kendelse angaaende Arbejderlønninger, havde til Hensigt at fremsætte et Lovforslag i Rigsdagen, hvorefter det Antal Reguleringstillægsportioner, som i Finansaaret 1941—42 ydes Tjenestemændene, forøges med $1\frac{1}{2}$ i Stedet for med de 3, der svarer til Forhøjelsen af Udgiftstallet fra Januar 1941 til Januar 1942. Derved vilde Antallet af Portioner af Reguleringstillæg ialt udgøre 15 i Stedet for 20, som en uændret Anvendelse af Reglerne i Tjenestemandsløven hjemler.

Dernæst vilde Finansministeren foreslaa Forlængelse af Bestemmelserne om Ydelsen af det midlertidige Tillæg paa 168 Kr., som i en Aarrække er ydet som Supplement til Reguleringstillægget.

Tjenestemand-organisationernes Repræsentanter meddelte, at de ikke saa sig i Stand til at tiltræde den af Ministeren angivne Ordning.

Angaaende særlige Ydelser (Timepenge, Kørepenge, Dagpenge, Nat-tillæg, Overarbejdspenge etc.) stillede Finansministeren Forslag om Forhøjelser, der navnlig for Dagpenge og dermed beslægtede Ydelsers Vedkommende var forholdsvis større end den foreslaaede Forhøjelse af Reguleringstillægget. Tjenestemand-repræsentanterne gav Tilslutning til dette Forslag.

Lovforslagets Reguleringsbestemmelser.

Forslaget bestemmer, at Tjenestemandsløvens almindelige Regulering bortfalder, og i Stedet ydes der foruden de tidligere Tillæg følgende Beløb:

Aarlig Lønning		Giftede Mænd og dermed ligestillede	Andre Tjenestemand over 40 Aar	Alle øvrige Tjeneste- mænd
		Aarligt Beløb	Aarligt Beløb	Aarligt Beløb
Under 1500 Kr.		9 pCt.	6 pCt.	3 pCt.
1500—4499 -		144 Kr.	96 Kr.	48 Kr.
4500—7499 -		162 -	108 -	54 -
7500—8999 -		180 -	120 -	60 -
9000—10.499 -		198 -	132 -	66 -
10.500 og derover		216 -	144 -	72 -

Forslaget, hvis Bestemmelser iøvrigt svarer til den tidligere Lovgivning paa samme Omraade, blev vedtaget i begge Rigsdagens Ting den 12. Marts.

Lønregulering.

Statsministeren fremsatte den 11. Marts 1942 i Folketinget Lovforslag om Regulering af Lønninger eller Tillæg til Lønninger i forskellige Forhold.

Forslaget er af samme Indhold som tidligere Lovgivning, der har været gennemført efter de generelle Lønafgørelser, og det bestemmer, at der i intet Tilfælde maa ydes Dyrtidstillæg udover de Grænser, som er angivet i Formandsskabets Lønkendelse og i Loven om Tjenestemændenes Dyrtidstillæg.

Færdiggjort i begge Rigsdagens Ting den 12. Marts.

Støtte til Byggeriet.

25. Februar fremsatte Indenrigsministeren i Folketinget Forslag om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Byggeriet. Forslaget stiller i alt 48 Mill. Kr. til Raadighed.

Da Loven af 30. Juni 1941 blev gennemført (se Haandbog 1939—41, Side 133), regnede man ikke med noget stort Byggeri og foreslog derfor ikke Bevilling af Midler udover, hvad der var til Raadighed efter Loven af 13. April 1938. Der er imidlertid i Tiden 1. April 1941 til 31. Januar 1942 til Kommuner, Boligforeninger og Stiftelser givet Tilsagn om Statslaan til et samlet Beløb af 20.279.200 Kr. Som Følge heraf har det været nødvendigt til Anvendelse i Finansaaret 1941—42 at overføre alt, hvad der har kunnet overføres fra tidligere Finansaar, ligesom man har maattet overføre et Beløb af 5 Mill. Kr. af det for Finansaaret 1942—43 disponible Udlaansbeløb, og der er nu disponeret over omtrent hele det ordinære Beløb af 10 Mill. Kr. og samtlige overførte Beløb.

Efter de for Indenrigsministeriet foreliggende Oplysninger maatte der paaregnes, at der til Udlaan i den tilbageværende Del af Finansaaret 1941—42 samt til forventede Forhøjelser af de bevilgede Laan blev Brug for yderligere 10 Mill. Kr.

Det Beløb, der efter Loven af 30. Juni 1941 var til Raadighed for Udlaan til Kommuner og Boligforeninger, foresloges derfor

forøget med 15 Mill. Kr. for Finansaaret 1941—42, idet man ønskede at tilbageføre de 5 Mill. Kr., der er disponeret over af Midlerne for 1942—43.

Det fremtidige Byggeri.

Mulighederne for Import af de nødvendige Bygningsmaterialer — ikke mindst Bygningsjern — vil sætte forholdsvis snævre Grænser for Omfanget af Byggeriet, og paa Grundlag af Undersøgelser, foretaget af Indenrigsministeriets Byggeudvalg af 1940, skønnes der i Finansaaret 1942—43 højst at være Mulighed for Tilvejebringelse af Materialer til et Boligbyggeri omfattende ca. 12,000 Lejligheder — foruden de Lejligheder, der tilvejebringes inden for det offentligt støttede Parcelhusbyggeri.

Der kan ventes opført ca. 2000 Lejligheder i Adelgade-Borgergade Kvarteret i København med Støtte efter de for Byggeri i Sanerings-Kvarterer gældende særlige Regler. Det private Byggeri uden offentlig Støtte i nævnte Finansaar anslaaes Udvalget til ca. 1000 Lejligheder, medens ca. 1000 Lejligheder skønnes opført af Kommuner, ligeledes uden Støtte til Finansieringen (hovedsagelig til Boliger for Aldersrentenydere).

Med Hensyn til det sociale Boligbyggeri (Kommuners og Boligforeningers Byggeri) har Byggeudvalget ment, at der, hvis Byggeriets Priser ikke ændres væsentligt, og saafremt Reglerne om Støtte til det sociale Byggeri stabiliseres derved, at Lempelserne vedrørende Rente og Afdrag af Statslaanene indrømmes for indtil 20 Aar i Stedet for som nu for højst 10 Aar, vil være Mulighed for i Finansaaret 1942—43 at gennemføre et Byggeri, omfattende ca. 4000 Lejligheder. Siden Gennemførelsen af Loven af 13. April 1938 er der givet Tilsagn om Statslaan til Opførelse af følgende Antal Lejligheder i socialt Byggeri:

1938—39	2080
1939—40	2923
1940—41	1970
1941—42 (indtil 31. Januar)	2728

I Overensstemmelse hermed blev det foreslaaet, at Skattefrihed for det sociale Boligbyggeri, der paabegyndes efter 20. Februar 1942, tilstaaes for et Tidsrum af indtil 20 Aar. Et Byggeri som det omtalte paa ca. 4000 Lejligheder skønnes at kunne gennemføres ved Statslaan paa 30 Mill. Kr. Da der efter Tilbageførelsen af de omtalte 5 Mill. Kr. i alt for 1942—43 vil være 10 Mill. Kr. til Raadighed til Udlaan til Kommuner og Boligforeninger, udkræves der altsaa yderligere 20 Mill. Kr., som Lovforslaget bevilger for 1942—43.

De 4000 Lejligheder, der herudover kan blive Tale om at bygge, maa da opføres som privat Byggeri med offentlig Støtte efter den midlertidige Lov af 9. April 1941.

Ministeriet har i Lovforslaget fulgt Indstillingen fra Byggeudvalget og paa samme Maade som for det sociale Boligbyggeri foreslaaet Rentefriheden udvidet til 20 Aar. Man har dog opretholdt den hidtidige Regel om, at en bevilget Rentenedsættelse

eller Afdragshenstand af Indenrigsministeren kan tilbagesendes for fremtidige Ydelsers Vedkommende, saafremt forbedret Rentabilitet kan opnaas gennem Omprioritering af Ejendommen eller ændrede Vilkaar for Byggeriet maatte tale derfor.

Selvom det maa anses for usikkert, i hvilket Omfang de foreslaaede ændrede Regler vil virke fremmende paa det private Byggeri, har man ment at burde have Udlaansmidler til Raadighed til Finansiering af et Byggeri paa indtil 4000 Lejligheder. Hertil skulde et Beløb af 18 Mill. Kr. være tilstrækkeligt. Da man i Medfør af Loven af 9. April 1941 endnu har ca. 5 Mill. Kr. til Raadighed, foreslaas dette Beløb forøget med 13 Mill. Kr. Det foreslaas endvidere, at de nævnte 13 Mill. Kr. skal kunne anvendes ogsaa til Udlaan til Opførelse af Beboelseshuse med mere end 36 Lejligheder.

Lovforslaget blev enstemmigt vedtaget i Folketinget den 24. Marts, i Landstinget den 26. Marts.

Folketingets Udvalg har i sin Betænkning taget Afstand fra Tanken om Monopol for visse Boligselskaber med Hensyn til Godkendelse. Udvalget udtaler, at det ikke er en Betingelse for at yde Laan til en Boligforening, at den stadig fortsætter Byggevirksomhed, og det skal saaledes ikke være udelukket at meddele Anerkendelse til Selskaber, som fortrinsvis henvender sig til en stedlig eller faglig begrænset Kreds af Personer eller vil løse begrænsede Opgaver, naar Selskaberne i øvrigt opfylder Lovens Betingelser og efter Ministeriets Skøn har Raadighed over den Sagkundskab paa Byggeriets Omraade, der er fornøden for, at de Midler, som Staten sætter ind til Fremme af Boligbyggeriet, kan faa den mest hensigtsmæssige Anvendelse.

Paa Udvalgets Forslag er vedtaget en Ændring, hvorved man forhøjer Laanegrænsen fra 80 til 90 pCt. for Stiftelser, dog saaledes, at der skal gives Kommunegaranti for de 10 pCt.s Forhøjelse.

Parcelbyggeri.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 19. August Forslag om Ændringer i Loven om Støtte til Byggeri.

Forslaget gik ud paa, at de Midler, der i Henhold til Loven om Laan til Boligbyggeri i Finansaaret 1942—43 er til Raadighed til Udlaan til Parcel- og Rækkehusbyggeriet i Byerne og de bymæssige Bebyggelser paa Landet, forøges med 5 Mill. Kr.

Ved den foran omtalte Lov af 30. Marts 1942 var der ikke søgt nogen Forøgelse af Parcelhusmidlerne, idet man paa det daværende Tidspunkt maatte regne med, at de Midler, der var til Raadighed, vilde slaa til.

Interessen for Opførelse af Parcel- og Rækkehuse med Statslaan har imidlertid vist sig at være betydeligt større end noget tidligere Aar, saaledes at der allerede nu var disponeret over alt, hvad der var til Raadighed.

Da det saavel af beskæftigelsesmæssige som af boligmæssige Hensyn var uheldigt, hvis det paagældende Byggeri gik i Staa, foresloges Udlaansmidlerne altsaa forøget.

Enstemmigt vedtaget.

Kortfristede Prioritetslaan.

Indenrigsministeren fremsatte i Landstinget den 19. November Forslag til Lov om Ændring i Lovgivningen om en Laanefond for kortfristede Prioritetslaan.

Efter Lov af 26. Februar 1940, hvorved Laanefonden af 1940 blev oprettet, kunde Laan hos Laanefonden alene opnaas til Byggearbejder, der blev afsluttet inden Udgangen af 1940. Fristen blev senere forlænget til Udgangen af 1941 under Hensyn til de stadig herskende usikre Kursforhold. Som Følge af senere indtraadt Kursopgang har Laanefonden i nogen Tid ikke været i Funktion, men ved det nu fremsatte Lovforslag søges Fristen dog forlænget til Udgangen af 1942, idet Ministeriet finder det ønskeligt, at Laanefonden i paakommende Tilfælde kan staa beredt til umiddelbar Genoptagelse af sin Virksomhed, uden at det er nødvendigt først at tilvejebringe ny Lovhjemmel.

Forslaget er vedtaget enstemmigt.

Bygningsstandsættelse og Varmeisolerings.

I Folketinget fremsattes den 26. November Lovforslag om Ændringer i Lovgivningen om Støtte til Bygningsstandsættelser og Varmeisoleringsarbejder m. v.

Ved Lov af 24. September 1941 blev der stillet indtil 12 Mill. Kr. til Raadighed som Tilskud til de saakaldte Vinterarbejder, d. v. s. Arbejder, der skulde være tilendebragt inden Udgangen af Marts Maaned 1942. Fristen for Ansøgninger udløb med November. Allerede ved Slutningen af Oktober har imidlertid Efterspørgselen efter Tilskud vist sig større, end man maatte regne med, og der er derefter fra de af Loven omfattede Kommuner

indhentet Indberetninger om det forventede Behov for yderligere Tilskudsmidler.

Der skulde herefter være Brug for yderligere i hvert Fald ca. 10 Mill. Kr.

Det fremsatte Forslag gaar ud paa en Fordobling af det Beløb paa 12 Mill. Kr., der i Henhold til Septemberloven var til Raadighed som Tilskud til Vinterarbejder. Den samlede Efterspørgsel efter Laan synes ikke at ville blive væsentlig større end paaregnet, og der foreslaas derfor kun en Forhøjelse af Laanemidlerne med 1 Mill. Kr.

Istandsættelse af Inventar.

Der er foreslaaet en ny Bestemmelse, hvorefter indtil 2 Mill. Kr. kan ydes som Tilskud til Istandsættelse og Indretning af følgende Inventar i Butikslokaler, for saa vidt de paagældende Inventargenstande tilhører Ejeren af vedkommende Ejendom: Skabe, Hylder (Reoler), Diske, Vinduesforstillinger.

Laanet skal søges inden Udgangen af Januar 1942, og Arbejdet før Paabegyndelsen være godkendt af Kommunen.

Tilskudet andrager 35 pCt. af den af Kommunalbestyrelsen godkendte Udgift til Arbejdet; af Tilskuddet, der kan ydes saavel til Ejere som til Lejere, afholder den Kommune, hvori Butiklokalet er beliggende, en Tiendedel og Staten Resten. Tilskuddet kan ikke overstige Butiklokalets aarlige Lejeværdi (for Lejeres Vedkommende sidste Aars Leje) og kan højst andrage 5000 Kr.

Under Udvalgsbehandlingen stilledes Ændringsforslag om yderligere Forøgelse af Bevillingen til almindelige Istandsættelses- og Varmeisoleringsarbejder med 2 Mill. Kr. Der foretages en Ændring, som aabner Adgang for baade Ejere og Lejere til at opnaa Tilskud til Istandsættelse og Indretning af Inventar i Butikslokaler. Endelig er det ved Ændringsforslag fastsat, at disse Tilskud kun kan ydes til Lokaler, der siden 1. Oktober 1941 har været benyttet og stadig benyttes som Butikslokaler.

Med disse Ændringer vedtoges Forslaget enstemmigt.

Bygningsreparationer paa Landet.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 29. Januar Lovforslag om Istandsættelse m. v. af Bygninger paa Landet. Den tidligere Lov af 31. Oktober 1940 indeholdt en Bestemmelse om Revision i indeværende Rigsdagssamling.

Inden Fremsættelsen havde man fra samtlige i Medfør af Lo-

ven nedsatte Byggeudvalg og fra samtlige Husmandsbrugskommissioner indhentet Oplysning om, hvor meget af det Bygge- og Reparationsarbejde, som er sat i Gang i Henhold til Loven af 31. Oktober 1940, der endnu ikke var afsluttet, og om der var Trang til Iværksættelse af yderligere Arbejder af nævnte Art.

Samtlige har svaret, at det meste Arbejde var tilendebragt, og at de resterende Arbejder for største Delen vilde være afsluttet i Løbet af Foraaret, samt at der paa Landet maa antages at være stor Interesse for og Trang til Iværksættelse af yderligere Istandsættelsesarbejder.

I Lovforslaget foresloges der for Tiden indtil Udgangen af Finansaaret 1942—43 bevilget 25 Mill. Kr. til samme Formaal som fastsat i Loven af 31. Oktober 1940. Maksimum for Tilskuddet og Laan foresloges dog ansat til henholdsvis højst 3000 Kr. og højst 5000 Kr., hvilket maa anses for tilstrækkeligt under Hensyn til, at det efter det oplyste navnlig er mindre Arbejder, der tiltrænges og vil blive iværksat.

I øvrigt indeholdt Forslaget kun nogle faa Ændringer af mere redaktionel Karakter.

Folketingsudvalget stillede Ændringsforslag om Ophævelse af den Undtagelsesbestemmelse, hvorefter *Arkitekthonorar* ikke kan medregnes i de tilskudsberettigede Udgifter; endvidere udtaler Udvalget i Betænkningen, at der til Arbejder, der er paa-begyndt, før Forslaget blev forelagt Rigsdagen — den 29. Januar 1942 —, ikke kan ydes Tilskud og Laan efter nærværende Lov, medens Arbejder paa-begyndt efter denne Dato, men før Lovens Ikrafttræden, vil kunne falde ind under Lovens Bestemmelser, saafremt de i Loven fastsatte Betingelser i øvrigt skønnes at foreligge.

Der var i Udvalget Enighed om, at hvor Arbejder vedrørende Aglebeholdere, Møddingssteder o. lign. eller Ensilagebeholdere udføres i Forbindelse med de i Loven hjemlede Arbejder, vil der intet være til Hinder for Tilskud og Laan hertil efter Lovens Regler.

Uden for Betænkningen havde Bondepartiet stillet Ændringsforslag om en Udvidelse af Lovens Rammer og en Forhøjelse af Tilskuddet fra 25 til 35 pCt. Af Hensyn til Midlerne — den sidste Lov slugte 100 Mill. Kr. — men navnlig af Hensyn til Materialesituationen kunde Landbrugsministeren dog ikke indlade sig paa disse Udvidelser, ligesom han maatte fraraade Forhøjelsen til 35 pCt. — der efter Bondepartiets Mening vilde »ligestille Land og By«. Forholdet er imidlertid det, at efter Byggeloven for Byerne refunderer Kommunerne Staten en Del af Tilskuddet, medens Landkommunerne ikke yder Refusion.

Bondepartiets Ændringsforslag forkastedes, og det samlede Lovforslag vedtoges enstemmigt — ogsaa med Bondepartiets Stemmer — i Folketinget den 18. Februar, i Landstinget den 26. Februar.

Landvinding.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 29. Januar 1942 Forslag om Ændringer i Loven af 14. November 1940 om Landvinding.

Ifølge denne Lov bemyndigedes Landbrugsministeren til for Finanssaarene 1940—41 og 1941—42 at træffe Bestemmelse om Gennemførelse af Foranstaltninger til de i Loven omhandlede Formaal til et Beløb af 25 Mill. Kr. Indtil 1. Januar 1942 er der til Statens Landvindingsudvalg indkommet ca. 300 Andragender, og der er af Landbrugsministeriet i Henhold til Indstilling fra Udvalget godkendt ca. 93 Landvindingsarbejder til en Overslagssum paa i alt ca. 10 Mill. Kr.

Da en Bemyndigelse for Landbrugsministeren til at iværksætte Landvindingsarbejder under de forhaandenværende Forhold fremdeles er ønskelig, og da der fortsat vil kunne forventes at indkomme Andragender om Gennemførelse af Landvindingsprojekter, hvoraf mange for Tiden er under Udarbejdelse af Det danske Hedeselskab, foreslaar man Landbrugsministerens Bemyndigelse forlænget i 2 Aar og Bevillingen forhøjet med 10 Mill. Kr.

Under Forslagets Behandling stillede Landbrugsministeren Forslag om en Tilføjelse, der giver Mulighed for, naar der er Tale om Gennemførelse af større Landvindingsarbejder, at medregne Udgifterne fra tidligere Anlæg i det nye Projekt, saaledes at det bliver lettere at faa dette gennemført, end hvis de gamle Digeudgifter holdtes udenfor og derved kom til at hvile dobbelt tungt. Ændringsforslaget gaar ud paa, at der gives Landbrugsministeren — efter Forhandling med Finansministeren — Bemyndigelse til, hvor et tidligere Anlæg indgaar som Led i et Landvindingsarbejde eller er en nødvendig Forudsætning for et saadant Arbejdes Gennemførelse, at inddrage indtil 50 pCt. af den et saadant Anlæg paahvilende Gæld under de ved Loven hjemlede Tilskudsvilkaar, dog saaledes, at det inddragne Beløb ikke i Forbindelse med Tilskudet til det nye Anlæg kan overstige 90 pCt. af den samlede Bekostning til dette.

Med denne Ændring vedtoges Forslaget enstemmigt.

Rensning af Vandløb.

I Folketinget fremsatte Landbrugsministeren den 14. November 1941 Lovforslag om Fremme af visse Arbejder med Rensning af Vandløb m. v. Lovforslaget er foranlediget ved den Forsinkelse, Sager om Rensningsanlæg, der som Regel er ret betydelige og indviklede, kan lide gennem de sædvanlige Vandløbsretter. For at undgaa disse Forsinkelser har Arbejds- og Socialministeriet foreslaaet de gamle Regler afløst af lignende Bestemmelser som i Landvindingsloven. Landbrugsministeriet har sluttet sig til dette Ønske i Erkendelse af disse Sagers store Betydning for Oprensning af Vandløbene, hvis Tilstand efter Indførelsen af W. C.-Systemet lader meget tilbage at ønske.

Enstemmigt vedtaget.

Arbejderboliger paa Landet.

I Folketinget fremsatte Landbrugsminister *Bording* den 8. Oktober Forslag om Tillæg til Loven om Arbejderboliger paa Landet.

Aarsagen er de opstaaede Vanskeligheder for Ansøgerne om disse Laan, da Priserne er blevet højere end beregnet ved Lovens Gennemførelse.

Udover Ændringer, der skal lempe disse Forhold, foreslaas det at forhøje det Beløb, der stilles til Raadighed, fra 15 til 25 Mill. Kr.; der er dog ikke Tale om en Stigning paa 10 Mill. Kr. reelt, idet der allerede med Tilslutning fra Finansudvalget er bevilget 5 Mill. Kr.

Med Hensyn til Lempelser ved Rentebetaling af Byggelaanene o. lign. foreslaas der to Ændringer, for det første, at Ansøgerne i Fremtiden bliver fritaget for den Tiendedel, der hidtil har været krævet — i Øjeblikket kan de faa et Laan, der svarer til ni Tiendedele af et Omkostningsbeløb ved Bygningernes Opførelse paa højst 8000 Kr. I Fremtiden vil de kunne faa det fulde Beløb, i Almindelighed 8000 Kr., og i særlige Tilfælde 9000 Kr.

Den anden Ændring, der foreslaas, gaar ud paa at forhøje det rentefri Beløb, der hidtil har udgjort en Fjerdedel, til en Trediedel af Laanesummen.

Bestemmelsen skal ifølge Forslaget gælde til 1. April 1942.

I Udvalgets Betænkning stilledes et Ændringsforslag, hvorefter Ikke-Familieforsørgere som hidtil selv skal tilvejebringe

en Tiendedel af Omkostningerne. Med denne Ændring vedtoges Forslaget enstemmigt i begge Ting.

Af Betænkningen fremgik forøvrigt, at Antallet af bevilgede Laan, opgjort pr. 21. Oktober 1941, i Femaaret siden 1. April 1938 havde været 1852 deraf 1067 bevilgede Laan i Finansaaret 1941—42.

Beskæftigelseslovenes Finansiering.

I Rigsdagssamlingen 1940—41 vedtoges Loven om Tilvejebringelse af Midler til beskæftigelsesfremmende Foranstaltninger. Der oprettedes en *Beskæftigelsesfond*, der skulde kunne udrede saavel Laan og Tilskud til Beskæftigelsesformaal som Renteudgifter og Tab ved denne Udlaansvirksomhed i Finansaaret 1941—42.

Til Dækning af Fondens Udgifter udstedes Skatkammerbeviser eller Statsobligationer.

Afskrivning af Tilskud foretages over Finanslovens Driftsbudget i Løbet af 10 Aar fra 1942—43 at regne.

Ved enstemmig Vedtagelse er Loven forlænget et Aar, saaledes at der ogsaa for Finansaaret 1942—43 skabes Adgang til at henhøre Udgifter af nævnte Art til Fonden.

Kreditfonden.

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 18. Marts 1942 Forslag om Ændring i Loven af 30. Maj 1940 om Oprettelse af en Kreditfond.

Denne Fond kan indenfor et Beløb af 100 Mill. Kr. overtage Garantier for Halvdelen af det eventuelle Tab paa Bank- eller Sparekasselaan til Erhvervsvirksomheder, yde direkte Laan til Erhvervsvirksomheder, naar tilsvarende Laan ydes fra anden Side, yde Laan til eller foretage Indlaan i Banker og Sparekasser, yde Laan til den kommunale Laanefond, yde Støtte til Laanefonden af 1940 ved Overtagelse af Kasseobligationer for et nominelt Beløb af højst 10 Mill. Kr. og yde Støtte til Grundforbedringsfonden ved Overtagelse af Kasseobligationer.

Kreditfondens Midler tilvejebringes ved Optagelse af Laan fra Statskassen eller ved Udstedelse af Stasgældsbeviser eller Skatkammerbeviser.

Fonden har hidtil efter Andragende overtaget Tabsgaranti for

ialt 730,000 Kr. som Bank- eller Sparekasselaan til 9 Erhvervs-virksomheder, ydet ialt 432.500 Kr. som direkte Laan til 7 Erhvervsvirksomheder, indlaant 1.753.311 Kr. i 7 Sparekasser og udlaant 12 Mill. Kr. til den kommunale Laanefond. En Del af de ydede Indlaan i Sparekasser er senere indfriet. Den kommunale Laanefond har vekselvis optaget Laan hos Fonden og afbetalt paa sin Gæld til denne. Der er hidtil ikke rettet Anmodning til Fonden om at støtte Laanefonden af 1940 eller Grundforbedringsfonden.

Ydelse af Garantier, Udlaan m. v. kan ifølge Loven kun finde Sted indtil 31. Marts 1942. Da der vedblivende vil kunne forekomme Tilfælde, hvor det er ønskeligt at kunne overtage Garantier eller yde Laan af Kreditfondens Midler til Støtte af Erhvervslivet og Fremme af Beskæftigelsen, har Regeringen ment at burde foreslaa den nævnte Tidsfrist forlænget indtil 31. Marts 1944.

Da det som Følge af Pengeinstitutternes betydelige Kassebeholdninger under de nuværende Forhold maa anses for upaa-krævet at bibeholde Adgangen for Kreditfonden til at yde Laan til eller foretage Indlaan i Banker og Sparekasser, foreslaas Lovens Bestemmelser herom ikke medtaget under Forlængelsen.

Under Hensyn til de ved Lovens Administration indvundne Erfaringer og til, at der kan paaregnes at blive Anvendelse for Loven indenfor nye Omraader af Erhvervslivet, har man endvidere ment at burde foreslaa saadanne Ændringer i de hidtil gældende Regler for Tabsgaranti og direkte Laan til Erhvervsvirksomheder, at der tilvejebringes en noget større Bevægelsesfrihed under Udlaansvirksomheden. Disse Ændringer gaar ud paa, at Kreditfondens Garanti i særlige Tilfælde kan omfatte en større Procentdel end Halvdelen af det eventuelle Tab, og at der, naar Forholdene særlig taler derfor, kan ydes Laan, der er større end det fra anden Side ydede, og ydes Laan mod en Sikkerhedsstillelse, der ikke ganske svarer til den for Laan fra anden Side stillede.

Vedtaget enstemmigt.

Indenlandsk Tømmer.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 21. Maj 1942 Lovforslag om Fremskaffelse af indenlandsk Tømmer og andre Gavntræeffekter.

Forslaget bestemmer, at enhver Ejer af Skov (Plantage) er pligtig at meddele Tilsynet med de private Skove Underretning om Størrelsen af Hugsten af Gavntræ samt de øvrige Oplysnin-

ger, som Ministeriet for Landbrug og Fiskeri maatte anse nødvendige for Bedømmelsen af Skovens Ydeevne. Tilsvarende Oplysninger kan kræves for de sidste 3 Skovningsaar. Under Forslagets Behandling ændret til 4 Skovningsaar, idet man har ment, at der ogsaa maa medtages et saakaldt normalt Hugstaar i Bedømmelsen.

Saafermt Landbrugsministeren paa Grundlag af Indberetningerne skønner, at en Forøgelse af den indenlandske Produktion af Gavntræ er paakrævet for Opretholdelse af Landets Forsyning med Tømmer, Brædder og andre Effekter af Gavntræ, kan Ministeren paabyde, at der inden en nærmere fastsat Tidsfrist i Skove (Plantager) skal iværksættes en nærmere fastsat Hugst af Gavntræ, og fastsætte, i hvilke Effekter denne Hugst skal aflægges.

Den Ejer eller Bruger, der faar Paalæg om Plighthugst af Gavntræ, kan af Skovnævnet forlange Bevis for, at de fremstillede Gavntræeffekter inden en nærmere fastsat Tidsfrist overtages af Staten og betales med den stedlige Dagspris paa Tidspunktet for Overtagelsen, dog ikke ud over den for tilsvarende Effekter fastsatte Maksimalpris, saafermt de ikke forinden — eventuelt efter Anvisning af Skovnævnet — helt eller delvis er afhændet til anden Køber. Uoverensstemmelser angaaende Klassificeringen af og Betalingen for Effekter, der overtages af Staten, afgøres endeligt af en Taksationskommission, bestaaende af 2 af Retten udnævnte uvildige Mænd under Ledelse af en af Ministeren beskikket Formand, som med Stemmeret deltager i Afgørelsen.

Det paahviler vedkommende Ejer eller Bruger paa de Ejendomme, hvorover han har Raadighed, at anwise Vej eller afgive fornødent Areal til Transport af de fremstillede Effekter fra Fremstillingspladsen til nærmeste offentlige Vej. Der kan ikke paalægges ham nogen Forpligtelse til at transportere Effekterne til Køber eller til Jernbanestation eller Havn.

Snarest muligt, senest inden Udgangen af 10 Dage, efter at Paabud er givet, skal vedkommende Ejer eller Bruger, saafermt han ikke ser sig i Stand til at opfylde Paabudet, ved anbefalet Brev give Skovnævnets Kontor Underretning herom. Nævnet kan derefter træffe Beslutning om, at Hugsten og Oparbejdningen overdrages til andre eller overtages af Staten mod en ved Overenskomst eller efter Taksation fastsat Erstatning.

Skovnævnet kan, naar det maatte anses paakrævet, træffe Beslutning om, at der foretages Ekspropriation af Skove (Plantager) med tilhørende Adgangsveje.

Skovnævnet skal, saavel naar Skovarealer drives af de private Ejere (Brugere), som naar Staten har overtaget samme,

være berettiget til for disse at ophæve helt eller delvis de gældende Lovbestemmelser vedrørende Skoves Bevarelse og Drift.

Saaframt Skovnævnet mener, at en Ejer (Bruger) ikke opfylder det ham givne Paabud paa forsvarlig Maade og i tilstrækkeligt Omfang, skal det til enhver Tid være berettiget til at indstille til Ministeren, at Fremstillingen af Gavntreeffekter paa den Ejendom, hvorom der er Tale, helt eller delvis overtages af Staten. Saaframt Ministeren, efter at have givet Ejeren (Brugeren) Lejlighed til at udtale sig, godkender Nævnets Indstilling, skrides til Ekspropriation.

Ejeren er, naar han derom afgiver Erklæring ved Ekspropriationsforretningen, berettiget til at forlange et eksproprieret Areal tilbageleveret, naar dette ikke længere benyttes af Staten, dog senest 2 Aar efter Lovens Ophør, imod herfor at yde en Betaling, der ydes efter Overenskomst eller Taksation.

Ønsker Ejeren ikke Arealet tilbageleveret, bliver dette at fraskille Ejendommen og er til fri Raadighed for Staten.

Personer, der undlader rettidig at efterkomme de givne Paabud eller overtræder de af Ministeren givne Forskrifter, straffes med Bøder.

Naar Omstændighederne taler herfor, kan Ministeren paalægge den paagældende under en daglig Bøde af 2 Kr. til 200 Kr. til Staten at opfylde givne Paabud.

Loven skal efter Forslaget gælde til 1. Juni 1944.

— Forslaget vedtoges med enkelte Ændringer, hvoraf den væsentligste er anført i foranstaaende Omtale af Forslaget. De andre Ændringer er nærmest en Tydeliggørelse af de foreslaaede Bestemmelser.

Anlæg af Motorveje.

Et af Trafikminister *Gunnar Larsen* fremsat Forslag om Anlæg af en Motorvej Vest om København samt Udbygning af Hørsholmvejen som Motorvej er gennemført i den forløbne Rigsdagssamling.

Ifølge Loven bemyndiges Ministeren til at lade anlægge en Vej udelukkende for Kørsel med Motorkøretøjer fra et Punkt ved Brøndbyvester over Glostrup, Herlev og Gladsaxe til den under Udførelse værende Hørsholmvej ved Jægersborg, at lade Hørsholmvejen udbygge til tilsvarende Formaal, at lade anlægge Cykle- og Gangstier i egen Tracé i Tilknytning til Vejanlægget og at lade foretage nødvendige Forandringer i det bestaaende Vejnet, der faar Tilknytning til de nævnte Vejanlæg.

Tilslutning af Veje til de nævnte Motorveje maa kun ske paa enkelte af Ministeren for offentlige Arbejder nærmere bestemte Steder, og ud over disse Tilslutninger maa der ikke være Adgang til Vejene.

Udgifterne anslaaes til ca. 36 Mill. Kr.

Midlerne tilvejebringes saaledes:

Et Beløb af.....	3.264.000 Kr.
dækkes af de Tilskud til Anlæg af Hørsholm- vejen, for hvis Vedkommende der allerede er givet Københavns Amtskommune Tilsagn.	
Københavns Amtskommune betaler	1.334.000 -
Frederiksborg Amtskommune betaler	275.000 -

Restbeløbet betales af den i Lovene af 8. April 1932, 30. Marts 1935 og 17. April 1941 fastsatte Benzinafgift, som skal vedblive at have Gyldighed efter Udløbet af de i nævnte Lovbestemmelser fastsatte Tidsrum.

Naar Dækning er opnaaet for Anlægsudgifterne, vil Afgifterne være at henlægge til en Fond, af hvis Renter Udgifterne til den fremtidige Vedligeholdelse, Renhold og Snerydning udredes. Naar Fonden ved Udgangen af et Kvartal vil have naaet den efter Ministeren for offentlige Arbejders Skøn fornødne Størrelse, bortfalder Afgifterne.

Det oprindelige Forslag havde forudsat, at Københavns og Frederiksborg Amtskommuner skulde af med adskilligt større Beløb til Formaalet, men under Udvalgsbehandlingen enedes man om, at den Del af Vejen, som ikke tidligere har været paa-tænkt anlagt af Amtskommunerne, anlægges *uden* Tilskud fra Amtsfonden.

Istandsættelse af Skibe.

Handelsministeren fremsatte i Landstinget den 25. Februar 1942 Forslag om Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer m. v. vedrørende Skibe.

Forslaget gaar ud paa en Forlængelse af en den 31. Marts 1941 vedtaget Lov. Ifølge denne Lov stilledes der indtil 2 Mill. Kr. til Raadighed til nævnte Formaal, og der er i den forløbne Tid bevilget Tilskud til Istandsættelsesarbejder og Forbedringer vedrørende ca. 500 danske Skibe. Den samlede Udgift hertil regnes indtil Udgangen af Finansaaret 1941—42 at ville andrage 1,2 Millioner Kroner.

Forslaget om Forlængelse er fremsat efter en fra Dansk Sejlskibsrederiforening modtaget Henvendelse om, at der ogsaa i det kommende Finansaar maatte blive Adgang til Støtte til de nævnte Arbejder.

Forslaget stiller 1,5 Mill. Kr. til Raadighed for Formaalet for Finansaaret 1942—43. Iøvrigt er de enkelte Bestemmelser enslydende med Bestemmelserne i Loven af 31. Marts 1941.

Forslaget vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting.

Havneudvidelser i Frederikshavn og Skagen.

Trafikministeren genfremsatte d. 8. Oktober 1941 i Landstinget Forslaget om Havneudvidelser i Frederikshavn og Skagen. Forslaget, der var fremsat i Rigsdagssamlingen 1940—41, men ikke blev færdigbehandlet, gik ud paa at lade foretage en Udvidelse af Frederikshavns Havn og Skagens Fiskerihavn. Der skulde kunne anvendes indtil 12 Mill. Kr. i Frederikshavn og indtil 7 Mill. Kr. i Skagen. Ministeren bemyndiges til, om fornødent ved Ekspropriation, at erhverve de til Havneudvidelserne nødvendige Grunde, Materialer m. v.

Forslaget var et Led i Regeringens Beskæftigelsesplan og var tiltraadt af Regeringens Beskæftigelsesudvalg.

Tanken om disse Havneudvidelser er ikke af ny Dato. Der har længere Tid før Krigen været fremsat Ønske om at faa foretaget en Udbygning af disse Havneanlæg for at give bedre Plads og bedre Arbejdsmuligheder for det i de senere Aar stærkt voksende søgaaende Fiskerierhverv.

Det drejer sig imidlertid om Projekter af betydeligt Format, der kræver et omfattende teknisk Forarbejde, og endvidere har det været nødvendigt under Udarbejdelsen at ændre Projekterne for at komme ned paa det mindst mulige Forbrug, navnlig af Jern.

En stor Part af Beløbene er direkte Arbejdsløn og desuden vil Arbejdernes Udførelse medføre en betydelig indirekte Beskæftigelse andre Steder i Landet.

Under Sagens Behandling paa Rigsdagen har der været Enighed om Bevillingen til Skagens Havn. Opfattelsen var mere delt med Hensyn til de 12 Mill. Kr. til Fiskerihavnen i Frederikshavn. Resultatet blev, at man for Frederikshavns Vedkommende naaede til Enighed om et Projekt, der udkræver 10,1 Mill. Kr., altsaa en

Besparelse; desuden maa der paaregnes et Beløb af henved 4 Mill. Kr. til Forbedring af Trafikhavnen.

Der har i Folketingsudvalget om Sagen været stor Interesse for Forbedringer af andre Havne, ikke mindst Hirtshals Havn, og Trafikministeren har overfor Udvalget udtalt at ville stille sig velvillig til Gennemførelse af Forbedringer af Havne, der ligger udenfor Lovforslagets egentlige Ramme.

Forslaget vedtoges enstemmigt.

Havne- og Brotakster.

Samtidig med Forslaget om Udskydelse af de kommunale Valg fremsatte Indenrigsministeren Forslag om Ændring i Købstad-kommunallovens Bestemmelse vedrørende Havne- og Brotakster.

Ved Lov af 31. Marts 1941 blev det fastsat, at Havne- og Brotaksterne, hvis Gyldighedsperiode normalt er 4 Aar, indtil den 31. Marts 1946 kun skal udfærdiges for 1-aarige Perioder. Dette Tidspunkt for Lovens Bortfald blev fastsat for at sikre, at Overensstemmelsen mellem de kommunale Valgperioder og Takstperioderne kunde opretholdes. Da Afholdelsen af de kommunale Valg, der skulde finde Sted i Marts 1942, blev udskudt til Marts 1943, blev det samtidig for fortsat at sikre Overensstemmelse mellem Valgperioder og Takstperioder foreslaaet at udsætte det absolutte Tidspunkt for Bortfaldet af den midlertidige Lov af 31. Marts 1941 til den 31. Marts 1947.

Vedtaget enstemmigt.

Skolelovgivning.

FOLKESKOLEN.

Ved Lovændring af 31. Oktober 1940 (se Haandbogen for 1939—41 Side 120) blev det fastsat, at Skolebyggeri ifølge Folkeskoleloven af 1937 § 63 kunde opnaa forøget Tilskud, for saa vidt Arbejdet var udført inden 1. Oktober 1942. Der kunde i saa Fald for den enkelte Skole opnaas fuldt Tilskud til Forrentning og Afdrag af Laan paa indtil 35.000 Kr. eller, hvis der tillige indrettedes Bibliotek og Læsestue samt Ungdomsskolelokale, paa indtil 46.000 Kr. Desuden ydedes direkte Tilskud til Svømmebassiner og Idrætspladser.

Ud over disse i Loven hjemlede Tilskud er der som et Led i Regeringens Foranstaltninger til Fremme af Beskæftigelsen i

Efteraaret 1941 med Tilslutning fra Folketingets Finansudvalg stillet en Bevilling paa i alt 10 Mill. Kr., fordelt med 5 Mill. Kr. paa Finansloven for Finansaaret 1941—42 og 5 Mill. Kr. paa Finansloven for Finansaaret 1942—43, til Raadighed til Ydelse af direkte Tilskud til de Kommuner, der i Tiden 1. November 1940 til 1. Oktober 1942 fremmer Nyordningen af deres Skolevæsen ved bygningsmæssige Foranstaltninger.

Det samlede Statstilskud til det enkelte Byggeforetagende kan saaledes herefter som Maksimum komme op paa 46.000 Kr. i Forrentningstilskud og 46.000 Kr. i direkte Tilskud, ialt 92.000 Kr., alt under Forudsætning af, at Byggearbejdet er paabegyndt efter 1. November 1940 og fuldført inden 1. Oktober 1942.

Ved en Lovændring, hvorom Undervisningsministeren 26. Februar fremsatte Forslag, er Fristen forlænget fra 1. Oktober 1942 til 1. April 1943.

UNGDOMMENS UNDERVISNING.

I Folketinget fremsatte Undervisningsminister Jørgen Jørgensen 13. Marts følgende 5 Lovforslag vedrørende:

- 1) Folkehøjskoler og andre tilsvarende Skoler for den voksne Ungdom,
- 2) Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom,
- 3) Efterskoler,
- 4) Tilskud til Aftenskoler,
- 5) Husholdningsskoler og Husholdningsseminarier m. m.

Lovforslagene er forberedte gennem Udvalgsarbejdet i Ungdomsskoleudvalget og Husholdningskommissionen.

Folkehøjskoler.

Forslaget er inddelt i 9 Afsnit, hvoraf det første angiver de forskellige af Forslaget omfattede Skoleformer, nemlig Folkehøjskoler, Faghøjskoler og Landbrugsskoler, hvortil Havebrugsskoler henregnes; til Folkehøjskolerne kan der være knyttet særlige Fagafdelinger, som dog ikke maa forberede til en rettighedsgivende Eksamen eller til Optagelse paa en Eksamensskole. Skolerne kan have baade Vinter- og Sommerkursus, de første mindst paa 5 Maaneder, de sidste mindst 3 Maaneder.

Forslaget omhandler ogsaa Støtte til Daghøjskoler, hvis Elever som Regel ikke bor paa Skolen.

Godkendelse og Fortabelse af Godkendelser. Oprettelse og Beliggenhed skal godkendes af Ministeren, ligeledes Oprettelse af særlige Fagafdelinger. Godkendelse bortfalder ved Forstanderskifte. En godkendt Skole har Ret til at modtage statsunderstøttede Elever. Naar en godkendt Skole har været i Virksomhed

eet Finansaar og i dette haft mindst 15 Aarselever (svarende til f. Eks. 36 Elever i 5 Maaneder eller 60 Elever i 3 Maaneder), kan den godkendes som berettiget til Statsunderstøttelse.

En Skole kan ikke faa Tilskud for noget Finansaar, i hvilket Elevtallet paa noget af de af Skolen afholdte Kursus har været under 10, eller i hvilket dens Virksomhed har været standset, selv om Skolen senere fortsættes. En Skole, der har været standset, mister Godkendelsen, men kan opnaa den paany, naar visse Betingelser m. H. t. Elevtallet opfyldes. Naar en Skole, der har haft baade Sommer- og Vinterkursus, i 5 Aar ikke har haft 10 Aarselever i Gennemsnit, bortfalder Statstilskuddet; har Skolen kun haft Sommer- eller Vinterkursus, bortfalder Statstilskuddet, naar den i de sidste 5 Aar ikke har haft gennemsnitlig 7 Aarselever. Retten til overhovedet at modtage statsunderstøttede Elever bortfalder for saadanne Skoler, naar Aarselevtallet i 5 Aar har været under 5.

Ved Beregning af Aarselever medtages ikke Elever, der ved Kursusets Begyndelse var under 18 Aar, ejheller Elever, der kun faar delvis Undervisning, nyder Friplads etc.

Statstilskuddet til Skolerne udbetales med følgende Beløb: 1) et Grundtilskud paa 500 Kr. (Ungdomsudvalget havde foreslaaet 1000 Kr.), 2) en Femtedel af det til Forrentning og Vedligeholdelse af Skolens Bygninger medgaaede Beløb beregnet til 5 pCt. af Skolebygningernes Værdi (Udvalget havde foreslaaet Halvdelen af dette Beløb), 3) Halvdelen af Skolens Udgifter til Lærerløn paa Betingelse af, at Lønnen mindst udgør Lønnen for en Andenlærer paa Landet. Løntilskud svares dog kun i Forhold til en Aarsløn af højst 5700 Kr. 4) 35 pCt. af Udgifterne til Undervisningsmateriel. Endvidere indeholder Afsnittet Bestemmelser om et Alderstillæg til Forstander og Lærere: 600 Kr. hvert femte Aar, stigende indtil 1800 Kroner.

Det samlede Statstilskud til en Skole kan — bortset fra Bygningstilskuddet og Alderstillæggene — ikke overstige 12.000 Kr. aarligt. Højskoler med en udvidet Afdeling kan dog komme op paa 24.000 Kr.

Der stilles hverken for Lærere eller Forstander Eksamenskrav af nogen Art. Lærere, der gaar over til en Lærerstilling i Statens eller Folkeskolens Tjeneste, kan medtage indtil 10 Aars Tjenestealder. Lærere eller Forstandere, der overgaar fra fast Tjeneste i Stat, Folkeskole eller Folkekirke, medtager den opnaaede Lønningsanciennitet. Der gives Regler for Medlemsskab i Understøttelseskassen for Folkehøjskoler og Landbrugsskoler.

Elevunderstøttelserne. Lovens syvende Afsnit indeholder Reglerne om Statstilskud til Skoleophold. Understøttelserne bereg-

nes ikke som tidligere efter et bestemt i Loven fastsat Beløb pr. Elev, men stilles i direkte Forhold til Udgifterne, Skolepenge, Bøger m. m. For hvert Undervisningsaar fastsættes det Beløb, der skønnes fornødent til Dækning af Udgifterne ved et Højskoleophold. Foreningen af Høj- og Landbrugsskoler giver Indstilling vedrørende Beløbets Størrelse, som derefter fastsættes af Undervisningsministeren i Samraad med det nedenfor nævnte Højskoleraad. Undervisningsministeren fastsætter dernæst efter Forhandling med Finansudvalget, hvor stor en Del af Beløbet der skal tilvejebringes af den enkelte Elev, idet der fastlægges bestemte Procentsatser under Hensyn til Forældrenes Indtægt og Formue. Hvis det paa Finansloven fastsatte Statstilskud derefter ikke kan dække Restbeløbene, udskydes en Række Ansøgere blandt de yngste.

For arbejdsløse gælder særlige Regler. Har en Elev været arbejdsløs de to sidste Maaneder før Kursus' Begyndelse, eller har han været arbejdsløs 4 Maaneder i det sidste Aar, nedsættes hans eget Bidrag med $\frac{3}{4}$. Resten tilskydes af Arbejdsløshedsfonden. Den arbejdsløses eget Bidrag vil derved komme til at ligge paa ca. 40 Kr. Under Skoleopholdet er den arbejdsløse fritaget for Kontingent til Arbejdsløsheds-kassen. Ansøgning om Statstilskud indgives til Skoleraadene (i København Magistraten). Ungdomsudvalget havde foreslaaet et ekstra Tillæg paa indtil 20 % til Understøttelse af de unge, der benyttede sig af en foreslaaet Opsparingsordning under Postgirovæsenet. Dette Forslag fra Ungdomsudvalget er dog ikke medtaget i Lovfor-slaget.

Statslaan kan ydes som Støtte til Oprettelse af ny og Omdan-nelse af ældre Skoler paa visse nærmere Betingelser.

Til Opførelse af en ny Skole kan ydes Statslaan indtil en Tre-diedel af Opførelsesværdien (Udvalget havde foreslaaet $\frac{3}{8}$). Laa-net ydes paa visse Betingelser, bl. a. skal Skolen være en selv-ejende Institution, og der skal fra anden Side være skaffet et Beløb af samme Størrelse som Statslaanet. Laanet er afdrags-frit og uopsigeligt fra Statens Side, saa længe Vilkaarene overholdes, men det forrentes med 4 % p. a. Paa lignende Vilkaar ydes Statslaan til Køb af Bygninger. Til Ombygninger, Forbed-ringer o. l. kan ydes Statslaan paa indtil Halvdelen af Udgif-terne.

Der foreslaas oprettet et Højskoleraad paa 5 Medlemmer, ud-nævnt af Ministeren for et Tidsrum af 4 Aar. Raadet skal afgive Erklæring vedrørende Godkendelse af Skoler, Godkendelse af Salgssum ved Afhændelse af en Højskole, Fastsættelse af Be-løbene til Betaling af Skoleophold, Ansøgninger om Statstilskud

til Nybygninger og Forandringer m. m. Endelig indeholder Afsnittet Bestemmelser om Undervisningsministeriets Tilsyn med Skolerne, der føres af en af Ministeriet ansat Statskonsulent.

Ændringer under Udvalgsbehandlingen.

Forslaget var til 1. Behandling den 24. Marts og gik i Udvalg.

Ved Udvalgsbehandlingen gennemførtes en Del Ændringer, som dog ikke betegner principielle Afvigelser fra det fremsatte Forslag.

Fra Bestemmelsen om, at Fagafdelinger, der forbereder til en rettighedsgivende Eksamen, ikke kan knyttes til en Folkehøjskole, kan Undervisningsministeren nu dispensere af Hensyn til de Skoler, der har Forberedelsesafdeling til Optagelse paa Seminarium.

Forslagets Bestemmelse om, at Undervisningsministeren skulde godkende Beliggenheden af nyoprettede Skoler udgik. Bestemmelsen siger nu, at forinden Statsstøtte kan opnaas, skal Skolen med eventuelle Fagafdelinger være godkendt af Ministeren.

En Betingelse for Støtte bliver, at Skolen har haft mindst 10 Aarselever. Bestemmelsen om, at en Skole ikke kunde faa Tilskud for et Aar, »i hvilket Elevtallet paa noget af de af Skolen afholdte Kursus har været under 10«, blev strøget.

Ved en anden Ændring bliver det muligt at medregne Elever, der paa Grund af Sygdom eller andre særlige Omstændigheder er forhindret i at følge hele Kursus, i Aarselevtallet i Forhold til den Tid, de besøger Skolen. Endvidere kan Elever, der fylder 18 Aar inden Kursusets Slutning, tælles med som Aarselever.

Grundtilskuddet til hver Skole forhøjes i Forhold til det oprindelige Forslag fra 500 til 1000 Kr. Endvidere forhøjes Statens Tilskud til Forrentning og Vedligeholdelse af Skolens Bygninger fra en Femtedel til to Femtedele, beregnet efter 5 % af Skolebygningernes Værdi og Værdien af Inventar og Materiel. Foruden de 500 Kr. til hver Skole betyder disse Ændringer, at der stilles yderligere 82.000 Kr. til Raadighed for Ministeren til Brug som særligt Tilskud til enkelte Skoler, hvis Virksomhed og Forhold taler derfor.

Efter det oprindelige Forslag skulde Staten yde Halvdelen af Skolernes Udgifter til Lærerløn paa Betingelse af, at den af Skolen betalte Lærerløn ikke for nogen Lærer laa under, hvad der svarer til Lønnen (Grundløn og Alderstillæg) for en Andenlærer paa Landet. Det ændres til, at Staten kun giver Tilskud til de Lærerlønninger, der for de paagældende Lærere efter Timetallet svarer mindst til Lønnen (Grundløn, *Reguleringstillæg*

og Alderstillæg) for en Andenlærer, naar en Højskolelærers pligtige Timetal sættes til 540 Timer aarligt.

Til Bestemmelsen om Arbejdsløshedskassemedlemmers Kontingentfrihed under Højskoleophold tilføjes, at de for saadanne Elever beregnede Medlemsbidrag føres dog ikke til Afdrag i det Medlemsbidrag, hvoraf Stats- og Kommunebidraget til Kassen beregnes.

I § 12 findes en Bestemmelse, hvorefter Undervisningsministeren fastsætter, hvor stor en Del af Skoleudgifterne der skal tilvejebringes ved Elevernes eget Bidrag. Ifølge en vedtagen Ændring kan arbejdsløse, der er berettigede til Understøttelse fra en statsanerkendt Arbejdsløshedskasse, faa dette Bidrag nedsat til $\frac{1}{4}$, medens Arbejdsløshedsfonden tilskyder Resten. — I Henhold til en Udtalelse af Undervisningsministeren under Forslagets Behandling kræves dog ikke, at de arbejdsløse just skal være understøttelsesberettigede paa Tidspunktet for Skoleopholdet, men kun, at de er Medlemmer af en Arbejdsløshedskasse.

Endelig udgaar Bestemmelsen om det 5 Mands Højskoleraad, og Lovens Titel ændres til »Lov om Folkehøjskoler og Landbrugsskoler«. Til Landbrugsskoler medregnes ogsaa Husmandsskoler. Loven har Gyldighed fra 15. Juli 1942, enkelte Bestemmelser træder dog først i Kraft senere.

Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom.

Ifølge Forslaget skal der for unge Mennesker mellem 14 og 18 Aar være Adgang til en Undervisning, der tager Sigte paa at give dem Forstaaelse af Vilkaarene for det Erhvervsliv, i hvilket de er indtraadt, og af det Samfund, hvortil de hører, samt udvide og opbygge deres Kundskaber og derigennem ogsaa bidrage til deres karaktermæssige Udvikling. Saadanne Ungdomsskoler skal oprettes i alle Købstadskommuner og Landkommuner med bymæssig Bebyggelse. Naar der i en Kommune findes Adgang til tilstrækkelig privat Undervisning i Overensstemmelse med Loven, bortfalder Kommunernes Forpligtelse. Ministeren træffer Afgørelse herom. Deltagelse i Undervisningen er vederlagsfri og frivillig for Eleverne. Ungdomsudvalget havde som bekendt afgivet Indstilling om en obligatorisk Undervisning for de 16—18-aarige i Byerne.

Om Undervisningen hedder det, at den kan være:

- a) en Dagskole, der omfatter een ugentlig Arbejdsdag eller to halve Arbejdsdage om Ugen inden for et sammenhængende Tidsrum af mindst 12 Uger om Aaret i 2 paa hinanden følgende Aar; det samlede Timetal skal være mindst 150 Timer.

- b) en Aftenskole, omfattende fra 180 til 360 Timer, fordelt paa 2 Aar.

Hvor Elevernes Antal eller Forholdene iøvrigt taler defor, kan det godkendes, at Undervisningen samles paa et enkelt Aar.

- c) en Ungdomskostskole af mindst 2 Maaneders Varighed.

Skolen skal give en praktisk betonet Undervisning, der omfatter mindst $\frac{2}{3}$ af det samlede Timetal, og som afpasses efter de Hovedbeskæftigelser, der staar Eleverne aabne i det praktiske Erhvervsliv. Undervisningen skal desuden omfatte Gymnastik (Idræt) og Sang, og kan omfatte Haandarbejde, Træ og Metalsløjld, Husflid, Naturfag, Hygiejne, Hjemstavnens Historie og Topografi, Samfundslære, Historie, Litteraturkundskab og eventuelt andre Fag. Til Undervisningen skal i alle Fag, hvor det naturligt kan ske, være knyttet Øvelser i Dansk, Dagliglivets Regning og Tegning.

Undervisningen skal omfatte mindst 15 Elever for at opnaa Tilskud. Tilskuddet bortfalder, naar Elevtallet gaar under 10, medmindre Undervisningsministeren træffer anden Bestemmelse.

I Provinsbyerne og Landkommunerne med bymæssig Bebyggelse nedsættes et Ungdomsskolenævn bestaaende af 2 Medlemmer valgt af Kommunalbestyrelsen, endvidere vælges 2 af Skolekommissionen, 2 af Fælleslærerrådet, 2 af den stedlige Afdeling af Arbejdsgiverforeningen og 2 af Arbejdernes Fællesorganisation (findes ingen Fællesorganisation foretages Valget af Fagforeningerne) samt 2 af de i Kommunen virkende Landsorganisationer, der arbejder i Ungdomsundervisningens Tjeneste. Nævnet modtager Anmeldelse af Ungdomsundervisningen og skal udarbejde Skoleplan omfattende: a) Ungdomsskolernes Antal og Lokaleforhold, b) Undervisningens Omfang og Skolegangsordenen, c) Undervisningsfagene og deres Timetal, d) Lærernes Antal og Lønningsforhold. Skoleplanen skal godkendes af Ministeriet.

I København er Skoleborgmesteren Formand for Nævnet, der endvidere bestaar af Raadmanden for samme Magistratsafdeling, 3 Medlemmer (hvoraf mindst en Kvinde) valgt af Borgerrepræsentationen, 2 valgt af Fælleslærerrådet, 2 af Arbejdsgiverforeningen og Fællesorganisationen og 2 af Oplysningsorganisationerne.

For de rene Landkommuner nedsættes et Amts-Ungdomsskolenævn bestaaende af 2 Medlemmer udpeget af Amtsraadet, Amtskonsulenten, 1 Lærer udpeget af Amtsraadet, 3 Medlemmer valgt af Oplysningsorganisationerne og 3 af Husholdningsorganisationerne. Amtsnævnet har til Opgave at virke for, at der i Amtets

g*

Landkommuner i videst muligt Omfang aabnes Adgang til Deltagelse i Ungdomsskoleundervisning. I Landkommuner, hvor saadan Undervisning oprettes, nedsættes et Nævn i Lighed med Provinsbyerne.

Lærernes Timebetaling fastsættes paa Skoleplanen efter Regler givet af Undervisningsministeren. Staten yder Tilskud paa indtil $\frac{3}{4}$ af Lønnen, Resten afholdes af Kommunen. Lokaler med Belysning, Opvarmning og Rengøring samt Inventar og Undervisningsmateriel skal stilles til Raadighed af Kommunerne. Til Kostskoler yder Staten dog et Tilskud paa 200 Kr. maanedlig for hvert Hold. Tekniske Skoler, der er opført med Statsstøtte, skal stilles til Raadighed, naar det kan ske uden Forstyrrelse af Lær-
lingeundervisningen.

Private Ungdomsskoler kan oprettes under samme Vilkaar som Kommunernes.

I alle Kommuner skal Kommunalbestyrelsen hver 1. April udarbejde en Fortegnelse over de i Kommunen hjemmehørende 14—18-aarige med Angivelse af deres Beskæftigelse. Fortegnelse tilstilles Ungdomsskolenævnet. Enhver Elev, der forlader Barne-
skolen, skal have udleveret et Hæfte, der giver Vejledning om Adgangen til Deltagelse i Ungdomsundervisning.

Ved Opførelse af Lokaler til Ungdomsskoleundervisning kan opnaas Statstilskud paa indtil $\frac{1}{3}$ af Udgifterne, iøvrigt under samme Vilkaar som under Højskoleloven. Opføres Lokalerne i Forbindelse med Kommuneskolen, kan der ydes Tilskud efter Folkeskolelovens Regler.

Forslaget var til 1. Behandling den 26. Marts. Socialdemokratiets Ordfører, Bomholt, beklagede, at Udvalgets Forslag om obligatorisk Undervisning for de 16—18-aarige ikke var fulgt, og de Konservatives Ordfører, Carsten Raft, var ligeledes velvilligt indstillet overfor en Udvidelse af de obligatoriske Rammer.

Ændringer under Udvalgsarbejdet.

I det nedsatte Folketingsudvalg gennemførtes nogle Ændringer.

Den første af Ændringerne fastlægger Kredsen af unge, som Skolen beregnes for, til de 15—18-aarige.

Efter et Ændringsforslag, der tydeliggør, at Loven omfatter København, følger en Ændring, hvorved ogsaa Landkommuner uden bymæssig Bebyggelse har Pligt til at oprette Ungdomsskoler, naar der i Skolekommissionen er Flertal herfor, og Forældre til mindst 15 unge i den angivne Alder har anmodet derom. En anden Ændring bestemmer, at selv i Kommuner med privat

Ungdomsskole skal der — naar mindst 15 Elever melder sig der-til — oprettes offentlig Ungdomsskole.

Forslagets oprindelige Bestemmelse om, at baade Dag- og Aftenskoler 2-aarige Undervisning kan sammentrænges paa et enkelt Aar, forandres til kun at gælde Dagskolen.

Under Hensyn til den mulige Vanskelighed ved at skaffe Lærere til den praktisk betoned Undervisning, som vel heller ikke endnu har fundet en fuldt afklaret Form, nedsattes Kravet om, at denne Undervisning skulde omfatte $\frac{2}{3}$ af Timerne, til, at den kun skulde spænde over Halvdelen af Timetallet. Efter Forslaget var Undervisning i Gymnastik og Sang obligatorisk; det gælder ikke mere for Sang, og under særlige Forhold kan Ministeren dispensere fra Kravet om Gymnastikundervisning.

Under særlige Forhold kan en Ungdomsskole faa Adgang til Tilskud med blot 10 Elever og bevare det med mindst 6 Elever.

I Nævnenes Sammensætning gennemførtes forskellige Ændringer, saaledes skal de i Købstæder og købstadlignende Kommuner supplere sig med 2 Medlemmer, der repræsenterer stedlige Husholdningsorganisationer, og kan supplere sig med 2 Medlemmer, der repræsenterer andre for Ungdomsundervisningen virkende stedlige Organisationer. Nævnene faar fireaarige Valgperioder sammen med Skolekommissionerne, i København sammen med Forældreraadene. I Amts-Ungdomsskolenævnene erstattes Forslagets 6 Landsorganisationsrepræsentanter med 5 af Amsraadet valgte Repræsentanter for Landboforeninger, Husmandsforeninger, Husholdningsorganisationer (2 Repræsentanter) og Dansk Arbejdsmandsforbund.

I Tilskudsordningen gennemførtes enkelte mindre Ændringer. Loven, der træder i Kraft 15. Juli 1942, skal til Revision i Samlingen 1947—48.

Socialdemokratiets Ordfører fremhævede Værdien af, at en Lov som denne gennemførtes af en enig Rigsdag, men gjorde samtidig opmærksom paa, at vort Partis principielle Opfattelse var, at Skoler for den ufaglærte Ungdom bør være obligatoriske.

Efterskoler.

Efterskolernes Tilskudsordning har hidtil været forskellig fra Højskolernes, idet Efterskolernes Tilskud bestaar i et Grundtilskud paa 100 Kr. pr. Kursusmaaned og et Tilskud af 7 Kr. pr. Kursusmaaned for hver Elev. En saadan Tilskudsordning begunstiger de store Skoler og tager intet Hensyn til Skolernes virkelige Udgifter til Bygninger, Lærerløn o. s. v.

Ved den nu gennemførte Lov er der indført nogenlunde samme Tilskudsregler for Efterskolerne som for Højskolerne, foruden

Grundtilskud altsaa Tilskud til Lærerløn, Bygninger og Undervisningsmateriel, og desuden gives der i Forslaget samme Regler om Statslaan som for Højskolerne. Tilskud til Lærerlønnen beregnes dog paa et noget lavere Grundlag end for Højskolerne, og der ydes Tilskud til Forstanderens Løn som Lærer.

Med Hensyn til Efterskolernes Godkendelse og Fortabelse af Godkendelse indføres der tilsvarende Regler som for Højskolerne.

Der er gennemført en mindre Forhøjelse af Elevernes Antal som Betingelse for Tilskud, nemlig til 10 Aarselever (svarende til 15 Elever paa Kursus) for selvstændige Efterskoler og 8 Aarselever (svarende til 12 Elever paa Kursus) for Efterskoler, som drives sammen med en Friskole, medens der hidtil kun har været forlangt 10 Elever paa Kursus som Betingelse for Tilskud. Ved Tilskudsberegningen medtages ikke Elever, der ved Kursusets Begyndelse var over 18 Aar.

Med Hensyn til Elevunderstøttelser har der ikke været Grundlag for at indføre de samme Bestemmelser som i Højskoleforslaget. For Efterskolernes Elever kan der ikke regnes med nogen nævneværdig Opsparing, da de er saa meget yngre end Højskoleeleverne og jævnlig kommer paa Efterskole et Aars Tid efter, at de har forladt Barneskolen. Heller ikke arbejdsløse Elever kan efter Sagens Natur komme til at spille nogen Rolle for Efterskolerne. Man har derfor ment at kunne blive staaende ved den nugældende Ordning, men saaledes, at Bevillingen til Understøttelser fordobles. Bevillingen beregnes efter den nugældende Lov efter 15 Kr. maanedlig pr. Elev; dette Beløb forhøjes til 30 Kr.

Aftenskolerne.

Loven følger, bortset fra enkelte mindre Ændringer, Ungdomsudvalgets Forslag og tilsigter i første Række at skabe bedre Tilskudsforhold for Aftenskolerne end Loven af 1935.

Det almindelige Tilskud fra Stat og Skolefond forhøjes fra 1 Kr. 95 Øre til 2 Kr. 40 Øre pr. Time, hvorved Tilskuddet igen kommer op paa samme Højde som efter Loven af 1930.

Endvidere foreslaas det stedlige Tilskud — som kan ydes enten af Kommunen eller en Forening eller stedlig Kreds — forhøjet fra 50 Øre til 1 Kr. pr. Time. Da ogsaa dette Tilskud skal gaa til Lærerløn, bliver den almindelige Lærerløn i Aftenskolerne 3 Kr. 40 Øre pr. Time, og hermed skulde det være muligt for Aftenskolerne at faa gode og velegnede Lærere.

Hvor Skolekommissionen anbefaler det, skal Kommunen yde det nævnte lokale Tilskud af mindst 1 Kr. pr. Undervisningstime. Udover Adgangen til at afkræve Eleverne et mindre Indskriv-

ningsbeløb skal Undervisningen være vederlagsfri; den i Lovforslaget givne Adgang til at kræve indtil 25 Øre pr. Time er saaledes bortfaldet ved Behandlingen paa Rigsdagen.

Endvidere gives der Regler om et højere Tilskud — 3 Kr. 60 Øre pr. Time fra Stat og Skolefond og 2 Kr. pr. Time fra stedlig Side, i visse Tilfælde henholdsvis 10 og 5 Kr. pr. Time — til Aftenskoler, der kun staar aabne for Elever over 21 Aar samt Elever med Højskolekursus eller lignende.

Man har herved tænkt at bidrage til Oprettelse af en Slags Aftenhøjskoler med ældre Elever og en Undervisning med udstrakt Benyttelse af Studiekreds- og Foredragsformen.

Som ny Bestemmelse foreslaas endvidere Tilskud til Anskaffelse af Undervisningsmateriel ud over det Tilskud, som allerede efter den gældende Lov kan ydes til Sløjd- og Husgerningsmateriel, og som iøvrigt ved Forslaget foreslaas begrænset til 3000 Kr. til en Skole og svarende til 60 % af Udgiften. Det paagældende Lokale maa staa færdigt inden April 1948.

Loven har enkelte specielle Bestemmelser om Støtte til den eksamensfrie Mellem-skole og Folkeskolens Fortsættelsesklasser (§ 9).

Hidtil har det været saadan, at en Kommune er pligtig at stille Lokale til Raadighed for mindst een Aftenskole i Kommunen, men heller ikke mere, uden Hensyn til, om Kommunen er stor eller lille. Det forandres ved Loven til, at der skal stilles Lokale til Raadighed for een godkendt Skole i Kommunen og derudover for hvert godkendt Hold eller godkendt Skole paa mindst 20 Elever, og Timetallet bliver 2×4 Timer ugentlig.

Hvor Skolekøkken eller Sløjdlokale findes, skal ogsaa disse Lokaler stilles til Raadighed.

Bestemmelserne om Undervisningen afviger ikke meget fra de nugældende. Der er foretaget visse Forskydninger med Hensyn til Kravet om skriftlige Øvelser, og endvidere er der aabnet Adgang til foruden Tilskud til Undervisning i Husgerning, Landbrug og Havebrug ogsaa at yde Tilskud til Undervisning i andre Erhverv, hvor en særlig faglig Uddannelse ikke er ordnet. Herved er i første Række tænkt paa Undervisning for Fiskere.

Skolekommissionens Hverv med Hensyn til Aftenskoler overtages af Ungdomsskolenævnet. I de Kommuner, der ikke har et Ungdomsskolenævn, vælges et Aftenskolenævn paa 5 Medlemmer.

Husholdningsskoler og Husholdningsseminarier.

Forslaget var udarbejdet paa Grundlag af Udkastet til Lovforslag om Husholdningsundervisning fra den af Statsministeriet 1938 nedsatte Husholdningskommission, der afgav Betænkning

i Januar 1939. Forslaget er dog ændret noget under Hensyn til de nu paa Grundlag af Ungdomsudvalgets Betænkning udarbejdede Forslag til Love om Højskoler, Ungdomsskoler og Aftenskoler. Det omfatter Forslag om huslig Uddannelse i Barneskolen, om Husholdningsskoler og om Husholdningsseminarier, samt Forslag om Nedsættelse af et i Sager vedrørende Husholdningsundervisning raadgivende Udvalg for Undervisningsministeriet, om Tilsyn med den huslige Uddannelse samt enkelte andre Bestemmelser, herunder Beskyttelse mod misvisende Anvendelse af Benævnelsen Husholdningsskole i Reklameøjemed.

Allerede ved Folkeskoleloven af 1937 er det paabudt, at der i de sidste 2 Aar af den undervisningspligtige Alder skal meddeles Pigerne Undervisning i Husholdning. Det foreslaas nu at paalægge alle offentlige Skoler, altsaa ogsaa offentlige Eksamensskoler og alle eksamens- og tilskudsberettigede Skoler, at give en tilsvarende Undervisning i Husgerning for Piger i den nævnte Alder, dog saaledes at Undervisningsministeren kan tillade Undtagelser fra denne Bestemmelse.

Da der bør tilstræbes, at Husholdningsundervisningen organiseres efter en samlet Plan, fremadskridende gennem de forskellige Led af Uddannelsen, fra Barneskolen over Ungdoms- og Aftenskolen til Husholdningsskolen og Husholdningsseminariet, foreslaas det, at Indhold og Maal for Husholdningsundervisningen i hele Barneskolen fastsættes ensartet for hele Landet.

Den saaledes paabegyndte huslige Uddannelse forventes fortsat efter Ungdomsskolelovens eller Aftenskolelovens Regler. Herved bliver de unge Piger særligt kvalificerede til at gennemgaa den mere indgaaende huslige Uddannelse, som meddeles paa Husholdningsskolerne. For at blive optaget paa en Husholdningsskole skal Eleverne besidde Forudsætninger for med Udbytte at kunne følge Undervisningen efter den af Undervisningsministeriet godkendte Plan, men det overlades til Skolerne selv, hvorledes de vil sikre sig dette Kravs Opfyldelse.

Med Hensyn til Indholdet af den fremtidige Undervisning paa Husholdningsskolerne er det som noget nyt foreskrevet, at der skal medtages en vis almindennende Undervisning.

Den tilskudsmæssige Ordning for Husholdningsskolerne i Lov af 31. Marts 1931, med enkelte Afvigelser var i Overensstemmelse med de for Højskolerne gældende Tilskudsregler. Der gennemføres derfor ogsaa en Forbedring af Tilskudsordningen af samme Karakter som for Højskolerne.

Uddannelsen af Husholdningslærerinder foreslaas som hidtil overladt til private Husholdningsseminarier, men under Hensyn til Statens Interesse i Uddannelse af disse Lærerinder foreslaas

der tilvejebragt en Tilskudsordning svarende til den for de private Seminarier gældende.

Som Optagelsesbetingelse kræves, at Eleverne er 20 Aar, har gennemgaaet et 5 Maaneders Kursus paa en Husholdningsskole, har bestaaet en Optagelsesprøve, og at de dokumenterer i et vist Tidsrum at have udøvet praktisk Husgerning.

Til Vejledning for Undervisningsministeriet foreslaas nedsat et raadgivende Udvalg, bestaaende af en Formand og 5 Medlemmer.

Til at føre Tilsynet ansættes for Barneskolen en kvindelig Skolekøkkeninspektør, for Ungdoms- og Aftenskoler, Husholdningsskoler og Seminarier en kvindelig Husholdningsinspektør.

Ved Rigsdagens Behandling af Forslaget bestemtes det, at der efter Lovens Regler kan ydes Tilskud ogsaa til Skoler, der tager Sigte paa Uddannelse paa andre Omraader af Husvæsenet og Virksomheden i Hjemmene. Ændringen medfører, at de paa-gældende Elever ikke samtidig er forpligtede til Undervisning i Husholdning, saaledes som de var det efter det oprindelige Forslag.

Der skete en Forhøjelse af flere af de foreslaaede Tilskud for Husholdningsskolerne; saaledes forhøjedes Grundtilskuddet fra 500 Kr. til 1000 Kr., altsaa en Fordobling, ligesom ogsaa Statens Tilskud til Bygningernes Forrentning og Vedligeholdelse fordobledes.

For arbejdsløse Elever, der er berettigede til Arbejdsløshedsunderstøttelse, nedsættes Elevbidraget til en Fjerdedel, idet Arbejdsløshedsfonden tilskyder Resten.

Udover forskellige mindre Ændringer kan nævnes, at Børneskolens Husholdningsundervisning fremtidig betegnes Husgerningsundervisning. Loven forelægges Rigsdagen til Revision senest i Samlingen 1947—48.

Lov om Arbejdsforhold.

Arbejdsminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 16. Oktober 1941 Lovforslag om Forlængelse af og Ændringer i Lov Nr. 478 af 14. September 1940 om Arbejdsforhold.

Antallet af behandlede Sager.

I Bemærkningerne til Lovforslaget gives Oplysninger om Fællesudvalgets og Arbejds- og Forligsnævnets Virksomhed siden Lovens Ikrafttræden.

I Tiden fra *Fællesudvalget* paabegyndte sin Virksomhed og til Slutningen af September 1941, er der for Udvalget indbragt ca. 260 Sager. Disse Sager er afgjort som følger:

Ved Kendelse af Fællesudvalget	ca. 200	Sager
Ved Forlig indgaaet for Fællesudvalget.....	- 20	—
Enighed ikke opnaaet inden for Fællesudvalget...	- 25	—
Afvist, hævet eller taget tilbage	- 15	—

I alt ca. 260 Sager

Af de til sidstnævnte Gruppe henvorte ca. 15 Sager er en Del hævet eller taget tilbage, fordi det efter Sagens Indbringelse for Fællesudvalget, men inden dens Foretagelse, er lykkedes Parterne at forhandle sig til Rette, eller fordi Arbejdsgiveren har indmeldt sig i Dansk Arbejdsgiverforening og derigennem er blevet omfattet af et kollektivt Overenskomstforhold.

Antallet af de ved *Arbejds- og Forligsnævnet* i samme Tidrum behandlede Sager er betydeligt lavere. Det var netop tilsigtet med Fællesudvalgets Oprettelse, at Organisationerne her skulde kunne afgøre Flertallet af Sagerne ved at forhandle sig til Rette. Til Gengæld vil de Sager, der gaar videre til Nævnet, ofte være Sager vedrørende Overenskomster, der omfatter et stort Antal Arbejdere og Arbejdsgivere.

Antallet af Sager ved Nævnet fordeler sig saaledes:

Af Appelsager fra Fællesudvalget har Nævnet modtaget 44, i Henhold til Kendelser afsagt af Formandsskabet har 4 Sager kunnet indbringes til fornyet Prøvelse i Løbet af August Maaened, af Sager, der har været forelagt det i Lovens § 2, Stk. 2, omhandlede Tremandsudvalg, er der indbragt 14, og endelig er 2 Sager i Henhold til § 2, Stk. 2, indbragt for Nævnet med begge Parters Billigelse.

Ialt er der saaledes indbragt 64 Sager for Nævnet. Heraf er 20 Sager afgjort ved Nævnskendelse, 18 ved Kendelse afsagt af Formandsskabet, 8 Sager er trukket tilbage, i 5 Sager er der indgaaet Forlig, og 1 er afvist paa Grund af for sen Indbringelse, 12 Sager henstod uafgjorte pr. 1. Oktober 1941.

Med Loven om Arbejdsforhold var det som bekendt Hovedformalet under de raadende ekstraordinære Forhold at tilvejebringe en Form for Samarbejde mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, hvorved faglige, økonomiske og sociale Interesser kunde varetages, og produktions- og erhvervsmæssige Formaal fremmes, og saaledes at man i første Linie kunde undgaa de Arbejdskampe, der ellers kunde blive Følgen af Uoverensstemmelser Parterne imellem om Løn- og Arbejdsforhold. Da der i den

forløbne Tid er skabt den tilsigtede Ro paa Arbejdsmarkedet, og da Forholdene fremdeles gør en saadan Lovgivning ønskelig, foreslages Loven med enkelte Ændringer forlænget for 1 Aar til den 1. November 1942.

Ændringerne.

Den første foreslaaede Ændring gaar ud paa at fastslaa, at indtil Nævnet eller Fællesudvalget har fastsat, paa hvilke Vilkaar der skal arbejdes inden for det paagældende Omraade, *gælder de hidtidige Løn- og Arbejdsvilkaar.*

Inden for det arbejdsretslige Omraade har det i Overensstemmelse med en Række af Den faste Voldgiftsret afsagte Kendelser været fast Praksis, at en Overenskomst løber videre ud over Ophørstidspunktet, *indtil Frigørelse har fundet Sted ved Iværksættelse af Arbejdsstandsning.* Efter Ikrafttrædelsen af Lov om Arbejdsforhold, der forbyder Arbejdsstandsninger indenfor de af Loven omfattede Arbejdsmraader, har Den faste Voldgiftsret imidlertid afsagt flere Kendelser, *hvor- efter opsagte Overenskomster uden videre anses for bortfaldet fra Udløbstidspunktet.* Der vil herefter fremkomme et Tidsrum — nemlig Tiden fra Overenskomstens Udløb og indtil ny Overenskomst fastsættes af Fællesudvalget eller Nævnet, — hvor der ikke foreligger Aftale om Løn- og Arbejdsvilkaar.

I Lovforslagets Bemærkninger hedder det, at en saadan Tilstand ikke er »stemmende med de reale Grunde, herunder særlig Hensynet til Arbejdsforholdenes rolige Udvikling, der førte til Loven om Arbejdsforhold. Naar Loven fratager Parterne i Arbejdsforholdet det Magtmiddel, der ligger i Strejke eller Lockout, maa der tilvejebringes et Værn i Stedet for den bortfaldne Adgang til Arbejdsstandsning, og dette Værn ligger naturligt i en Fortsættelse af de hidtidige Løn- og Arbejdsvilkaar, indtil der opnaas Enighed mellem Parterne om ny Overenskomst, eller indtil en saadan fastsættes af Fællesudvalget eller Nævnet.«

Da det i Tilfælde, hvor Prisniveauet stiger eller falder stærkt, vil kunne være rimeligt at forhøje eller nedsætte Lønningerne ogsaa for Tiden mellem Udløbet af den hidtidige Overenskomst og Fastsættelsen af en ny, har man dog foreslaaet, at Hovedregelen kan fraviges, naar der herom træffes udtrykkelig Bestemmelse af Nævnet eller Fællesudvalget.

Som Forudsætning for at opretholde de hidtidige Løn- og Arbejdsvilkaar, indtil ny Overenskomst fastsættes, kræves, at Parterne eller en af disse begærer Forhandling om ny Overenskomst optaget inden Udløbet af den hidtil gældende Overenskomst, og at Sagen inden rimelig Tid indbringes for Fællesudvalget.

Ifølge Loven om Arbejdsforhold maa Arbejdsstandsninger ikke iværksættes inden for de af Loven omfattede Arbejdsmraader. Fortolkningen af denne Bestemmelses Omraade har vist sig at frembyde nogen Tvivl. Det har været klart, at Forbudet gælder for alle Omraader, der dækkes af kollektiv Over-

enskomst. Tvivlen har refereret sig til saadanne Arbejdsomraader, der ikke omfattes af Overenskomst om kollektive eller generelle Løn- og Arbejdsvilkaar, men for hvis Vedkommende der er aabnet en vis Adgang til at faa fastsat Løn- og Arbejdsvilkaarene af Arbejds- og Forligsnævnet.

Efter Ministeriets Opfattelse bør det være saaledes, at ogsaa disse sidstnævnte Tilfælde omfattes af Forbudet mod Arbejdsstandsning, indtil det er afgjort, om der af Arbejds- og Forligsnævnet skal træffes Bestemmelse om Løn- og Arbejdsvilkaarene. Kun saafremt Sagen afvises af Den faste Voldgiftsrets Udvalg eller af Nævnet, bør Arbejdsstandsning kunne iværksættes.

Der er optaget en Bestemmelse om, at Sager vedrørende Overtrædelse af Forbudet mod Arbejdsstandsning paadømmes af Den faste Voldgiftsret.

Forslagets Behandling.

Ved Forslagets første Behandling anbefalede det af Socialdemokratiets Ordfører, *Einer-Jensen*, der bl. a. udtalte, at »selv om man ikke altid har været tilfreds med den Afgørelse, der er truffet, maa det naturligvis erkendes, at Loven under de foreliggende Forhold har opfyldt de Formaal, man sigtede efter, da man naaede til Enighed om Loven«.

Krag, Venstre, anbefalede ligeledes, men udtalte, at det under Forhandlingerne i Fjor fra forskellig Side forlød, »at hvis en saadan Lovgivning gennemførtes til Sikring af Arbejdshvælsen her i Landet frem i Tiden, vilde der hos Hovedorganisationerne, Arbejdsgiverne og De samvirkende Fagforbund, være Villighed til at stille betydelige Millionbeløb af deres Krigskasser til Raadighed ved Beskæftigelsen. Saadanne Formodninger om Velvilje over for den vanskelige Situation var fremme fra forskellig Side under disse Forhandlinger og bidrog maaske i nogen Grad til, at Fredstonerne paa Rigsdagen kom til at klinge tilstrækkeligt stærkt til, at det blev muligt at faa en Lovgivning ud af Forslaget.«

Arbejdsministeren gjorde heroverfor opmærksom paa, at der ligger jo ingen Formue i De samvirkende Fagforbund. De Penge, der er Tale om, ligger ude omkring i de enkelte Organisationer, der sidste Aar har stillet over 20 Mill. Kr. til Raadighed som Brændselshjælp m. v. for vanskeligt stillede Medlemmer. Ministeren nævnte Organisationernes Deltagelse i Tegningen af Beskæftigelseslaanet og udtalte endvidere:

»Jeg vil gerne sige til Hr. Krag, at jeg synes, at det ærede Medlem ligesom gav Udtryk for, at det næsten var en Betingelse for, at Lovgivningsmagten gik med til denne Lovgivning, at de to Hovedorganisationer stillede Midler til Raadighed til Afhjælpning af Arbejdsløsheden. Jeg tror nu, det er at vende Forholdet lidt paa Hovedet, thi egentlig tror jeg ikke, at nogen af de to Organisationer ønskede en Lovgivning som denne, men de fandt, at saaledes som Situationen var, var den nødvendig, og jeg havde den Opfattelse, at Lovgivningsmagten i meget høj Grad betragtede det som en Nødvendighed, at hele Arbejdsforholdet blev fastlagt efter visse Regler, saaledes at man

kunde undgaa den faglige Uro. *Jeg tror derfor ikke, at man skal fremstille det, som om Hovedorganisationerne tilkøbte sig denne Lovgivning ved Løfter om at ville stille Midler til Raadighed til Afhjælpning af Arbejdsløsheden.*»

Et Ændringsforslag.

Krag interesserede sig meget for de uorganiserede Arbejders og Arbejdsgiveres Vilkaar under Behandlingen af deres Sager ved Forligsnævnet. Han udtalte bl. a.:

»— Men jeg synes, det vilde være af Betydning at faa oplyst, i hvor mange Tilfælde og med hvilket Resultat de ved Loven skabte Institutioner, Fællesudvalget og Arbejds- og Forligsnævnet har været stillet over for Strid mellem Parter, hvoraf den ene eller maaske begge ikke var organiseret eller tilknyttet nogen Organisation. Det vilde for Bedømmelsen af Lovens Indflydelse paa den Rest af mere frie Arbejdsforhold, der er tilbage her i Landet (!), være af Interesse.«

Ved Behandlingen af en Sag, hvor den ene Part er uorganiseret, indtræder 2 Repræsentanter for den uorganiserede Part i Forligsnævnet. Den paagældende Part er derfor i Mindretal overfor de øvrige 4 Organisationsrepræsentanter. Hr. Krag ønskede nu, at Formandsskabet skulde deltage i Forligsnævnets Afstemninger (hvilket det iflg. Nævnets Forretningsorden ikke gør, naar Afgørelsen træffes af det samlede Nævn). Arbejdsministeren kunde dog ikke gaa med hertil, men stillede ved Forslagets 2. Behandling Forslag om, at hvor Nævnet har afsagt Flertalskendelse i en Sag, der vedrører uorganiserede, kan Afgørelsen inden en Uge indankes for Formandsskabet.

Med denne Ændring vedtoges Lovforslaget enstemmigt.

Arbejdsfordelingslovens Forlængelse.

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts 1942 Lovforslag om Forlængelse af Arbejdsfordelingsordningen indtil Udgangen af Marts 1943, dog med visse Ændringer, af hvilke den vigtigste er *Lønskattens Bortfald*. Arbejdsfordelingsfondens Overskud har i Finansaaret 1940—41 udgjort 14.885.850 Kr., som blev overført til fortsat Udbetaling af Godtgørelser efter 1. April 1941. Fondens Indtægter i Finansaaret 1941—42 ventes at ville blive ca. 24,5 Mill. Kr., medens Udgifterne til Godtgørelse og Administration anslaaes til 32.888.000 Kr. Over for de samlede Indtægter paa ca. 39,4 Mill. Kr. staar saaledes en samlet Udgift paa ca. 32,9 Mill. Kr. Overskudet, ca. 6,5 Mill. Kr., overføres efter Forslaget til fortsat Anvendelse til Udbetaling af Godtgørelser. De øvrige Udgifter, der for 1942—43 anslaaes til 25,8 Mill. Kr., udredes af Statskassen.

En anden Ændring efter Forslag fra Arbejdsfordelingsnævnet gik ud paa Fastsættelse af en bestemt Grænse mellem Arbejdsfordeling og Arbejdsløshed, idet Godtgørelse kun kan ydes, saafremt den paa Grund af Arbejdsfordeling tabte Arbejdstid højst har udgjort to Trediedele af den i det paagældende Fag normalt gældende Arbejdstid. Er Nedsættelsen større, regnes vedkommende som arbejdsløs, og Understøttelse udbetales gennem Arbejdsløshedskassen. — Paa Forslag af Socialdemokratiets Ordfører, *Leonhard Hansen*, udgik denne Bestemmelse imidlertid af Forslaget med den Begrundelse, at det kunde være af Betydning for en Arbejder selv med en meget kort Arbejdstid pr. Uge at bevare Tilknytningen til vedkommende Firma.

Under Udvalgsbehandlingen indføjedes endvidere en Bestemmelse gaaende ud paa, at Betingelsen for Adgang til Arbejdsfordeling i den enkelte Virksomhed, der efter Forslaget skulde omfatte mere end fem Arbejdere og Funktionærer, ændres til to. Grundlaget herfor er, at der derved skabes bedre Mulighed for at faa flere Personer, f. Eks. inden for Handelen, ind under Arbejdsfordelingen.

Der indførtes en Bestemmelse om, at saafremt der inden for en Udbetalingsperiode indtræffer Omstændigheder (Ferie, Sygdom eller Overgang til udvidet Beskæftigelse og lign.), som bevirker, at vedkommende Arbejder eller Arbejdere ikke inden for Perioden har haft en Arbejdstidsnedsættelse, der sammenlagt udgør mindst $\frac{1}{8}$, kan den eller de paagældende Arbejdere dog faa Godtgørelse for det Antal fulde Dage, hvormed Arbejdstiden faktisk har været nedsat paa Grund af Arbejdsfordeling, under Forudsætning af, at den for Virksomheden godkendte planmæssige Arbejdstidsnedsættelse vilde have medført en Nedsættelse paa mindst $\frac{1}{8}$, og i øvrigt af, at der ikke er forløbet mere end højst 5 Uger fra det Tidspunkt, da Arbejdstiden senest planmæssigt har været nedsat med mindst $\frac{1}{8}$.

Ogsaa denne sidste Ændring er indføjet efter Forslag fra Arbejdsfordelingsnævnet.

Endelig er der indført en Bestemmelse om Udbetaling af Juleunderstøttelse (se det følgende).

Med disse Ændringer er Forlængelsen vedtaget enstemmigt.

Juleunderstøttelse under Arbejdsfordeling.

Foranlediget af en Henvendelse fra De samvirkende Fagforbund fremsatte *Kjærbøl* den 11. December 1941 Forslag om Juleunderstøttelse til arbejdsfordelte. Forslaget vedtoges enstemmigt.

Da Arbejdsfordelingsloven forlængedes, blev der indføjet en

Bestemmelse i selve Loven herom. Bestemmelsen har følgende Ordlyd:

Til arbejdsfordelte Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser vil der, saafremt der af vedkommende Arbejdsløshedskasse, eventuelt vedkommende faglige Organisation, ydes Juleunderstøttelse, af Arbejdsfordelingskassen kunne udbetales saadan Understøttelse efter de for Kassen (den faglige Organisation) gældende Regler, saaledes at godtgørelsesberettigede Dage regnes lige med afkontrolerede ledige Dage ved Beregningen af det Dageantal, der efter Kassens (den faglige Organisations) Vedtægt udkræves til Opnaaelse af Juleunderstøttelse; det Tidsrum, inden for hvilket de godtgørelsesberettigede Dage, der berettiger til Juleunderstøttelse, skal være opsamlet, vil dog være at forlænge til det dobbelte, d. v. s. med et lige saa langt Tidsrum forud for det i vedkommende Kasses (faglige Organisations) Vedtægt fastsatte. Tilsvarende Regler gælder for Personer, der modtager Godtgørelsen gennem Arbejdsfordelingskassen og som tilhører Fag, hvis organiserede Medlemmer modtager Juleunderstøttelse af vedkommende anerkendte Arbejdsløshedskasse, eventuelt vedkommende faglige Organisation eller som tilhører Fag, for hvilke der er oprettet en ikke anerkendt Arbejdsløshedskasse, der yder Juleunderstøttelse.

Den sidste Sætning bøder paa en Urimelighed, der gjorde sig gældende i den sidste Lov om Juleunderstøttelse under Arbejdsfordeling, hvorved f. Eks. Medlemmerne af Litografisk Forbund, hvis Arbejdsløshedskasse ikke er statsanerkendt, blev afskaaret fra den Ret til Juleunderstøttelse af Arbejdsfordelingsfonden, som tilfaldt ogsaa uorganiserede.

Feriegodtgørelse fra Arbejdsfordelingsfonden.

Arbejdsfordelingsnævnet har behandlet Spørgsmaalet om Adgang til at supplere arbejdsfordelte Arbejders indtjente Feriegodtgørelse med et Beløb fra Arbejdsfordelingsfonden. Arbejds- og Socialministeriet har den 29. April 1942 tiltraadt følgende Regler:

1) Hvor Ferien iværksættes ved samlet Lukning.

I Tilfælde af samlet Lukning af en Virksomhed paa Grund af Ferien ydes der arbejdsfordelte Arbejdere, der ikke er berettiget til Ferie i alle de Dage, Virksomheden holdes lukket, Arbejdsfordelingsgodtgørelse for de overskydende Dage, *dog højst for et Antal af 6 Dage*, forudsat, at vedkommende ved Feriens Begyndelse arbejder paa Arbejdsfordeling, eller at der dog højst er forløbet 5 Uger mellem den faktiske Arbejdsfordelings Ophør og Ferielukningen.

Hvis en Arbejder ikke har Ret til Arbejdsfordelingsgodtgørelse, fordi han ikke i de sidste 5 Uger før Ferielukningen har været paa aktuel Arbejdsfordeling, vil han kunne falde ind under efterfølgende Punkt 2 for det Antal Dage, vedkommende i Ferieaaret har været paa Arbejdsfordeling.

2) Hvor Ferien iværksættes paa Skift.

Paa de Steder, hvor Ferien iværksættes successivt, og der foreligger

en *ikraftværende* godkendt Arbejdsfordeling*), ydes der Godtgørelse for det manglende Antal Feriedage efter nedenstaaende Skala:

Antal fulde godtgørelses- berettigede Dage i Tiden 1. April 1941—31. Marts 1942	Fordelings- godtgørelse for Antal Dage
1— 12	0
13— 25	1
26— 50	2
51— 75	3
76—100	4
101—125	5
126—150	6
151—175	7
176—200	8
201—225	9
226 og derover	10

Opmærksomheden henledes udtrykkeligt paa, at det er et Vilkaar for Udbetaling af Arbejdsfordelingsgodtgørelse efter Reglen under 2), at den ferieberettigede, svarende til hvad der er gældende for sædvanlig Feriegodtgørelse, *faktisk holder Ferie i det nævnte Antal Dage* udover det Antal Dage, for hvilke han har indtjent Feriegodtgørelse ved Arbejde, jfr. herved Bestemmelsen i § 7, Stk. 1, i Lov Nr. 170 af 13. April 1938 om Ferie med Løn.

Eksempelvis kan nævnes, at hvis en Arbejder har arbejdet under en godkendt Arbejdsfordeling i hele det Tidsrum, for hvilket Ferien beregnes (1. April 1941—31. Marts 1942) med en Arbejdstidsnedsættelse af 50 pCt., vil han have Adgang til 6 Dages Ferie, dækket med Feriegodtgørelse (4 pCt. af Lønnen) + 6 Dage fra Fordelingskassen med Maksimumssats 7 Kr. = 42 Kr. o. s. v., alt eftersom Arbejdstiden har været nedsat gennem godkendt Arbejdsfordeling. Selv om en Arbejder inden for Sommerferieperioden 1942 har benyttet sig af denne Ret, vil han alligevel være berettiget til, saafremt han senere inden for Sommerferieperioden — efter at have holdt Ferie een Gang — skulde faa Beskæftigelse paa en Virksomhed, der lukker samlet, at faa Godtgørelse efter 6 Dages Reglen for Virksomheder, hvis Arbejdere holder Ferie ved samlet Lukning.

*) Den oprindelige Afgørelse forudsatte en ikraftværende Arbejdsfordeling (d. v. s. at Ordningen er effektiv ved Feriens Indtræden, eller at der er forløbet højst 5 Uger, siden den var effektiv), men Forhandlingerne om dette Punkt er blevet fortsat mellem Arbejds- og Socialministeriet og Arbejdsdirektoratet, og der er herefter givet Adgang for de Kasser, der maatte ønske det — og som kan gennemføre Ordningen administrativt —, til at yde Godtgørelse efter den opstillede Skala, selv om Arbejdsfordelingsordningen ikke er i Kraft nu, naar blot de paagældende Arbejdere har været under godkendt Arbejdsfordeling i Perioden 1. April 1941—31. Marts 1942.

Forbud mod Overarbejde.

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts 1942 Lovforslag om Forlængelse af Loven om Forbud mod Overarbejde indtil 1. April 1943.

Færdiggjort i Folketinget den 19., i Landstinget den 25. Marts.

Arbejdsløshedslovens Dagpengesatser.

Den 20. Marts 1942 fremsatte Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl* Forslag i Folketinget om Forhøjelse af Dagpengenes Maksimumsbeløb i de anerkendte Arbejdsløshedskasser og om Børnetillæg til arbejdsløshedsforsikrede.

De tidligere Reguleringer.

I Arbejdsløshedsloven er Maksimumsbeløbene for Dagpengene fastsat til 4 Kr. for Forsørgere og 3 Kr. for Ikke-Forsørgere, dog for Ikke-Forsørgere med mindst 8 Aars Medlemstid til 3 Kr. 50 Øre. En Trediedel af disse Maksimumsbeløb reguleres pr. 1. April hvert Aar paa Grundlag Tjenestemandspristallet, saaledes at nævnte Trediedel forhøjes med 25 % for hver 10 %, de samlede Udgifter overstiger 1800 Kr.

Efter den pr. 1. April 1940 foretagne Regulering blev de omhandlede Maksimumsbeløb (Grundbeløb) forhøjet til 5 Kr. for Forsørgere og 3 Kr. 80 Øre og 4 Kr. 40 Øre for Ikke-Forsørgere med henholdsvis under og over 8 Aars Medlemstid.

Under Hensyn til den siden Januar 1940 stedfundne Prisstigning blev det ved *Lov af 17. December 1940* tilladt Arbejdsløshedskasserne at forhøje Maksimumsbeløbene for Dagpenge, saaledes at disse udgjorde 5 Kr. 35 Øre for Forsørgere, 4 Kr. 05 Øre for Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemstid og 4 Kr. 70 Øre for Ikke-Forsørgere med mindst 8 Aars Medlemstid. Det blev endvidere tilladt Arbejdsløshedskasserne at yde de Medlemmer, der oppebar Understøttelse som Forsørgere, et Børnetillæg paa 30 Øre daglig for hvert hjemmeværende Barn, dog ikke over 1 Kr. 20 Øre pr. Dag.

Fra 1. April 1941 skulde Maksimumssatserne, hvis Lovens Regler fulgtes, forhøjes til 6 Kr. 70 Øre for Forsørgere og 5 Kr. og 5 Kr. 90 Øre for Ikke-Forsørgere med henholdsvis under og over 8 Aars Medlemstid, og Børnetillæggene vilde bortfalde. Da imidlertid Spørgsmaalet om Regulering maatte ses i nær Forbindelse med den stedfundne Lønregulering, og det herefter

maatte anses for udelukket at gennemføre en Regulering af Dagpengenes Maksimumsbeløb efter Reglen i Loven, blev der i Stedet givet en begrænset Dækning for Prisstigningen, idet Børnetillægget blev bevaret, og Maksimumssatserne fastsattes til: 5 Kr. 75 Øre for Forsørgere, 4 Kr. 35 Øre for Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemstid og 5 Kr. 05 Øre for Ikke-Forsørgere med mindst 8 Aars Medlemstid.

De pr. 1. April gennemførte Reguleringsbestemmelser.

For saa vidt Lovens Regler skulde følges, vilde Udgiftstallet for Januar 1942 berettige til en Forhøjelse af Dagpengenes Maksimum til 7 Kr. for Forsørgere og 5 Kr. 30 Øre og 6 Kr. 20 Øre for Ikke-Forsørgere med henholdsvis under og over 8 Aars Medlemstid, og Børnetillæggene vilde bortfalde.

Man har imidlertid — med samme Begrundelse som det foregaaende Aar (se foran) — anset det for rigtigst, at den automatiske Reguleringsbestemmelse sættes ud af Kraft ogsaa for Finansaaret 1942—43, saaledes at der i Stedet for gennemføres en Regulering, der giver de arbejdsløshedsunderstøttede en begrænset Dækning for Prisstigningen, der dog er lidt større end, hvad der efter den sidste Regulering af Lønningerne er ydet Arbejdere og Tjenestemænd.

Under Henvisning hertil stilledes der Forslag om at bevare Børnetillæggene samt at forhøje de gældende Maksimumssatser til 6 Kr. for Forsørgere, 4 Kr. 60 Øre for Ikke-Forsørgere med mindre end 8 Aars Medlemstid og 5 Kr. 30 Øre for Ikke-Forsørgere med 8 Aars Medlemstid og derover.

Der har rejst sig Spørgsmaal om ogsaa at foretage en Forhøjelse af Børnetillægget. Regeringen var imidlertid af den Opfattelse, at de hidtil gældende Beløb, 30 Øre pr. Dag, for hvert hjemmenværende Barn under 15 Aar, dog højst 1 Kr. 20 Øre pr. Dag, burde bibeholdes uforandret, idet man har ment, at de videre Bestræbelser for at sikre Børnene og de børnerige Familier fortrinsvis bør ske gennem saadanne Foranstaltninger, som direkte kommer Børnene til Gode, og som man allerede paa forskellige Omraader er inde paa, jfr. saaledes Skolebespisningen og de forskellige Rabat- og Kortordninger.

Arbejdsløshedskassernes Merudgifter maa dækkes af vedkommende Kasses opsamlede Medlemsbidrag og det paa Grundlag af disse Bidrag beregnede Statstilskud.

Til vanskeligt stillede Arbejdsløsheds- og Fortsættelseskasser yder Staten et Tilskud, som er fastsat til 70 % af de Merudgifter for Kasserne, som en Vedtagelse om Forhøjelse af Satserne vil medføre, og med Hensyn til Fortsættelseskasserne er det i

Lovforslaget udtrykkeligt udtalt, at Bestemmelsen i Arbejdsløshedsloven om Tilskud fra Arbejdsløshedsfonden finder Anvendelse paa den Del af Fortsættelseskassernes Udgifter, som ikke dækkes af Statstilskuddet.

Godtgørelsen fra *Arbejdsfordelingskasserne* omfatter ogsaa Børnetillæg.

Statens Udgifter.

Statens Udgift anslaaes til ca. 15,7 Mill. Kr., hvortil kommer den Del af Tilskuddet, som Kommunerne skal refundere (anslaaet 6,3 Mill. Kr.).

Forslaget blev vedtaget i begge Rigsdagens Ting den 26. Marts.

Tilskud til Frikontingenter.

Lovgivningsmagten har i de senere Aar i forskellige Tilfælde maattet indrømme Medlemmer af de anerkendte Arbejdsløsheds-kasser Kontingentfrihed; bl. a. ved Beskæftigelsesloven, ved Lov om Ungdomslejre og ved Loven om Kontingentfritagelse for i Udlandet beskæftigede Arbejdere, som maa betale Medlemsbidrag til vedkommende udenlandske Arbejdsløshedsforsikring.

For Beskæftigelsesloven fører denne Fritagelse for at betale Medlemsbidraget ikke til Afdrag ved Beregningen af det offentlige Tilskud, men en tilsvarende Bestemmelse findes ikke i de to andre Love.

Det er imidlertid mindre rimeligt, at man berøver Kasserne ikke blot Kontingentet for disse Medlemmer, men ogsaa de offentlige Tilskud, der bliver beregnet paa Grundlag af Kontingenterne, uagtet Kasserne skal understøtte disse Medlemmer, naar de kommer tilbage fra Ungdomslejre eller fra deres Beskæftigelse i Udlandet.

Forslaget gaar derfor ud paa, at disse Kontingentfritagelser ikke føres til Afdrag ved Beregningen af Stats- og Kommune-tilskud.

For de Frikontingenter, der er indrømmet danske Arbejdere i Udlandet, skulde Loven gælde fra 1. April i Aar. Men for at erstatte Kasserne den væsentlige Del af det Tab, de har lidt, siden Kontingentfritagelsen for disse Arbejdere blev givet ved Loven af 1. Februar i Fjor, foreslaas det yderligere, at der stilles et Beløb paa indtil 1,25 Mill. Kr. til Raadighed til Fordeling mellem Kasserne i Forhold til de Statstilskud, de vilde have faaet, hvis Frikontingenterne ikke var blevet ført til Afdrag.

Efter de Beregninger, der er foretaget, skulde det foreslaaede Beløb dække $\frac{8}{9}$ af det Tilskud, Arbejdsløhedskasserne er gaaet Glip af.

Naar man ikke foreslaar simpelt hen at give Loven tilbagevirkende Kraft her, ligger det i, at der ikke godt — hvad angaar Arbejdere i Udlandet — kan træffes Kontrolforanstaltninger, der virker tilbage for saa langt et Tidsrum, som der her vilde blive Tale om.

Derimod kan man for de Medlemmer, der har deltaget i Ungdomslejre, naturligvis fuldt ud dokumentere Retten til Frikontingent, og paa dette Omraade skal Loven gælde med Virkning fra 1. April 1941.

Gyldigheden begrænses for Tiden indtil den 1. Januar 1943, for saa vidt den ikke ved kongelig Anordning sættes ud af Kraft forinden. Dette hænger sammen med, at Kontingentfritagelsen for de i Udlandet beskæftigede Arbejdere paa samme Maade er begrænset til 1. Januar 1943.

Statens Udgifter ved Lovens Gennemførelse er beregnet til 2,22 Mill. Kr.

Forslaget gennemførtes uændret samtidig med Sociallovsrevisionen.

Ændringerne i Sociallovgivningen.

Den 8. April 1941 besluttede Regeringen at nedsætte et Udvalg under Forsæde af Arbejds- og Socialministeren til Overvejelse af forskellige Ændringer i Arbejdsløsheds- og Forsorgslovgivningen.

Fra Regeringen deltog Arbejds- og Socialminister *Johs. Kjærboel* (Formand), Landbrugsminister *Bording*, Kirkeminister *Fibiger*, Undervisningsminister *Jørgen Jørgensen* og Indenrigsminister *Knud Kristensen*.

Partierne udpegede: Fhv. Minister *K. K. Steincke* og Folketingsmand *Einer-Jensen* (Socialdemokratiet), Folketingsmand *O. Krag* og Folketingsmand *Ejnar Kjær* (Venstre), Folketingsmand *Falk-Jensen* og Landstingsmand *Jørgen Jørgensen* (de Konservative), Folketingsmand *Bertel Dahlgaard* og Folketingsmand *E. Rager* (de Radikale) samt Folketingsmand *Oluf Pedersen* (Retsforbundet).

Tilforordnet Udvalget var Civilingeniør *T. K. Thomsen* og Direktør *Hans L. Larsen* for Arbejdsgiverforeningen samt Hovedkasserer *A. Johansen* og Forretningsfører *Marius Sørensen* for Arbejdsløhedskasserne.

Den 27. Februar 1942 afsluttede Udvalget sit Arbejde, og nogle Dage ind i Marts forelaa Betænkningen tilgængelig for Offentligheden.

DEN POLITISKE BAGGRUND

Fra socialdemokratisk Side maatte vi anse det for urimeligt, at denne Sag er rejst i den nuværende Situation. Tilbageholdenhed vilde have været ikke alene forsvarlig, men nyttig under de forhaandenværende Forhold. Alle Arbejdere og Socialdemokrater maa imidlertid her huske, at *Socialdemokratiet stod alene* med denne Opfattelse, og at alle de andre 4 Partier i Samarbejdet var enige om, at der paa en Række Omraader trænges til Ændringer »for at hindre Misbrug og styrke Viljen til at søge Arbejde i Stedet for at tage Understøttelse«, som Begrundelsen lød fra den Side.

Det kan ikke nægtes, at uheldige Forhold har kunnet anføres her som i andre af Livet Forhold, men vi og Arbejdsløshedskasserne kan med Styrke og god Samvittighed hævde, at Historierne om Misbrug er voldsomt overdrevne. Vi stod imidlertid over for den Situation, at de andre Partier bestemt ønskede de paastaaede Mangler afhjulpet, og fra et af Partierne gjorde man en Drøftelse af Ændringer til en *Betingelse for ekstra Hjælp* til Arbejdsløshedskasserne. Af Hensyn til Kasserne og deres Medlemmer baade paa det daværende Tidspunkt og i den kommende Tid maatte vi derfor anse en Afvisning af Spørgsmaalet for uforsvarlig. Dette vil forstaas, naar man erindrer, at der siden den første ekstraordinære Lov under Krigen, Loven af 16. December 1939, er bevilget Kasserne Ekstratilskud til et samlet Beløb paa 58,3 Mill. Kr. i Tiden indtil April 1942.

Hvad den nuværende Situation angaar, er der to Ting at tage i Betragtning.

For det første bør ingen Arbejder være i Tvivl om, at det politiske Samarbejdes Bevarelse er af afgørende Betydning, saa længe de nuværende Forhold varer. Men der kan heller ikke være Tvivl om, at en blank Afvisning af disse Ændringer vilde bringe Samarbejdet i alvorlig Fare. Fuldkommen sikkert er det i alt Fald, at en saadan Afvisning fra vor Side vilde skabe stærk Misstemning mod Arbejderbevægelsen i de øvrige Samarbejdspartier, maaske ikke mindst i de Partier, der ikke har stræbt efter nogen Nedskæring, men har krævet Sikkerhed for bedst mulig »Orden i Tingene« paa dette Omraade. En saadan Udvikling er ingen Arbejder interesseret i.

Hermed er vi inde paa den anden Ting, som maa tages i Betragtning fra vor Side. Saa vanskelige som Beskæftigelsesfor-

holdene vil være under Krigen, maa man regne med, at Arbejdsløshedskasserne ogsaa i den kommende Tid kan faa Brug for ekstra Tilskud fra Staten, dersom Understøttelsessatserne skal kunne opretholdes uden yderligere Kontingentforhøjelser. Man regnede med, at 20—30 Kasser vilde blive vanskeligt stillet i Finansaaret efter 1. April 1942. Man kan imidlertid være sikker paa, at denne Vej vilde være lukket, dersom der ikke gennemførtes Ændringer i den ønskede Retning. De, der har rejst denne Sag, vilde ikke have nogen Betænkeligheder ved at forhindre yderligere Ekstratilskud. Mange af dem vilde tværtimod med Sindsro se paa Virkningerne heraf for Kasserne og deres Medlemmer. Paa denne Maade kunde man jo naa til de Resultater, som man fra den Side gerne saa, men som man nu ikke naaede frem til. At hengive sig til Forhaabninger paa dette Omraade, hvis vi havde afvist, vilde have været oplagt letsindigt. Netop i denne Forbindelse er der Grund til at understrege, at vore Repræsentanter gennem Kommissionsbetænkningen har faaet de andre Partiers Tilsagn om, at Bevillingsmyndighederne vil stille sig velvilligt til Spørgsmaalet om Statens Bistand, forsaa-vidt Arbejdsløshedskasserne maatte komme i økonomiske Vanskeligheder.

Dette er for Arbejdsløshedskassernes Medlemmer et meget vigtigt Led i den afgivne Betænkning.

Ved Lovforslagenes Behandling i Rigsdagen forbeholdt vore Repræsentanter i Samarbejdsudvalget Rigsdagsgruppens Ret til at gennemdrøfte alle Enkeltheder, og i de nedsatte Udvalg prøvedes alle Muligheder for at lempe paa de Ændringer, som var os mest imod. Under disse Overvejelser har vore Udvalgsmedlemmer og vor Partiledelse naturligvis, som altid i saadanne Spørgsmaal, drøftet Tingene med Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne og for De samvirkende Fagforbund.

Hvis derfor visse Urokredse i Organisationerne søger at benytte dette Spørgsmaal til at spekulere i Splittelse inden for den faglige eller den politiske Bevægelse eller mellem disse to Bevægelser, maa de afvises lige saa bestemt som danske Arbejdere altid har gjort det. Den Utilfredshed, som denne Sag paa nogle Punkter kan give Anledning til, skal ikke adresseres hverken til Fagbevægelsen eller til det socialdemokratiske Parti.

FORSLAGENES FREMSÆTTELSE OG VEDTAGELSE

Arbejds- og Socialminister *Kjærboel* fremsatte i Folketinget den 15. April Lovforslag om *Ændringer i og Tilføjelser til Arbejdsløshedsloven*, Lovforslag om *kommunale Beskæftigelsesudvalg* og Lovforslag om *Ændringer i og Tilføjelse til Forsorgsloven*.

Efter en Gennemgang af Forslagene sluttede han med at udtale:

»Jeg har under Udvalgsbehandlingen givet Udtryk for, at det ikke er med Glæde, jeg er gaaet med til dette Arbejde, og jeg ønsker ogsaa at sige det her.

Jeg finder ikke, at de Misbrug, man har talt saa meget om, er større her end paa mange andre Omraader, og jeg finder det tvivlsomt, om det, set paa langt Sigt, er rigtigt at foretage denne Revision under de nuværende Forhold.

Men som jeg har sagt andetsteds, maa jeg være af den Opfattelse, at den sociale Lovgivning maa have Støtte fra et overvejende Flertal i Befolkningen, og naar enkelte Befolkningsgrupper, bl. a. paa Grund af en efter mit Skøn overdreven Agitation, stiller sig kritisk til denne Lovgivning, ja, saa kan jeg godt indse, at det kan blive vanskeligt at opretholde de nugældende Bestemmelser fuldt ud.

De foreslaaede Ændringer tilsigter da at dæmpe op for Misbrug — selv om det paa mange Omraader sker ved en meget omfattende og bekostelig Administration.

Paa den anden Side har denne Revision vist Styrken i de bestaaende Organisationer og Bærekraften i Socialreformens Grundprincipper.

Jeg har nok hørt, at der fra enkelte Sider har været Røster fremme om, at man burde gaa videre og adskille Arbejdsløshedskasserne fra Fagforeningerne. Heroverfor skal jeg henvise til, at Udvalgets Betænkning klart har understreget Betydningen af, at Fagforeningerne forpligter alle deres Medlemmer — ogsaa dem, der ikke har nogen synderlig Arbejdsløshedsrisiko — til at forsikre sig mod Arbejdsløshed og svare de ofte meget tyngende Kontingenter.

Uden denne Forpligtelse vilde Arbejdsløshedsforsikringen ikke være meget værd. Den vilde kun omfatte dem, man i Forsikringsverdenen kalder de mindre gode Liv, og dens Stabilitet vilde forsvinde fuldstændig, naar Medlemmerne kunde gaa ind og ud af Forsikringen efter eget Forholdsbefindende.

Med Hensyn til Forsørgsloven har det naturligvis været glædeligt at konstatere, at ingen i Udvalget har kunnet føre noget Bevis for, at det var Loven og dens Principper, der var noget i Vejen med. Efter meget indgaaende Diskussioner har alle maattet bøje sig for, at Socialreformen har truffet det rette. De Udtryk, Loven anvendte, overlod maaske lidt for meget til Kommunernes Skøn, og Udvalgets Indsats paa dette Omraade bestaar derfor stort set kun i Forslag om ændrede Formuleringer paa Grundlag af de Erfaringer, som man fra de forskellige politiske Hold mener at have gjort.

Hjertet er ikke med

Ingen kan være i Tvivl om, at jeg ikke har Hjertet med i de Lovforslag, jeg her forelægger.

Paa den anden Side er jeg som Arbejds- og Socialminister i Samlingsregeringen rede til at gennemføre Revisionen i den Samarbejds Aand, som har præget Udvalgsarbejdet.

Udgangspunktet for dem, der ønsker Revisionen foretaget, har været en vis Mistillid til den sociale Lovgivning i det hele. De har erklæret, at fik vi ikke denne Revision nu, maatte vi være forberedt paa langt dybere gaaende Revisionskrav senere.

Nu har Udvalget enstemmigt indstillet de Forslag, jeg her har forelagt. Men saa maa jeg have Lov til at gaa ud fra, at der bliver Ro om denne Lovgivning. Jeg regner derfor med, at man vil respektere

det Resultat, som *Rigsdagen* kommer til, og at den Enighed, som jeg her paaregner, vil forplante sig ud i Befolkningen og yderligere styrke den Lovgivning, hvis høje Standard har vakt Beundring langt ud over vort Lands Grænser.

Efter den Drøftelse, der allerede har fundet Sted i Pressen og paa Møder, er jeg klar over, at Forslagene vil komme til at gennemgaa en grundig Udvalgsbehandling. Idet jeg erklærer mig rede til i Udvalget at drøfte alle Enkeltheder, der kommer i Betragtning, og idet jeg paa ny skal henvise til de udførlige Bemærkninger til Forslagene, skal jeg anbefale disse til grundig og velvillig Behandling i det høje Ting.»

Under den paafølgende Behandling af *Arbejdsløshedsloven* udtalte Arbejds- og Socialministeren i sin Svartale bl. a.:

»Det undrer mig ikke, at man i Dag fra enkelte Sider har kritiseret mine Bemærkninger ved Lovforslagets Fremsættelse her i Tinget efter den temmelig enestaaende Pressekampagne, man fra visse Sider har fundet det rimeligt at iværksætte. Det undrer mig mere, at man har vist en saa ringe Forstaaelse for, hvad der laa i mine Bemærkninger, og det saa meget mere som der under Forhandlingerne i Udvalget aldrig er blevet reageret over for tilsvarende Bemærkninger. Jeg har Gang paa Gang i Udvalget forudsagt, at de foreslaaede Ændringer vilde udløse en meget stærk Reaktion i Arbejderkredse. Man har sagt til mig, at det var overdrevent, vist nærmest opfattet det som et Forsøg fra min Side paa at paavirke Indstillingen i den Retning, man mente jeg maatte ønske det. Nu har Kendsgerningerne givet mig Ret.

Alligevel har jeg, siden Betænkningen blev offentliggjort, og jeg kan tilføje: naturligt, gjort mit til at dæmpe den Uvilje, Lovforslaget har rejst, og dette Formaal har jeg stadig for Øje. Men jeg synes, det vidner om en meget ringe Forstaaelse, at man stiller sig saa skarpt over for det Indtryk, Forslagene har gjort paa den store Kreds af Medborgere, der berøres af dem i det daglige Liv. Jeg kan ikke rigtig se, at de heftige Vendinger, man har benyttet, kan have haft til Formaal at gavne den Sag, vi alle vil tjene. Det vilde have været betydelig bedre, forekommer det mig, om man havde forstaaet, at store Kredse af Medborgere vilde reagere, som det er sket, i den vanskelige Situation, de er stedt i, og det havde været værdifuldt, om man havde vist Forstaaelse for, at den megen Tale om Misbrug, rent psykologisk, maatte ramme meget videre, end nogen har tilsigtet. Og her vil jeg gerne sige, at det er ikke rigtigt, at Kasserne ikke er under Kontrol. Arbejdsløshedskasserne har fra første Begyndelse, da dette Arbejde blev paabegyndt, givet til Kende, at de selvfølgelig vil medvirke til enhver rimelig Kontrol. De udtrykte det paa den Maade: Vi har intet at skjule, og vi vil gerne bidrage til, at Misbrugene i størst mulig Grad kan blive begrænset; man har blot ment, at de Forslag, her foreligger, gik videre, end Nødvendigheden paabød.

Saa vil jeg gerne sige, at det kan iøvrigt ikke være rigtigt, naar man har undladt at lægge den fjerneste Vægt paa det afgørende i mine Udtalelser, nemlig det, at jeg har erklæret mig rede til at gennemføre Lovforslagene i den Samarbejds Aand, der har præget Udvalgets Arbejde, og det gør jeg, fordi den sociale Lovgivning, som det stadig er sagt, maa have Tilslutning fra et overvejende Flertal i den danske Befolkning. Min Stilling er for øvrigt ikke saa meget forskellig fra mange andres, for der er, hvad jeg stadig er villig til at anerkende, ogsaa fra anden Side vist Resignation i dette Arbejde. Der er blot den Forskel, at jeg har maattet medvirke til Forholdsregler, der er begrundet i Mis-

tillid til en Befolkningsgruppe, som i Hæderlighed fuldt ud kan staa Maal med andre Befolkningsgrupper, Forholdsregler, der rækker langt videre end til at ramme de Misbrug, alle kan være enige om at bekæmpe, medens de øvrige samarbejdende Partier vil opnaa Fremgang for de Principper, de forfægter.

Det er nu mit Haab, at den Art af Betragtninger, som har været stærkt fremme i den offentlige Diskussion i den senere Tid, maa vige til Fordel for Rigsdagens rolige og nøgterne Vurdering af Lovforslagene gennem det Udvalgsarbejde, som forestaar, og hvor jeg er villig til at stille mig til Raadighed for at opnaa et Resultat, om hvilket de samarbejdende Partier kan blive enige.«

TILSKUD TIL FRIKONTINGENTER

Samtidig med de tre nævnte Forslag gennemførtes et Forslag om Tilskud i Forhold til visse Frikontingenter i de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser. Samtlige Forslag var efter Udvalgsbehandling færdig fra Rigsdagen i Begyndelsen af Juli. De vedtoges i Folketinget med 90 Stemmer mod 2 (Sv. E. Johansen samt Frits Clausens tilstedeværende Partifælle).

Arbejdsløshedsloven.

I det følgende redegøres for

- 1) de oprindelige Revisionskrav,
- 2) de Forslag om Ændringer i de hidtidige Love, der i Overensstemmelse med Revisionskomiteens Betænkning blev fremsat paa Rigsdagen den 15. April,
- 3) de Lempelser, det under Sagens Behandling lykkedes vore Repræsentanter i Regering og Rigsdag at opnaa.

Kravene om Revision samlede sig fra første Færd om:

Forsikringens Organisation,
Anvisningskontorernes Forhold,
Kontrollen med de arbejdsledige,
De unges Stilling i Forsikringen,
Sæsonarbejderne,
Restancefrister og Kontingenthjælp,
Understøttelsens Omlægning,
Svig mod Kassen,
Arbejde uden for Faget,
Overflytningsreglerne.

Forsikringens Organisation.

Venstres og Konservatives Krav om Arbejdsløshedskassernes Adskillelse fra Fagbevægelsen og det Ønske om Oprettelse af en landsomfattende Kasse, som Venstre nærede, er med Held tilbagevist. Overfor de Radikales Ønske om anerkendte Arbejdsløshedskasser uden Tilslutning til vedkommende Fagforbund, henviste vi til, at Loven i og for sig ikke udelukker denne Mu-

lighed; men samtidig blev det slaaet fast, at Kravene til saadanne Kasser maa være ret strenge i Henseende til Medlemstal og Soliditet og navnlig med Hensyn til Garantien for en fast Medlemsbestand, saaledes at Medlemmerne ikke efter eget For-godtbefindende kan melde sig ind i og ud af Kassen. Den eneste Realitet, der er kommet ud af de borgerlige Partiers Forsøg paa at varetage de uorganiseredes Interesser overfor Fagforeningerne, er en Udtalelse i Revisionsudvalgets Betænkning om, at Medlemsbidraget for de Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne, der ikke tillige er Medlemmer af vedkommende faglige Organisation, ikke kan sættes til mere end $33\frac{1}{3}$ pCt. over Kontingentet for Kassens øvrige Medlemmer. Bestemmelsen er ikke optaget i Loven, men Socialministeren har erklæret sig indforstaaet med Indholdet af Udtalelsen.

Arbejdsanvisningskontorerne.

Kontorbestyrerne har gjort gældende, at Anvisningskontorerne ikke kunde klare Opgaverne tilfredsstillende, fordi Kommunerne var for karrige med Bevillingerne. Kontorets Hjemstedskommune betalte tidligere $\frac{1}{3}$ af Udgifterne, de øvrige Kommuner i Amtet $\frac{1}{3}$ og Staten $\frac{1}{3}$. Efter den nu vedtagne Lov betaler den Kommune, hvori Anvisningskontoret er beliggende, $\frac{1}{8}$, Amtets øvrige Kommuner $\frac{1}{8}$, den fælleskommunale Udligningsfond $\frac{1}{4}$ og Staten Halvdelen. Kommunernes Indflydelse svækkes, idet Ansættelsen af Kontorbestyreren ikke længere foretages af Kommunen, men af Arbejdsministeren efter Indstilling af Arbejdsdirektøren. Dernæst bliver det Amtmændene — i København Overpræsidenten — der skal beskikke Formændene for de lokale Tilsynsraad, som foruden Formanden bestaar af 2 Arbejder- og 2 Arbejdsgiverrepræsentanter.

Anvisningskontorerne faar forskellige nye Opgaver. De skal saaledes gennemføre Samarbejdet med de ifølge Loven om kommunale Beskæftigelsesudvalg nedsatte 3 Mands Udvalg, og de skal, hvis de anviser en Person Arbejde saa langt fra Opholdsstedet, at det ikke med Rimelighed kan forlanges, at han selv skal undersøge Forholdene paa Stedet, skaffe Underretning om Løn- og Arbejdsvilkaar og paa hvilke Vilkaar, der kan skaffes Kost og Logi. Heri ligger ganske afgjort en betydelig Fordel for de Arbejdere, der skal anvises.

Kontrollen med de arbejdsledige.

De oprindelige Krav — fremsat af Venstre med Støtte af de Radikale — gik ud paa en *uafhængig Kontrol*, d. v. s. at Kontrollen skulde skilles fra Fagforeningerne og udøves af Kommunen eller 3 Mands Udvalget (dette har faaet tillagt nogen

Tilsynsmyndighed, se Loven om kommunale Beskæftigelsesudvalg). Forslaget er tilbagevist, men derimod har det ikke været muligt at undgaa Venstres patenterede Opfindelse: Arbejdskortene. Arbejdsmandsforbundet har foretaget en Undersøgelse, der viser, at Tusinder af Medlemmer har fra 30 til 48 Arbejdsafbrydelser pr. Aar, hvilket vil betyde et nyt Kort henved et Par Gange om Ugen i den Tid af Aaret, hvor Arbejde kan opdrives.

Bestemmelserne om Arbejdskortet gaar ud paa, at enhver Person over 18 Aar, der udfører lønnet Arbejde i andres Tjeneste, skal være forsynet med et saadant Kort. Undtagne er Tjenestemænd o. l.

Straks efter Lovens Ikrafttræden den 1. Oktober d. A. skal enhver, der gaar i Arbejde, møde med Arbejdskort, og enhver, der hæver Understøttelse i Arbejdsløshedskasse eller paa Socialkontor, skal have Kort udleveret der, hvor Hjælpen udbetales.

Inden et Aar efter Lovens Ikrafttræden skal alle, der ikke udtrykkeligt er undtagne, skaffe sig Arbejdskort, selv om de hverken har været arbejdsløse eller har søgt Understøttelse. Ingen Arbejdsgiver maa antage Arbejdskraft uden at afkræve den paagældende Kortet, og han skal straks forsyne det med Dato for Arbejdets Paabegyndelse og Firmaets Underskrift.

Kortet skal opbevares hos Arbejdsgiveren, saa længe Arbejdsforholdet varer, og naar det ophører, skal han paa Kortet notere Dagen for Arbejdets Ophør samt hvad vedkommende har tjent — dog kun inden for de sidste 6 Maaneder.

Hvis Arbejdsgiveren udviser Forsømmelighed med de Pligter, Loven paalægger ham, *eller hvis han giver Kortet andre Paategninger, end de i Loven fastsatte*, straffes han med Bøde, der tilfalder Statskassen.

Det er altsaa ikke under Lovens Gang gennem Rigsdagen lykkedes at ændre Bestemmelserne om denne Syndflod af Papir. Derimod blev der indføjet en Bestemmelse om, at hvis Arbejdsgiveren ved Forsømmelighed i Omgangen med Arbejdskortene paafører Arbejderen Tab, er han pligtig at erstatte Tabet.

Arbejderens Pligt bestaar i at være i Besiddelse af et Kort, naar han er ledig, lade det opbevare hos Arbejdsgiveren, naar han er i Arbejde, samt modtage det igen ved Arbejdets Ophør og bringe det tilbage til Arbejdsløshedskassen, hvor han faar et blankt nyt Kort udleveret.

For det offentlige bliver det en meget kostbar Ordning, og for mange Arbejdsgivere en meget tidsspildende og besværlig Opgave, som de kan takke Venstre for.

De unges Stilling.

Overfor de unge indtog Venstre fra Begyndelsen det Standpunkt, at de ikke skulde kunne arbejdsløshedsforsikres før det fyldte 25. Aar. I anden Omgang stillede Venstre Forslag om, at Understøttelsen til de unge ikke maatte være mere end *Halvdelen* af den vedtægtsmæssige Understøttelse, endda saaledes at Understøttelsen til Ikke-Forsørgere ikke maatte være over Halvdelen af Understøttelsen til Forsørgere i samme Aldersklasse. Efter at ogsaa dette Forslag var afvist fra vor Side, foreslog Venstre at hæve Grænsen til $\frac{2}{3}$. Endelig enedes man i Kommissionen om at lade Gradueringen alene faa Indflydelse paa *Stats-tilskudene*, saaledes at det Tilskud, der beregnedes at ville medgaa til Dækning af Understøttelsen til Ikke-Forsørgere under 25 Aar, ikke maatte udgøre mere end $\frac{2}{3}$ af den Del af Tilskudet, der beregnedes at medgaa til Understøttelse af *Forsørgere* under 25 Aar.

Under Forhandlingerne paa Rigsdagen lykkedes det at faa de $\frac{2}{3}$ forhøjet til $\frac{3}{4}$, hvilket ganske nøje svarer til den Forskel, der hidtil har været mellem Maksimumssatserne for henholdsvis Forsørgere og Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemstid.

De nye Bestemmelser vil faa Virkning i de Kasser, der for unge Ikke-Forsørgere har fastsat en Understøttelse, der er større end $\frac{3}{4}$ af Forsørgernes. Hvis nogen Kasse ønsker at opretholde en saadan Ordning, kan de gøre det — men med det reducerede Tilskud.

Med Hensyn til Betingelserne for Opnaaelse af Ret til Understøttelse havde Venstre Ønske om at afskaffe den Ordning, der giver Udlærlinge Ret til Understøttelse kort efter at Læretiden er ophørt, og som giver unge ufaglærte Arbejdere Ret til Understøttelse en Maaned efter, at de er fyldt 18 Aar. Saadanne Bestemmelser er undgaaet, men Betingelserne for de unges Ret til Understøttelse blev dog i det fremsatte Lovforslag noget skærpet, idet der for Ikke-Forsørgere under 22 Aar blev krævet 26 Ugers Arbejde i de sidste 18 Maaneder, før Understøttelse kunde ydes. Ved Beregningen af denne Arbejdsperiode medregnes Arbejde uden for Kassens faglige Omraade, og under Udvalgsbehandlingen indføjes en Bestemmelse, der yderligere lemper denne 26 Ugers Regel, idet Deltagelse i offentligt understøttede faglige Dagkursus *ogsaa* medregnes som Arbejdsperiode. Til Gavn for de unge er der i Loven indsat en Bestemmelse om, at arbejdsløse Dage umiddelbart før og efter et saadant Dagkursus vil — uanset hvor længe Kursuset varer — være at betragte som hørende til samme Arbejdsløshedsperiode. Det er samtidig bestemt, at Kursusdeltagerne skal være kontin-

gentfri, og at hverken Kursusdeltagernes eller de værnepligtiges Kontingentfrihed skal formindske det offentlige Tilskud til Kasserne.

Til Belysning af Spørgsmaalet, i hvilket Omfang 26 Ugers Bestemmelsen vil blive effektiv, meddeles her Resultatet af en Beregning, der er foretaget paa Grundlag af Oplysninger fra Arbejdsmændenes Gruppe C (den Gruppe, der væsentlig omfatter Ungarbejdere). Af Gruppe C's Medlemmer var paa Tidspunktet for Beregningen 70 pCt. i fast Tjeneste (Hel- eller Halvaarsfæste ell. lign.), medens de øvrige 30 pCt. var Bude, Ungarbejdere i Industrien o. l. — af de sidstnævnte 30 pCt. havde *kun 3 pCt. gaaet arbejdsløse i mere end 1/2 Aar.*

Dette viser, at kun et meget ringe Antal unge Arbejdsmænd vil kunne blive ramt af den skærpede Arbejdsbestemmelse. For Fagkassernes Vedkommende er Ændringerne af endnu mindre Betydning.

Sæsonarbejderne.

Allerede ifølge den gamle Lov skal det for en Kasse, der i større Omfang tæller Sæsonarbejdere blandt sine nydende Medlemmer, fastsættes enten, at Understøttelse ikke skal kunne ydes Kassens Medlemmer eller de paagældende Sæsonarbejdere paa saadanne nærmere angivne Tider af Aaret, hvor der sædvanligvis indtræder Ledighed, eller at Karenstiden skal være ud over 6 Dage.

Endvidere fandtes der en Bestemmelse, hvorefter et Medlem, der under en Arbejdsløshedsperiode fik Arbejde *af midlertidig Art*, for hvilket han oppebar Løn, der svarede til hans eller Fagets gennemsnitlige daglige Indtægt for et større Antal Dage end Arbejdet varede, skulde miste Retten til Understøttelse for dette større Antal Dage.

Ved Revisionsforhandlingerne krævede Venstre først, at Sæsonarbejdere skulde udelukkes fra Understøttelse uden for Arbejdssæsonen og stillede derefter Forslag om, at der ikke skulde gives Statstilskud til Understøttelsen i denne Periode. Enden paa Forhandlingerne blev Forslaget om Mulighed for at *forlænge* Karenstiden under Hensyn til den indvundne Merfortjeneste.

De egentlige Sæsonfag.

Reglen for Omraader, hvor der i større Omfang udføres Sæsonarbejde, gaar ud paa, at Karenstiden skal kunne sættes til mindst 15 og højst 45 Dage. Om Sæsonarbejde siges det, at det skal være Arbejde, hvorved der i en kortere Del af Aaret opnaas særlig store Fortjenester, og ved Karenstidens Fastsættelse skal der lægges Vægt paa Gennemsnitsfortjenesten inden for det paagældende Omraade i Arbejdssæsonen og denne Gennemsnitsfortjenestes Forhold til Fortjenesten i andre Fag, med hvilke Sammenligning er naturlig.

Karenstiden skal i øvrigt fastsættes af Ministeren efter Indstilling fra Arbejdsnævnet, saaledes at Arbejdsløshedskassernes Repræsentanter kommer til at spille en betydelig Rolle.

Reglen er formuleret saaledes, at den finder Anvendelse paa stedlige eller faglige Omraader.

Den individuelle Sæsonarbejderregel.

Til Arbejdsløshedslovens almindelige Regler om Karenstid føjedes ifølge Forslaget en Bestemmelse om, at hvis Medlemmet inden for de sidste 3 Maaneder forud for et Arbejdsophør havde tjent en Løn, der svarede til hans eller Fagets gennemsnitlige daglige Arbejdsindtægt for et større Antal Dage end Arbejdet havde varet, skulde han have en forlænget Karenstid, dog kun saafremt Forlængelsen vil andrage mindst 2 Dage, og højst 45 Dage. Særlige Udgifter til Kost og Logi ved Arbejde uden for Hjemstedet skulde fradrages ved den forlængede Karenstids Beregning.

Under Udvalgsbehandlingen er det lykkedes at faa de nævnte 3 Maaneder ændret til 6 *Maaneder*. Herved er opnaaet, at lavere Fortjenester eller Ledighedsperioder inden for de 6 Maaneder vil medvirke til at bringe Gennemsnitsfortjenesten ned og derved formindske Antallet af ekstra Karensdage, maaske i adskillige Tilfælde helt ophæve dem.

Under Forhandlingerne blev det fra visse Sider i Folketingsudvalget erklæret, at Medlemmer, der tilhørte et Fag, der var karakteriseret som Sæsonfag, *baade* skulde have sit Fags særlige Karenstid paa mindst 15 Dage, og — hvis han havde tjent særlig godt — ogsaa skulde have ekstra Karensdage efter den individuelle Regel. Denne fuldkomne Urimelighed lykkedes det i sidste Øjeblik at afværge ved at skabe Enighed om et Ændringsforslag, der udelukker Behandling efter *begge* Regler.

Restancefrister og Kontingenthjælp.

Hidtil har der ikke i Arbejdsløshedsloven været fastsat Restancefrister. I Kasserne anvendte man samme Frister som fastsat i Forbundslovene, men dog saaledes, at pr. 31. Marts skulde alle være lige med. Kontingenthjælp, der efter Arbejdsløshedsloven kunde ydes vanskeligt stillede med indtil Halvdelen, kunde ikke anmeldes til mellemkommunal Refusion, og visse Kommuner havde regnet ud, at naar de undlod at yde Kontingenthjælp og i Stedet ydede lidt højere Kommunehjælp, saa at Kontingentet blev betalt, fik de Refusion for Hjælpen. Restancefristerne fik Skylden for dette Forhold, og fra visse Sider blev det foreslaaet at gøre al Restance ulovlig. Paa denne Baggrund maatte man gaa ind paa en Lovregel, der fastsætter en Restancefrist

paa højst 4 Uger, dog saaledes, at hvor der hersker særlige Forhold inden for et Fag, kan Arbejdsministeren dispensere, og Arbejdsløshedskasserne kan, naar Omstændighederne taler derfor, tilstaa syge og arbejdsløse Medlemmer, der ikke oppebærer Understøttelse, Udsættelse i den Tid de er uden Arbejde.

Kontingenthjælpen kan som hidtil ydes med indtil Halvdelen af Medlemsbidraget til Arbejdsløshedskassen for vanskeligt stillede Medlemmer; men Hjælpen er udelukket, hvis Kommunen skønner, at det skyldes vedkommendes uordentlige Livsførelse eller uforsvarlige Økonomi, at han ikke selv kan udrede Bidraget. Hjælp kan heller ikke ydes, hvis Medlemmet har eller kan anvises normalt Arbejde.

Hvor særlige Omstændigheder, saasom store Forsørgerbyrder, taler derfor, kan Kommunalbestyrelsen dog dispensere fra Reglen efter et Skøn over Trangstilfældet.

Understøttelsens Omlægning.

Der har hidtil været Adgang for Kasserne til at udbetale Understøttelse for 7 Dage om Ugen, og Søndagene medregnes af samme Grund som Karensdage. Efter den nye Lov udbetales der kun for 6 Dage om Ugen, og Søndage kan derfor heller ikke mere medregnes som Karensdage; til Gengæld forlænges faktisk Understøttelsesperioden, idet f. Eks. 120 Understøttelsesdage efter den gamle Beregningsmetode kun udgjorde 17 Uger, men efter den nye Beregning vil udgøre 20 Uger. Den ugentlige Udbetaling bliver uforandret, idet Maksimum for Dagpengesatserne er forhøjet paa følgende Maade:

	Den gamle Lov Kr.	Det fremsatte Forslag Kr.	Det vedtagne Forslag Kr.
Forsørgere	4,00	4,70	4,75
Ikke-Forsørgere med over 8 Aars Medlemskab	3,50	4,10	4,25
Ikke-Forsørgere med under 8 Aars Medlemskab	3,00	3,50	3,50

Der er under Udvalgsbehandlingen gennemført en Forhøjelse for de to første Grupper Vedkommende i Forhold til det oprindelig fremsatte Lovforslag.

Samtidig bestemmes det, at Arbejdsdirektøren skal sørge for, at Dagpengesatserne indenfor Kasserne, mellem Forsørgere og Ikke-Forsørgere i de forskellige Kategorier, staar i et passende Forhold til hinanden, og da der i Fortsættelsen heraf følger en Henviisning til det tidligere omtalte, at Satserne, i alt Fald for Ikke-Forsørgere, skal være $\frac{1}{4}$ lavere end Forsørgernes i samme

Alder, vil det ogsaa heraf fremgaa af hvor stor Betydning det har, at de foreslaaede $\frac{2}{3}$ blev ændret til $\frac{3}{4}$.

Hvis en Kasse i sin Vedtægt bestemmer, at Grupper af Medlemmer, hvis Indtægt er lavere end den normale indenfor Kassen, kun kan staa som delvis betalende, med deraf følgende lavere Understøttelse, skal det *samtidig* bestemmes, at hvis et Medlem af en Gruppe med højere Understøttelse overtager Arbejde, hvis Aflønning begrundes, at han skal overgaa til en Gruppe med lavere Understøttelse, skal han dog være fritaget derfor, hvis ikke Arbejdet strækker sig udover 13 Uger.

Betingelsen for Understøttelse.

Til Arbejdsløshedslovens § 16, som bestemmer, at man for at faa Understøttelse, skal have været Medlem og have betalt Kontingent som nydende Medlem i 12 Maaneder, blev der ved Revisionsforslaget føjet en Bestemmelse, som gik ud paa, at man for at kunne begynde at faa Understøttelse ydermere skulde have haft Arbejde i 52 Uger, hvoraf 26 Uger inden for de sidste 18 Maaneder. (Spørgsmaalet om, hvorvidt den paagældende skulde have haft Arbejde, og i bekræftende Fald hvor længe, var altsaa tidligere overladt til Kassernes egen Afgørelse, og i alt Fald een Kasse var oppe paa at kræve 52 Ugers Arbejde, før nyoptagne Medlemmer — herunder ogsaa Udlærlinge — kunde faa Understøttelse.)

Under Folketingets Udvalgsbehandling fremgik det, at 52 Ugers Bestemmelsen ikke skulde gælde for andre end de unge ved den første Optagelse, og der blev derefter ret hurtigt Enighed om et Ændringsforslag, der gik ud paa, at disse Bestemmelser ikke skulde gælde for Personer, der tidligere har været understøttelsesberettigede. Først under de sidste Dages Forhandlinger lykkedes det at faa Kravet om de 52 Ugers Arbejde ændret til 39 Uger. Med denne Ændring er Bestemmelsen blevet mere rimelig, idet det jo maa erindres, at Ministeren fortsat bevarer Bemyndigelsen til at give Kasserne Ret til at optage Lærlinge ved Læretidens Udløb med Ret til en begrænset Understøttelse efter en Medlemstid paa en Maaned. Denne Bestemmelse har hidtil ikke alle Arbejdsløshedskasser benyttet sig af. Endelig vil ogsaa de ufaglærte Ungarbejdere, hvis de indmelder sig rettidigt i Organisationerne, kunne sikre sig at opfylde de nu gennemførte Arbejdsbetingelser.

Svig mod Kassen.

Bestemmelsen i den gamle Arbejdsløshedslovs § 11, der kort og godt sagde, at »Svig mod Kassen medfører Tab af Medlemsretten«, har faaet en Tilføjelse, som siger, at hvor Forholdene

taler derfor, kan Arbejdsdirektøren dog i Stedet træffe Bestemmelse om, at Medlemmet en vis Tid skal være helt eller delvis udelukket fra Understøttelse.

Arbejde uden for Faget.

Til Arbejdsløshedslovens § 17 — der omhandler gyldige eller ikke-gyldige Grunde til Arbejdsvægring — føjes en Bestemmelse om, at det ikke anses for fyldestgørende Grund, at Arbejdet ligger uden for det Fag, hvor paagældende har været beskæftiget, naar der paa det Sted eller i det Fag, hvor Arbejdet skal udføres, er Trang til Overførelse af Arbejdskraft fra andre Arbejdsomraader, *naar* paagældende har Evner og Kræfter til at udføre Arbejdet, og *naar* hans Muligheder for senere at faa Beskæftigelse i hans eget Fag ikke forringes i væsentlig Grad. Sidstnævnte Hensyn vil dog kun være at tage, saafremt paagældendes Tilknytning til hans tidligere Fag paaviselig er bevaret paa en saadan Maade, at der foreligger rimelig Grund til at regne med hans Muligheder for en Tilbagevenden til Faget. Denne Regel er ikke strengere end hidtil gældende Praksis.

Det er blevet gjort gældende fra forskellig Side inden for Revisionsudvalget, at de forsikrede blev udsat for Tab af Rettigheder ved at overtage Arbejde uden for deres Fag, fordi Kasserne ved Gennemførelsen af 26-Ugers Bestemmelsen kun regnede med Arbejde inden for Faget. Forholdet foreligger saa vidt det kan ses kun for Bagere og Typografer. Der er nu sket en Ændring paa dette Punkt, saaledes at de 26 Ugers Arbejde, et Medlem skal have inden for 3 Aar for at opnaa Ret til Understøttelse, kan udføres inden for et hvilket som helst Fag.

Endelig bestemmes det, som tidligere omtalt, at lige med Lønarbejde stilles saadan Deltagelse i faglige Dagkursus, hvortil der ydes Støtte i Henhold til Arbejdsløshedslovgivningen.

Overflytningsreglerne.

Der er gennemført en Bestemmelse om, at det i Kassernes Overflytningsregler skal fastsættes, at Overflytning ikke er fornøden ved Tiltrædelse af Arbejde uden for vedkommendes Fag, naar Arbejdet udføres med offentligt Tilskud til Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, eller naar Arbejdet er af ekstraordinær og begrænset Karakter, og det til dets Udførelse har været paakrævet i betydeligt Omfang at overføre Arbejdskraft fra andre Omraader. Denne Regel er en videre Udbygning af Arbejdsnævnets hidtidige Praksis.

Det samlede Resultat.

I det foregaaende er ret indgaaende omtalt de Ændringer, der nu er gennemført i Arbejdsløshedsloven, og det vil heraf

fremgaa, at alle de virkelig grundlæggende Principper er bevarede, og navnlig Kassernes nøje Tilknytning til Fagene. Endvidere er de bestaaende Tilskudsregler bevarede, og *der er i Kommissionsbetænkningen givet Tilsagn om fortsat ekstraordinær Støtte til de haardt ramte Kasser.*

Kontrolreglerne er skærpede, men uden at de i deres Gennemførelse rummer noget farligt Princip for Arbejderne.

Skærpelsen er vi ikke selv uden Skyld i, og vi er selv bedst tjent med, at den urimelige Kritik paa dette Omraade nu bliver standset.

De stærke Krav om Nedsættelse af Understøttelsen for de unge under 25 Aar er ikke gennemført, og de meget strenge Betingelser for at opnaa Understøttelsesret for nye Medlemmer, er begrænset til at gælde for den første Optagelse, og de 52 Uger er nedsat til 39 Uger. Der er foretaget en reel Forhøjelse af Maksimumssatserne for Grupperne *Forsørgere og Ikke-Forsørgere med over 8 Aars Medlemsskab*, idet Forhøjelsen udgør mere end den Sjettedel, som Overgangen fra 7 til 6 Dages Uge betinger. Sæsonarbejdsreglerne er mildnede, og der er skabt Sikkerhed for, at ingen samtidig kan rammes af den individuelle og af den kollektive Regel.

De unge under 22 Aar har faaet skærpet Betingelsen om Arbejde, men da nu baade anerkendte Dagkursus og Ophold paa Ungdomslejre regnes som Arbejde, vil de unge som Regel være i Stand til at skaffe sig Arbejdsuger nok til at være understøttelsesberettigede, naar der ikke kan skaffes dem Beskæftigelse.

Forsorgsloven.

De Punkter i Forsorgsloven, Revisionsudvalget optog til Behandling, var:

Arbejde for Understøttelsen,
Tillægshjælp til Arbejdsløshedsunderstøttelse,
Spørgsmaalet om Kommunehjælpens Maksimum,
Reglen om Tilbagebetaling af Kommunehjælp,
Reglerne om Retsvirkningerne af Kommunehjælp.

Arbejde for Understøttelse.

Kravet er fremsat af de Konservative og vandt Tilslutning inden for Venstre og i nogen Grad ogsaa blandt de Radikale. Vort Krav maatte naturligvis være Arbejde i Stedet for Understøttelse, og en almindelig Ordning, hvorefter Understøttelserne skulde arbejdes af, blev der da heller ikke stillet Forslag om.

Efter det fremsatte Forslag kan det sociale Udvalg med Kommunalbestyrelsens Samtykke bestemme, at understøttede Per-

soner, hvis Trang skyldes, at de har undladt at udfolde rimelige Bestræbelser for at skaffe sig Arbejde, uden at deres Forhold dog berettiger til Anbringelse paa Arbejdsanstalt, for den udbetalte Understøttelse skal udføre Arbejde for Kommunen. Arbejdet skal være af en saadan Art, at det ikke egner sig til Udførelse med normal Arbejdskraft og heller ikke med Tilskud i Henhold til Beskæftigelseslovgivningen.

Først afgøres det, hvor meget der skal ydes i Understøttelse, og dernæst omsættes denne Understøttelse i Løn, saaledes at Timelønnen bliver den, der kan ydes efter Beskæftigelsesloven, dog uden Statstilskudet paa de 20 Øre pr. Time. Udbetalingen medfører ingen Retsvirkninger, undtagen hvis vedkommende under Arbejdet lægger aabenbar Arbejdsuvilje for Dagen; i saa Fald er der Tilbagebetalingspligt, og Hjælpen betragtes som Fattighjælp.

Under Behandlingen paa Rigsdagen skete nogle Ændringer, idet Vendingen »understøttede Personer« rettedes til »en understøttet Person«. Det betyder, at der skal foretages en Afgørelse for hver enkelts Vedkommende. Et Sogneraad kan altsaa ikke vedtage, at samtlige for Tiden værende arbejdsledige skal ud paa et eller andet tilfældigt kommunalt Arbejde.

Endvidere tilføjes en Bestemmelse om, at der til Arbejds- og Socialministeriet skal gives Indberetning vedrørende Arten af de Arbejder, de paagældende sættes til at udføre. Er dette ikke i Overensstemmelse med Loven, kan den til Arbejdsvederlag omsatte Understøttelse ikke anmeldes til Refusion.

Det maa forudses, at Arbejde-for-Understøttelse-Bestemmelsen kun vil faa meget ringe praktisk Betydning.

Tillægshjælp til Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Efter de tidligere Bestemmelser kunde Kommunehjælp som Tillæg til Arbejdsløshedsunderstøttelsen kun ydes i ganske særlige Tilfælde, og kun efter at det sociale Udvalg havde forelagt Kommunalbestyrelsen Sagen, og denne havde tiltraadt med $\frac{2}{3}$ Majoritet.

I Praksis var det umuligt for Kommunerne at overholde disse strenge Regler; Venstre har skarpt kritiseret, at de formelle Betingelser i Loven ikke blev respekteret, og stillede Krav om Fastsættelse af snævre Grænser for, hvad der kunde ydes. Der er fra vor Side gjort gældende, at det maa være nødvendigt at have Mulighed for at yde Hjælp *udover de stærkt begrænsede Undtagelsestilfælde.*

Der gennemføres da den Regel, at Kommunen som Tillægshjælp til Arbejdsløshedsunderstøttelsen kan anvende indtil 5 pCt. af det Beløb, der fremkommer, naar man multiplicerer det

Antal Dage, hvor der inden for vedkommende Regnskabsaar oppebæres Arbejdsløshedsunderstøttelse i Kommunen, med den gennemsnitlige Invaliderente pr. Dag.

Ifølge de foreliggende Oplysninger vil de 5 pCt. være tilstrækkelig til, at man kan yde den nødvendige Hjælp, og Beløbet kan i øvrigt forhøjes med indtil Halvdelen, naar Kommunen godtgør, at ganske særlige Forhold gør sig gældende.

Det maa sikkert erkendes, at der ved denne Bestemmelse er opnaaet en Fordel. Man har faaet anerkendt Nødvendigheden af, at der ydes Tillægshjælp uden for de snævre Undtagelsestilfælde, og at der er gennemført en Regel, som sætter Kommunerne i Stand til at yde en rimelig Hjælp uden formelt at overtræde Lovens Bestemmelser.

Kommunehjælpens Maksimum.

De tidligere Regler fastsatte Kommunehjælpens Grundbeløb til, hvad der kunde ydes efter Folkeforsikringsloven, d. v. s. Invaliderente med de forskellige Tillæg. Hertil kom, at der kunde ydes et Beløb — i det følgende kaldet Raadighedsbeløbet — svarende til, hvad Rentenydere kan faa som personligt Tillæg (i Øjeblikket 10 pCt. af Grundbeløbet), og endvidere kunde Kommunalbestyrelsen i særlige Tilfælde med $\frac{2}{3}$ Majoritet vedtage yderligere Hjælp efter Indstilling fra Socialudvalget — den saakaldte Ventilbestemmelse.

Det blev fra vor Side foreslaaet at tydeliggøre og præcisere Reglerne om Grundbeløb, Raadighedsbeløb og Ventilbestemmelse.

Venstre vilde overhovedet ikke gaa med til at yde Hjælp efter nogen Ventilbestemmelse, men kun efter Grundbeløb + Raadighedsbeløb.

Resultatet er da blevet, at Ventilbestemmelsen er bortfaldet, men samtidig er Raadighedsbeløbet forhøjet til $\frac{4}{3}$ af Procenten for de personlige Tillæg til Alders- og Invaliderrentenydere, saaledes at naar denne Procent f. Eks. er $7\frac{1}{2}$ (hvad den er under normale Forhold), bliver Kommunehjælpens Raadighedsbeløb 10 pCt. af Grundbeløbet. Ministeren har i øvrigt lige som ved Tillægshjælpen til Arbejdsløshedsunderstøttelsen Adgang til at forhøje Raadighedsbeløbet med indtil Halvdelen, naar særlige Forhold gør sig gældende.

En Forbedring er opnaaet med Hensyn til Grundbeløbet, idet man ved Beregningen af Børnetillæg ikke længere skal tage Hensyn til Folkeforsikringslovens Bestemmelse om 4 Børn som Maksimum ved Tillægets Beregning, men kan yde Børnetillæg til alle Børnene.

Ydes der Hjælp udover de angivne Grænser, kan det over-

skydende Beløb ikke anmeldes til Refusion, og desuden skal Tilsynsmyndigheden — for Landkommunerne Amdsraadet og i øvrigt Ministeren — paase, at »der træffes Foranstaltninger, der er egnede til at bevirke, at Hjælpen fremtidig holdes inden for de fastsatte Grænser«. I Tilfælde, hvor Tilsynsmyndigheden skønner, at Overskridelsen er af mere graverende Art, skal den »paatale det skete og, saafremt det skønnes begrundet, drage Omsorg for, at der i det fornødne Omfang gøres Ansvar«.

Tilbagebetaling af Kommunehjælp.

I Forsorgslovgivningen findes en Bestemmelse om, at »den Kommunehjælp, som en Person efter sit 18. Aar har modtaget eller paadraget sig, kan af det offentlige fordres erstattet saavel af ham selv som i hans Dødsbo«. Der fandtes imidlertid ingen særlige Regler vedrørende Erstatningens Inddrivelse; saafremt vedkommende ikke betalte frivilligt, maatte Inddrivelse derfor ske ved en Retsforfølgning, hvorved der sjældent kunde opnaas noget. Der er nu givet Regler om, at de sociale Udvalg kan paalægge vedkommende Bidrag til Hjælpens Tilbagebetaling. Bidragene kan inddrives ved Udpantning eller gennem Løntilbageholdelse efter Reglerne om Inddrivelse af personlige Skatter. Bidrag kan dog kun paalægges i det Omfang, vedkommende har Evne til at tilbagebetale ydet Hjælp uden selv at komme til at mangle det fornødne til eget Underhold eller til Opfyldelse af paahvilende Forsørgerpligt, og Bidragspaalægelse kan kun finde Sted, naar den Hjælp, der kræves tilbagebetalt, er ydet inden for de sidste 3 Aar.

Retsvirkninger af Kommunehjælp.

Bestemmelserne om Retsvirkninger af Kommunehjælp findes i Forsorgslovens §§ 306 og 307, og der blev fra Venstres Side fremsat Krav om Skærpelse af begge Paragrafer.

§ 306.

Den gamle § 306 bestemte, at i Tilfælde, hvor en Person ved uordentlig Livsførelse, ved uforsvarlig Økonomi, ved urimelig Opgivelse af en Stilling eller ved uden rimelig Aarsag at nægte at tage Arbejde, selv var Skyld i, at der maatte ydes ham Kommunehjælp, skulde denne Hjælp betragtes som Fattighjælp. Venstre opstillede i Stedet nogle meget udviklede Regler, hvorefter Fattighjælpens Virkning automatisk vilde indtræde under Hensyn til Forholdet mellem vedkommendes Arbejdsfortjeneste og den Hjælp, der var ydet ham. Reglerne var skematiske og vilde ramme fuldkommen i Flæng. Der blev fra vor Side ydet kraftig Modstand, og Forslaget blev opgivet.

Bestemmelserne om Forholdet mellem indtjent Løn og Adgangen til at oppebære Kommunehjælp uden Retsvirkninger har nu faaet følgende Affattelse:

I Tilfælde, hvor en Person ved uordentlig Livsførelse, ved uforsvarlig Økonomi, ved urimelig Opgivelse af en Stilling eller et Arbejde eller ved uden rimelig Grund at nægte at tage Arbejde selv er Skyld i, at der har maattet ydes ham Kommunehjælp, uden at hans Forhold dog kan henføres under Paragrafen om Forsørgelse af arbejdsmodvillige Personer, vil Hjælpen være at betragte som Fattighjælp. Der kan saaledes ikke ydes Hjælp uden Fattighjælps Virkning i Arbejdsløshedsperioder, der indtræder, efter at vedkommende i nogen Tid har haft Arbejde til en Løn, der ligger væsentlig over hans egen eller Fagets gennemsnitlige Arbejdsindtægt, medmindre han efter Arbejdets Ophør selv har klaret sig en rimelig Tid. Hjælp uden Fattighjælps Virkning skal heller ikke kunne ydes Personer, der i Almindelighed er arbejdsløse en Del af Aaret, men den øvrige Del af Aaret har en Indtægt, der ikke ligger under den aarlige Indtægt, der under tilsvarende Forhold (Alder, ægteskabelig Stilling og Opholdssted) oppebæres af lavelønnede Tjenestemænd og andre, der i Almindelighed ikke søger offentlig Hjælp; i den sidste Gruppe af Tilfælde skal det dog ikke være udelukket at yde en begrænset Hjælp uden Fattighjælps Virkning som Tillæg til forsikringsmæssig Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Disse Regler er i Virkeligheden ikke strengere end den gamle Lov, idet der ogsaa efter den er truffet Afgørelser, der ligger paa Linie med ovenstaaende.

Den nye § 306 knytter endvidere Retsvirkninger til Sygehjælp i visse Tilfælde, hvor man inden for Udvalget har fundet det urimeligt at yde Hjælp til Folk, som ikke er, men kunde og burde være nydende Medlemmer af en Sygekasse. Det er derfor gennemført, at Sygehjælp, der — bortset fra de øvrige Regler om Særhjælp, herunder navnlig om fortsat Sygekassehjælp og Hjælp til Særforsorgspatienter — maa ydes til Personer, som efter deres Forhold kunde og burde være nydende Medlemmer af en Sygekasse, skal ydes med Fattighjælps Virkning.

Efter Indstilling af det sociale Udvalg kan Kommunalbestyrelsen dog med Amtmandens Godkendelse beslutte, at Hjælp ifølge § 306 *ikke* skal have Retsvirkninger. I det først fremsatte Forslag skulde en saadan Afgørelse have $\frac{2}{3}$ Majoritet. Denne Bestemmelse udgik, derimod ikke Amtmanden. Begrundelsen for hans Medvirken er, at der nu skal gøres et alvorligt Forsøg paa at skabe mere ensartede Afgørelser, end Tilfældet hidtil har været.

§ 307.

Reglerne i denne Paragraf, der handler om, i hvilke Tilfælde Retsvirkninger skal indtræde paa Grund af Hjælpens Størrelse og Varighed, er af Kommunerne blevet praktiseret meget for-

skelligt. Der blev derfor forlangt faste Regler paa dette Omraade, saaledes at saa lidt som muligt blev overladt til Skønnet.

Vi hævdede heroverfor bestemt, at vi ikke vilde gaa videre end tilsigtet ved Socialreformen. Den ny § 307 er ganske vist skematisk og lader ikke Skønnet faa saa frit et Raaderum som før, men den har ikke paa noget principielt Punkt forladt det Standpunkt til Retsvirkningernes Indtræden, som den tidligere Lov havde.

Hovedreglen gaar ud paa, at Retsvirkninger skal indtræde, naar der indenfor et Tidsrum af 18 Maaneder i 12 Maaneder har været ydet en løbende Underholdshjælp, der svarer til den fulde Invaliderende.

Ved Siden heraf findes der paa samme Maade som i den gældende Lov en Regel om, at Kommnehjælp ydet til Stadighed medfører Fattighjælps Virkninger.

Paa samme Maade som i den gældende Lov er der visse Ventiler, selv om disse er blevet strammet noget. Det sociale Udvalg kan saaledes udskyde Retsvirkningernes Indtræden i indtil 1 Aar i Tilfælde, hvor Bestræbelserne fra den understøttedes Side for at klare sig uden offentlig Hjælp giver Grund til at forvente, at han vil være i Stand hertil inden Udløbet af den udskudte Frist. Der er endvidere en vis Adgang for Kommunerne til — i nogle Tilfælde paa egen Haand og i andre Tilfælde med Amtmandens Godkendelse — at fritage for Retsvirkningerne.

Disse Bestemmelser vedrørende Retsvirkninger af Kommnehjælpen har været gjort til Genstand for indgaaende Drøftelse under Forhandlingerne paa Rigsdagen, og man er her blevet enige om visse betydningsfulde Lempelser i de foreslaaede Regler, hvorved det er understreget, at det ikke har været Hensigten at skærpe Reglerne, saaledes at uforskyldt trængende faar knyttet Fattighjælps Virkninger til den Hjælp, de er nødsaget til at modtage. Til Reglen om, at Hjælp ydet til Stadighed medfører Fattighjælps Virkninger, har man saaledes foretaget den Tilføjelse, at Hjælpen — for at Retsvirkninger skal indtræde — skal indgaa som en fast og ikke uvæsentlig Del af vedkommendes nødvendige Forbrug. Der er saa desuden tilføjet en Bestemmelse om, at foruden større Forsørgerbyrder og langvarig Sygdom ogsaa dokumenteret væsentlig svækket Arbejdsevne er en af de Trangsaarsager, der berettiger Kommunalbestyrelsen til at fritage for Fattighjælps Virkninger, der ellers efter Reglerne skulde være indtraadt. Endelig skulde ifølge Kommissionens Forslag Kommunalbestyrelsens Beslutning om Fritagelse for Retsvirkningerne ske med $\frac{2}{3}$ Majoritet. Denne Betingelse

er bortfaldet under Rigsdagsforhandlingerne, paa samme Maade som ved § 306.

Formaalet med de foretagne Ændringer har været, at Bestemmelsen kan administreres saaledes, at Fattighjælps Virkninger ikke rammer dem, der gør, hvad der kan gøres, for at klare sig selv. At dette Synspunkt skal lægges til Grund er yderligere understreget i en Skrivelse fra Arbejds- og Socialministeriet, der er citeret i Betænkningen fra det af Folketinget til Sagens Behandling nedsatte Udvalg; der gives her en nærmere Vejledning om, hvorledes den omhandlede Bestemmelse om Retsvirkninger af Hjælp ydet til Stadighed skal forstaas.

Det udtales her, at Bestemmelsen om, at Hjælp til Stadighed skal medføre Retsvirkninger, maa betragtes som et Supplement til de nye skematiske Regler, og at Formaalet med denne Regel er, at man har villet give Kommunerne et Middel i Hænde til at søge at bringe saadanne Personer ud af den offentlige Forsorg, som vel ikke oppebærer den maksimale Hjælp, der er Tale om under de skematiske Regler, men som alligevel igennem en forholdsvis lang Tid stadig henvender sig til det offentlige om Hjælp. Ministeriet gaar derfor ud fra, at Bestemmelsen om Hjælp til Stadighed maa administreres under nøje Hensyntagen til de nærmere Omstændigheder, der bevirker, at vedkommende fortsat maa søge offentlig Hjælp, saasom hans Alder og Muligheder for at opnaa Arbejde, hvorved han kan klare sig selv fuldt ud, ligesom det vil være nødvendigt at regne med en længere Frist end de nævnte 12 Maaneder inden for de 18 Maaneder.

Herved maa Brodden af de nye Bestemmelser siges at være blevet fjernet.

Kommunale Beskæftigelsesudvalg.

Denne Lov bestemmer, at der i Landkommunerne ved Kommunalbestyrelsens Foranstaltning skal nedsættes et af 3 Medlemmer bestaaende Beskæftigelsesudvalg, der i Samarbejde med de offentlige Arbejdsanvisningskontorer og Arbejdsløshedskasserne skal søge fremmet Anvisning af Arbejdskraft til Landbrug, Gartneri, husligt Arbejde og andre Arbejdsomraader samt bidrage til Formindskelse af Arbejdsløsheden i Kommunen ved Fremskaffelse af Beskæftigelse. Kommunalbestyrelsen vælger — saa vidt muligt inden for sin Midte — et Medlem, der skal være selvstændig Landbruger og i sin Virksomhed beskæftige fremmed Arbejdskraft, eller, hvis der ikke inden for Kommunalbestyrelsen findes et saadant Medlem, en Arbejdsgiver, der driver anden Erhvervsvirksomhed. Et Medlem vælges af den stedlige Afdeling af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse og skal

være bosat i Kommunen; i Kommuner, hvor der ikke findes nogen Afdeling af Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, vælges dette Medlem, der skal være bosat i Kommunen, af Kassens Hovedbestyrelse. Efter Forhandling med de 2 saaledes valgte Medlemmer og paagældende Kommunalbestyrelse beskikker Amtmanden til Formand for Udvalget en i Kommunen bosat Person. Saaframt de 2 valgte Medlemmer i Enighed og med Tilslutning af mindst $\frac{2}{3}$ af Kommunalbestyrelsens Medlemmer indstiller en i Kommunen bosiddende Person til Formandspladsen, vil denne dog være at beskikke til Formand.

I Købstadkommuner, i hvilke der ikke findes offentligt Arbejdsanvisningskontor eller Filial, nedsættes et af 5 Medlemmer bestaaende Beskæftigelsesudvalg med tilsvarende Opgaver. Formanden beskikkes af Amtmanden efter Indstilling fra Tilsynsraadet for det offentlige Arbejdsanvisningskontor. De stedlige Organisationer af henholdsvis Arbejdsgivere og Arbejdere vælger hver et Medlem, og 2 Medlemmer vælges ved Forholdstalsvalg af Socialudvalget blandt dets Medlemmer.

De nævnte Valg gælder for det kommunale Raads Funktionsperiode. De paagældende er, for saa vidt de ikke er fyldt 60 Aar, forpligtede til at modtage Valg for en Valgperiode, men kan derefter nægte at modtage Valg.

Udgifterne ved Udvalgets Virksomhed afholdes af Kommunen.

For Landkommuner, hvori der findes et offentligt Arbejdsanvisningskontor eller en Filial, træffer Arbejds- og Socialministeren de fornødne Bestemmelser om, hvorledes Loven skal gennemføres.

Udvalgets Opgaver.

De kommunale Beskæftigelsesudvalg har til Opgave at udvirke Beskæftigelse for arbejdsløse, navnlig hos erhvervsdrivende, hvis Økonomi og Bedriftsforhold indebærer Mulighed for Anvendelse af yderligere Arbejdskraft, enten til fastere Tjeneste eller f. Eks. til Afvandings-, Opdyknings- og Plantningsarbejder, Jævning af Tørve-, Mergel- og Grusgrave, Stødoptagning, Opfyldnings- og Rydningsarbejder, Stensamling m. v.

Udvalgene skal i Løbet af Marts og September Maaneder undersøge Arbejdsmulighederne i Kommunen for det kommende Halvaar. De skal herved overveje, hvilke Arbejder det under Hensyn til Beskæftigelsesforholdene i Kommunen vil være ønskeligt at iværksætte i den nærmeste Fremtid, og hvilke Arbejder det vil være rigtigt at have i Beredskab til Iværksættelse senere, naar Beskæftigelsesforholdene i Kommunen maatte gøre

det paakrævet. De skal endvidere bidrage til, at der over for de Myndigheder, der har Indflydelse paa de paagældende Arbejders Iværksættelse, foretages det fornødne til Arbejdernes Fremme.

I givet Fald paahviler det Udvalgene at yde Bistand til, at der opnaas Enighed mellem Arbejdsgivere og Arbejdere om Arbejdsvilkaarene. De bør herved i størst mulig Omfang tilstræbe, at Arbejdet udføres i Akkord.

I Samarbejde med de offentlige Arbejdsanvisningskontorer og Arbejdsløshedskassernes Kontrolsteder og under lagttagelse af Arbejdsløshedslovens almindelige Regler anviser de kommunale Beskæftigelsesudvalg i videst muligt Omfang ledige Arbejdere i Kommunen Arbejde. I dette Øjemed paahviler det Udvalgene at holde sig bedst muligt underrettet om ledige Arbejdere og ledigt Arbejde i Kommunen. Det skal sikres, at Udvalgene faar Underretning om arbejdsledige i Kommunen og om, hvorvidt disse oppebærer Arbejdsløshedsunderstøttelse.

Udvalgene bør i fornødent Omfang iværksætte Samarbejde med andre kommunale Beskæftigelsesudvalg paa Egnen.

Arbejdsanvisningen.

En Arbejdsgiver, som har faaet anvist Arbejdskraft af et kommunalt Beskæftigelsesudvalg, skal, hvis Arbejdsforholdet ikke kommer i Stand, eller naar Arbejdsforholdet afbrydes umiddelbart efter Overtagelsen, straks give Meddelelse herom til Udvalget, der omgaaende skal lade den modtagne Meddelelse gaa videre til Kommunen og Arbejdsløshedskassen samt til vedkommende offentlige Arbejdsanvisningskontor.

Udøver en Arbejdsgiver Forsømmelighed med Hensyn til disse Forpligtelser, straffes han med Bøde til Statskassen.

Ved Arbejdsanvisningen bør det bedst lønnede Arbejde fortrinsvis tilfalde Forsørgere, medens der til Arbejde, for hvilket der kun ydes en mindre Løn, henvises Ikke-Forsørgere. Der bliver herved at tage rimeligt Hensyn til paagældendes Evne til at paatage sig det ledige Arbejde og til andre Forhold, der kommer i Betragtning.

Spørgsmaalet om, hvorvidt en Person er berettiget til at vægre sig ved at overtage et anvist Arbejde, afgøres efter de almindelige Regler i Arbejdsløshedslovens § 17 og Forsorgslovens § 306.

Er Arbejdsvægning (eller Arbejdsophør) begrundet i Utilfredshed med Kost eller Logi paa Arbejdsstedet, skal Arbejdsløshedskassen, henholdsvis det sociale Udvalg, naar paagældende derefter begærer Arbejdsløshedsunderstøttelse eller offentlig Hjælp, fra det kommunale Beskæftigelsesudvalg indhente

en begrundet Erklæring om, hvorvidt Arbejdsvægringen eller Arbejdsophøret har været berettiget efter de paaberaabte Forhold.

En Ikke-Forsørger under 30 Aar kan ikke oppebære Understøttelse fra Arbejdsløshedsforsikringen eller almindelig Hjælp til Underhold fra Kommunen, medmindre det kommunale Beskæftigelsesudvalg har meddelt ham Attest for, at det er Udvalgets Opfattelse, at han ikke — ej heller ved Udvalgets Mellemkomst, herunder ved Samarbejde med andre Anvisningsmyndigheder — har kunnet skaffe sig passende Arbejde i Kommunen eller paa Egnen. Uanset denne Regel vil der til en faguddannet Ikke-Forsørger under 30 Aar, der ikke kan faa Arbejde inden for sit Fag, kunne udbetales Understøttelse fra Arbejdsløshedsforsikringen i en sammenhængende Periode af indtil 2 Maaneder, medmindre der anvises ham Arbejde, som han efter Arbejdsløshedslovens almindelige Regler ikke kan vægre sig ved at overtage.

Udvalgets Nægtelse af at meddele Attest kan indankes for højere Myndighed efter de almindelige Regler i Arbejdsløshedsloven og Forsorgsloven.

Tilsyn med Kontrollen af arbejdsløse.

Udvalgets Formand har Pligt til at føre Tilsyn med, at den Kontrol, der i Kommunen udøves med arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasserne, sker i Overensstemmelse med Arbejdsløshedslovens Regler, ligesom han skal paase, at de gældende Restancefrister overholdes. Til Opfyldelse af Tilsynsplikten skal han i fornødent Omfang overvære selve Afkontrolleringen, og han skal herved — eventuelt ved Stikprøver — overbevise sig om, at ingen oppebærer Understøttelse i Strid med Arbejdsløshedslovens Regler. Det benyttede Kontrolmateriale skal staa til Raadighed for ham, ligesom Kasserne i Tvivlstilfælde skal dokumentere, at saadanne afkontrollerede Medlemmer, som driver Jordbrug og Fiskeri, er berettigede til at staa som nydende Medlemmer af Kassen.

Mener den tilsynsførende, at der med Urette udbetales Arbejdsløshedsunderstøttelse til et Medlem af Kassen, forhandler han med Kassens Bestyrelse om Sagen. Fastholder efter Forhandlingen saavel Kassens Bestyrelse som den tilsynsførende sin Opfattelse af Forholdet, skal Sagen forelægges for Arbejdsdirektoratet med en begrundet Redegørelse for de Opfattelser, der er blevet gjort gældende. Udbetales der Understøttelse i Tilslutning til en Arbejdsvægring eller til en Opgivelse af Arbejde, som den tilsynsførende finder uberettiget, kan han dog, naar Forhandling med Kassens Bestyrelse har fundet Sted, uden at

Enighed er opnaaet, paalægge Bestyrelsen straks at standse Understøttelsens Udbetaling. Meddelelse herom maa da uden Ophold gives Arbejdsdirektoratet og vedkommende offentlige Arbejdsanvisningskontor. Den tilsynsførendes Afgørelse kan indankes for Arbejdsdirektoratet. Anken skal være ledsaget af den tilsynsførendes skriftlige Udtalelse, som Arbejdsløshedskassens Bestyrelse kan forlange afgivet senest Dagen efter den foran omhandlede Forhandling, og Direktoratets Afgørelse skal træffes snarest muligt. Foreligger Arbejdsdirektoratets Afgørelse ikke inden 3 Uger efter den Dag, da Anken er indsendt til Direktoratet, kan Arbejdsløshedskassen — medmindre Direktoratet paa Grundlag af sit foreløbige Skøn i enkelte Tilfælde maatte bestemme andet — genoptage Udbetalingen af Understøttelse, saafremt Medlemmet stadig er arbejdsløs i Tilslutning til det Forhold, der har givet Anledning til, at den tilsynsførende traf sin Afgørelse. Om Anke af Direktoratets Afgørelse gælder Arbejdsløshedslovens almindelige Regler.

Har Udvalget nægtet at udstede den førnævnte Attest, eller har en tilsynsførende standset Understøttelsen, og har vedkommende Medlem derefter ikke opnaaet Arbejde, fortsættes Afkontrolleringen med Forbehold.

Kommer den tilsynsførende til den Opfattelse, at Kontrollen ikke udøves paa betryggende Maade, forhandler han med vedkommende Tillidsmand og Kassens Bestyrelse om Sagen. Han kan herunder stille Forslag til ændrede Fremgangsmaader ved Afkontrolleringen og eventuelt indstille, at Tillidsmanden træder tilbage fra Hvervet. Opnaas der ikke Enighed, kan han forelægge Sagen for Arbejdsdirektoratet; hans begrundede Henvendelse maa i saa Fald være ledsaget af Bestyrelsens og vedkommende Tillidsmands Bemærkninger. Direktoratet træffer derefter Afgørelse i Sagen efter indhentet Erklæring fra Kassens Hovedledelse. Direktoratets Afgørelse kan indankes for Arbejdsnævnet og Arbejds- og Socialministeren efter Arbejdsløshedslovens almindelige Regler.

I Kommuner, hvor der ikke er nedsat Udvalg, udøver vedkommende offentlige Arbejdsanvisningskontor eller dets Filial den omhandlede Tilsynsvirksomhed. De nærmere Bestemmelser herom træffes af Arbejds- og Socialministeren.

Loven træder i Kraft 1. September, Bestemmelserne om Tilsyn med Kontrollen dog den 1. Oktober.

Ulykkesforsikring.

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Folketinget den 20. Marts 1942 Forslag om Forlængelse af Gyldigheden af visse Ændringer i Ulykkesforsikringsloven.

Ved midlertidig Lov af 30. Maj 1940 blev det bestemt, at Ulykkestilfælde, der opstaar ved Krigsbegivenheder, bortset fra Ulykkestilfælde ved Sejlads, ikke omfattes af Ulykkesforsikringsloven.

Socialministeren blev samtidig ved Loven bemyndiget til efter Indstilling fra Direktoratet at fastsætte, at Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser kommer til Anvendelse paa Virksomheder, til hvilke der er knyttet en særlig, forud erkendelig Risiko for Ulykkestilfælde opstaaet ved Krigsbegivenheder.

Hjælp i Anledning af Ulykkestilfælde, der rammer Befolkningen ved Krigsbegivenheder, ydes efter Loven af 25. Juli 1940 om Krigsulykkesforsikring.

Da de Forhold, der medførte Loven af 30. Maj 1940, stadig er til Stede, foreslaas dens Gyldighed forlænget indtil 31. Marts 1943, dog saaledes, at den ved kongelig Anordning kan sættes ud af Kraft inden dette Tidspunkt. Der har rejst sig Spørgsmaal om en ændret Stilling for de Arbejdere, der menes udsat for Krigsrisiko.

Vedtaget i Folketinget den 24., i Landstinget den 26. Marts.

Ulykkesforsikringens Dagpenge.

Lovforslag om ændret Beregning af Dagpenge og Invaliditetserstatning i Henhold til Ulykkesforsikringsloven fremsattes i Folketinget den 25. Marts.

§§ 1 og 2 gaar ud paa en Fortsættelse for 1942—43 af de ved midlertidig Lov af 31. Marts 1941 fastsatte Forhøjelser af Dagpenge med 30 pCt. I Forslaget er indsat en ny Bestemmelse, der tilsigter at fjerne en Ulighed i Ydelserne til dem, der er kommet til Skade før og kommer til Skade efter Lovens Ikrafttræden.

Ved den hidtidige midlertidige Lovgivning paa dette Omraade har man ikke rørt ved Invaliditetserstatningerne. Imidlertid er det blevet nødvendigt at gøre noget ogsaa her, og i Overensstemmelse med en fra Direktoratet for Ulykkesforsikring modtagen Indstilling stilles der derfor i § 3 Forslag om et midlertidigt Tillæg til Invaliditetserstatningerne. Direktoratet har fremhævet, at de Arbejdere, der allerede nu faar deres Erstat-

ning udbetalt som Rente, er særlig vanskeligt stillede. Renterne fastsættes i Regelen først et Aar efter Ulykkestilfældet, og derfor har de seneste Lønstigninger ikke kunnet naa at indvirke paa Renteberegningen. Hertil kommer, at det i Regelen drejer sig om Tilfælde, hvor Invaliditeten er 50 pCt. og derover. Ved mindre Invaliditet omsættes Renten normalt til et Kapitalbeløb. De Invalidere, der saaledes er henvist til at leve af Renten, vil i Reglen paa Grund af deres betydelige Invaliditet være udelukket fra at skaffe sig andre Indtægter og ogsaa af den Grund være særlig vanskeligt stillede. Forslaget gaar ud paa at yde denne Gruppe et Tillæg paa 30 pCt. til deres løbende Renter. For dem, hvis Erstatninger fastsættes efter Lovens Ikrafttræden, ligger Forholdene forskelligt. Direktoratet for Ulykkesforsikringen har særlig fremhævet Vanskelighederne for de tilskadekomne, som, uanset at de faktisk har tjent en højere Løn, faar deres Erstatning fastsat efter Ulykkesforsikringslovens Maksimumsaarsløn 2100 Kr. Det er meget svært for dem at klare denne Nedgang fra en forholdsvis høj Løn til en lav Erstatning, og det er ogsaa fra dem, Direktoratet til Stadighed modtager Henvendelser om Forskud og Beklagelser over, at Erstatningerne ikke strækker til. Hensigten med Ulykkesforsikringssummens Maksimalsatser har været, at de skulde ligge saa højt, at kun en forholdsvis ringe Del af de egentlige Lønarbejders Indtægt ikke medtages ved Erstatningernes Beregning, men det gør de ikke mere. Ministeriet har ikke ment at kunne gaa til en gennemgribende Ændring af Loven; man indskrænker sig her til at foreslaa, at der til tilskadekomne, hvis Aarsløn ligger over den nugældende Grænse, 2100 Kr., i det kommende Aar ydes et midlertidigt Tillæg af en saadan Størrelse, at Indtægter paa indtil 2730 Kr. eller 30 pCt. over den nugældende Grænse kan tages i Betragtning. Dette betyder nærmere, at der til Renten kan ydes et Tillæg paa indtil 30 pCt., medens de tilskadekomne, der i det kommende Aar faar en Kapitalerstatning, kan faa et Tillæg, der svarer til det Beløb, hvormed en Aarsrente skulde forhøjes, dersom Maksimalsatsen var 2730 Kr.

Dagpengeordningen medfører for Statskassen ikke andre Udgifter end dem, der allerede udredes til Statens egne Arbejdere. Dette Beløb er anslaaet til ca. 8000 Kr. Forsikringsselskabernes Merudgifter andrager ca. 480.000 Kr. for et Aar, men disse Udgifter maa formodes at være dækket ved Præmieforhøjelse. Merudgifterne ved de foreslaaede Tillæg til Invaliditetserstatningerne er af Direktoratet anslaaet til højst 185.000 Kr. for et Aar. Man kan imidlertid ikke paalægge Selskaberne at udrede Udgifter vedrørende Ulykkestilfælde, der er indtruffet før Lovens

Ikrafttræden, thi denne forøgede Risiko har de jo ikke kunnet dække gennem Præmieforhøjelse, og Staten vil derfor alt i alt komme til at bære ca. 190.000 kr.

Enstemmigt vedtaget.

Indkøb af Levnedsmidler.

Arbejds- og Socialminister *Kj. Vrbøl* fremsatte i Folketinget den 10. December Lovforslag om Hjælp til trængende til Indkøb af visse Levnedsmidler.

Med Udgangen af Aaret 1941 ophørte Gyldigheden af de Love om Fordeling af Oksekød, Flæsk og Svinekød og Hjælp til Indkøb af Sødmælk og Fisk, ifølge hvilke der i Tiden 1. Januar 1940—31. December 1941 var stillet ialt 33 Mill. Kr. til Raadighed, og med Udgangen af Finansaaret 1941—42 ophørte Loven om Uddeling af Smørrabatkort, hvorved Socialministeren bemyndiges til i Tiden 1. April 1941—31. Marts 1942 at anvende 8,740,000 Kr. til dette Formaål.

Det nye Forslag

gik ud paa i Tiden indtil 31. Marts 1943 at anvende ialt 36,6 Mill. Kr. til de forskellige Foranstaltninger, som nu samles i een Lov, saaledes at Loven om Smørrabatkort fra 1. Januar ophæves, og Bestemmelserne optages i den ny Lov.

De 36,6 Mill. Kr. fordeler sig med 5,2 Mill. Kr. til Oksekød, 9 Mill. Kr. til Flæsk, 10 Mill. Kr. til Sødmælk, 1,5 Mill. Kr. til Fisk og 10,9 Mill. Kr. til Smørrabatkort.

Den tidligere Lov om Oksekød, Flæsk, Sødmælk og Fisk stillede 33 Mill. Kr. til Raadighed for en Periode af 2 Aar; det nye Forslag løber i 15 Maaneder for at faa Lovgivningen til at falde sammen med Finansaaret, og de 25,7 Mill. Kr., der stilles til Raadighed, betyder derfor en forholdsmæssig Forhøjelse paa 23,5 pCt. De 10,9 Mill., der foreslaas til Smørrabatkort, svarer til den tidligere Lows Bevillinger, idet Smørprisen maa forudses at ville ligge nogenlunde fast. Rabatkortene gælder for 60 Øre (maa ikke forveksles med Handelsministeriets Børne-Rabatkort, som gælder for 50 Øre).

Det paahviler Kommunerne ved Afgørelsen af Spørgsmaalet, om og i bekræftende Fald i hvilket Omfang, der skal ydes en Person Hjælp i Henhold til denne Lov, i særlig Grad at lægge Vægt paa paagældendes Forsørgelsesbyrde og iøvrigt fortrinsvis at tage Hensyn til Alders- og Invalidere, Enkeltstående, Personer,

som modtager Hjælp i Henhold til Forsorgslovens Bestemmelser om Hjælp til kronisk syge, arbejdsløse Medlemmer af Arbejdsløshedskasser og dermed økonomisk ligestillede samt Personer, som helt eller delvis modtager deres Underhold af det offentlige Forsørgelsesvæsen.

Af det Beløb, der stilles til Raadighed til Hjælp til Indkøb af Sødælk, vil 5 pCt. forlods være at anvende til Hjælp til svangre Kvinder, eventuelt efter Anvisning af vedkommende Mødrehjælpsinstitution.

Kommunalbestyrelsens Afgørelse af Spørgsmaal om Hjælpens Størrelse og Omfang kan ikke indankes for højere Myn- dighed.

Ved 2. Behandling vedtoges et Ændringsforslag, hvorefter Kød kortene tillige kommer til at gælde ved Indkøb af Hestekød og Fjerkræ.

Det samlede Lovforslag vedtoges derefter enstemmigt.

Refusion af Kommunehjælp.

Arbejds- og Socialminister *Kjærbøl* fremsatte i Folketinget den 13. Marts Lovforslag om ændrede Regler for Kommunernes Deltagelse i Udgifter til Kommunehjælp og Fattighjælp i Tiden 1. April 1942 til 31. Marts 1943.

Lovforslaget var et Resultat af de Forhandlinger, der er fore- gaaet i Udvalget om Ændringer i den sociale Lovgivning, og det tilsigtede for Regnskabsaaret 1942—43 at ændre Forsorgslovens Refusionsregler saaledes, at Kommunerne blev økonomisk mere interesserede i at iværksætte Arbejde end i at udbetale Under- støttelse. Naar Ordningen var foreslaaet begrænset til Regn- skabsaaret 1942—43, skyldes det, at Spørgsmaalet om en mere permanent Ændring overvejes i Skattekommissionen.

Ordningen skulde virke paa den Maade, at der for en stor Del af Udgifterne til Kommune- og Fattighjælp ikke skulde ydes mellemkommunal Refusion, hvilket forudsaaes at ville anspore Kommunerne til at sætte ekstra Kraft paa Beskæftigelsesforan- staltninger for at undgaa Stigning i de sociale Udgifter.

Socialdemokratiet nærede Betænkeligheder overfor Ordning- en, der i givet Tilfælde kunde komme til at gaa uforholdsmæs- sigt haardt ud over de store Bykommuner — særlig Hovedsta- dens — Økonomi, idet Bykommunerne paa Grund af Materiale- mangel ikke vilde være i Stand til at igangsætte Arbejder i for- holdsvis samme Udstrækning som Kommunerne paa Landet.

Forslaget gik i Udvalg, men blev ikke gennemført.

Statstilskud til Kommunerne.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 27. April Lovforslag om ekstraordinært Statstilskud til Kommunerne. — Sidste Aar ydedes der efter Lov af 16. April 1941 et ekstraordinært Tilskud af Statskassen paa 5 Mill. Kr. til Nedbringelse af Kommunernes Sygehusudgifter. Et lignende Tilskud er nu gennemført for Aaret 1942—43. Tilskuddet fordeles mellem Kommunerne paa Grundlag af Folketallet pr. 5. November 1940.

Tilskud til kommunale Arbejder.

Arbejdsministeren fremsatte i Folketinget den 20. Marts Lovforslag om Tilskud fra den fælleskommunale Udligningsfond til visse kommunale Arbejder.

Ved Lov af 15. December 1934 blev der tilvejebragt Hjemmel for, at Kommuner, der for at skaffe de i vedkommende Kommune bosatte arbejdsløse Beskæftigelse i Stedet for offentlig Hjælp iværksatte mindre betydelige kommunale Arbejder, som ellers ikke eller ikke for Tiden vilde være blevet bragt til Udførelse, kunde erholde mellemkommunal Refusion for Udgifterne til Arbejdsløn.

Ved senere Love blev disse Bestemmelser opretholdt, dog med en Forhøjelse af Refusionsbeløbet.

Loven har været anvendt af Kommunerne i et ikke uvæsentligt Omfang, og der har særlig for Sognekommunernes Vedkommende i 1941 været en forøget Interesse for at anvende Loven.

Ifølge den tidligere Lovgivning androg den Del af Udgifterne, der var Genstand for Refusion, 60 Øre pr. Arbejdstime, dog at Refusionen normalt ikke kunde overstige 50 pCt. af Lønnen. Som Følge af Stigningen i Arbejdslønningerne skulde Refusionsbeløbet — saafremt Refusionsprocenten skulde opretholdes — forhøjes til 70 Øre pr. Arbejdstime, hvilket er gennemført.

Ifølge den tidligere Lov skulde Regnskaber vedrørende de afholdte Udgifter indsendes til Arbejds- og Socialministeriet i Forbindelse med Kommunernes øvrige Regnskaber over sociale Udgifter, og den Kommunerne tilkommende Refusion blev ydet i Forbindelse med Refusion fra Udligningsfonden for sociale Udgifter.

Denne Ordning medførte imidlertid, at Kommunerne først lang Tid efter Udgifternes Afholdelse fik disse refunderet og saaledes led et ikke ubetydeligt Rentetab, medens Kommunerne,

f. Eks. ved Arbejder med Støtte i Henhold til Beskæftigelsesloven, opnaar Refusion, efterhaanden som Arbejderne skrider frem. Da det maa anses for meget ønskeligt, at endnu flere Kommuner benytter sig af Loven, har man gennemført Bestemmelser, hvorefter Arbejds- og Socialministeriet forskudsvis yder Refusion af Beskæftigelsesfonden og senere faar refunderet Beløbene af Udligningsfonden. De ændrede Regler om Udbetalingen af Refusion gælder for den efter den 1. April 1942 udbetalte Arbejdsløn.

Endelig har man gennemført, at der maanedsviis sker Indberetning til vedkommende offentlige Arbejdsanvisningskontor om det Antal Arbejdere, der beskæftiges ved Arbejde i Henhold til Loven, saaledes at Arbejds- og Socialministeriet paa samme Maade som ved den øvrige Beskæftigelseslovgivning herigenem til Stadighed kan holdes underrettet om Lovens beskæftigelsesmæssige Virkninger.

Vedtaget enstemmigt.

Loven gælder til 1. April 1943.

Folkebespisning.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts Forslag om Forlængelse til 31. Marts 1943 af Loven om Folkebespisning.

Der var da udarbejdet Planer for Folkebespisning i 22 Kommuner her i Landet, hvoraf 3 var godkendt af Indenrigsministeren, medens Spørgsmaalet om Gennemførelsen af Folkebespisningsordninger i en Række andre Kommuner var Genstand for nærmere Undersøgelse og Overvejelse.

Enstemmigt vedtaget.

Skolebespisningen.

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Folketinget den 23. Marts Lovforslag om midlertidig Udvidelse af den offentlige Skolebespisning.

Ved Lov af 31. Marts 1941 blev Tidsrummet for den offentlige Skolebespisning udvidet for Finansaaret 1941—42 til at omfatte hele Aaret, og de 100.000 Kr., der af Statskassen stilles til Raa-dighed som Tilskud til Kommunernes Udgifter til Skolebespisning, forhøjedes for Finansaaret 1941—42 til 400.000 Kr.

De Hensyn, som laa bag denne Udvidelse, gjorde sig paa Grund af den siden stedfundne Prisstigning i endnu højere Grad gældende i Foraaret 1942, og det gennemførtes derfor, at Tidsrummet for Ydelsen af offentlig Skolebespisning ogsaa for Finansaaret 1942—43 udvidedes til at omfatte hele Aaret.

Maksimumsbeløbet for Statskassens Tilskud for Finansaaret 1941—42 blev fastsat til 400.000 Kr. under Hensyn til, at de samlede Udgifter til Skolebespisning i Regnskabsaaret 1939—40 udgjorde 1.004.164 Kr., og at man paaregnede en Udgiftsstigning i Finansaaret 1941—42 dels som Følge af Udvidelsen, dels paa Grund af den fortsatte Prisstigning. I Regnskabsaaret 1940—41 har den samlede Udgift til Skolebespisning andraget 1.675.858 Kr., hvoraf Københavns Kommunes Andel udgør 885.649 Kr. I Finansaaret 1941—42 har Københavns Kommune ydet Skolebespisning i et Tidsrum af 7 Maaneder, og Udgifterne hertil i det nævnte Finansaar er af Kommunen anslaaet til 1.550.000 Kr.

Under Hensyn til, at man for Finansaaret 1942—43 kunde forvente Stigning i Udgifterne som Følge af, at Kommunerne i stadig større Omfang beslutter sig til at benytte Bemyndigelsen til at udvide Skolebespisningen udover Tiden 1. November—31. Marts, og idet man ansaa det for rimeligt, at Statens Tilskud til disse Udgifter kom til at svare til den ene Trediedel af samtlige Udgifter, som danner Maksimum for, hvad Kommunerne kan forvente at faa refunderet fra Statskassen, har man for Finansaaret 1942—43 stillet et Beløb af 1.000.000 Kr. til Raadighed til delvis Dækning af Kommunernes Udgifter til Skolebespisning.

Forslaget herom er vedtaget i Folketinget den 26., i Landstinget den 27. Marts.

Mødrehjælpsinstitutioner.

Arbejds- og Socialministeren fremsatte i Folketinget den 20. Marts Forslag om Ændring i Loven om Mødrehjælpsinstitutioner.

En Del af disse Institutioners Midler fremskaffes ad privat Vej, men da de privat tilvejebragte Penge ikke rækker til f. Eks. ved Fremskaffelse af Børnetøj og andet Udstyr m. v., er der nu stillet Forslag om, at Halvdelen af Institutionernes Udgifter ved Anskaffelse og Udlaan af Barnesenge, Barnevogne og Udstyr hertil samt til Hushjælp under Barselperioden refunderes af Stat og Kommune. Forslaget er foranlediget af en Henvendelse fra Mødrehjælpens Fællesraad.

Enstemmigt vedtaget.

Ændringer og Skærpelse af Straffeloven.

Vedrørende Pressens Forhold.

Justitsministeren fremsatte i Landstinget den 11. December 1941 Forslag om Ophævelse af Tidsfristen for det Tillæg til Borgerlig Straffelov vedrørende Pressens Forhold, som er af født af de ekstraordinære Forhold. Da det ikke var muligt at skønne over, hvornaar Ændring i disse Forhold vil indtræffe, foreslaas det, at der ved kongelig Anordning kan træffes Bestemmelse om Bortfald af Tillæget.

Enstemmigt vedtaget.

Skærpelse af Straffeloven.

Justitsminister *Thune-Jacobsen* fremsatte den 8. Maj i Folketinget Forslag om Ændringer i Straffelovstillæget af 1. Maj 1940, 22. Juli 1940 og 18. Januar 1941. Forslaget vedtoges samme Dag i begge Rigsdagens Ting.

Lovens § 1, om Ændring i den førstnævnte Lov, der omhandler skærpet Straf for visse Overtrædelser af Borgerlig Straffelov og Ændring af Politilovgivningen, tager Sigte paa at give Mulighed for ogsaa i Sager om Overtrædelse af Politivedtægternes Bestemmelser at kunne anvende de særlige processuelle Retsmidler, som er hjemlede i Retsplejeloven, nemlig Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse og Fængsling, og som ikke uden særlig Bestemmelse herom kan anvendes uden for de alvorligere Straffesager, i hvilke Paatale er henlagt til Statsadvokaterne.

Ved Loven af 1. Maj 1940 blev disse Retsmidler gjort anvendelige Sager om Overtrædelse af de af Justitsministeren, Politidirektøren og Politimestrene udstedte Bekendtgørelser til Sikring af den offentlige Orden, Fred og Sikkerhed. Derimod var man af den Opfattelse, at de ekstraordinære Forhold ikke i særlig Grad vilde paavirke de Forhold, der behandles som Overtrædelse af Politivedtægternes Bestemmelser. I den forløbne Tid har det imidlertid vist sig, at en Del Tilfælde af Slagsmaal, Sammenstød o. lign., som under de nuværende Forhold maa anses for særlig strafværdige, er blevet straffet efter Politivedtægternes Bestemmelser om Beruselse og Gade- og Værtshusorden, og det har i flere Tilfælde i saadanne Sager vist sig uheldigt, at særlige Retsmidler, derunder navnlig Fængsling, ikke har været anvendelige.

Tilsvarende Adgang til Anholdelse, Fængsling, Beslaglæggelse og Ransagning i Politisager er foruden ved Overtrædelse af de ekstraordinære Politibekendtgørelser hjemlet i en Række

andre Love, f. Eks. i den nye Fremmedlov og i de forskellige Kriselove, deriblandt Prisloven, Lov om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v. og Lov om ekstraordinære Foranstaltninger vedrørende Skibsfarten. Nogen Betænkkelighed ved at udvide disse Retsmidlers Anvendelse til Sager om Overtrædelse af Politivedtægterne nærer Ministeriet ikke, idet Fængsling efter Retsplejelovens almindelige Regler kun vil kunne anvendes, saafremt højere Straf end Bøde og Hæfte maa antages at være forskyldt, og der vil derfor kun kunne blive Tale om at anvende Fængsling i grovere Tilfælde af Overtrædelse af Politivedtægterne, herunder navnlig i Tilfælde af gentagen Beruselse, men derimod ikke ved Overtrædelse af de talrige andre Bestemmelser i Politivedtægterne, der som Regel kun vil medføre Bødestraf.

Straffelovstillæget af 22. Juli 1940 skærpes. Efter den gældende Lov straffes den, der ved trykt Skrift eller paa anden Maade offentlig giver Meddelelser, der er egnet til at skade Landets Interesser i Udlandet, med Fængsel i indtil 1 Aar eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde. Da man under de nuværende Forhold maa lægge overordentlig megen Vægt paa, at denne Bestemmelse ikke overtrædes, og mener, at en væsentlig Skærpelse af Straffen i saa Henseende kan have gavnlig Virkning, foreslaar man, at Maksimumsstraffen fastsættes til Fængsel i 3 Aar i Stedet for som nu 1 Aar.

Endvidere giver Loven Adgang for Justitsministeren til at træffe Bestemmelse om, at Underrettens Afgørelser i Sager om Overtrædelse af de to midlertidige Straffelovstillæg af 22. Juli 1940 og 18. Januar 1941 skal paaankes direkte til Højesteret i Stedet for til Landsretterne. Efter de gældende Regler vil disse Sager i Almindelighed kun kunne paaankes til Landsretterne. Anke til Højesteret kræver i alle Tilfælde Tilladelse fra Justitsministeriet og er efter Retsplejelovens almindelige Regler betinget af, at Sagen har almindelig Interesse eller videregaaende Følger for den tiltalte. Højesteret er desuden efter de gældende Procesregler afskaaret fra at foretage en selvstændig Bedømmelse af Beviserne og maa derfor lægge Landsrettens Afgørelse af Bevisspørgsmaalet til Grund ved sin Paadømmelse af Sagen.

De i de to Straffelovstillæg omhandlede Sager er imidlertid af overordentlig stor Betydning ikke blot for Staten, hvis Interesser de naturligvis ofte vil berøre stærkt, men ogsaa for de tiltalte, idet der kan blive Spørgsmaal om Idømmelse af strenge Straffe. Adskillige af disse Sager er under Hensyn hertil med Justitsministeriets Tilladelse blevet paaanket til Højesteret.

Da de fleste og de mest betydningsfulde af Sagerne saaledes

under alle Omstændigheder maa forventes at ville blive forelagt Højesteret til endelig Afgørelse, og da man maa anse det for særdeles ønskeligt, at de fremmes med størst mulig Hast, har man fundet det hensigtsmæssigt, at der gives Mulighed for efter Justitsministerens Bestemmelse at paaanke Afgørelserne direkte fra Underretten til Højesteret. Man vil herved ogsaa opnaa, at Højesteret faar Mulighed for at foretage en selvstændig Bedømmelse af Beviserne. Anke kan derfor efter Forslaget i saadanne Tilfælde ogsaa støttes paa, at Underrettens Bedømmelse af Beviserne har været urigtig, men iøvrigt finder de almindelige Regler om Paaanke af Domme afsagt af Landsretterne i første Instans Anvendelse med de fornødne Lempelser.

Skærpelse af Fremmedloven.

Justitsminister Thune Jacobsen fremsatte den 25. Februar 1942 Forslag i Landstinget om Forlængelse og Skærpelse af den den 30. Marts 1940 gennemførte midlertidige Ændring og Tillæg til Fremmedloven. Forlængelsen gælder 2 Aar.

De skærpede Bestemmelser indeholdes væsentlig i Forslagets § 3, der har følgende Ordlyd:

Personer, der skaffer sig Adgang her til Landet uden om Paskontrollen, eller som udrejser af Landet uden om Paskontrollen, straffes med Bøde eller under skærpede Omstændigheder med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar, hvorhos de, for saa vidt de er Udlændinge, kan udvises af Politiet.

Den, der medvirker til, at nogen indrejser i eller udrejser fra Landet uden om Paskontrollen, eller som medvirker til at holde en Udlænding, om hvem han vidste eller efter samtlige foreliggende Omstændigheder burde vide, at han har skaffet sig Adgang til Landet uden om Paskontrollen eller iøvrigt opholder sig ulovligt her, skjult for Politiet, straffes med Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Hæfte eller med Fængsel indtil 2 Aar.

I Forslagets Bemærkninger hedder det om Ændringerne i denne Paragraf bl. a.:

Ulovlig Ind- og Udrejse er under de for Tiden herskende særlige Forhold en meget alvorlig Forseelse. I Praksis er der i nogle Tilfælde af ulovlig Udrejse fra Danmark idømt strenge Fængselsstraffe i Medfør af § 3, Nr. 3, i Lov Nr. 14 af 18. Januar 1941 om midlertidigt Tillæg til Borgerlig Straffelov, men der bør ogsaa i Fremmedloven være Hjemmel til, at der i grovere Tilfælde kan anvendes en følelig Straf.

Med Hensyn til Medvirken til at holde en Udlænding skjult her i Landet for Politiet har man derhos foreslaaet Ordene »ved at yde

Husly eller økonomisk Hjælp« slettet, idet der kan forekomme andre Former for Medvirken, som lige saa vel bør kunne straffes. Endelig har man foreslaaet, at den medvirkende kan straffes ikke blot, naar det kan godtgøres, at han vidste, at vedkommende Udlænding har skaffet sig Adgang her til Landet uden om Paskontrollen eller iøvrigt opholder sig ulovligt her, men ogsaa, naar det findes, at han burde vide Besked herom. Det er efter Sagens Natur meget vanskeligt, naar der ikke foreligger egen Tilstaaelse, at føre Bevis for positiv Viden om Udlændingens ulovlige Ophold. Da det er af stor Vigtighed at hindre, at Udlændinge holder sig skjult for Politiet, bør Straf ogsaa kunne ramme den, der medvirker til at skjule en Udlænding, om hvem han burde vide, at hans Ophold her i Landet er illegalt. Ved at undersøge Udlændingens Pas eller ved at rette Henvendelse til Politiet kan enhver med Lethed skaffe sig saadanne Oplysninger, at Overtrædelse af denne Bestemmelse kan undgaas.

Da den hidtil gældende Lovs Straffebestemmelser lød paa Hæfte eller Fængsel indtil 6 Maaneder (i Forslaget indtil 2 Aar), er der Tale om en kraftig Skærpelse af Straffebestemmelsen.

En anden Bestemmelse (i § 1) fastsætter, at det ved kgl. Anordning kan bestemmes, at rejsende ogsaa *ved Udrejse* fra Landet skal være forsynet med *Rejsepas eller andet Legitimationsdokument*, idet Forholdene har medført, at Kontrol med Udrejse af Landet er blevet lige saa nødvendig som Indrejsekontrollen.

Endelig indeholder Forslaget den Ændring, at Justitsministeren kan fastsætte særlige Regler for Udlændinges Meldepligt under deres Ophold her i Landet. Denne sidste Ændring begrundes med, at det under de nuværende Forhold er nødvendigt, at der føres et effektivt Tilsyn med de Udlændinge, der opholder sig her i Landet. Man har derfor fundet det hensigtsmæssigt at faa tilvejebragt udtrykkelig Hjemmel for, at der administrativt kan fastsættes særlige Regler om Udlændinges Meldepligt under deres Ophold her i Landet.

Forslaget er vedtaget.

Uniformsforbudet.

Loven om Forbud mod Uniformer blev den 25. Februar paa Forslag af Justitsministeren ved enstemmig Vedtagelse i begge Ting forlænget til 1. April 1944.

I Folketinget undlod Bondepartiets 3 Medlemmer at stemme. De 2 Nazister havde ikke givet Møde.

Vaabenloven.

De ekstraordinære Bemyndigelsesbestemmelser i Vaabenloven er forlænget til Rigsdagssamlingen 1942—43.

Civilbeskyttelsen.

I Folketinget fremsatte Indenrigsministeren den 26. Juni Forslag om en Ændring i Loven om Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Følgerne af Luftangreb. Ændringen gaar ud paa at bemyndige Indenrigsministeren til at bestemme, at Modtagelse af Skademeldinger og lignende samt disse Meldingers Videreførelse til Myndighederne skal varetages af dertil udpegede Personer, hvem denne Virksomhed kan paalægges som et borgerligt Ombud.

Værnepligtsloven.

De midlertidige Bestemmelser om Ophævelse af Adgangen til at begære Udsættelse m. v. er paa Forslag af Indenrigsministeren forlænget til 1. April 1943.

Hæren og Søværnet.

Forsvarsminister *Brorson* fremsatte i Folketinget den 8. Oktober Forslag til Lov om Bemyndigelse til midlertidig at afvige fra visse Bestemmelser i Lovene om Hæren og Søværnets Ordning.

Ved Lov af 6. December 1940 blev Forsvarsministeren bemyndiget til i Finansaarene 1940—41 og 1941—42 at afvige fra Bestemmelserne vedrørende det Antal Mand, der aarligt skal uddannes, samt vedrørende Uddannelse, Tjenestetid m. v. for saavel Mandskab som Befalingsmænd o. l. Endvidere blev Forsvarsministeren bemyndiget til i de nævnte Finansaar at holde de Udgifter, der opføres paa Krigsministeriets og Marineministeriets militære Driftsbudgetter, paa et Tal, der afviger fra de i Lovene om Hærens og Søværnets Ordning fastsatte aarlige Driftsbeløb.

Da de ekstraordinære Forhold, der laa til Grund for den om-

handlede Lovs Tilblivelse, fortsat vedvarer, maa det anses for paakrævet, at der ogsaa for Finansaaret 1942—43 gives Forsvarsministeren en tilsvarende Bemyndigelse.

En ny Bestemmelse tilsigter under de nuværende særlige Forhold i visse Tilfælde at sikre Befalingsmænd o. l., der er traadt uden for Nummer, Mulighed for at genindtræde i Nummer, naar de paagældende maatte ønske det.

Forslaget er enstemmigt vedtaget i begge Ting.

Huslejeloven.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 20. Marts 1942 Forslag om Ændringer i Huslejeloven.

Ved Lov af 30. Oktober 1939 gennemførtes Bestemmelser, som senere er forlænget, hvorefter almindelig Adgang til Lejeforhøjelser og Opsigelser er ophævet, medens der gives Mulighed for Lejeregulering ved Genudlejning i Tilfælde, hvor den hidtidige Leje paa Grund af individuel Hensyntagen har været særlig lav, og der er fastsat en Række Bestemmelser sigtende til at regulere Betalingen for Opvarmningen under Hensyn til de ekstraordinære Brændselsforhold.

Ministeriet har anset det for nødvendigt at foreslaa, at de gældende ekstraordinære Bestemmelser forlænges 1 Aar indtil den 1. April 1943. Bestemmelserne i det fremsatte Lovforslag svarer til Bestemmelserne i Loven af 31. Marts 1941 med enkelte Ændringer.

Adgangen til Lejeforhøjelse og Opsigelse.

Bestemmelsen om Adgang til Lejeforhøjelse svarer i det væsentlige til de tidligere. Der kan saaledes kun gennemføres Lejeforhøjelse i Tilfælde af Genudlejning, saafremt særlige Omstændigheder foreligger, og det er da yderligere en Betingelse, at Lejeforhøjelsen godkendes af vedkommende Kommunalbestyrelse. Det har imidlertid vist sig, at Bestemmelsen i nogen Grad er blevet tilsidesat af Udlejerne derved, at disse har undladt at anmelde stedfundne Lejeforhøjelser for Kommunalbestyrelsen, og uden at Lejerne har reageret enten paa Grund af manglende Kendskab til Lovgivningen eller ud fra den Antagelse, at de gyldigt har kunnet fraskrive sig Beskyttelsen mod Lejeforhøjelse. Bestemmelsen blev imidlertid fastsat for at hindre en Forhøjelse af Huslejeniveauet og *gælder uanset den enkelte Lejers Villighed til at betale en højere Leje*. Man har der-

for fundet det nødvendigt at sikre Bestemmelsens Overholdelse ved at indsætte en Bødebestemmelse. Ved uberettigede Lejeforhøjelser straffes Udlejerens med Bøde ikke under 50 Kr., og det for meget betalte kan af Lejeren kræves tilbagebetalt. Overtrædelse vil være *offentlig Paatale* undergivet. I de Tilfælde, hvor *foreløbig* Lejeaftale er indgaaet, er der fastsat en Frist af 3 Uger fra Aftalens Indgaaelse, inden hvilken Anmeldelse skal indsendes til Kommunalbestyrelsen.

Ministeriets Opmærksomhed er blevet henledt paa, at det i en Del Tilfælde er forekommet, at Ejere af Ejendomme i Kvarterer, der har været betragtet som særlig udsat for Krigsfare, har set sig nødsaget til at nedsætte Lejen for at hindre Fraflytning fra de paagældende Ejendomme eller muliggøre Genudlejning af ledigblevne Lejligheder.

Da Hovedformaalet med den midlertidige Huslejelovgivning er at *hindre en Forhøjelse af det før Krigen gældende Huslejeniveau*, har Ministeriet ikke ment, at der kan være forbundet Betænkeligheder ved, saaledes som det foreslaas, at aabne Muligheder for, at der med Kommunalbestyrelsens Godkendelse kan ske en Tilbageførelse til det den 1. September 1939 gældende Huslejeniveau i Tilfælde, hvor Huslejen i Mellemtiden er blevet nedsat, og de Grunde, der i sin Tid medførte Nedsættelsen, ikke længere foreligger.

Da det har vist sig vanskeligt, navnlig i de store Kommuner, at naa at tage Stilling til Anmeldelser om Lejeforhøjelse indenfor den tidligere fastsatte Frist af 2 Uger, bl. a. fordi det ofte er nødvendigt for Kommunerne selv at skaffe Oplysninger i Sagen, har man foreslaaet Fristen forlænget til 4 Uger.

Man har endelig fastsat en Frist paa 4 Uger, inden hvilken Udlejerens kan indbringe Kommunalbestyrelsens Afgørelse for Retten.

Ifølge Lejeloven kan et Lejemaal ophæves (til Fraflytning straks), naar Lejeren trods Udlejerens Paamindelse tilsidesætter sine Pligter til at iagttage god Skik og Orden i Ejendommen. Ved Loven af 31. Marts 1941 indførtes den Regel, at det ved Dom kan bestemmes, at Lejeren kan opsiges til Fraflytning med det i Lejemaalet gældende Varsel og til aftalt eller forudsat Flyttedag, i Tilfælde, hvor der vel ikke føres fuldt Bevis for, at Lejeren har tilsidesat sine Pligter til at iagttage god Skik og Orden i Ejendommen, men dette dog sandsynliggøres.

Der kan imidlertid forekomme Tilfælde, hvor Lejeren, uden at han i og for sig tilsidesætter sine Pligter til at iagttage god Skik og Orden i Ejendommen, dog enten ved sin egen eller sin Husstands Optræden eller Forhold maa siges at være til saadan Ulempe for Ejendommen eller dens Beboere, at det maa forekomme mindre rimeligt, at han nyder godt af den lovhjemlede Uopsigelighed. Man har derfor foreslaaet en hertil sigtende Ændring i Lovforslagets Tekst.

Ved Opsigelse efter denne Bestemmelse kan Lejeforhøjelse ikke finde Sted ved nyt Lejemaal.

Varmebidraget.

I Bestemmelserne om Varmebidraget i Loven af 30. Marts 1940 var det fastsat, at Udlejeren kun kunde kræve Forhøjelse af Opvarmningsbidraget, for saa vidt angaar den Stigning i Brændselsprisen, der oversteg 15 pCt., medens der tilkom Lejeren tilsvarende Ret til Nedsættelse i Tilfælde af Fald i Brændselsprisen.

Motiveringen var, at naar Opvarmningsbidraget i Lejeaftalen var fastsat til et bestemt Beløb, har Udlejeren, der havde Fordelen af et Fald i Brændselsprisen, ogsaa været forberedt paa selv at maatte bære en vis Del af Udsvinget i stigende Retning.

Ved Loven af 31. Marts 1941 blev den Andel, Udlejeren endeligt skal bære, nedsat til 10 pCt.

Medens Fordelen ved det faste Varmebidrag i normale Tider vekslede snart i Udlejerens, snart i Lejerens Favør, forekommer det nu, da Brændselspriserne ligger i et saadant konstant Niveau, at Muligheden for væsentligt Fald indtil videre kan lades ude af Betragtning, mindre rimeligt at opretholde Bestemmelsen om, at Udlejeren skal bære en Del af Prisstigningen, og Bestemmelsen var derfor udeladt i Lovforslaget.

Ligeledes har man i § 9, der vedrører Lejemaal, i hvilke Opvarmningsudgifterne er *inkluderet i Huslejen*, udeladt den i Loven af 31. Marts 1941 indeholdte Bestemmelse, hvorefter Udlejeren selv skal bære de første 10 pCt. af Stigningen i Brændselsprisen.

Vedrørende Varmemaalere blev der i Marts 1941 indsat en Bestemmelse om Samtykke fra Flertallet af Lejerne som Betingelse for, at Ejeren kan gennemføre Kravet om Opsætning af Varmemaalere i det væsentlige for Lejernes Regning.

Det har imidlertid vist sig, at denne Betingelse i ikke ringe Grad har modvirket Opsætningen af Varmemaalere, — en Foranstaltning, der ikke blot er i Lejernes Interesse, men først og fremmest er af samfundsmæssig Betydning under de herskende Brændselsforhold.

Man har derfor ladet den nævnte Betingelse udgaa, saaledes at Opsætning af Varmemaalere kan ske efter Udlejerens Bestemmelse.

Tvungen Udlejning.

Ministeriets Opmærksomhed er fra forskellig Side — saaledes bl. a. ved Forhandlinger paa de samvirkende Sogneraadsfor-

eningers Delegeretmøde — blevet henledt paa, at det selv i Kommuner med Boligmangel kan forekomme, at Ejeren af en Beboelseslejlighed ikke ønsker at udleje denne, og at der i saadanne Tilfælde bør være Adgang til at paalægge Ejeren at udleje den paagældende Lejlighed, eventuelt til Kommunen. Da man har ment at burde tilvejebringe en Lovregel om dette Forhold, var der i Forslaget indsat en Bestemmelse, der tog Sigte herpaa.

Huse med kun 2 Lejligheder.

Tidligere var Lejemaal i Huse, hvori der kun er indrettet 2 Lejligheder, hvoraf Ejeren bebor den ene, undtaget fra den lovhjemlede Uopsigelighed og fra Forbudet mod Genudlejning paa mere byrdefulde Vilkaar end i det forrige Lejemaal. Da den angivne Boligform særlig uden for Hovedstaden er ret udbredt, vil Huslejen for saadanne Lejligheder være af ikke uvæsentlig Betydning for Huslejeniveauet det paagældende Sted, og man har derfor ment, at ogsaa disse Lejemaal bør undergives Lovens Bestemmelser om Forbud mod Lejeforhøjelser. Paa Grund af den nære Berøring, der bestaar mellem Ejer og Lejer i saadanne Lejemaal, har man derimod ikke ment, at disse Lejemaal bør være undergivet den lovhjemlede Uopsigelighed.

Vedtagelsen med yderligere Ændringer.

Forslaget gennemførtes ved enstemmig Vedtagelse i Folketinget den 12. Maj, i Landstinget den 21. Maj.

Bestemmelserne om Huslejeafsættelse gælder nu ogsaa for Udlejning af enkelte møblerede eller umøblerede Værelser, saadan at i de Tilfælde, hvor der af en Lejlighed er udlejet mere end tre Værelser, gælder Bestemmelsen om Loft over den nuværende Leje og om Kommunalbestyrelsens Godkendelse af enhver Forhøjelse baade af den nuværende Leje i de bestaaende Lejemaal og af Lejen i de nye Lejemaal. Man sigter herved paa en Sanering af Forholdene i de saakaldte Klublejligheder.

Hertil føjer sig en Bestemmelse, hvorefter man ændrer den permanente Huslejelovs Regel om, at en Ejer, der vil have en Bolig i sin Ejendom, altid kan faa den, en Regel, som Domstolene og Grundejerne hidtil har forstaaet paa den Maade, at han ogsaa skulde kunne faa Lejligheden, selv om han boede i Huset i Forvejen, at han med andre Ord kunde skifte Lejligheden inden for Ejendommen, saa ofte han vilde og sige en Lejer op hver Gang. Denne Bestemmelse er nu ændret paa den Maade, at dette kan han vedblivende gøre, men paa den Betingelse, at han saa altid stiller den Lejlighed, han hidtil selv har brugt i Ejendommen, til den opsagte Lejers Raadighed.

Der er indføjet Straffebestemmelser, hvorefter baade Ejer og Lejer straffes med Bøder ved Overtrædelse af Huslejebestemmelserne.

Flyttedagen.

Indenrigsministeren fremsatte den 5. Marts i Folketinget Forslag om Ændringer i Huslejeloven. Ifølge Lovens § 8 falder de almindelige Flyttedage paa Maanedens første Dag. Saafremt denne Dag er en Helligdag eller Dagen før en Helligdag, udskydes Flyttedagen til den næste Søndag. For at undgaa at Flyttedagen falder Paaskelørdag, har man foreslaaet en Tydeliggørelse af Bestemmelserne, saaledes at Flyttedagen ingen sinde kan falde Dagen før en Helligdag. April Flyttedag bliver saaledes i Aar den 7. April. Enstemmigt vedtaget.

Burmeister og Wain.

Loven om visse Ændringer i A/S Burmeister & Wain's Maskin- og Skibsbyggeris Forhold, der vedtoges enstemmigt i begge Rigsdagens Ting, idet Bondepartiet undlod at stemme, tager Sigte paa Gennemførelse af Ændringer i Selskabets Kapitalforhold, saaledes som disse i sin Tid blev fastlagt ved Lov af 28. Februar 1933. Denne Lov var foranlediget af de Vanskeligheder, Krisen i 1932 havde bragt Selskabet i. Efter Selskabets Anmodning blev der ved Lov af 23. December 1932 gennemført en kort Betalingshenstand for Selskabet, og der nedattes et Undersøgelsesudvalg, der skulde underkaste Spørgsmaalet om Selskabets Videreførelse en nærmere Prøvelse. Paa Grundlag af dette Udvalgs Arbejde gennemførtes Nyordningen af Selskabets Forhold ved Februarloven 1933.

Formaalet med denne Lov var tredobbelt. For det første i videst muligt Omfang at bevare de store beskæftigelsesmæssige Interesser, der knyttede sig til Virksomhedens Videreførelse, for det andet Hensynet til Selskabets gamle Kreditorer, som Selskabet paa det paagældende Tidspunkt ikke var i Stand til at fyldestgøre, og for det tredje var Formaalet, i det Omfang Hensynet til Kreditorerne gjorde det muligt, at give Aktionærerne i Selskabet visse Chancer for senere at genindtræde i deres gamle Rettigheder.

Ud fra disse forskellige Formaal gennemførtes Ordningen. Selskabet blev delt i to Afdelinger: Afdeling 1, der skulde videreføre den levedygtige Del af Virksomheden, og Afdeling 2 — Afviklingsafdelingen —, hvortil Selskabets Kreditorer og Aktio-

nærer i det oprindelige Selskab henførtes. De to Afdelinger blev selvstændige Aktieselskaber. Aktiekapitalen i Afd. 1 blev fastsat til 12.350.000 Kr., der fordeltes med 12 Millioner Kr. som Præferenceaktier og 350.000 Kr. som Stamaktier. Fastsættelsen af Aktiekapitalen fandt Sted paa Grundlag af den af Undersøgelsesudvalget foretagne Vurdering af de Aktiver, der blev overdraget til Afdeling 1. Denne Vurdering hvilede paa et Skøn over den Omsætning, man dengang mente at turde regne med, at Selskabet vilde faa, nemlig 15—20 Mill. Kr. aarligt. I øvrigt blev Forholdet ordnet paa den Maade, at Aktierne i Afdeling 1, der altsaa omfattede den levedygtige Del af Virksomheden, blev overdraget til Afdeling 2, der saaledes paa den Maade kom til at eje Afdeling 1 foruden de Aktiver, der direkte var henlagt til Afdeling 2. Tanken hermed var den, at Kreditorerne skulde fyldestgøres dels gennem Realisation af de Aktiver, som var henlagt til Afdeling 2, dels gennem det Overskud, man haabede Afdeling 1 kunde indtjene.

Ved Hjælp af indvunden Fortjeneste blev Præferencekapitalen opskrevet fra 12 Mill. Kr. til 14 Mill. Kr., men derefter paabegyndtes Nedbringelsen af Præferenceaktiekapitalen gennem de Overskud, Afdeling 1 derefter indtjente, og i samme Forhold en Opskrivning af Stamaktierne. I Overensstemmelse hermed er Præferenceaktiekapitalen nedbragt fra 14 Mill. Kr. til 12.950.000 Kr., og samtidig er Stamaktiekapitalen opskrevet fra 350,000 Kr. til 1.400.000 Kr.

I 1937 blev Delingen af Selskabet i to Afdelinger afviklet, idet Kreditorerne blev fyldestgjort paa forskellig Maade. Afviklingsafdelingen blev ophævet, og der eksisterer derefter kun eet Selskab. I de Aar, der er gaaet siden Rekonstruktionen, har Udviklingen været væsentlig gunstigere for Selskabets Virksomhed, end man i 1933 turde regne med. Medens man i 1933 regnede med en Omsætning paa 15—20 Mill. Kr. aarlig, er Omsætningen steget fra Aar til Aar og har i Aarene 1938, 1939 og 1940 andraget 70—80 Mill. Kr. aarligt. I 1933 regnede man med at kunne beskæftige ca. 2000 Arbejdere og Funktionærer, medens man nu er kommet op paa en Beskæftigelse af henimod 8000 Arbejdere og Funktionærer, samtidig med at Selskabets Nettooverskud er steget ganske væsentligt.

Som Følge af disse Forhold havde Selskabet i nogen Tid beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Ændringer i den i sin Tid trufne Ordning, saaledes at Selskabets Kapitalforhold og Mulighederne for at oparbejde Reserver i Selskabet kunde komme til at svare til den betydelige Forøgelse i Selskabets Omsætning.

Under de Forhandlinger, som Selskabets Ledelse i den Anledning havde ført med Regeringen, havde Ledelsen gjort opmærksom paa, at Virksomhedens Videreførelse paa betryggende Maade nødvendiggjorde saadanne Ændringer i de bestaaende Forhold, at Selskabets Egenkapital kunde blive forøget og Mulighederne for Oparbejdelse af Reserver dermed blive større. I denne Forbindelse havde man henledt Opmærksomheden paa, at Selskabet, grundet paa sin i Forhold til Omsætningen meget ringe Egenkapital, rammes haardt i skattemæssig Henseende.

Regeringen kunde tiltræde Berettigelsen af de af Selskabet fremsatte Betragtninger, ligesom Regeringen i alt væsentligt kunde tiltræde den Form, under hvilken de forskellige Spørgsmaal blev foreslaaet løst fra Selskabets Side.

Lovens Indhold.

Efter at Sagen var behandlet i Regeringen, udarbejdedes et Lovforslag, der som foran omtalt vedtoges af Rigsdagen. Loven gaar ud paa følgende:

Bestyrelsen faar Ret til for en ekstraordinær Generalforsamling at forelægge Stamaktionærerne, der jo er de egentlige Ejere af Selskabet, Spørgsmaalet om, hvorvidt de vil give Tilslutning til de Forslag om Kapitalændringer og de i Forbindelse dermed staaende Vedtægtsændringer, som Loven giver Bestyrelsen fornøden Hjemmel til at fremsætte.

Præferenceaktiekapitalen paa 12.950.000 Kr. skal opsiges og indfries og derefter erstattes med en ny og større Præferenceaktiekapital paa 16.800.000 Kr., der kun skal have Ret til kumulativt Udbytte (d. v. s. med Efterbetaling, hvis dette Udbytte et Aar ikke kan præsteres) paa $5\frac{1}{2}$ pCt. p. a. i Modsætning til som hidtil 6 pCt. p. a. Reglerne for den nye Præferencekapitals Indløsning skal være mindre byrdefulde for Selskabet end Reglerne for Indfrielsen af den nuværende Præferenceaktiekapital. Staten, der i Øjeblikket har ydet Selskabet et Laan til et Beløb af 4.200.000 Kr., konverterer dette Laan til Præferenceaktier, og det tilbydes Stamaktionærerne at tegne Resten af den nye Præferencekapital, altsaa 12.600.000 Kr. Den nuværende Stamaktiekapital paa 1.400.000 Kr. opskrives straks til 9.800.000 Kr., altsaa med 8.400.000 Kr. Dette Beløb skaffes der Dækning for dels ved Anvendelse af et Beløb paa 2.800.000 Kr., som Selskabet allerede har hensat til Opskrivning af Stamaktier, dels ved at man tillader en Opskrivning af Selskabets nuværende Ejendomme med et Beløb af 5.600.000 Kr. Selskabet har ønsket en noget større Opskrivning af Ejendommene, nemlig fra de ca. 7 Mill.

Kr., hvortil de i Øjeblikket staar bogført, til Ejendomsskyldværdien, der andrager ca. 17 Mill. Kr. Regeringen har imidlertid ment, at det, alt taget i Betragtning, maa anses for rigtigst ikke at opskrive Ejendommene med mere end 5.600.000 Kr.

Naar den nye Præferenceaktiekapital er tilvejebragt, og Opskrivningen af Stamaktierne har fundet Sted, vil Selskabets samlede Aktiekapital komme til at andrage 26.600.000 Kr. imod nu 14.350.000 Kr. Derudover vil Selskabets Aktiekapital gennem senere indtjent Overskud kunne forøges til i alt 35.000.000 Kr., svarende til Aktiekapitalen i det oprindelige Selskab.

Gennem denne Ordning vil de Formaal, som Selskabets Ledelse tilstræber, kunne naas. Man opnaar saaledes straks en betydelig Forøgelse af den samlede Aktiekapital, og efterhaanden vil denne kunne bringes op paa et Beløb af 35 Mill. Kr., medens Aktiekapitalen efter den hidtidige Ordning kun androg 14.350.000 Kr. Denne Foranstaltning medfører, at Kravene til Henlæggelser til lovpligtige Reserver forøges, hvad der igen betyder en stærkere Konsolidering af Selskabet.

Som Følge af, at Præferenceaktiekapitalens Indløsning forhales, har man fundet det rigtigst at give Stamaktionærerne Mulighed for allerede nu at erholde Udbytte, dog ikke over 6 pCt. p. a., medens Forholdet efter den hidtil gældende Lov er det, at Stamaktionærerne ikke kan faa noget Udbytte, før hele Præferenceaktiekapitalen er indfriet.

Funktionærloven.

Arbejdsministeren fremsatte i Folketinget den 29. Januar 1942 Lovforslag om forlænget Gyldighed af de midlertidige Ændringer i Loven om Retsforholdet mellem Arbejdsgivere og Funktionærer i private Erhvervsvirksomheder.

Ved Lov af 29. Juni 1940 blev der givet kriseramte Virksomheder Adgang til at opsiges Tjenesteforhold i Henhold til Funktionærloven med 1 Maanedes Varsel, uanset om Funktionæren i Henhold til Funktionærlovens Opsigelsesbestemmelser eller i Henhold til en før Lovens Ikrafttræden truffen Aftale havde Krav paa et længere Opsigelsesvarsel.

Da de ekstraordinære Forhold indenfor Erhvervslivet, som førte til Loven af 29. Juni 1940, stadig er tilstede, foreslaas det, at den ved nævnte Lov indførte Ordning forlænges yderligere 1 Aar, saaledes at Opsigelse med det i Loven omhandlede 1 Maanedes Varsel kan ske indtil senest den 28. Februar 1943.

I Funktionærlovens § 16 er det bestemt, at denne Lov vil være at optage til Revision i Rigsdagssamlingen 1941—42. De raadende Forhold bevirker imidlertid, at det for Øjeblikket vanskeligt kan bedømmes, om og i hvilket Omfang der vil være Grund til at foretage Ændringer i denne Lov, og der kan næppe regnes med, at disse Forhold vil ændre sig i den nærmeste Fremtid, hvortil kommer, at Funktionærlovens Virkninger er blevet væsentlig modificerede ved de foran nævnte midlertidige Ændringer i Loven.

Det foresloges derfor ogsaa, at Revisionen af Funktionærloven udskydes til Rigsdagssamlingen 1942—43.

Forslaget er vedtaget enstemmigt.

Lukkeloven.

Handelsminister *Halfdan Hendriksen* fremsatte den 12. Februar i Landstinget Forslag til Lukkelov. Forslaget er udarbejdet af den i April 1938 nedsatte Lukkelovskommission, der i Januar 1942 afgav enstemmig Betænkning.

Lovforslaget bestemmer, at Butikker — hvorved forstaas Handlendes, Haandværkeres, Industridrivendes, Gartneres og Andelsforeningers Udsalgs- og Udleveringssteder og Lagre samt Auktionslokaler og Pantelaaneres Forretningslokaler — paa Ugens fire første Søgnedage maa holdes aabne i Tiden Kl. 6—18, Fredag indtræder Lukketiden Kl. 20 og Lørdag Kl. 17 (for Barberer og Frisører Kl. 18). Grundlovsdagen lukkes Kl. 12 og Juleaftensdag Kl. 14. Den sidste Søgnedag før Nytaarsdag, Skærtorsdag, Paaskedag, Bededag, Kristi Himmelfartsdag, Pinsedag samt de sidste 6 Søgnedage før Juleaften maa holdes aabent til Kl. 20. Den sidste Søndag før Jul kan holdes aabent fra Kl. 16 til 20 — derimod er den hidtidige Adgang til Aabning første Søndag i Maj og November bortfaldet.

Lovforslaget opregner en Række Omraader, hvor Bestemmelserne ikke kommer til Anvendelse: Apoteker og Haandkøbsudsalg, Aviskiosker o. lign., Salg i Teatre, Biografer, paa Idrætspladser, ved Markeder, Folkefester o. s. v.

Bagere maa holde aabent fra Kl. 6 til 20 hver Dag, Ismejerier maa paa Helligdagene sælge Brød, Mælk og Fløde fra Kl. 6 til 11. Konditorer (hvis Lukketid sorterer under Beværterlov og Politivedtægt) maa ikke sælge Varer ud af Huset efter Kl. 21, og i de almindelige Butikslukketider maa Beværterne kun sælge Drikkevarer ud af Huset i Forbindelse med Mad.

Blomsterforretninger maa paa Helligdagene holde aabent Kl. 6—12, sidste Søndag før Jul dog til Kl. 20. Fotografer maa paa Helligdagene holde aabent Kl. 10—16, dog ikke Langfredag, Paaske-, Pinse- og Juledag. Kunder, som befinder sig i en Butik ved Lukketidens Indtræden, kan ekspederes i indtil et Kvarter efter Lukketiden, for Barber- og Frisørforretningers Vedkommende dog 1 Time.

Overtrædelse af Bestemmelserne medfører Bøder baade for den forretningsdrivende — mindst 50 Kr. — og for Kunden — mindst 10 Kr. Forslaget naaede ikke at blive gennemført.

Rigsdagsmedlemmernes Diæter.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 23. Juni Forslag om midlertidig Ændring i Valgloven. Ændringen gaar ud paa at forhøje Godtgørelsen for de Medlemmer af Rigsdagen, der bor Vest for Storebælt, med 100 Kr. maanedlig fra 1. Oktober 1941 at regne. Forhøjelsen er motiveret i den bestaaende Trafiksituation, der medfører en Række ekstra Udgifter.

Loven gælder til 30. Juni 1943, men kan ophæves forinden ved kgl. Anordning.

Enstemmigt vedtaget. Smaagrupperne undlod at stemme.

Udskydelse af de kommunale Valg.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 14. Januar Forslag om Udskydelse af de kommunale Valg. I Bemærkningerne til Forslaget hedder det, at »da de Forhold, der begrundede Valgenes Udskydelse i 1941, fremdeles er til Stede, har man udarbejdet nærværende Lovforslag, hvorefter Afholdelsen af de kommunale Valg yderligere udsættes til første Halvdel af Marts Maaned 1943.«

Forslaget færdigbehandlede i Folketinget den 23. Januar og i Landstinget samme Dag. Vedtagelsen i begge Ting var enstemmig. Heller ikke *Frits Clausen*, der under Finanslovdebatten var saa ivrig for at faa et Valg, havde Indvendinger at gøre.

Udsættelse af Menighedsraadsvalgene.

Menighedsraadsvalgene, der skulde have fundet Sted i November 1942, er med Henvisning til Udsættelsen af de kommunale Valg udsat til November 1943, ved Vedtagelsen af et af Kirkeministeren fremsat Forslag.

Udbyttebegrænsning.

Handelsministeren har i Folketinget den 7. Maj fremsat Forslag om Forlængelse af Loven om Udbyttebegrænsning (omtalt i forrige Graabog Side 127), saaledes at den kommer til at gælde for alle Regnskabsaar, der udløber inden 1. Juli 1943.

Enstemmigt vedtaget.

Statens Bygningsvæsen.

I den forløbne Rigsdagssamling er vedtaget et af Indenrigsministeren fremsat Forslag til Lov om Statens Bygningsvæsen.

Forslagets Indhold.

Der oprettes et Statens Bygningsdirektorat, som hører under Indenrigsministeren. Under Direktoratet lægges Varetagelsen af Forretningerne vedrørende Opførelse af nye Statsbygninger m. v.; Forvaltningen af de under Indenrigsministeriet hørende Bygninger, Haver, Monumenter og Statuer; Administrationen af den almindelige Byggelovgivning, herunder Boligtilsyns- og Saneeringslovgivningen; Administrationen af Byplanlovgivningen; Administrationen af den under Indenrigsministeriet hørende Lovgivning vedrørende Statens Støtte til Boligbyggeri m. m.

Efter Indenrigsministerens Bestemmelse kan der til Direktoratet henlægges andre under Indenrigsministeriets Forretningsomraade hørende Sager.

Bygningsdirektoratets Virksomhed vedrørende Opførelse af nye Statsbygninger, Ombygninger af og Nyanlæg ved saadanne har til Formaal at sikre Varetagelsen af Statens Interesser i disse Arbejders og Anlægs mest fordelagtige Udførelse i økonomisk og praktisk Henseende under fornøden Hensyntagen til de paa-gældende Bygningers Formaal og omfatter Forberedelse af Arbejdet ved Udarbejdelse af Disposition og Program efter Anvis-

ning af og Forhandling med vedkommende Ministerium m. m., Afgivelse af Erklæring til vedkommende Ministerium om de Tilbud, der indkommer ved Udbydelsen af Arbejdet, Gennemsyn af Entreprise- og øvrige fornødne Kontrakter med Entreprenører og Leverandører og Prøvelse af fremkommende Regningskrav.

Bygningsdirektoratet er Raadgiver for Ministerierne og Rigsdagens Udvalg i alle Spørgsmaal vedrørende Statens Bygninger, herunder om Bygningernes Vedligeholdelse.

Fra Bestemmelserne undtages de under Krigsministeriet, Marineministeriet, Statsbanerne og Post- og Telegrafvæsenet hørende Bygninger samt andre Anlæg af særlig teknisk Art, saasom Havne-, Dæmnings-, Tunnel- og Brobygningsanlæg.

I Direktoratet tilvejebringes efterhaanden et Arkiv af Tegninger af Statens Bygninger samt Maalebrev og Matrikuls kort. Bygninger, hvoraf der ikke findes Tegninger, kan, hvis de har særlig historisk, arkitektonisk eller praktisk Betydning, opmaales, og Tegningerne derefter indlemmes i Direktoratets Arkiv.

I Direktoratet skal samles Oplysninger om Omkostninger ved saavel offentligt som privat Byggeri, omfattende Materialepriser, Arbejdslønninger og Enhedspriser.

Som Chef for Bygningsdirektoratet ansættes en Direktør med administrativ Evne og med Indsigt i de nævnte Forretningsomraader. Direktøren staar umiddelbart under Indenrigsministeren.

Som tekniske Konsulenter for Direktoratet kan ansættes en kunstnerisk og praktisk fuldt uddannet Arkitekt og en videnskabelig og praktisk fuldt uddannet Ingeniør samt andre sagkyndige, hvis Bistand maa anses for fornøden til Behandlingen af de til Direktoratet henlagte Sager.

Under Bygningsdirektoratet ansættes det fornødne Antal Bygningsinspektører.

Bygningsinspektørerne fører hver inden for sit Arbejdsomraade det bygningsmæssige, tekniske Tilsyn med de dem underlagte, Staten eller Statsembeder tilhørende Bygninger, Monumenter og Statuer.

De afholder aarlige Syn over de under deres Tilsyn henlagte Bygninger m. v., og gør Indstilling til vedkommende Ministerium om de til de nødvendige Vedligeholdelses- og Istandsættelsesarbejder fornødne Beløb. De leder Udførelsen af de nævnte Arbejder inden for de dertil bevilgede Beløb og er ansvarlige for disses rigtige Anvendelse.

Efter Begæring af vedkommende Ministerium er de pligtige til i Samraad med Bygningsdirektoratet at udarbejde Forslag til Nybygninger, Om- og Tilbygningsarbejder samt til efter Mini-

steriets Bestemmelse at lede og føre Tilsyn med den tekniske og kvalitetsmæssige Udførelse af disse Arbejder.

Loven, der ikke gælder for Statens Bygninger i Grønland, træder i Kraft den 1. April 1943.

Fiskeriraadet.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts Forslag om Udskydelse af Revisionen af Loven om Fiskeriraadet. Loven, der skulde have været forelagt til Revision i Rigsdagssamlingen 1941—42, har virket paa tilfredsstillende Maade, og dens Revision er derfor udsat til Samlingen 1947—48.

Enstemmigt vedtaget.

Fiskerilovgivning.

Støtte for Fiskeriet.

Landbrugsministeren fremsatte i Folketinget den 14. November 1941 Lovforslag om Tillæg til Loven af 1939 om Foranstaltninger til Støtte for Fiskerierhvervet. Forslaget bemyndiger Landbrugsministeren til efter Forhandling med Finansministeren af Statskassens Midler i Tiden fra 1. Januar 1942 til 31. December 1942 at udrede den Krigsforsikringspræmie, der er paalagt danske Fiskefartøjer.

Endvidere bemyndiges Landbrugsministeren til af Statskassens Midler i Tiden fra 1. Januar 1942 til 31. December 1942 at udbetale Fiskere, der anvender Baad eller Fartøj til erhvervsmæssigt Fiskeri, en Godtgørelse for Forbrug af Brændselsolie svarende til 75 Kr. pr. Ton for Brændselsolie indkøbt her i Landet i det paagældende Tidsrum beregnet efter den paagældende Fiskers normale Forbrug.

Ydelse af Forsikringspræmien og Godtgørelsen for Forbrug af Brændselsolie er betinget af, at vedkommende Fiskers skattepligtige Indtægt i Aaret 1941 ikke har oversteget 4000 Kr.

Uanset denne Indtægtsgrænse vil der til Fiskere, hvis skattepligtige Indtægt i Aaret 1941 har oversteget 4000 Kr., for afholdt Krigsforsikringspræmie og for Forbrug af Brændselsolie i Tiden fra 1. Januar 1942 til 31. December 1942 kunne udbetales Godtgørelse med Fradrag af det Beløb, hvormed vedkommende skattepligtige Indtægt overstiger 4000 Kr.

Forslaget er vedtaget enstemmigt.

Nybygning af Fiskerfartøjer.

Den 10. December 1941 fremsatte Landbrugsministeren i Folketinget Forslag til Lov om Støtte til Nybygning af Fiskefartøjer m. v.

Ved Loven af 31. Marts 1941 blev der bevilget 500.000 Kr. til Ydelse af Tilskud og Udlaan til Nybygning af Fiskefartøjer samt til Udskiftning af Motoranlæg i Fiskefartøjer. Endvidere er der ved samme Lov bevilget 500.000 Kr. til Tilskud til Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskefartøjer samt til Hovedreparation af Fiskefartøjers Motoranlæg.

Senere er der med Tilslutning fra Folketingets Finansudvalg stillet yderligere Beløb til Raadighed til de i Loven omhandlede Formaaler.

Fra Fiskeriets Hovedorganisationer er der tilgaaet Ministeriet for Landbrug og Fiskeri Anmodning om at udvirke en Forlængelse af Lovgivningen.

I det nu fremsatte Lovforslag er der stillet til Raadighed et Beløb af 2 Mill. Kr. som Tilskud og Laan til Nybygning af Fiskefartøjer og Udskiftning af Motoranlæg, samt 1 Mill. Kr. som Tilskud til Ombygning, Istandsættelse og Forbedring af Fiskefartøjer samt til Hovedreparation af Fartøjers Motoranlæg.

Enstemmigt vedtaget.

Ændringer i Fiskerilovene.

Den 8. Oktober 1941 fremsattes i Folketinget Lovforslag om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove.

Da Lovene om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove kun er gældende indtil Udgangen af Aaret 1941, og da det har vist sig nødvendigt fortsat at bibeholde Bestemmelserne om Anvendelse af Bundslæbevod i Kattegat, om Lempelser af de for Fiskeriet i Limfjorden fastsatte særlige Bestemmelser, om Adgang til Nedsættelse af Mindstemaalet for Fisk m. v., om Adgang til at forhøje og fastsætte Mindstemaal for Fisk og Hummer og Fredning af Rødspætter og Skrubber samt Anvendelse af Brislingetrawl m. v., har Ministeriet for Landbrug og Fiskeri anset det for paakrævet for en 2-aarig Periode indtil Udgangen af 1943 fortsat at tilvejebringe Hjemmel til Iværksættelse af de omhandlede Foranstaltninger.

For delvis at imødekomme et fra Dansk Fiskeriforening fremsat Ønske har man endvidere efter indhentet Erklæring fra Dansk Biologisk Station i Lovforslaget stillet Forslag om Bemyndigelse til at tillade Trawlfiskeri i indtil 7½ Maaned aarlig i Stedet for som tidligere 5½ Maaned.

Bortset fra foranstaaende Afvigelse med Hensyn til Trawl-

fiskeri er Indholdet af Lovforslaget overensstemmende med Indholdet af Lov Nr. 253 af 17. Maj 1940 om midlertidige Ændringer i de gældende Fiskerilove og Nr. 449 af 22. December 1939 om midlertidig Ændring i Lov Nr. 93 af 31. Marts 1931 om Saltvandsfiskeri, og man har i det foreliggende Forslag sammenarbejdet de ovennævnte Love til en enkelt Lov.

Enstemmigt vedtaget.

Ind- og Udførsel af Fisk.

Ligeledes den 8. Oktober fremsatte Landbrugsministeren Lovforslag om Ind- og Udførsel af Fisk. Forslaget betyder en 2 Aars Forlængelse af den hidtidige Lovgivning.

Der indføres enkelte Ændringer. Den første gaar ud paa, at det udtrykkeligt fastslaas, at Tilladelse til Udførsel af Fisk kan gøres afhængig af Betaling af en Eksportafgift. I samme Paragraf foreslaas det, at Fisk, der er uegnet til Udførsel paa Grund af daarlig Beskaffenhed, kun maa afsættes til og forarbejdes i Destruktionsanstalter og Fiskemelsfabrikker eller anvendes som Fiskefoder.

Endvidere findes der en Ændring i § 2 gaaende ud paa, at Bøderne forhøjes, i første Tilfælde fra 20 til 100 Kr., og i Gentagelsestilfælde fra 40 til 200 Kr. Samtidig forhøjes det Bødebeløb, der kan paalægges af Ministeren for Landbrug og Fiskeri, fra 2000 til 5000 Kr.

Enstemmigt vedtaget.

Lodsvæsenet.

Den særlige Lovgivning, der giver Forsvarsministeren Bemyndigelse til at afvige fra forskellige Bestemmelser i den gældende Lodslov, er ved enstemmig Vedtagelse forlænget indtil 31. Oktober 1942.

Lodsernes Pensionsordning.

Forsvarsministeren fremsatte i Landstinget den 12. Februar 1942 Forslag om Ændringer i Loven om Lodsvæsenet.

Til Pensionering betaler Lodserne selv fra 8 til 25 pCt. af deres Aarsindtægt. Ved Siden deraf ydes et Statstilskud, der indtil 1920 var bevægeligt, idet det rettede sig efter, hvad der kom ind gennem Lodsernes egne Bidrag. Staten betalte Halvdelen af det, Lodserne selv indbetalte. I 1920 fastsatte man det Beløb, som Staten udreder, til 50.000 Kr. aarlig.

I længere Tid har det vist sig, at Statstilskudet ikke er tilstrækkeligt, naar passende Pensioner skal kunne opretholdes for Lodserne. Ved de Ændringer, der blev foretaget i 1920, blev den højeste Pension fastsat til 4800 Kr. og for Enker 2340 Kr. Ved en i 1939 foretagen aktuarmæssig Undersøgelse har det vist sig, at der er en betydelig Underbalance i Pensionskassens Status, og man er ved disse Undersøgelser kommet til det Resultat, at det er nødvendigt at forhøje Statstilskuddet med ca. 40.000 Kr., for at man i det hele skal kunne opfylde de Forpligtelser, man har overfor Lodserne.

I Lovforslaget bestemmes det, at samtlige fast ansatte Lodser, med Undtagelse af Lodserne ved Københavns Lodseri, er forpligtede til at være Medlemmer af Den fælles Lodspensionskasse. Det aarlige Statstilskud skal i Fremtiden fastsættes ved Bevillingslov for 3 Aar ad Gangen paa Grundlag af en aktuarmæssig Opgørelse af Pensionskassens Status.

Pensionens Maksimumsbeløb fastsættes i Lovforslaget til 4800 Kr. aarlig og for Enker 2400 Kr.

Aarhus Universitet.

Undervisningsministeren fremsatte i Folketinget den 18. Marts Lovforslag om Aarhus Universitet. Forslaget betyder en uændret Forlængelse af den tidligere Lov af 7. Maj 1937, der skulde revideres i indeværende Rigsdagssamling.

Enstemmigt vedtaget.

Statsboligfondsloan.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts Lovforslag om midlertidige Lempelser i Afdragsvilkaarene for Statsboligfondsloan i mindre Ejendomme.

Siden 1938 er den halvaarlige Ydelse for Laan med en Hovedstol paa under 20.000 Kr. nedsat fra 3,10 pCt. til 2,85 pCt. Lempelsen er nu forlænget til ogsaa at gælde for Terminerne i 1942. Den vil komme ca. 3500 Laantagere tilgode og andrage ialt ca. 94.000 Kr.

Enstemmigt vedtaget.

Krigsforsikring.

Handelsministeren fremsatte i Folketinget den 10. Juni Forslag om Ændringer i Loven om Krigsforsikring af privat Indbo. Herefter hæves Maksimalgrænsen for den enkelte Risiko fra 50.000 til 100.000 Kr. Endvidere foretages en Ændring, hvorefter der ikke skal opkræves Bidrag, hvis Forsikringssummen er under 5000 Kr. (tidligere 1000 Kr.), idet Opkrævningen af de ganske smaa Beløb er meget bekostelig.

Enstemmigt vedtaget.

I Loven om Krigsforsikring af Landbrugets Løsøre er foretaget ganske tilsvarende Ændringer.

Loven om Forsikring af Varer og Fragt mod Krigsfare til Søs er forlænget indtil Udgangen af 1943.

Loven om Sygeplejersker.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts Forslag om Ændring i Loven af 1933 om autoriserede Sygeplejersker.

Den vedtagne Lov indfører i Lighed med Lægeloven en Bestemmelse, hvorefter Sygeplejersken er forpligtet til under sin Gerning at udvise størst mulig Omhu og Samvittighedsfuldhed. Der indføres Bøde- eller Hæftestraf for grov eller gentagen Uagtsomhed eller Forsømmelighed. Der er desuden gennemført en Bestemmelse om, at naar en autoriseret Sygeplejerske ved strafbart Forhold har vist sig uskikket til at være autoriseret Sygeplejerske eller uværdig til den for en saadan fornøden Tillid, kan Autorisationen ved Dommen frakendes hende enten for bestandig eller for en Tid af fra 1 til 5 Aar.

Endelig indføres Bøde- eller Hæftestraf for den, der uden Sundhedsstyrelsens Godkendelse nedsætter sig som Arbejdsanviser for autoriserede Sygeplejersker.

Enstemmigt vedtaget.

Bageriloven.

Arbejdsministeren fremsatte i Folketinget den 16. Oktober 1941 Forslag om Forlængelse indtil 1. April 1942 af den særlige Lovgivning, der giver Bagerier og Konditorier Tilladelse til at paabegynde Arbejdet Kl. 3 i Stedet for som under normale For-

hold Kl. 4. Erklæring om Lovens Virkninger var indhentet hos Direktøren for Arbejds- og Fabrikstilsynet, som henstillede, at Loven forlængedes for sidste Gang, og at man benyttede den mellemliggende Tid til at gaa over til en permanent Ordning af de gældende Bestemmelser om Natarbejde i Bagerier — i Princippet i Overensstemmelse med de af Udvalget angaaende Arbejderbeskyttelse foreslaaede.

Ministeriet udtalte i Overensstemmelse hermed, at man agtede at betyde Fagets Arbejdsgivere og Arbejdere, at en yderligere Forlængelse af den midlertidige Lov ud over 1. April 1942 ikke kunde paaregnes, og at den mellemliggende Tid vilde blive benyttet til at overveje Mulighederne for at gaa over til en permanent Ændring af de gældende Regler for Natarbejde i Bagerier.

Enstemmigt vedtaget.

Ved Lovens Bortfald 1. April 1942 er man gaaet tilbage til den gamle Bestemmelse, hvorefter Arbejdet begynder Kl. 4 Morgen.

Apotekervæsenet.

Ifølge en hidtidig Ordning af 1932 har mindre Landapotekere fra Apotekerfonden opnaaet et Tilskud paa 75 Kr. for hvert 100 Kr. Indtægten laa under 6000 Kr. En Trediedel af dette Tilskud fik Fonden refunderet fra vedkommende Kommune. Som Følge af Forholdenes Udvikling kunde Apoteksmedhjælpere, der opnaaede eget Apotek, risikere at maatte gaa ned i Indtægt endog under, hvad Medhjælperne paa hans eget Apotek skulde lønnes med. Paa Forslag af Indenrigsministeren er den førnævnte Grænse derfor forhøjet til 8000 Kr. Kommunerne skal ikke deltage i den forøgede Udgift. Ordningen er begrænset til at omfatte Tilskud for Aarene 1941—43. Apotekere under 8000 Kr.-Grænsen skal i denne Tid ikke betale Afgift til Apotekerfonden.

Juridisk Bistand m. m.

Justitsminister *Thune Jacobsen* fremsatte i Folketinget den 26. Juni Lovforslag om Ydelse af juridisk Bistand samt om Inkasso- og Detektivvirksomheder m. v.

Ifølge Retsplejelovens § 131 er Sagførerne eneberettigede til at føre Retssager for andre. Derimod findes der ingen Bestem-

melser, der hindrer, at andre end Sagførere i øvrigt beskæftiger sig med erhvervsmæssig Ydelse af juridisk Bistand, saasom Affattelse af Dokumenter, Indgivelse af Andragender til Myndighederne og juridisk Vejledning af enhver Art. Der kræves ikke for at udøve en saadan Virksomhed nogen Bevilling eller Tilladelse fra det offentlige, der kan sikre, at den paagældende er i Besiddelse af i alt Fald nogen faglig Uddannelse; der stilles end ikke noget Krav med Hensyn til Udøverens Vandel, Raadighed over sit Bo m. v., saaledes som Tilfældet er med Hensyn til erhvervsmæssig Virksomhed, der udøves i Henhold til Næringsbrev.

I disse Forhold vil der ske en Ændring ved Vedtagelsen af det fremsatte Lovforslag, der finder Anvendelse paa enhver, der i erhvervsmæssigt Øjemed driver Virksomhed

1. med juridisk Raadgivning eller anden juridisk Bistand,
2. med Inddrivelse af Fordringer (Inkassobureauer),
3. med Tilvejebringelse af Oplysninger til Bedømmelse af Personers eller Selskabers økonomiske Soliditet m. v. (Oplysningsbureauer),
4. med Udforskning af private Livsforhold m. v. (Detektivbureauer) eller
5. som Mellemmand mellem Personer, der ønsker at indgaa Ægteskab (Ægteskabsbureauer).

De i Forslaget givne Bestemmelser finder ikke Anvendelse paa:

1. Virksomhed som Sagfører,
2. Auktionslederens Inkassationer af Auktionskøbesummer m. v.,
3. Bistand, som ydes af statsautoriserede Revisorer i Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med Regnskabs- og Revisionsforhold, eller
4. saadan Virksomhed, som sædvanlig drives af Banker, Sparekasser og Vekselerere indenfor Grænserne af almindelig Bank- og Sparekassevirksomhed.

Det er forbudt de af Loven omfattede Virksomheder ved Bekendtgørelse, Skiltning, Udsendelse af Skrivelser, Adresseangivelse i Vejviser eller Telefonbog, Opslag i Forretningslokaler eller paa nogen anden Maade

1. at anvende Betegnelser, der er egnet til at give Almenheden det Indtryk, at Virksomheden eller dens Udøvere under nogen Form har opnaaet Godkendelse af det offentlige eller staar under offentligt Tilsyn,
2. at anvende Betegnelserne »Retshjælp«, »Retskonsulent«, »juridisk Kontor« eller lignende Betegnelser,
3. at give Almenheden Meddelelse om, at Virksomheden yder juridisk Raadgivning eller anden Retshjælp.

Dersom det paa Grund af foreliggende Oplysninger om en Persons økonomiske Forhold eller hans borgerlige Vandel, sær-

lig i Forretningsforhold eller i andre Forhold af økonomisk Art, maa anses for betænkeligt, at han driver eller deltager i Virksomhed af den omhandlede Art, kan Adgangen hertil under en Politisag frakendes ham.

Det samme gælder i Tilfælde af gentagen Overtrædelse af Bestemmelserne.

Politiet kan kræve sig forelagt bestemt angivne Oplysninger om Driften af Virksomhederne samt stille nærmere angivne Krav om Bogføring over Indtægter og Udgifter.

Overtrædelse af Bestemmelserne straffes med Bøde, Hæfte eller under skærpede Omstændigheder Fængsel indtil 6 Maaned. Bøderne tilfalder Statskassen. Sagerne behandles som Politisager.

Forslaget blev ikke gennemført.

Grundstigningsskyld.

Finansministeren fremsatte i Landstinget den 14. November Lovforslag om Ændringer af Revisionsbestemmelsen i Loven om Grundstigningsskyld. I den oprindelige Lov af 20. Maj 1933 blev det fastsat, at Loven skulde forelægges Rigsdagen til Revision i Rigsdagssamlingen 1938—39. Forelæggelsestiden er senere udskudt, og det foreslaas nu, at Revisionen yderligere udskydes til Rigsdagssamlingen 1942—43.

Vedtaget enstemmigt.

Udskydelse af Ejendomsskyldsvurderingen og Valg af Vurderingsformænd.

Stats- og Finansminister *Buhl* fremsatte i Folketinget den 26. Juni 1942 Forslag om Udskydelse af den 9. almindelige Vurdering til Ejendomsskyld og Grundskyld samt om Ændring i Reglerne for Beskikkelse af Vurderingsformænd.

Den sidste almindelige Vurdering blev afholdt pr. 1. Oktober 1936, og ifølge Loven skulde en ny almindelig Vurdering afholdes pr. 1. Oktober 1941. Denne Vurdering blev imidlertid ved Lov af 17. December 1940 udskudt et Aar, og Ligningsraadet har nu henstillet, at Vurderingen udskydes endnu et Aar. Det foreslaas defor, at den 9de almindelige Vurdering udskydes til 1. Oktober 1943, saaledes at der pr. 1. Oktober 1942 kun foretages Aars-Omvurdering.

Endvidere foreslaas der en Ændring i Reglerne for Beskikkelse af Vurderingsformænd. Medens Vurderingsmændene vælges af Kommunalbestyrelserne for 4 Aar ad Gangen — i København dog 6 Aar —, udnævnes Vurderingsformændene af Finansministeren uden nogen Tidsbegrænsning; Udnævnelsen sker iøvrigt efter Indstilling af Aamtsraadene eller vedkommende Byraad. Den nugældende Ordning fører til, at Vurderingsformændene næsten altid bliver siddende i deres Stilling, indtil de afgaar ved Døden eller tager deres Afsked, og Forholdet er for Tiden det, at af samtlige 161 Vurderingsformænd er de 34 over 70 Aar, heraf 13 over 75 Aar. Da Vurderingsarbejdet nu er langt vanskeligere end tidligere, og da den kommende almindelige Vurdering tilmed vil stille særligt store Krav til Vurderingsformændene, maa det anses for rigtigst, at man gaar over til en Beskikkelse paa Aaremaal, lige som Tilfældet er for Medlemmerne af Skatteraadet. Det foreslaas nu, at de nuværende Vurderingsformænds Funktionsperiode skal udløbe med Udgangen af indeværende Aar, saaledes at der til den Tid skal finde en almindelig Nybeskikkelse Sted. Man vil da kunne tage de fornødne Hensyn til Alder og andre særlige Forhold.

For Skatteraadetsmedlemmer er Funktionsperioden 6 Aar, men for Vurderingsformændene foreslaas den sat til 10 Aar, idet det maa anses for heldigt, at en Vurderingsformand kommer til at deltage i hvert Fald to paa hinanden følgende almindelige Vurderinger. Naar det drejer sig om Genbeskikkelse, skal Perioden dog kunne begrænses til 5 Aar, idet man ellers kunde føle sig hindret i at genbeskikke en Vurderingsformand paa omkring 65 Aar, uagtet hans Forbliven i Stillingen til 70 Aars Alderen maatte anses for ønskelig. For de Kredse, hvor Vurderingsformændene er samlet i Amtsskyldraad, maa det af Hensyn til at bevare en Kontinuitet inden for Raadet og i Overensstemmelse med Ordningen med Skatteraadene anses for rettest, at ikke alle Vurderingsformændene i Kredsen fremtidig skal gaa af paa een Gang; den foreslaaede Ordning gaar i saa Henseende ud paa, at der i disse Kredse skal ske Udnævnelse af Vurderingsformænd hvert 5. Aar, hver Gang for Halvdelen eller i hvert Fald i Reglen for Halvdelen af Kredsens Vurderingsformænd.

, Enstemmigt vedtaget.

Tandlægevirksomhed.

Indenrigsministeren fremsatte den 20. Marts i Landstinget et Lovforslag, der giver Tandlægerne Ret til at udstede Recepter paa visse smertestillende og blodstandsende Midler m. v. — Enstemmigt vedtaget.

Husholdningsraadet.

Paa Forslag af Indenrigsministeren er det vedtaget, at Loven om Husholdningsraadet, der skulde have været revideret i Rigsdagssamlingen 1941—42, faar uændret Gyldighed til Samlingen 1944—45.

Embedslægevæsenet.

I Landstinget fremsatte Indenrigsministeren den 20. Marts Forslag om Ændring i Loven om Embedslægevæsenet. Ændringerne gaar ud paa en Forhøjelse af Honoraret for visse retsmedicinske Forretninger. Forhøjelserne vil for Statskassen betyde ca. 26.000 Kr. aarligt. — Enstemmigt vedtaget.

Aflusning.

Indenrigsministeren fremsatte den 25. Februar i Folketinget Forslag om Tillæg til Loven af 1915 om smitsomme Sygdomme.

Den vedtagne Lov bestemmer, at Personer, der er befængt med Lus (Hovedlus eller Kroplus), efter Begæring af en Læge er berettiget til at kræve sig taget under Kur for offentlig Rengøring uden Hensyn til, om de har Evne til selv at bekoste denne, ligesom de efter givet Paabud er forpligtet til at underkaste sig saadan Kur.

Epidemikommissionen paaser, at der finder fornøden Desinfektion Sted af Linned, Gangklæder, Sengeklæder og Værelser, der er befængt med Lus, og Kommissionen kan, hvor Forholdene kræver det, under nærmere angivne Betingelser bemyndige saavel Embedslægen som andre Læger til paa Kommissionens Vegne at paabyde og foranstalte iværksat de nævnte Desinfektioner mod straks at gøre Indberetning til Kommissionen.

Udgifterne til Etablering af eventuelle Anlæg afholdes i Kø-

benhavn af Stadens Kasse, paa Bornholm af den for Købstæder og Landdistrikter fælles Amtsfond, i Købstæderne af Kommunekassen og paa Landet af Amtsfonden.

Udgifterne til Kur refunderes efter samme Regler som Udgifter til Behandling af Fnat, jfr. Lov om offentlig Forsorg § 75 sammenholdt med § 64, medens Udgifterne til den fornødne Desinfektion afholdes efter Reglerne i Loven af 1915 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse.

Bestemmelserne gælder til 1. April 1945.

Skanderborg Amt.

Det i Rigsdagssamlingen 1940—41 af Indenrigsministeren fremsatte Forslag om Genoprettelse af Skanderborg Amt fremsattes paany og gennemførtes.

Aarhus Amt oprettedes 1794, deltes i 1824 i Skanderborg og Aarhus Amter, der i 1867 atter forenedes til Aarhus Amt, men med Sæde i Skanderborg. Fra 1. April 1942 genoprettedes Skanderborg Amt, omfattende Skanderborg Amtsradsreds samt Horsens, Silkeborg og Skanderborg Købstæder, mens Aarhus Amt bestaar af Aarhus Amtsradsreds og Aarhus Købstad.

Statens Materialprøveraad.

Handelsministeren fremsatte i Landstinget den 12. Februar Forslag om Forlængelse af Loven om Statens Materialprøveraad.

Loven af 19. December 1935 havde Gyldighed indtil Udgangen af Marts Maaned 1939. Ved Loven af 15. Marts 1939 blev Lovens Gyldighedstid forlænget til Udgangen af Marts Maaned 1942. I den da forløbne Tid har Materialprøveraadet — foruden at have behandlet konkrete Sager — fortsat beskæftiget sig med Spørgsmaalet om en yderligere Udbygning af Samarbejdet mellem de af Loven omfattede Laboratorier. Raadet har over for Handelsministeriet anført, at der ikke for Tiden skønnes at være Anledning til at stille Forslag om Ændringer i den bestaaende Lov, og har anbefalet, at den nugældende Ordning opretholdes, foreløbig i 3 Aar. Raadet har dog forbeholdt sig at fremkomme med Forslag til Ændringer i eller Tilføjelser til Loven, saafremt de i Raadet stedfindende Overvejelser nødvendiggør dette. — Enstemmigt vedtaget.

Hypothekbankens Revisionsordning.

Finansministeren fremsatte i Folketinget den 26. Marts 1942 Forslag til Lov om Revisionsordning ved Kongeriget Danmarks Hypotekbank m. v. Forslaget tilsigter Gennemførelsen af ensartede Regler for Revisionen af Regnskaber for Hypotekbanken, Tiendebanken og Fiskeribanken, samt de Hypotekbanken iøvrigt tilknyttede Forvaltnings- og Regnskabsomraader, idet den hidtidige Revisionsordning som Følge af de i Tidens Løb skete betydelige Udvidelser af Bankens Administrationsomraade maa anses for at savne den fornødne Fasthed i Rammerne og i det hele er mindre hensigtsmæssig. — Enstemmigt vedtaget.

Jydsk Landhypotekforening.

Indenrigsministeren fremsatte i Folketinget den 23. Juni Forslag om Ændring i Lovgivningen om Administrationen af Jydsk Landhypotekforening.

Ændringen er foraarsaget af Kursforholdene. Indtil Juni-Terminen 1942 har Foreningen amortiseret Kasseobligationerne gennem Opkøb, men Kurserne laa derefter saa højt, at det var nødvendigt at amortisere gennem Udtrækning.

Dette havde imidlertid den ubehagelige Virkning for de Kasseobligationsejere, der fik deres Obligationer trukket ud, at de mistede den Ret til Bonus, som de havde efter den hidtil gældende Administrationsordning, og som var et Vederlag bl. a. for, at de i sin Tid fik deres Obligationer skrevet ned med 20 pCt. Hvis dette Forhold fortsattes, vilde Virkningen blive, at en mindre Kreds af Obligationsejere fik en uforholdsmæssig stor Bonus. Paa Foranledning af Foreningens Tilsynsraad blev det derfor foreslaaet, at Ejerne af de udtrukne Obligationer fik Bonus-Beviser, som gav dem Ret til Bonus paa lige Fod med de andre Kasseobligationsejere.

Under de Forhandlinger, som har været ført i denne Anledning, fremsattes der fra Repræsentantskabets Side Ønske om, at der blev foretaget en i Princippet lignende Ændring af den Lovregel, der gjaldt om Udbetaling af Reservefondsandele til Laantagerne. Forholdet var efter den tidligere Lov, at kun de Laantagere, som beholdt deres Laan, til det var afviklet ad ordinær Vej, til sin Tid fik Andel i den Reservefond, som blev tilbage. De, der blev nødt til at indfri deres Laan i Utide, fik intet udbetalt. Men de fleste Laan indfries gennem Omprioritering, og hvis den

hittidige Praksis var fortsat gennem 10—20 Aar, kunde Resultatet blive, at nogle faa Debitorer, som holdt ud, fik en ganske uforholdsmæssig Andel i Reserverne. I Loven er derfor foretaget en Ændring ogsaa paa dette Punkt.

Enstemmigt vedtaget.

Patentloven.

Loven om Udsættelse af Fristerne vedrørende Fornyelse af Patenter m. v. er paa Forslag af Handelsministeren forlænget til Udgangen af Marts 1943.

Den 10. Juni fremsatte Handelsministeren Forslag om yderligere midlertidige Ændringer i Patentloven. Herved bemyndiges Handelsministeren til at fastsætte, at Ansøgere om Patent, hvis Behandlingen af deres Ansøgninger er afsluttet efter den 1. September 1939, skal kunne begære Behandlingen genoptaget paa det Grundlag, paa hvilket Sagen befandt sig, da den afsluttedes, saafremt det sandsynliggøres, at ekstraordinære Forhold har hindret Sagens fortsatte Behandling.

Ministeren bemyndiges endvidere til at fastsætte, at Løbetiden for ikraftværende Patenter forlænges med et efter Patentkommissionens Skøn passende Antal hele Aar, naar det i en til Patentkommissionen derom indgiven Ansøgning sandsynliggøres, at ekstraordinære Forhold i væsentlig Grad har hindret en normal Udnyttelse af Patentet efter den 1. September 1939.

Ministeren kan fastsætte, at efter den 1. September 1939 udløbne Patenter atter kan sættes i Kraft og Løbetiden forlænges med et efter Patentkommissionens Skøn passende Antal hele Aar, naar det sandsynliggøres, at ekstraordinære Forhold i væsentlig Grad har hindret en normal Udnyttelse af Patentet.

Enstemmigt vedtaget.

Stempelmærkegebyrer.

Stats- og Finansminister *Buhl* fremsatte i Folketinget den 10. Juni Lovforslag om Gebyrers Berigtigelse ved Stempelmærker.

Lovforslaget, der omfatter en Række Smaagebyrer, som svarer til Statskassen for Attester, Udskrifter, Genparter eller Genparterers Bekræftelse, der meddeles af Rets- og Politikontorer samt Skibsregistreringskontorer, fremsættes efter Henstilling fra et af Finansministeriet nedsat Udvalg om Dommerembedernes

Kasse- og Regnskabsvæsen. Formaalet er at opnaa en Forenkling i Arbejdet paa de paagældende Kontorer, idet disse bliver fritaget for et møjsommeligt Arbejde med at indføre de mange Smaagebyrer i Sporteljournalen. Gebyrerne vil herefter indgaa i Stempelafgifterne; det vil saa ikke være muligt at fastslaa det aarligt indgaaede Beløb for Gebyrerne, men af Hensyn til Gebyrernes ringe Størrelse — de kan anslaas til alt i alt at indbringe omkring 150.000 Kr. aarlig — vil det ikke spille nogen større Rolle, at denne Oversigt ikke foreligger.

Enstemmigt vedtaget.

Ekspropriationer.

Undervisningsministeren fremsatte i Folketinget den 18. Marts Lovforslag om Ekspropriation til offentlige højere Almenskoler.

Ved Valget af Byggegrund til en Skole maa en Række forskellige Hensyn tages i Betragtning, for en Provinsgymnasieskole ogsaa Hensynet til Jernbanestationens Beliggenhed. Man er derfor paa Forhaand stærkt bundet ved Valget af Byggegrund, hvilket i givet Tilfælde kan medføre et urimeligt Priskrav.

Ministeren har ikke tidligere haft Bemyndigelse til at ekspropriere, men saadan Bemyndigelse er nu gennemført.

Enstemmigt vedtaget.

Statsbaneekspropriationer m. v.

Lunderskov-Tinglev Banen.

Et Lovforslag om Ekspropriation til Anlæg af Dobbeltspor paa Strækningen Lunderskov—Tinglev fremsattes i Folketinget den 14. Januar og vedtoges den 16. og i Landstinget den 29. April.

I Folketingsudvalget rejstes Spørgsmaalet om en sønderjysk Østkystbane. Regeringen har imidlertid ikke kunnet gaa ind for en saadan Plan, men der er opnaaet Tilsagn om forskellige Trafikforbedringer, naar normale Tilstande igen er indtraadt.

Forskellige Ekspropriationer vedrørende D. S. B.

Trafikministeren fremsatte i Folketinget den 13. Marts Forslag om Bemyndigelse til Foretagelse af Ekspropriation af Arealer til Stationsanlæg, Sporforstærkningsarbejder, Anlæg af

Dobbeltspor paa Strækningerne Holstebro—Struer og Værsløv—Kalundborg, Forlægning af Banen Syd for Langa, Udvidelse af Radiostationen ved Herstedvester m. v.

Enstemmigt vedtaget.

Hillerød-Frederiksværk Banen.

Trafikministeren fremsatte i Folketinget den 10. Juni Forslag til Lov om Forlægning af Hillerød—Frederiksværk Jernbane paa Strækningen mellem Hillerød og Skævinge. Efter Projektet skal Banen føres fra Hillerød Statsbanestation med Benyttelse af de for den midtsjællandske Jernbane tilvejebragte Anlæg til Nørre Herlev, hvorfra en ny Banestrækning anlægges til Skævinge, i alt 14 km. Gennemførelsen af Arbejdet anslaaes at ville koste ca. 2,5 Mill. Kr.

Enstemmigt vedtaget.

Odense-Svendborg Banen.

I Landstinget fremsattes den 25. Marts et Lovforslag om Statens Overtagelse af Jernbanen Odense—Svendborg, hvorefter Ministeren bemyndiges til paa Vilkaar, som godkendes af Finansudvalget, at overtage Banen og lade den drive som Statsbane.

Paa Foranledning af Jernbaneselskabet og de interesserede Kommuner nedsattes i 1939 et Udvalg, som nu har afgivet Betænkning med Forslag til nærmere Vilkaar for Overdragelsen, som vil finde Sted efter Udløbet af en Interimsperiode paa indtil 7 Aar, i hvilken Selskabet skal henlægge mest muligt til Kreditorerne og til Oparbejdelse af en Pensionsfond. Forslaget blev gennemført enstemmigt i begge Ting den 27. Marts.

Privatbanernes Underskud.

Forslag om midlertidig Ordning til Dækning af vanskeligt stillede Privatbaners Underskud fremsattes i Folketinget 13. Marts.

Ordningen gaar ud paa, at der ved hver af de aarlige Finanslove for Finansaaret 1942—43 til 1946—47 bestemmes, hvilket Beløb der kan stilles til Raadighed for Ministeren for offentlige Arbejder til Ydelse af Tilskud til Dækning af vanskeligt stillede Privatbaners Driftsunderskud i det senest afsluttede Driftsaar.

Tilskud ydes til Dækning af Underskud ved Privatbaner, hvis økonomiske Forhold taler derfor, og hvis Opretholdelse skønnes

af samfundsmæssig Interesse. Ved Ydelsen af Tilskud tages dernæst bl. a. Hensyn til, i hvilket Omfang de i vedkommende Banes Drift interesserede Kommuner hidtil har støttet Banen ved Dækning af Underskud eller paa anden Maade og til disse Kommuners økonomiske Forhold.

Tilskud kan kun ydes under Forudsætning af, at den Del af Underskuddet, som ikke maatte blive dækket ved Statstilskud, dækkes ved Tilskud fra anden Side. Statstilskuddet kan i øvrigt betinges af, at der gennemføres ønskelige driftsmæssige eller økonomiske Ændringer i Banens Forhold.

Til at give Indstilling til Ministeren nedsætter Ministeren et Udvalg bestaaende af 10 Medlemmer. Af disse udnævnes 5 efter Indstilling af nedennævnte Organisationer:

- Amtsraadsforeningen i Danmark (1),
- Den danske Købstadsforening (1),
- De samvirkende danske Sogneraadsforeninger (1) og
- Danske Privatbaners Fællesrepræsentation (2).

Af de øvrige udpeges 1 af Finansministeren og 1 af Indenrigsministeren, medens Ministeren for offentlige Arbejder uden Indstilling fra anden Side udnævner de resterende 3 Medlemmer, hvoraf 1, der skal opfylde Betingelserne for at blive Landsdommer, beskikkes som Formand. Ved Stemmeligbed er Formandens Stemme afgørende.

Bestyrelsen for en Privatbane, hvis Drift har givet Underskud, kan over for Ministeren fremsætte Begæring om, at de Kommuner, som maa antages at have en væsentlig Interesse i Banens Opretholdelse, tilpligtes at bidrage til Dækning af Banens Driftsunderskud i et eller flere Driftsaar, dog ikke for længere Tid tilbage end det forud for Begæringens Indgivelse senest afsluttede Driftsaar.

Saaframt Trafikministeren tiltræder, at denne Begæring nyder Fremme, henviser han Sagen til Behandling i Udvalget.

Udvalget afgiver til Ministeren Indstilling om, hvorvidt og da i hvilket indbyrdes Forhold de vedkommende Kommuner under Hensyn til deres Interesse i Opretholdelse af Banen bør tilpligtes at dække Banens Underskud efter Fradrag af eventuelt Statstilskud.

Hvis Udvalgets Indstilling gaar ud paa at paalægge de interesserede Kommuner at bidrage til Dækning af Driftsunderskud ved Banen, og Ministeren kan tiltræde Udvalgets Indstilling, forelægges Sagen af Ministeren for de paagældende Kommuner. Saaframt Ordningen derefter inden en af Ministeren fastsat Frist tiltrædes af et Flertal af disse, og de tiltrædende Kommuner ifølge Indstillingen skal udrede over Halvdelen af de

kommunale Bidrag til Banens Drift, er Ordningen bindende for samtlige af Indstillingen omfattede Kommuner.

Hvis Udvalgets Indstilling gaar ud paa, at der ikke skal paalægges Kommunerne Bidragspligt, eller hvis Indstillingen ikke opnaar den fornødne Tilslutning fra Ministeren eller Kommunerne, meddeler Ministeren dette til Banebestyrelsen, som da tidligst paany kan rejse Sagen efter 1 Aars Forløb.

Forslaget vedtoges i Folketinget 16. April, i Landstinget 29. April.

Holmens og Garnisons Kirkegaarde.

Der vedtoges et af Kirkeministeren fremsat Lovforslag, hvorefter ingen Afhændelse af Begravelsespladser paa disse Kirkegaarde til Eje eller Benyttelse maa finde Sted udover 1. Januar 1960. Ifølge en Lov af 1867 maatte saadan Afhændelse ikke ske udover Aaret 1947.

Fremme af danske Erhvervsinteresser.

Handelsministeriet har i Landstinget den 25. Februar fremsat Lovforslag om Forlængelse af Loven om Foranstaltninger til Fremme af danske Erhvervsinteresser. I Tiden fra 1. April 1942 stilles der til Raadighed:

til Udlaan til Industri- og Haandværksvirksomheder henholdsvis 2 Mill. Kr. og 4 Mill. Kr.,

til Fremme af Bestræbelser for Indvinding af nye Omraader for dansk Produktion 150.000 Kr.,

til Fremme af Eksportmuligheder for danske Produkter og til Støtte for Eksporten af disse 200.000 Kr.,

samt i Form af Garantier:

til Fremhjælpning af forbedret Teknik m. v. indenfor Industrien og til Støtte for Industrien ved Overtagelse af større Leverancer til Indlandet 4 Mill. Kr. (heri indbefattet allerede løbende Garantier),

til Fremme af Haandværkets Produktion 200.000 Kr. (heri indbefattet allerede løbende Garantier), og

til Fremme af Eksporten af danske Produkter 70 Mill. Kr. (heri indbefattet allerede løbende Eksportkredit).

Enstemmigt vedtaget.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Statsministerens Programtale	3
Udtalelser og Erklæringer ved Staunings Død og Buhls	
Udnævnelse	5
Mindeord i Rigsdagen	6
Udnævnelsen af Vilh. Buhl til Statsminister	8
Erklæring	9
Udtalelse af Statsminister Buhl i Folketinget	9
Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde	10
Antikominternpagten	11
Kauffmann og 26-Magts Pagten	13
En kongelig Henvendelse til Udenrigsministeren ...	14
Kronehævningen	15
Statens Finanser	17
Statsregnskabet 1940—41	17
Statsgælden ved Udgangen af Regnskabsaaret 1940	
—41	17
Finanslov og Tillægsbevillingslov 1941—42	17
Finanslov 1942—43	18
De øgede Krav til Statskassen og Ønskerne om Skat-	
tenedsættelse	21
Finanslovens Vedtagelse	22
Nogle Oplysninger om den vedtagne Lov	22
Optagelse af Statslaan	24
Skatkammerbeviser	24
De ledige Penge	25
Baggrunden for Problemet	25
Tillæg til Bankloven	27
Forslagets Indhold.....	28
567 Mill. Kr. bindes	29
Beregningen af Kassebeholdningen m. v.	29
Regulering af Bindingernes Størrelse	31
Kontrollen	31
Statsgældsbeviser, Skatkammerbeviser og Stats-Spa-	
reobligationer	32
Statsgældsbeviserne	32
Skatkammerbeviserne	33

	Side
Stats-Spareobligationerne	33
Skattefri Rente af Spareobligationerne	34
Foreløbige Tegningsresultater	35
De midlertidige Ændringer i Ligningsreglerne	36
Lovens Indhold	36
Bryllupsskatten bortfalder	37
Fraskiltes Skat	37
Fristen for Selvangivelser for Selskaber og Forenin- ger	38
Børsskatten	38
Indkomst- og Formueskatten	39
Told- og Forbrugsafgifterne	40
Ændringerne i Efteraaret 1941	40
Importafgiften	40
Tøjkortene	41
Tobaks- og Spiritusskatten	41
Forslagets Behandling	42
Ændringerne i Foraaret 1942	42
Afgift af Arv	45
Normeringsloven	45
Udlaansrenten mod Pant i fast Ejendom	46
Bemyndigelseslovene	47
Landbrugslovgivningen	47
Smørordning	47
Lovens Indhold	49
Vedtagelsen	49
Smørordningens Forlængelse til 1. Oktober 1942	50
Kornordning for Høstaaret 1942—43	50
Afleveringspligten	50
Kornets Anvendelse	51
Forbeholdsretten	52
Priserne	52
Frihandelskorn	53
Tab ved Saaning af Hvede	53
Sukkerordning	54
Bekæmpelse af Kvægtuberkulose (Kødordningen) ...	54
Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ	55
Hovedbestemmelser i Loven	55
Svin	58
Fjerkræ	58
Høstpantebreve	58
Laan til Saasæd	59
Laan til tørkeramte Landmænd	59

	Side
Begrænsning af Gældsstiftelsen	60
Hans Pinstrups Standpunkt	61
Landbrugets Arbejdskraft	61
Lovens Indhold	62
Lønbestemmelserne	64
Andre Bestemmelser	65
Hauch om Landbrugets Priser	66
Udførsel af Landbrugsprodukter	66
Tilvirkning og Forhandling af Smør, Ost og Æg	67
Smør	67
Ost	68
Ægerstatninger	69
Handelen med Æg	69
Bekæmpelse af Raager og Alliker	70
Levnedsmiddelkontrol	71
Prisloven	72
Forslagets Indhold	76
Ændringerne til det fremsatte Forslag	77
Nyordningen af Prisraadet	78
Erklæringskrigen	78
Rugbrødsprisen	83
Det vejledende Pristal	83
Forslagets Behandling	85
„Arbejderen“ kommenterer	86
Udtalelse af De samv. Fagforbunds Formand	88
Arbejdernes Dyrtidstillæg	88
Januar-Pristallene 1942	88
D. s. F.s Lønkrav	89
Kendelsen	90
Landarbejdernes Dyrtidstillæg	91
Laur. Hansen om Kendelsen	92
Venstrepressens Velvilje	92
Kendelsen i August 1942	93
Tjenestemændenes Reguleringstilæg	93
Tillægget pr. 1. April 1942	94
Lovforslagets Reguleringsbestemmelser	94
Lønregulering	95
Støtte til Byggeriet	95
Parcelbyggeri	97
Kortfristede Prioritetslaan	98
Bygningsstandsættelse og Varmeisolering	98
Istandsættelse af Inventar	99
Bygningsreparationer paa Landet	99

	Side
Landvinding	101
Rensning af Vandløb	102
Arbejderboliger paa Landet	102
Beskæftigelseslovenes Finansiering	103
Kreditfonden	103
Indenlandsk Tømmer	104
Anlæg af Motorveje	106
Istandsættelse af Skibe	107
Havneudvidelser i Frederikshavn og Skagen	108
Havne- og Brotakster	109
Skolelovgivning	109
Folkeskolen	109
Ungdommens Undervisning	110
Folkehøjskoler	110
Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom	114
Efterskoler	117
Aftenskolerne	118
Husholdningsskoler og Husholdningsseminarier...	119
Lov om Arbejdsforhold	121
Antallet af behandlede Sager	121
Ændringerne	123
Forslagets Behandling	124
Et Ændringsforslag	125
Arbejdsfordelingslovens Forlængelse	125
Juleunderstøttelse under Arbejdsfordeling	126
Feriegodtgørelse fra Arbejdsfordelingsfonden	127
Forbud mod Overarbejde	129
Arbejdsløshedslovens Dagpengesatser	129
De tidligere Reguleringer	129
De pr. 1. April gennemførte Reguleringsbestemmelser	130
Statens Udgifter	131
Tilskud til Frikontingenter	131
Ændringerne i Sociallovgivningen	132
Den politiske Baggrund	133
Forslagenes Fremsættelse og Vedtagelse	134
Tilskud til Frikontingenter	137
Arbejdsløshedsloven	137
Forsorgsloven	146
§ 306	149
§ 307	150
Kommunale Beskæftigelsesudvalg	152
Ulykkesforsikring	157
Ulykkesforsikringens Dagpenge	157

	Side
Indkøb af Levnedsmidler	159
Det nye Forslag	159
Refusion af Kommunehjælp	160
Statstilskud til Kommunerne	161
Tilskud til kommunale Arbejder	161
Folkebespisning	162
Skolebespisningen	162
Mødrehjælpsinstitutioner	163
Ændringer og Skærpelse af Straffeloven	164
Vedrørende Pressens Forhold	164
Skærpelse af Straffeloven	164
Skærpelse af Fremmedloven	166
Uniformsforbudet	167
Vaabenloven	168
Civilbeskyttelsen	168
Værnepligtsloven	168
Hæren og Søværnet	168
Huslejeloven	169
Adgangen til Lejeforhøjelse og Opsigelse	169
Varmebidraget	171
Tvungen Udlejning	171
Huse med kun 2 Lejligheder	172
Vedtagelsen med yderligere Ændringer	172
Flyttedagen	173
Burmeister & Wain	173
Lovens Indhold	175
Funktionærloven	176
Lukkeloven	177
Rigsdagsmedlemmernes Diæter	178
Udskydelse af de kommunale Valg	178
Udsættelse af Menighedsraadsvalgene	179
Udbyttebegrænsning	179
Statens Bygningsvæsen	179
Forslagets Indhold	179
Fiskeriraadet	181
Fiskerilovgivning	181
Støtte for Fiskeriet	181
Nybygning af Fiskerifartøjer	182
Ændringer i Fiskerilovene	182
Ind- og Udførsel af Fisk	183
Lodsvæsenet	183
Lodsernes Pensionsordning	183
Aarhus Universitet	184

	Side
Statsboligfondsloaan	184
Krigsforsikring	185
Loven om Sygeplejersker	185
Bageriloven	185
Apotekervæsenet	186
Juridisk Bistand m. m.	186
Grundstigningsskyld	188
Üdskydelse af Ejendomsskyldsvurderingen og Valg af Vurderingsformænd	188
Tandlægevirksomhed	190
Husholdningsraadet	190
Embedslægevæsenet	190
Aflusning	190
Skanderborg Amt	191
Statens Materialprøveraad	191
Hypothekbankens Revisionsordning	192
Jydsk Landhypotekforening	192
Patentloven	193
Stempelmærkegebyrer	193
Ekspropriationer	194
Statsbaneekspropriationer m. v.	194
Lunderskov—Tinglev Banen	194
Forskellige Ekspropriationer vedrørende D. S. B. ...	194
Hillerød—Frederiksværk Banen	195
Odense—Svendborg Banen	195
Privatbanernes Underskud	195
Holmens og Garnisons Kirkegaard	197
Fremme af danske Erhvervsinteresser	197

REGISTER

(Supplement til Indholdsfortegnelsen.)

	Side
Aarhus Universitet	184
Aflusning	190
Aftenskolerne	118
Anlæg af Motorveje	106
Antikominternpagten	11
Apotekervæsenet	186
Arbejderboliger paa Landet	102
Arbejdsfordelingslovens Forlængelse	125
Arbejdsfordeling, Juleunderstøttelse under —	126
Arbejdsfordelingsfonden, Feriegodtgørelse fra —	127
Arbejdsforhold, Lov om —	121
Arbejdskort	138
Arbejdskraft, Landbrugets —	61
Arbejdsløshedskontrollen	138
Arbejdsløshedslovens Dagpengesatser	129
Arbejdsløshedsloven, Ændringerne i —	137
Arbejds- og Forligsnævnets Virksomhed	121
Arveafgift	45
Bageriloven	185
Bankloven, Tillæg til —	27
Begrænsning af Gældsstiftelsen	60
Bemyndigelseslovene	47
Beskæftigelseslovenes Finansiering	103
Beskæftigelsesudvalg, Kommunale —	152
Bespisning, Folke-	162
Bespisning, Skole-	162
Bryllupsskatten bortfalder	37
Buhls Udnævnelse, Udtalelser og Erklæringer ved Stau- nings Død og —	5
Burmeister & Wain	173
Byggeriet, Støtte til —	95
Bygningsstandsættelse og Varmeisolering	98
Bygningsreparationer paa Landet	99

	Side
Bygningsvæsen, Statens —	179
Børsskatten	38
Civilbeskyttelsen	168
Dagpengesatser, Arbejdsløshedslovens —	129
Dagpenge, Ulykkesforsikringens —	157
Diæter, Rigsdagsmedlemmernes —	178
Dyrtidstillæg, Arbejdernes —	88
Dyrtidstillæg, Landarbejdernes —	91
Dyrtidstillæg, Tjenestemændenes —	93
Efterskoler	117
Ejendomsskyldsvurderingen og Valg af Vurderingsfor- mænd, Udskydelse af —	188
Ejendom, Udlaansrenten mod Pant i fast —	46
Ekspropriationer m. m., Statsbane —	194
Ekspropriationer til offentlige højere Almenskoler	194
Embedslægevæsenet	190
Erhvervsinteresser, Fremme af danske —	197
Erklæringer, se Udtalelser	
Feriegodtgørelse fra Arbejdsfordelingsfonden	127
Finanser, Statens —	17
Finanslov 1942—43	18
Finanslov og Tillægsbevillingslov 1941—42	17
Fiskerfartøjer, Nybygning af —	182
Fiskeriet, Støtte for —	181
Fiskerilovene, Ændringer i —	182
Fiskeriraadet	181
Fisk, Ind- og Udførsel af —	183
Folkebespisning	162
Folkehøjskoler	110
Folkeskolen	109
Forbrugsafgifterne, Told- og —	40
Forbud mod Overarbejde	129
Forligsnævnets Virksomhed, Arbejds- og —	121
Formueskatten, Indkomst- og —	39
Forsorgsloven, Ændringerne i —	146
Fraskiltes Skat	37
Frederikshavn og Skagen, Havneudvidelser i —	108
Fremme af danske Erhvervsinteresser	197
Fremmedloven, Skærpelse af —	166

	Side
Frikontingenter, Tilskud til —	131
Funktionærloven	176
Grundstigningsskyld	188
Gældsstiftelsen, Begrænsning af —	60
Hauch om Landbrugets Priser	66
Havne- og Brotakster	109
Havneudvidelser i Frederikshavn og Skagen	108
Hillerød—Frederiksværk Banen	195
Holmens og Garnisons Kirkegaarde	197
Hovedbestyrelsesmøde, Socialdemokratiets —	10
Husholdningsraadet	190
Husholdningsskoler og Husholdningsseminarier	119
Huslejeloven	169
Hvede, Tab ved Saaning af —	53
Hypotekbankens Revisionsordning	192
Hæren og Søværnet	168
Højskoler, Folke-	110
Høstpantebreve	58
Importafgiften (den midlertidige)	40
Indenlandsk Tømmer	104
Indkomst- og Formueskatten	39
Inventar, Istandsættelse af —	99
Istandsættelse af Skibe	107
Juleunderstøttelse under Arbejdsfordeling	126
Juridisk Bistand m. m.	186
Jydsk Landhypotekforening	192
Karenstid for Sæsonarbejdere	141
Kauffmann og 26-Magts Pagten	13
Kommunale Arbejder, Tilskud til —	161
Kommunale Beskæftigelsesudvalg	152
Kommunale Valg, Udskydelse af —	178
Kommunehjælp, Refusion af —	160
Kommunehjælp, Retsvirkninger af —	149
Kommunehjælp, Tilbagebetaling af —	149
Kommunerne, Statstilskud til —	161
Kommunisterne, Foranstaltninger imod - (Antikomin- ternpagten)	11
Kontrol, Levnedsmiddel-	71

	Side
Kornordning	50
Kortfristede Prioritetslaan	98
Kreditfonden	103
Krigsforsikring	185
Kronehævningen	15
Kvægtuberkulose, Bekæmpelse af —	54
 Laan til Saasæd	59
Laan til tørkeramte Landmænd	59
Landarbejdernes Dyrtidstillæg	91
Landbrugets Arbejdskraft	61
Landbrugets Priser, Hauch om —	66
Landbrugslovgivning	47
Landbrugsprodukter, Udførsel af —	66
Landet, Bygningsreparationer paa —	99
Landhypotekforening, Jydsk —	192
Landvinding	101
Ledige Penge, De —	25
Levnedsmiddelkontrol	71
Levnedsmidler, Indkøb af —	159
Ligningsreglerne, De midlertidige Ændringer i —	36
Lodsernes Pensionsordning	183
Lodsvæsenet	183
Lukkeloven	177
Lunderskov—Tinglev Banen	194
Lønskattens Bortfald	125
Lønregulering	95
 Maksimalprisordninger, De gældende —	73
Menighedsraadsvalgene, Udsættelse af —	179
Motorveje, Anlæg af	106
Mødrehjælpsinstitutioner	163
 Normeringsloven	45
 Odense—Svendborg Banen	195
Ost og Æg, Tilvirkning og Forhandling af Smør, —	67
Overarbejde, Forbud mod —	129
 Parcelbyggeri, Støtte til —	97
Patentloven	193
Pressens Forhold, Tillæg til Straffeloven vedrørende —...	164
Prioritetslaan, Kortfristede —	98

	Side
Prisen, Rugbrøds-	83
Priskontrolraadets Virksomhed	74
Prisloven	72
Pristal, Det vejledende —	83
Pristallene 1942, Januar-	88
Privatbanernes Underskud	195
Programtale, Statsministerens —	3
 Raager og Alliker, Bekæmpelse af —	70
Rabatkort til Levnedsmidler	159
Refusion af Kommunehjælp	160
Regulering af Arbejdsløshedslovens Dagpengesatser	129
Regulering af Ulykkesforsikringens Dagpenge	157
Reguleringstillæg, Tjenestemændenes —	93
Rensning af Vandløb	102
Renten, Udlaans- mod Pant i fast Ejendom	46
Resolutioner, se Udtalelser	
Retsvirkninger af Kommunehjælp	149
Rigsdagsmedlemmernes Diæter	178
Rugbrødsprisen	83
 Saaning af Hvede, Tab ved —	53
Saasæd, Laan til —	59
Selvangivelser for Selskaber og Foreninger, Fristen for —	38
Skagen, Havneudvidelser i Frederikshavn og —	108
Skanderborg Amt	191
Skat, Fraskiltes —	37
Skatkammerbeviser	24
Skatkammerbeviser (Ledige Penge)	32
Skatten, Bryllups- bortfalder	37
Skatten, Børs-	38
Skatten, Indkomst- og Formue-	39
Skattens Bortfald, Løn-	125
Skatten, Tobaks- og Spiritus-	41
Skatter, Told- og Forbrugs-	40
Skibe, Istandsættelse af —	107
Skolebespisningen	162
Skolelovgivning	109
Skrællede Pristal“, „Det —	83
Smørordning	47
Smør, Ost og Æg, Tilvirkning og Forhandling af —	67
Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde	10
Sociallovgivningen, Ændringerne i —	132

	Side
Spareobligationer, Stats-	32
Spiritusskatten, Tobaks- og —	41
Statens Bygningsvæsen	179
Statens Finanser	17
Statens Materialprøveraad	191
Statsbaneekspropriationer m. m.	194
Statsboligfondslaan	184
Statsgælden	17
Statsgældsbeviser (Ledige Penge)	32
Statslaan	24
Statsministerens Programtale	3
Statsministerskiftet, Udtalelser og Erklæringer ved —...	5
Statsregnskabet 1940—41	17
Stats-Spareobligationer	32
Statstilskud til Kommunerne	161
Staunings Død og Buhls Udnævnelse, Udtalelser og Er- klæringer ved —	5
Stempelmærkegebyrer	193
Straffeloven, Ændringer og Skærpelse af —	164
Støtte for Fiskeriet	181
Støtte til Byggeriet	95
Sukkerordning	54
Sygeplejersker, Loven om —	185
Sæsonarbejdere, Karenstid for —	141
Søværnet, Hæren og —	168
 Tab ved Saaning af Hvede	 53
Tandlægevirksomhed	190
Tillægsbevillingslov 1941—42	17
Tilskud til Frikontingenter	131
Tilskud til kommunale Arbejder	161
Tilskud til Kommunerne	161
Tjenestemændenes Reguleringstillæg	93
Tobaks- og Spiritusskatten	41
Told- og Forbrugsafgifterne	40
Tuberkulose hos Kvæg, Svin og Fjerkræ	55
Tøjkortene	41
Tømmer, Indenlandsk —	104
Tørkeramte Landmænd, Laan til —	59
 Udbyttebegrænsning	 179
Udførsel af Landbrugsprodukter	66
Udlaansrenten mod Pant i fast Ejendom	46

	Side
Udtalelser og Erklæringer ved Staunings Død og Buhls	
Udnævnelse	5
Udtalelse, Socialdemokratiets Hovedbestyrelsesmøde	10
Ufaglærte Ungdom, Ungdomsskoler for den —	114
Ulykkesforsikring	157
Ulykkesforsikringens Dagpenge	157
Understøttelse, Jule- under Arbejdsfordeling	126
Understøttelsens Dagpengesatser, Arbejdsløsheds-	129
Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom	114
Uniformsforbudet	167
Universitet, Aarhus —	184
 Vaabenloven	 168
Vandløb, Rensning af —	102
Varmeisolering, Bygningsstandsættelse og —	98
Vejledende Pristal, Det —	83
Vurderingsformænd, Udskydelse af Ejendomsskyldsvur-	
deringen og Valg af —	188
Værnepligtsloven	168
 Æg, Tilvirkning og Forhandling af Smør, Ost og — ...	 67
Ændringerne i Sociallovgivningen	132

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk